REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

MINISTERUL DE INTERNE

ARHIVA

FOND INFORMATIV

Dosar Nr. 40002 **Vol. Nr.** 83

Privind PĂTRĂȘCANU LUCREȚIU

RAȚIU ANTON

ȘI ALȚII

Data 14 XII 1979

P 218/83

1960025
P 000218, Vol. 83

I

11239 Vol 33.

RAȚIU

ANTON

Vol. II

~~24~~ 1

1

_D_E_C_L_A_R_A_T_I_E_

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com.Becleanu Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17 declar următoarele :

Pe LUCRETIU PATRASCANU l-am cunoscut în ziua de 24 August 1944, prin BELU ZILBER, când am fost trimis la locuinţa lui TEROSSIAN din Str.Armenească No.14 cu primul număr din ziarul "România Liberă" format mare, pentru a-i duce ziarul şi pentru a lua un articol ce trebuia publicat în numărul următor.

După ce fusese numit Ministru al Justiţiei, împreună cu BETEA, l-am condus la Minister, cu maşina lui FLORIN TEODORU, pentru a-l însoţi şi pentru a-i asigura paza.

L-am mai văzut, apoi, pela Uniunea Patrioţilor în câteva rânduri fără însă să fi stat de vorbă împreună.

La începutul anului 1945, fiind numit în Consiliul de Administraţie la Societatea cooperatistă "Filmul Românesc" împreună cu GH.IVASCU, unde fusesem ales vicepreşedinte (trimis pe linie politică de U.P.), întrucât societatea era în litigiu cu vechii proprietari, evrei cărora li se luseră cinematografele pe vremea legionarilor cu forţa, cu pistolul, mi-am luat angajamentul să mă duc la PATRASCANU pentru a discuta această problemă şi pentru a-i cere sprijinul ca cinematografele respective să rămână pe mai departe în posesia societăţii "Filmul Românesc".

Cu acel prilej am fost în două sau trei rânduri la PATRASCANU însă nu s'e putut face nimic încât pe rând, am predat vechilor proprietari cinematografele respective.

Pentru acest scop m'am prezentat la Ministerunde m'am anunţat prin directorul de cabinet. In prealabil fi spusesem acest lucru lui ILEANA POPESCU soţia lui STEFAN POPESCU, care-i comunicase şi care-mi dăduse răspuns să mă prezint la Minister indicându-mi când să mă prezint.

La începutul anului 1946, am fost chemat de PATRASCANU la locuinţa lui unde m'e întrebat dacă nu cumva societatea noastră "Filmul Românesc" are disponibilă o sală care să fie potrivită pentru testrul de păpuşi pe care începuse să-l organizeze soţia lui. De faţă fiind şi soţia lui.

./.

Acest lucru l'am discutat mai mult cu dânsa căreia i-am promis că mă voi interesa şi-i voi da răspuns. 2

La 2 sau 3 zile i-am dat răspunsul aşteptat indicându-i sala pe care vizitând-o nu a găsit-o potrivită şi a renunţat la ea.

Pentru a da acest răspuns, nu am fost la Minister sau la locuinţă ci la atelierul doamnei PATRASCANU din spatele Operei.

La începutul primăverii anului 1946 când se pregătea procesul criminalilor de război, după ce mă consultasem cu BETEA LEANA POPESCU şi RUPENIAN cari mă sfătuiseră să-i vorbesc lui ANDEI (PATRASCANU), au fost la cabinetul lui pentru a-l ruga să-l ajute pe criminalul de război DANULESCU, într'un fel oarecare, la proces.

Prezentându-mă la Minister am fost anunţat de RUPENIAN care la invitaţia mea, a intrat şi el în Cabinetul Ministrului pentru a mă sprijini. Am fost primit. Aveam la mine şi un memoriu de-al lui DANULESCU. I-am spus scopul vizitei mele.

Când a auzit despre cine este vorba, a rămas foarte intrigat. M'a măsurat cu privirea întrebându-mă: "Cine?! doctorul DANULESCU? Criminalul de război?! Fascistul (sau cuzistul) acela?" I-am răspuns afirmativ. A făcut câţiva paşi prin Cabinet nemulţumit. In timpul acesta RUPENIAN a intervenit spunând : "Vă rog şi eu şi vă roagă şi băeţii". PATRASCANU ne-a privit când pe mine când pe RUPENIAN apoi a zis: "Omul acesta nu mi-a fost nici când câtuşi de puţin simpatic. "Dar fie" Pentru voi . I-am spus că DANULESCU dacă ar şti că va primi o condamnare de maximum 5-6 ani s'ar prezenta la proces. Dar mai mult nu ar rezista fiind înaintat în vârstă şi bolnav. I-am întrebat ce crede, să se prezinte sau nu la proces. Mi-a răspuns: să nu se prezinte!". Apoi i-am spus că am şi un memoriu de-al acestuia. Mi-a răspuns să i-l duc la locuinţă indicându-mi ziua şi ora. După aceasta am părăsit cabinetul. In ziua şi la ora indicată -(dimineaţa la orele 8) i-am dus memoriul. Am fost primit, i-am dat memoriul fără nici-un cuvânt (doar salutul) după care am plecat.

Nu mi-a dat niciodată nici-un rezultat. Eu nu l-am întrebat.

Cu prilejul intrării lui PATRASCANU în universitate ca profesor la Facultatea de Drept, am fost anunţat de BETEA că PATRASCANU doreşte să-mi vorbească pentru a mă îngriji ca în timpul concursului la care urma să se supună, să am grijă şi să asigur ordinea eu fiind student la Drept.

Pentru acest lucru am mers la PATRASCANU la minister spre a primi dispoziţii.

./.

~~117~~ 3

3

Cu acel prilej mi-a spus că pe linie politică să iau contact cu studentul LULU FOTINO şi prin el cu ceilalţi studenţi tovarăşi iar pe linie administrativă, cu prodecanul facultăţii de Drept anume profesorul STOIANOVICI cu care îmi şi fixase o întâlnire la locuinţa acestuia. In acele zile, am fost la PATRASCANU de vre-o două sau trei ori pentru a-l ţine în curent cu atmosfera dela Facultate. Odată sau de două ori am fost împreună cu LULU FOTINO.

Rolul meu era să mă îngrijesc de ordine şi în acest scop să organizez împreună cu studenţii tovarăşi un control cu privire la publicul participant, studenţi sau particulari, să nu se strecoare elemente reacţionare cari să provoace un eventual scandal şi să-i telefonez dela Facultate când sala este plină pentru a se prezenta.

Chestiunea aceasta a durat câteva zile - cât timp a ţinut concursul.

Inainte de alegerile electorale din acelaş an (1946) am primit însărcinarea, tot anunţat de BETEA, să-l însoţesc pe PATRASCANU în campania electorală din acel an dela Arad.

Această sarcină mi-a fost încredinţată la propunerea lui BETEA pentrucă cunoşteam întregul judeţ -Arad ~~e~~ din vara acelui an unde condusesem colectarea cerealelor în cadrul Subsecretariatului de Stat al Aprovizionării unde eram subinspector general.

In acea campanie am stat - în Arad şi judeţ - o lună de zile - In timpul cât PATRASCANU era acolo, îl însoţeam tot timpul peste tot pe unde mergea în propagandă. In lipsa lui, eram la dispoziţia Partidului şi Blocului pentru pregătirile necesare alegerilor. In ziua alegerilor am fost preşedinte de secţie.

Inainte de alegeri cu câteva zile, am venit la Bucureşti pentru a lua la Arad o serie de funcţionari superiori cari să completeze locurile de preşedinţi de secţie de vot.

Atunci am fost odată pela Minister la PATRASCANU pentru al informa despre cum merge munca în Jud.Arad.

După alegeri, la aproximativ trei săptămâni, am fost chemat la cabinetul lui, fiind anunţat de MACARASCU funcţionar la Cabinetul Ministerului, că sunt poftit la PATRASCANU.

M'am prezentat imediat la dânsul. Am fost introdus la MACARASCU. Mi-a spus atunci că ştie că o duc cam prost cu banii şi s'a gândit să-mi dea o mică recompensă din banii cari au rămas dela alegeri. Nu mai reţiu dacă mi-a oferit cincisute de mii sau un milion. I-am mulţumit şi am plecat.

./.

4

La începutul anului 1947, am fost la cabinetul lui, am solicitat audienţă prin MACARASCU. Primit fiind, l-am rugat, pe motive legale, să mă ajute să i se transfere un proces pe care-l avea fratele meu, dela Curtea Marţială Sibiu, la Curtea Marţială Bucureşti.

Procesul i s'a transferat.

Tot la începutul anului 1947, printr'o petiţie, am solicitat să mi se aprobe închirierea, pe doi ani, a locuinţei unde stăteam. care trecuse dela C.A.S.B.I. în administraţia Ministerului de Justiţie întrucât aparţinuse lui DANULESCU - criminal de război.

Am solicitat audienţă prin MACARASCU.

Am fost primit, i-am spus despre ce este vorba, i-am înmânat petiţia, a citit-o şi apoi a pus o apostilă favorabilă. I-am mulţumit frumos şi am plecat.

In primăvara aceluiaş an, am fost anunţat de STEFAN POPESCU că trebue să mergem împreună la Cabinetul lui PATRASCANU, chemaţi de acesta, pentru a ne fi recomandat Dl. FILIP ROBEIROL directorul Institutului francez din Bucureşti. Am fost, ne-a fost prezentat REBEIROL care era deja introdus la PATRASCANU şi ni s'a comunicat că bursele fiindu-ne aprobate să ne pregătim actele. Fuseseră chemaţi şi BETEA cu PAVEL. Aceştia însă nu ştiu din ce motive nu s'au prezentat.

Atât s'a discutat atunci - după care am părăsit cabinetul.

In vara lui 1947, pela început, într'o zi, de faţă fiind şi MICSA după câte îmi amintesc, BETEA mi-a spus că PATRASCANU fiind pus pe linie moartă de Partid în urma discursului ţinut la Cluj şi apoi la Sibiu, ar fi bine să plece în străinătate şi că va încerca să-l convingă să plece peste graniţă.

Apoi, urmărind ziarele şi văzând că de PATRASCANU nu se prea vorbeşte, mi-a mai spus, în câteva rânduri, că va căuta să-l convingă pe PATRASCANU de necesitatea plecării peste graniţă dacă nu vrea să i se întâmple ceva mai rău.

Adică dacă nu vrea să fie sancţionat de Partid.

Mi-a mai spus că la o şedinţă care a avut loc la Justiţie în cabinetul lui PATRASCANU cu privire la Maramureş, conferinţa la care a aparticipat şi el, Dl.EMIL BODNARAS l-a cam repezit pe PATRASCANU într'o discuţie.

Aceste întâmplări îl determinau pe BETEA să-mi spună că PATRASCANU în curând va fi dat la o parte.

Când mi-a comunicat că MANAILA doreşte să-mi vorbească spunându-mi şi pentru ce anume vrea să-mi vorbească - adecă

pentru o plecare clandestină peste graniţă, mi-a comunicat că este probabil să plece şi PATRASCANU.

Mai târziu, când BETEA intrase în tratative cu MAX MANOLESCU mi-a spus că pleacă împreună cu soţia şi cu LENA CONSTANTE. 5

In perioada de pregătire a fugii nu am avut nici-o întâlnire cu PATRASCANU şi ca atare nici-un fel de discuţie.

In afară de BETEA cu care se vedea destul de des, nu ştiu să fi avut cu altcineva discuţii cu privire la fugă. Nu mi s'a vorbit niciodată de nimeni nimic.

In ziua de 24 Aug.1944, când am fost trimis cu primul număr din ziarul "România Liberă" la locuinţa lui TEROSSIAN pentru a lua articolul ce trebuia tipărit în numărul următor, l-am găsit acolo şi pe ANTON GOLOPENTIA. Aşa încât încă depe atunci se cunoşteau. Apoi, la conferinţa de pace dela Paris au fost împreună. GOLOPENTIA în calitate de Consilier statistic.

Stiu că erau în raporturi bune dar nu ştiu ce legături aveau împreună şi nici dacă se vedeau sau nu.

Cu SABIN MANAILA deasemeni ştiu că erau în raporturi bune dar nu mi s'a comunicat de nimeni că se întâlnesc. Incât nu pot să ştiu nici cu el ce fel de legături aveau.

Cu BELU ZILBER ştiu că erau prieteni foarte buni încă mult înainte de 23 August. Prin el ne-a cunoscut pe noi iar când avea nevoe de oameni, apela la el.

Altfel când a avut nevoe de un şef de cabinet a apelat la BELU ZILBER care la rându-i i-a cerut lui BETEA să-i recomande pe cineva iar BETEA i l-a recomandat pe DUTESCU.

BELU spunea mereu, când mergeam pela el că a fost la ANDREI sau că se duce la el.

Ce anume legături aveau nu am de unde şti. Erau însă prieteni foarte buni. A afirmat acest lucru chiar BELU ZILBER. BETEA mi-a spus că BELU ZILBER este cel mai bun prieten al lui PATRASCANU. Acelaş lucru mi l-a spus şi STEFAN POPESCU.

Cu privire la pregătirile fugii nu ştiu ce anume ştia PATRASCANU. Cred că BETEA îl ţinea în curent cu tot ce se petrece.

Mie însă nu mi-a spus BETEA ce vorbea cu PATRASCANU şi dacă îl ţinea în curent cu ceeace se petrece sau nu.

Din întâmplările ulterioare (adecă după eşecul fugii) rezultă clar că PATRASCANU cunoştea, dacă nu tot, apoi aproape tot ce se petrecea.

./.

6

Astfel după fuga (evadarea) lui MAX MANOLESCU, PATRASCANU aflând de arestarea lui DUTESCU, m'a chemat la Minister şi m'a întrebat dece a fost arestat acesta şi ce amestec are el în toată povestea plecării, Deci ştia că eu urma să plec alminteri nu m'ar fi chemat să mă întrebe. De DUTESCU nu avea ce să ştie pentrucă acesta nu era amestecat ci fusese luat doar incidental. Eu, cu acel prilej i-am spus că l-am întâlnit pe BETEA care mi-a spus că DUTESCU nu ştie absolut nimic şi să nu fie îngrijorat.

Stia însă de tratativele cu americanii pentru bagaje pentrucă atunci când i-am spus că DUTESCU fusese luat de BETEA ca translator nu m'a întrebat nimic cu privire la rostul unui translator.

Eu cunoştea însă toate amănuntele pentrucă, ulterior, când am fost trimis de BETEA pentru a-l întreba dacă s'a decis să plece sau nu, pentrucă noi suntem hotărâţi să plecăm (aceasta după eşecul cu MAX MANOLESCU când BETEA era ascuns şi urmărit) mi-a răspuns foarte revoltat când i-am spus că sunt trimis de BETEA; "Cine BETEA?! Ce mai doreşte?! Ce mai vrea dela mine?" Cum?! să plec?! Nu plec nicăeri! Sunt sătul până peste cap!!" Apoi l-a făcut pe BETEA descreerat, aventurier, desmetec spunând: " Cine naiba mi l-a adus pe cap!" Apoi i-am spus că eu nu mai merg pela Minister şi dacă între timp se decide BETEA mi-a spus, să-i comunice acest lucru prin MICSA. Când a auzit de MICSA a sărit foarte intrigat spunând: "Prin MICSA!? " Si pe ăsta l-aţi vârât?! " Stie tot târgul!!". Oamenii lui TECHARI sunt pe urmele mele?". Nu plec nicăeri!!". Plecaţi voi!". "Vă priveşte!". "Să plece învârtindu-se ca ciocârlie!!". Plecaţi voi!". "Mai bine". "Eu dacă o fi să plec voi găsi şi alte posibilităţi".

Prin urmare de MICSA nu ştia nimic cu privire la plecare. Precis nu ştiu ce anume ştia şi ce nu ştia. BETEA nu mă informase.

In anul 1948- Februarie am fost chemat de el pentru a-i sustrage cărţile date cu dedicaţie exregelui Mihai. Nu am reuşit pentrucă insp.TANCRET IONESCU raportase că insp. ALTENLIU îi dăduse această însărcinare. ALTENLIU fusese reclamat şi se descoperise chestiunea. Eu nu i-am comunicat lui PATRASCANU că dădusem eşec şi nici nu l-am mai văzut de atunci. Acestea au fost legăturile mele cu PATRASCANU. Mai mult decât atât, nu ştiu nimic.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

23 Octomvrie 1949

~~354~~ 7

7.

Declarație,

Subsemnatul Rațiu Anton născut în com. Beclean Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:-

Pe Lucrețiu Pătrășcanu l-am cunoscut în ziua de 24 August 1944, prin Belu Zilber, când am fost trimis la locuința lui Torosian din Str. Armenească Nr. 14 cu primul număr din ziarul „România Liberă" format mare, pentru ai duce ziarul și putem a lua un articol ce trebuia publicat în numărul următor.

După ce fusese numit ministru al Justiției, împreună cu Bebea, l-am condus la minister, cu mașina lui Florin Teodoru, pentru al însoți și pentru a-l asigura paza.

L-am mai văzut, apoi, pe la Ateneul Patrioților în câteva rânduri fără însă să fi stat de vorbă împreună.

La începutul anului 1945, fiind numit în consiliu de administrație la societatea cooperatistă „Filmul Românesc" împreună cu Gh. Vrăjescu, unde fusesem ales vicepreședinte (trimis pe linie politică de U.P.), întrucât societatea era în litigiu cu vechii proprietari, eram cărora li se luaseră cinematografele pe vremea legionarilor cu forța, cu pistolul, mi-am luat angajamentul să

Anton Rațiu

mă duc la Pătrăşcanu pentru a discuta această problemă şi pentru a-i cere sprijinul ca cinematografele respective să rămână pe mai departe în posesia societăţii „Filmul Românesc" –

Cu acel prilej am fost în două sau trei rânduri la Pătrăşcanu însă nu s'a putut face nimic încât pe rând, am predat vechilor proprietari cinematografele respective –

Pentru acest scop m'am prezentat la ministru unde m'am anunţat prin dispectorul de cabinet. În prealabil îi spusesem acest lucru lui Leana Popescu nevasta lui Ştefan Popescu, care-i comunicase şi care-mi dăduse răspuns să mă prezint la ministru indicându-mi când să mă prezint –

La începutul anului 1946, am fost chemat de Pătrăşcanu la locuinţa lui unde m'a întrebat dacă nu cumva societatea noastră „Filmul Românesc" are disponibilă o sală care să fie potrivită pentru ~~o~~ teatrul de păpuşi pe care îl voia să-l organizeze nevasta lui – de faţă fiind şi nevasta lui.

Acest lucru l-am discutat mai mult cu dânsa căreia i-am promis că mă voi interesa şi-i voi da răspuns.

La 2 sau 3 zile i-am dat răspunsul aşteptat indicându-i sala pe care în 3 zile au a găsi-o pentru că a rămas la ea.

Antipatia

Pentru a da acest răspuns, nu am fost la ministru sau la Comintă ci la atelierul domnului Pătrășcanu din spatele operei —

La începutul primăverii anului 1946 când se pregătea procesul criminalilor de război, ocupat cu mă consultasem cu Betea, Leana Popescu și Rupenian cari mă sfătuiră să-i vorbesc lui Andrei (Pătrășcanu), am fost la cabinetul lui pentru a-l ruga să-l ajute pe criminalul de război Dămulescu, pentru un fel oarecare, la proces.

Prezentându-mă la ministru am fost anunțat de Rupenian care la invitația mea, a intrat și el în cabinetul ministrului pentru a mă sprijini — Am fost primit. Aveam la mine și un memoriu de-al lui Dămulescu — I-am spus scopul vizitei mele.

Când a auzit despre cine este vorba, a rămas foarte intrigat. M'a întrerupt cu privirea întrebându-mă; Cine ?! doctorul Dămulescu ? criminalul de război ?! Fascistul (sau ex fascistul) acela ? I-am răspuns afirmativ. A făcut câțiva pași prin cabinet ne mulțumit — În timpul acesta Rupenian a intervenit spunând; „Vă rog și eu și vă roagă și băeții" — Pătrășcanu m-a privit când pe mine când pe Rupenian apoi a zis: „Omul acesta nu mi-a fost niciodată cât și

/ Arestat,

de puțin simpatic!" „Dar fie! Putem vorbi!" – I-am spus că Dănulescu oricât ar ști că va primi o condamnare de maximum 5-6 ani s'ar prezenta la proces – Dar mai mult nu ar rezista fiindcă bolnav – L'am întrebat ce crede, să se prezinte sau nu la proces – Mi-a răspuns: „Să nu se prezinte!" – Apoi i-am spus că am și un Memoriu de-al acestuia – Mi-a răspuns să-l duc la Secretariat în ziua și ora – După aceasta am părăsit cabinetul. În ziua și la ora indicată – (dimineața la orele 8) i-am dus memoriul – Am fost primit, i-am dat memoriul fără nici-un cuvânt (doar salutul) după care am plecat –

Nu mi-a dat nici-odată nici un rezultat – Eu nu l-am întrebat.

Cu prilejul intrării lui Pătrășcanu în universitate ca profesor la facultatea de drept, am fost anunțat de Betea că Pătrășcanu dorește să-mi vorbească pentru a mă îngriji ca în timpul concursului la care urma să se prezinte, să am grijă și să asigur reușita lui fiind student la drept.

Pentru acest lucru am mers la Pătrășcanu la ministerul spre a primi dispoziții. /: Antim Rațiu

Cu acel prilej mi-a spus ca pe linie politică să am contact cu studentul Lulu Fotino și prin el cu ceilalți studenți tovarăși iar pe linie administrativă, cu prodecanul facultății de drept anume profesorul Stoianovici cu care îmi și fixase o întâlnire la terminarea acestuia. În acele zile, am fost la Pătrășcanu de vreo două sau trei ori pentru a-l ține în curent cu atmosfera dela facultăți - Odată sau de două ori am fost împreună cu Lulu Fotino.

Rolul meu era să mă îngrijesc de ordine și-n acest scop să organizez împreună cu studenții tovarăși un control cu privire la publicul participant - studenți sau particulari - și să nu se strecoare elemente reacționare care să provoace un eventual scandal și să-i telefonez dela facultate când sala este plină pentru a se prezenta.

Cheltuiala aceasta a durat câteva zile - cât timp a ținut cursul..

Înainte de alegerile electorale din acelaș an (1946), am primit însărcinarea, tot comunicată de Betea, să-l însoțesc pe Pătrășcanu în campania electorală din acel an dela Arad -

/ Arthur Rați

Această sarcină mi-a fost încredințată la propunerea lui Betea pentrucă cunoșteam întregul județ - Arad - din vara acelui an unde conducerem colectarea cerealelor în cadrul Subsecretariatului de Stat al Aprovizionării unde eram subinspector general.

În acea campanie am stat - în Arad și județ - o lună de zile - În timpul cât Pătrășcanu era acolo, îl însoțeam tot timpul prin tot județul unde mergea în propagandă - În lipsa lui, eram la dispoziția Partidului și Blocului pentru pregătirile necesare alegerilor - În ziua alegerilor am fost președinte de secție -

Înainte de alegeri cu câteva zile, am venit la București pentru a lua la Arad o serie de funcționari superiori care să completeze locurile de președinți de secție de vot.

Atunci am fost odată pe la ministerul la Pătrășcanu pentru al informa despre cum merge munca în jud. Arad -

După alegeri, la aproximativ trei săptămâni, am fost chemat la cabinetul lui, fiind anunțat de Mărgărășeanu funcționar la cabinetul ministrului, că sunt avansat de Pătrășcanu.

I. Antonescu

M'am prezentat imediat la Odânul - Am fost introdus de Mărăscu. Mi-a spus atunci că știe că o dlue cam prost cu banii și, s'a gândit să-mi dea o mică recompensă din banii cari au rămas dela alegeri. Nu mai reține ofacă mi-a oferit cincimte de mii sau un milion - I-am mulțumit și am plecat -

La începutul anului 1947, am fost la cabinetul lui, am solicitat audiență prin Mărăscu. Primit fiind, l-am rugat, pe motive legale, să mă ajute să i-se transfere un proces pe care-l avea fratele meu, dela Curtea Marțială Sibiu, la Curtea Marțială București.

Procesul i-s'a transferat.

Tot la începutul anului 1947, printr'o petiție, am solicitat să mi se aprobe închirierea, pe doi ani, a locuinței unde stăteam, care trecuse dela CAS.BI. în administrația Ministerului de justiție întrucât aparținuse lui Dămăscu - criminal de război -

Am solicitat audiență prin Mărăscu.

Am fost primit, i-am spus despre ce este vorba, i-am înmânat petiția, a citit-o și apoi a pus o aprobatoare favorabilă. I-am mulțumit frumos și am plecat -

Avocat

În primăvara aceluiaș an, am fost anunțat de Ștefan Popescu că trebuie să mergem împreună la cabinetul lui Pătrășcanu, chemați de acesta, pentru a ne fi recomandat D-l Filip Rebeirol directorul Institutului Francez din București - Am fost, mi-a fost prezentat Rebeirol care era deja introdus la Pătrășcanu și mi s'a comunicat că burse le fiindu-ne aprobate să ne pregătim actele - Fusesem chemați și Betea cu Pavel - Acestia însă nu știu din ce motive nu s'au prezentat.

Atât s'a discutat atunci - după care am părăsit cabinetul -

În vara lui 947, pe la începutul lunii o zi, de față fiind și Micșa după câte îmi amintesc, Betea mi-a spus că Pătrășcanu fiind pus pe linie moartă de Partid în urma discursului ținut la Cluj și apoi la Sibiu, ar fi bine să plece în străinătate și că va încerca să-l convingă să plece peste granițe -

Apoi, urmărind ziarele și văzând că de Pătrășcanu nu se prea vorbește, mi-a mai spus, în câteva rânduri, că va căuta să-l convingă pe Pătrășcanu de necesitatea plecării peste granițe dacă nu vrea să i-se întâmple ceva mai rău -

Autograf

~~36~~ 11

Adică oleacă voia să nu fie sancționat de Partid -

Mi-a mai spus că la o ședință 11 care a avut loc la Justiție în cabinetul lui Pătrășcanu cu privire la Marmureș, conferință la care a participat și el, Dl Emil Bodnăraș l-a cam repezit pe Pătrășcanu într-o discuție.

Aceste întâmplări îl determinau pe Betea să-mi spună că Pătrășcanu în curând va fi dat la o parte.

Când mi-a comunicat că Mănăilă voiește să-mi vorbească spunându-mi și pentru ce anume voia să-mi vorbească - adică pentru o plecare clandestină peste granită, mi-a comunicat că este probabil să plece și Pătrășcanu.

Mai târziu, când Betea intrase în tratative cu Max Manolescu mi-a spus că Pătrășcanu, în ipoteza când pleacă, pleacă împreună cu soția și cu Lena Constante.

În perioada de pregătire a fugii nu am avut nici o întâlnire cu Pătrășcanu și ca atare nici un fel de discuție -

În ceea ce Betea cu care se vedea destul de des, nu știu să fi avut cu altcineva discuții cu privire la fugă - Nu mi s'a vorbit niciodată de nimeni nimic. Am terminat.

În ziua de 24 Aug. 1944, când am fost trimis cu primul număr din ziarul „România Liberă" la tipografia lui Torosian pentru a lua articolul ce trebuia tipărit în numărul următor, l-am găsit acolo și pe Anton Golopenția. Așa încât încă de pe atunci ne cunoșteam. Apoi, la conferința de pace de la Paris am fost împreună - Golopenția în calitate de consilier statistic -

Știu că eram în raporturi bune dar nu știu ce legături aveau împreună și nici dacă se vedeau sau nu.

Cu Fabian Mănăilă de asemeni știu că eram în raporturi bune dar nu mi s'a comunicat de nimeni că se întâlnesc - Încât nu pot nici știu nici cu el ce fel de legături aveau.

Cu Belu Zilber știu că eram prieteni foarte buni încă mult înainte de 23 August. Prin el ne-a cunoscut pe noi iar când avea nevoie de oameni, apela la el. Astfel când a avut nevoie de un șef de cabinet a apelat la Belu Zilber care la rândul-i i-a cerut lui Bella să-i recomande pe cineva iar Bella l-a recomandat pe Duțescu.

Belu venea mereu, când mergeam pe la el că a fost la Andrei sau că îl duce la el.

Antonescu

Ce anume legături aveam nu ştiu de unde ştii - Eram încă prieteni foarte buni - A'a firmat acest lucru cu Bebu Filber - Betea mi-a spus că Bebu Filber este cel mai bun prieten ~~al~~-al lui Pătrăşcanu. Acelaş lucru mi l-a spus şi Ştefan Popescu -

În privinţa pregătirii fugii nu ştiu ce anume ştia Pătrăşcanu. Cred că Betea îl ţinea în curent cu tot ce se petrece. Mie însă nu mi-a spus Betea ce vorbea cu Pătrăşcanu şi dacă îl ţinea în curent cu ceace se petrecea sau nu -

Din întâmplările ulterioare (adecă după eşecul fugii) rezultă clar că Pătrăşcanu cunoştea, oleacă nu tot, apoi aproape tot ce se petrecea.

Astfel după fuga (evadarea) lui Max Manolescu, Pătrăşcanu aflând de arestarea lui Duţescu, m'a chemat la minister şi m'a întrebat dacă a fost arestat acesta şi ce amenităţi are el în toată povestea plecării. Deci ştia că eu urma să plec altminteri nu m'ar fi chemat să mă întrebe - De Duţescu nu auzea să ştie pentrucă acesta nu era amestecat ci'fusese luat doar incidental - Eu, cu acel prilej i-am spus că l-am întâlnit pe Betea care mi-a spus că Duţescu nu ştie absolut nimic şi să nu fie îngrijorat. Ştia încă de tratativele cu americanii pentru bagaje pentrucă atunci când i-am spus că Duţescu fusese luat de Betea ca translator nu m'a întrebat nimic cu privire la rolul unui translator.

Ant. Ratiu

Nu cunoștea încă toate amănuntele pentuncă, întâiu-oară, când am fost trimis de Betea pentru a-l putea ucide s'a decis să plec sau nu, pentuncă noi suntem hotărâți să plecăm (aceasta după eșecul cu Max Manoliu când Betea era ascuns și amânat) mi-a răspuns foarte revoltat, când i-am spus că sunt trimis de Betea; „Cine Betea?! Ce mai dorește?! Ce mai vrea de la mine?! „Cum?! să plec?! Nu plec nicăieri!! Sunt nătul până peste cap!!" Apoi l-a făcut pe Betea descreerat, aventurier, desmetec spunând; „Cine naiba mi l-a adus pe cap!" Apoi i-am spus că eu nu mai merg pe la ministeri și dacă până timp se decide Betea mi-a spus, să-i comunice acest lucru prin Micșa. Când a auzit de Micșa a sărit foarte intrigat spunând; „Prin Micșa?! „Și pe ăsta l-ați vârât?!" „Știe tot târgul!!" „Oamenii lui Teohari sunt pe urmele mele!" „Nu plec nicăieri!!" „Plecați voi! „Vă privește!" „Să plece împărtășania ca cioara!" „Plecați voi!" „Mai Cine!" „Eu dacă o fi să plec vorgăi și alte prihlitoți!"

Prin urmare de Micșa nu știa nimic cu privire la plecare. Pricis nu știa ce a nume știa și ce nu știa. Betea nu mai informase.

În anul 1948-Februarie, am fost chemat de el pentru a-i restitui cărțile date cu dedicație regelui Mihai I. Nu am reușit pentuncă imp. Tancred Ionescu raportase că imp. Alteța Sa dăduse această însărcinare. Alteța fusese reclamat și se descoperise chestiunea - Eu nu i-am comunicat lui Pătrășcanu că dădusem eșec și nici nu l-am mai văzut de atunci - Acestea au fost legăturile mele cu Pătrășcanu - Mai mult decât atât, nu știu nimic.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez personal.

23.Oct.949 - Antim Ivan

_D_E_C_L_A_R_A_T_I_E_

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17, declar următoarele :

De PAVEL CONSTANTIN, cu privire la plecare, am aflat dela BETEA NICOLAE când s'a pus problema plecării cu avionul T.A.R.S. pilotat de MAX MANOLESCU.

Aceasta s'a întâmplat în preajma întâlnirii cu MANAILA, MAX MANOLESCU şi ceilalţi, dela locuinţa lui FLORIN TEODORU.

La întâlnirea avută, din casa lui FLORIN TEODORU, când s'a pus problema cine anume pleacă, BETEA a spus că pleacă şi PAVEL. Ceeace înseamnă că BETEA vorbise cu PAVEL şi că acesta era de acord cu plecarea.

Tot atunci mi-a spus BETEA şi personal că este vorba să plece şi PAVEL întrucât este nevoe de oameni mai tineri cari să poată interveni pentru a fi imobilizaţi// mecanicul, radiotelegrafistul şi pilotul secund.

Discuţiunile dintre BETEA şi PAVEL cu privire la plecare, nu-mi sunt cunoscute. Personal, cu PAVEL, nu-mi amintesc să fi avut vre-o discuţie pe acest temei în acea vreme şi nici nu-mi amintesc să-l fi văzut - să-l fi întâlnit.

După eşecul fugii, zilele acelea au fost zile de cumplită zăpăceală. Nu pot deloc să-mi amintesc dacă l-am întâlnit sau nu pe PAVEL. Probabil că da - pentrucă atunci am alergat pela toţi pe cari ştiam că-i cunoaşte BETEA şi-i sunt apropiaţi pentru a-i întreba dacă ştiu ceva de el. DUTESCU era arestat şi nu ştiam ce anume ştie DUTESCU din problema plecării. Eram înspăimântat şi zăpăcit.

Acele zile îmi sunt întunecate şi nu reuşesc deloc să-mi amintesc dacă l-am văzut sau nu pe PAVEL. Cred că l-am văzut. El îi era doar bun prieten. Se poate să fi fost chiar şi la mine acasă. Se poate să-mi fi cerut ce în ipoteza când îl găsesc să-i comunic şi lui. Imi este peste putinţă să-mi amintesc. Nu am nici-un motiv să tăinuesc pentrucă chiar dacă ne-am văzut nu am putut pune nimic la cale. Acasă la el, precis nu am fost niciodată.

~~127~~ 14

Abea în preajma Crăciunului, îmi amintesc că am fost chemat de PAVEL să mă duc imediat la Institut.

Tocmai sosisem dela Oradia Mare din Misiunea avută referitor la Campania de Control din cadrul serviciului. 14

Aceasta s'a întâmplat după ce LEVENTE îmi comunicase că sunt programat în prima serie de concediu, ca să merg împreună cu el la Sinaia pentru a ne petrece acolo concediul.

Ceeace îmi amintesc este că am întâlnit pe AURORA CORCIOVESCU la Statistică, nu ştiu minte dacă atunci sau mai târziu cu ceva, care mi-a spus că PAVEL îi cere bani pentru BETEA, ce să facă? Să-i dea? I-am răspuns să nu-i dea nici-un ban. Vrea să-i vândă din lucruri - aşa mi se pare că-mi spusese.

Altceva nu pot să-mi amintesc.

La întâlnirea dela Statistică, cu PAVEL, mi-a spus următoarele: "Uite despre ce este vorba şi dece te-am chemat; "Ne-am hotărât, totuşi, să plecăm". "Tot cu un avion de-al T.A.R.S.-ului şi uite cum: Ne cumpărăm bilete în regulă ca oricce pasageri". Dela Arad şi Timişoara. Ne urcăm în avion şi-l luăm şi pe MAX MANOLESCU pe care îl bandajăm la cap pentru a nu fi recunoscut, simulând că este accidentat. Cpt.ZAHARIA se poate urca fără nici-un pericol în avion ca un simplu pasager el nefiind urmărit. In avion, după ce ne-am urcat stăm liniştiţi până în clipa când trebue să schimbăm ruta spre Turcia. Atunci simulăm un incediu în coada avionului şi dăm alarma strigând foc! foc! " Cei din cabina de pilotaj vor sări să stingă focul. Atunci noi îi imobilizăm iar MAX MANOLESCU cu ZAHARIA intră în cabină, somează cu pistolul piloţii şi le ocupă locul".

!" BETEA mi-a spus să te întreb şi pe tine, dacă eşti sau nu de acord."

I-am răspuns cam aşa: Eu nu sunt de acord. Mi se pare prea copilărească această încercare. Cum îţi închipui tu că MAX MANOLESCU, chiar aşa bandajat la cap, nu va fi recunoscut de piloţii şi personalul avionului? Tu dacă l-ai vedea pe BETEA sau pe mine bandajat la cap nu ai putea să ne recunoşti după statură, după mers, după mişcări?. "In afară de asta chestiunea cu focul este neserioasă. Se poate aprinde avionul sau poate ateriza forţat. Eu nu sunt de acord, dar dacă totuşi vă decideţi la această aventură plec şi eu din solidaritate deşi sunt convins că nu reuşeşte".

Apoi i-am spus, trecând la alte discuţii că eu merg la Sinaia cu LEVENTE la ski. Chestiunea cu Sinaia l-a cam intrigat şi mi-a răspuns ; Bine! Cum crezi....; Du-te!" O să-i comunic lui BETEA aceste lucruri". "Prin urmare nu eşti

de părere să plecăm în acest fel".

- Nu! Nu sunt de părere să plecăm în felul acesta". (i-am răspuns).

Probabil atunci mi-a citit şi primul bileţel trimis de BETEA pe care apoi l-a rupt, nu reţin acest lucru precis. 15

Biletul avea cam următorul cuprins :

"Un gând bun, noroc şi sănătate". "F"

Rostul biletului era pentru a-mi da un semn de viaţă, că nu este arestat şi că se găseşte la mine. Nu ne-am înţeles nici când să-mi trimită vre-un bilet sau vre-un alt semn de viaţă.

Nu-mi amintesc şi nici nu cred ca atunci să mai fi discutat ceva împreună cu privire la plecare.

Mai târziu, la aproximativ trei sau patru săptămâni, m'a chemat din nou şi mi-a citit un alt bileţel dela BETEA tot cam cu acelaş conţinut. Atunci credeam că este un bileţel de adio. Pentrucă PAVEL îmi comunicase că sunt pe punctul de a aranja o plecare prin Ungaria - aşa-mi amintesc.

I-am spus să mă anunţe şi pe mine pentrucă eventual aş pleca şi eu. Nu mai ţiu minte dacă mi-a dat vre-un răspuns sau nu.

Atunci n'am avut o discuţie propriu zisă. El nu era singur în birou. A profitat de câteva clipe de lipsa lui MAICOVSCHI (sau aşa ceva) cu care lucra la birou.

Eu n'am insistat să mă informeze şi nici ulterior nu l-am căutat.

După aceasta, l-am mai văzut în ziua sau a doua zi după ce-mi dădusem demisia dela Controlul Economic când i-am comunicat că LEVENTE îmi spusese că va fi în curând arestat. La care mi-a răspuns râzând că este ocupat şi nu poate să se dea la fund.

Din toate aceste întâmplări rezultă că PAVEL era în permanent contact cu BETEA şi că era în curent cu toate planurile de plecare ale acestuia, planuri la care de bună seamă colabora împreună.

Eu n'am cerut să mă pun în legătură cu BETEA şi probabil că nici BETEA n'a mai dorit să mă vadă. Altfel mi-ar fi comunicat şi mie acest lucru. Aşa încât nu ştiu unde era ascuns şi nici cu cine intraseră în legătură pentru o altă încercare de plecare peste graniţă.

Ştiu că, în acest timp, MICSA era şi el în legătură cu PAVEL şi se vedeau mai des. MICSA mereu îmi spunea că BETEA a reuşit să plece. Ne bucuram împreună. Apoi de-odată mă pomeneam cu un bilet sau mă anunţa tot MICSA că încă nu a plecat dar că este pe punctul de a pleca.

./.

~~16~~ 16

Ultimul bilet pe care l-am primit era, cred, dela PAVEL care şi el se dăduse la fund. Mi l-a citit MICSA care-mi telefonase să mă duc la judecătoria de ocol unde era transferat. Asta prin Martie.

Biletul conţinea un fel de luare la revedere - un fel de adio - ca un ultim semn din partea lor înainte de plecare. Ne era adresat amândorora. Si de acest bilet am rămas xxxxx surprins pentrucă şi înainte de primirea acestui bilet, MICSA, foarte bucuros, mă informase că sigur au reuşit să plece. Nu pot reproduce biletul mi-a fost citit în fugă şi în şoaptă într'un birou de-al judecătoriei unde erau mai mulţi funcţionari. Prin bilet îşi luau rămas bun dela noi şi ne urau mult noroc şi sănătate.

Apoi a urmat arestarea.

Altceva cu privire la PAVEL, referitor la fugă, nu-mi amintesc.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

24 Octomvrie 1949

6 v

367 17

17

Declarație,

Subsemnatul Rațiu Anton născut în com. Bulcau jud. Sălaj la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet 17, declar următoarele:

De Pavel Constantin, cu privire la plecare, am aflat dela Bitea Nicolae când s'a pus problema plecării cu avionul T.A.R.S. pilotat de Mat Manolescu-

Acesta s'a întâmplat în preajma întâlnirii cu Mărăila, Mat Manolescu și ceilalți, dela locuința lui Florin Teodor -

La întâlnirea arătată, din casa lui Florin Teodor, când s'a pus problema cine anume pleacă, Bitea a spus că pleacă și Pavel. Ceace înseamnă că Bitea vorbise cu Pavel și că acesta era de acord cu plecarea.

Tot atunci mi-a spus Bitea și personal că eu trebuia să plec și Pavel - întrucât este nevoie de oameni mai tineri care să poată intervenii pentru a fi imobilizați mecanicul, radiotelegrafistul și pilotul secund.

Discuțiunile dintre Bitea și Pavel cu privire la plecare, nu-mi sunt cunoscute. Personal, cu Pavel, nu-mi amintesc să fi avut vre-o discuție pe acest temei în acea vreme și nici nu-mi amintesc să-l fi văzut - să-l fi întâlnit -

/ Antoniu

După eșecul fugii, zilele acelea au fost zile de cumplită zăpăceală. Nu pot oricât să-mi amintesc dacă l-am întâlnit sau nu pe Pavel. Probabil că da, pentru că atunci am alergat pe la toți pe cari știam că-i cunoaște Bețea și-i rugat apropiați pentru a-i întreba dacă știu ceva de el. Dușescu era arestat și nu știam ce anume știe Dușescu din problema plecării. Eram înspăimântat și zăpăcit.

Acele zile îmi sunt întunecate și nu reușesc oricât să-mi amintesc dacă l-am văzut sau nu pe Pavel. Cred că l-am văzut. El îi era oricât bun prieten.

Se poate să fi fost chiar și la mine acasă. Se poate să-mi fi cerut ca în ajunul când îl găsesc să-i comunic și lui. Îmi este peste putință să-mi amintesc. Nu am nici-un motiv să tăinuesc pentru că chiar dacă ne-am văzut nu am putut pune nimic la cale. Acasă las de, pentru mi-am fost niciodată.

Abia în preajma Crăciunului, îmi amintesc că am fost chemat de Pavel să mă duc imediat la Institut.

Pe noi ne aveam oficia Oradia Mare din minunea avută referitor la campania de control din cadrul serviciului.

Aceasta s-a întâmplat după ce Levente îmi comunicase că sunt promovat în prima serie de concedii și că să merg împreună cu el la Sinaia pentru a ne petrece acolo concediul.

I. Ion Ratiu

Acum îmi amintesc că am întâlnit-o pe Aurora Corciovescu la statistică, nu știu minte dacă atunci sau mai târziu cu ceva, care mi-a spus că Panel își cere bani pentru Betea. Ce să facă? Să-i dea? I-am răspuns să nu-i dea nici un ban - Vrea să-i vândă din lucruri - așa mi se pare că-mi spusese -

Altcevă nu pot să-mi amintesc -

La întâlnirea de la statistică, cu Panel, mi-a spus următoarele: „Uite despre ce este vorba și dacă te-am chemat. „Ne-am hotărât, totuși să plecăm." „Tot cu un avion de-al T.A.R.S. ului și ni'te cum; „Ne cumpărăm bilete în regulă ca orice pasageri" - „Până Arad și Timișoara". „Ne urcăm în avion și-l luăm și pe Mal Manolescu pe care îl bandajăm la cap pentru a nu fi recunoscut, și numai când că este accidentat." „Cpt. Zaharia se poate urca fără nici-un pericol în avion ca un simplu pasager el ne fiind urmărit." „În avion, după ce ne-am urcat stăm liniștiți până în clipa când trebue să schimbăm ruta spre Turcia" „Atunci simulăm un incendiu în coada avionului și dăm alarma strigând foc! foc!" „Cu din calcâna de pilotaj vor veni să stingă focul - Atunci noi, îi imobilizăm iar Mal Manolescu cu Zaharia intră în cabină, ocupă cu pistolul pilotii și le ocupă locul."

„Betea mi-a spus să te întreb și pe tine dacă ești sau nu de acord."

Anton Rațiu

I-am răspuns cam așa: „Eu nu sunt de acord. Mi se pare prea copilărească această încercare. Cum îți închipui tu că Max Manolescu, chiar așa bandajat la cap, nu va fi în momentul de pilotii și personalul aviomului!" „Tu dacă l-ai vedea pe Betea sau pe mine bandajat la cap nu ai putea să ne recunoști după statură, după mers, după mișcări!" „În afară de asta chestiunea cu focul este nesemnificativă - se poate ateriza forțat -" „Eu nu sunt de acord, dar dacă totuși vei decideți la acesta, aventură plec și eu din solidaritate deși sunt convins că nu reușește."

Apoi i-am spus, trecând la altă discuție că eu merg la Sinaia cu bicicleta la ora 1 - Chestiunea cu Sinaia l-a cam intrigat și mi-a răspuns: „Bine..! Cum crezi ...; Du-te!" — „O să-i comunic lui Betea acest lucru." „Prin urmare nu ești de părere să plecăm în acest fel." — „Nu! nu sunt de părere să plecăm în felul acesta." (i-am răspuns) —

Probabil atunci mi-a citit și primul bilețel trimis de Betea pe care apoi l-a rupt. nu știu acest lucru precis —

Biletul avea cam următorul cuprins; „Mergând bine, nouă și răsătate". „N"

I. Antonescu

~~31~~ 19

Rolul biletului era pentru a-mi da un semn de viață, că nu este arestat și că se găsește la mine. Nu ne-am luat les nici când nă-mi trimită vre-un bilet sau vre-un alt semn de viață -

Nu-mi amintesc și nici nu cred că atunci să mai fi discutat ceva împreună cu privire la plecare -

Mai târziu, la aproximativ trei sau patru săptămâni, mi-a chemat din nou și mi-a citit un alt bilet de la Betea tot cam cu același conținut -

Atunci credeam că este un bilet de adio - Pentrucă Pavel îmi comunicase că sunt pe punctul de a aranja o plecare prin Ungaria - așa-mi amintesc -

I-am spus să mă anunțe și pe mine pentrucă eventual aș pleca și eu - Nu mai știu mi-a dat vre-un răspuns sau nu -

Atunci n-am avut o discuție propriu zisă - El nu era singur în birou - A părăsit de câteva clipe de lipsa lui Maievschi (nu așa era) cu care lucra în birou -

Eu n-am insistat să mă informeze și nici ulterior nu l-am căutat -

După aceasta, l-am mai văzut în ziua sau a doua zi după ce-mi dăduseem demisia de la Controlul Economic când i-am comunicat că Levente-mi spusese că va fi în curând arestat - La care mi-a răspuns răspicat că este dispus și pregătit să se dea la fund -

Antikatin

Din toate acste informațiuni reieșea că Pavel era în permanent contact cu Betea și că era în curent cu toate planurile de plecare ale acestuia, planuri la care de bună seamă colaborau împreună.

Eu n'am venit să mai pun în legătură cu Betea și probabil că nici Betea n'a mai aflat să mă caute. Altfel mi-ar fi comunicat și mie acest lucru. Așa încât nu știu unde era ascuns și nici cu cine întrase în legătură pentru o altă încercare de plecare peste granițe.

Știu că, în acest timp, Micșa era și el în legătură cu Pavel și se vedeau mai des. Micșa mi-a mai spus că Betea a murit să plece. Ne bucuram împreună. Apoi deodată mă pomenesc cu un bilet nou mă anunță tot Micșa că încă nu a plecat dar că este pe punctul de a pleca.

Ultimul bilet pe care l-am primit era, cred, de la Pavel care și el se dăduse la fund. Mi l-a citit Micșa care-mi telefonase să mă duc la Judecătoria de ocol unde era transferat - asta pe 11 Martie.

~~30~~ 20

Biletul continua un fel de lunare la revedere - un fel de adio - cu un ultim semn din partea lor înainte de plecare - Ne era adresat amândoura - Și de acest bilet am rămas surprins pentru că și înainte de primirea acestui bilet, Micșa, foarte bucuros, mă informase cu rigur am murit să plecu - Nu pot reproduce biletul mi-a fost cerut în fugă și în șoapta într'un birou de la Judecătorie unde erau mai mulți funcționari - Prin bilet își luau rămas bun de la noi și ne urau mult noroc și sănătate -

Apoi a urmat arestarea -

Altceva în privire la Pavel, referitor la fugă, nu-mi amintesc.

Aceasta îmi este declarația pe care o rostesc și semnez prezenta -

24.Oct.949 Ion Ratiu

~~127~~ 21

_D_E_C_L_A_R_A_T_I_E_

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com.Beclean Jud.Someşla 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17, declar următoarele :

LENA CONSTANTE. Am cunoscut-o la începutul anului 1946 la atelierul Dnei PATRASCANU când am mers pentru a-i da rezultatul cu privire la sala pe care societatea "Filmul Românesc" putea să o pună la dispoziţia Dnei PATRASCANU pentru teatrul de păpuşi.

Era de faţă în afară de Dna PATRASCANU, LENA CONSTANTE care mi-a fost prezentată atunci şi ILEANA POPESCU soţia lui STEFAN POPESCU.

Tatăl lui LENA CONSTANTE era funcţionar la Statistică. Ea, mai are o soră pe care nu o cunosc.

Este pictoriţă, absolventă a Academiei de Arte Frumoase din Bucureşti.

Stiu că este bună prietenă cu Dna PATRASCANU. Cu ILEANA POPESCU în raporturi apropiate fără să-i fie prietenă.

Deasemeni ştiu că este foarte bună prietenă cu HARI BRAUNER.

In legătură cu plecarea clandestină peste graniţă, am aflat dela BETEA că este vorba să plece şi ea atunci când mi-a comunicat că dacă pleacă PATRASCANU, pleacă împreună cu soţia şi cu LENA CONSTANTE, [redacted]

Nu ştiu cum s'a ajuns la plecarea lui LENA CONSTANTE şi nici nu-i cunosc rolul în chestiunea plecării (a fugii).

Privitor la fugă, în legătură cu LENA CONSTANTE nu mai deţin vre-o informaţiune.

Cu prilejul alegerilor electorale din Jud.Arad, PATRASCANU a luat-o şi pe LENA CONSTANTE împreună cu soţia lui. Au stat în Arad câteva zile. Atunci a fost la Arad şi HARI BRAUNER.

Au venit într'un fel de plimbare fără să aibă vre-o legătură sau vre-o însărcinare cu problema campaniei electorale sau a alegerilor

Cu BETEA era în raporturi bune.

Stiu că a vizitat-o în câteva rânduri fără însă să cunosc motivul acestor visite sau conţinutul discuţiunilor dintre LENA CONSTANTE şi BETEA.

./.

Nu mi s'a comunicat de către BETEA decât că a ieșit la LENA CONSTANTE acasă.

Când mi-a spus BETEA că și ea este vorba să plece, l-am întrebat dar HARI BRAUNER ce face, știind că acesta îi face curte. BETEA a râs și mi-a spus: "HARI e un caraghios!". "Nu știi că ANDREI o reglează?!".

= "De unde era să știu?" (I-am răspuns).

Apoi a complectat: " E cam crai ANDREI..."

Asta este tot ce mi s'a spus și ce știu cu privire la raporturile lui LENA CONSTANTE cu familia PATRASCANU precum și cu privire la amestecul ei în problema fugii.

Relațiile dintre BETEA și ea nu-mi sunt cunoscute.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțiu și semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

24 Octomvrie 1949

6 et

~~III~~ 28

Declarație. 23

Subsemnatul Rațiu Anton născut în com. Beclean Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

Lena Constante. Am cunoscut-o cu începutul anului 1946 la atelierul doamnei Pătrășcanu când am mers pentru a-i ridica rezultatul cu privire la sala pe care societatea „Filmul Românesc" putea să o primă la dispoziția d-nei Pătrășcanu pentru teatrul de păpuși.

Era de față în ofară de d-na Pătrășcanu Lena Constante care mi-a fost prezentată atunci și Ileana Popescu soția lui Ștefan Popescu.

Tatăl lui Lena Constante era funcționar la statistică. Ea, mai are o soră pe care nu o cunosc.

Este pictoriță, absolventă a Academiei de Arte Frumoase din București.

Știu că este bună prietenă cu d-na Pătrășcanu. Cu Ileana Popescu în raporturi apropiate fără să-i fie prietenă.

De asemeni știu că este foarte bună prietenă cu Hary Brauner.

În legătură cu plecarea clandestină peste granițe, am aflat de la Betea că este vorba să plece și ea atunci când mi-a comunicat că dacă pleacă Pătrășcanu, pleacă împreună cu soția și

Anton Rațiu

cu Lena Constante [redacted]

Nu știu cum s'a ajuns la plecarea lui Lena Constante și nici nu-i cunosc rolul în chestiunea plecării (a fugii)

Privitor la fugă, în legătură cu Lena Constante nu mai dețin vre-o informațiune.

Cu prilejul alegerilor electorale din jud. Arad, Pătrășcanu a luat-o și pe Lena Constante împreună cu pe soția lui. Au stat în Arad câteva zile. Atunci, a fost la Arad și Hary Brauner.

Au venit între timp felii de plimbare fără să aibă vre-o legătură sau vre-o însărcinare cu problema campaniei electorale sau a alegerilor.

Cu Betea era în raporturi bune.

Știu că a vizitat-o în câteva rânduri fără însă să cunosc motivul acestor vizite sau conținutul discuțiunilor dintre Lena Constante și Betea.

Nu mi s'a comunicat de către Betea oricât că a fost la Lena Constante acasă.

Când mi-a spus Betea că și la este vorba să plece, l-am întrebat dar Hary Brauner ce face, știind

[illegible]

=211

că acestor îi face curte. Betea a răs
p' mi-a răspuns: „Hari e un caraghios!
„Nu știi că Andrei o negurează?" 24
-„De unde era să știm?" (I-am răspuns.)
Apoi a completat: „E cam crai Andrei..."

Astea este tot ce mi s'a spus p' cu știință
privire la raporturile lui Lena Cons-
tante cu familia Pătrășcanu pre-
cum p' cu privire la amestecul ei
în problema fugii -

Relațiile dintre Betea și ea nu-mi
sunt cunoscute -

Acestor îmi este declarația pe care
o susțin și semnez prezentu -

24.Oct.949

Ion Ștefan

~~344~~ 25

_D_E_C_L_A_R_A_T_I_E_

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet 17, declar următoarele :

LULU FOTINO - L-am cunoscut în primăvara anului 1945 când lucram la corpul Detectivilor din Ministerul Afacerilor Interne. El era şef de cabinet, împreună cu DUTU, (mort într'un accident de motocicletă) la Cabinetul tov.TECHARI GEORGESCU, când era director de cabinet Dl.STELIAN TANASESCU.

Mă anunţa, uneori el sau DUTU, tov-ului TECHARI GEORGESCU, când mă duceam în interes de serviciu şi când Dl. STELIAN TANASESCU nu era acolo.

Nu am avut alte raporturi cu el în afară de cele oficiale.

In anul 1946, cu prilejul concursului ce l-a dat PATRASCANU pentru intrarea în Universitate, când am fost chemat de acesta să mi se dea însărcinarea de a mă îngriji cu privire la ordinea ce trebuea să organizez cu acel prilej, mi l-a indicat pe LULU FOTINO pentru organizarea ordinei respective ca prin el să iau contact cu tovarăşii dela Fac.de Drept şi împreună, de comun acord să organizăm paza şi ordinea.

Adică, trebuea să ne îngrijim să mobilizăm toţi tov. studenţi şi pe cei simpatizanţi şi cu ei să ocupăm sala de mai înainte, ca studenţii reacţionari să nu mai aibă loc în sală pentru a înlătura în acest chip o eventuală desordine provocată de reacţionari cu scopul de a-l sabota pe PATRASCANU.

Imi amintesc că tot atunci mi l-a indicat şi pe tov. PETRESCU, secretarul celulei de Partid dela Fac.de Drept.

După câte îmi amintesc, cred că şi PETRESCU a fost atunci la PATRASCANU.

PATRASCANU n'a întrebat atunci ce părere avem, să fie anunţată şi poliţia sau nu. Noi i-am răspuns că nu este nevoe. Cu toate acestea, întâlnindu-l incidental pe PROSAN ION din Corpul de Detectivi, membru în biroul Celulei de Partid din Dir.Gen.a Poliţiei şi Siguranţei, l-am rugat, comunicându-i despre ce este vorba, să comunice Corpului şi să trimită câţiva oameni pentru orice eventualitate. Despre acest lucru n'am spus nimic nici lui PATRASCANU şi nici tovarăşilor studenţi.

26

In timpul concursului, pentru a-l ţine în curent pe PATRASCANU cu ce se petrece la Facultate/, am mai fost la aceasta cu LULU FOTINO încădată.

I-am comunicat că lucrurile merg bine. Aceasta a fost tema discuţiunilor.

După aceasta, ştiu că LULU FOTINO, împreună cu tov. PETRESCU şi încă doi sau trei studenţi au fost pela cabinetul lui PATRASCANU pentru a discuta tipărirea lecţiilor (prelegerilor) ce le ţinea PATRASCANU într'un curs. Acest lucru mi l-a comunicat atât PETRESCU cât şi LULU FOTINO la Facultate.

Studenţii tovarăşi şi-au exprimat bucuria, faţă de mine că însfârşit vine un profesor comunist în facultate ca să împrospăteze atmosfera Facultăţii plină de reacţionari mai cu seamă în corpul profesoral.

LULU FOTINO de asemeni era foarte bucuros de acest eveniment spunându-mi că el personal ţine foarte mult la PATRASCANU că-i este devotat şi că se bucură că poate da o mână de ajutor în organizarea ordinei.
Cam în termenii aceştia mi-a vorbit LULU FOTINO'.

Nu ştiu de cine i-a fost recomandat lui PATRASCANU şi nici ce relaţiuni avea cu acesta în afară de cele relatate privind Facultatea.

LULU FOTINO ştiu că este căsătorit. Când eram la Interne am aflat că mama lui murise în acel timp = dela DUTU - şi că este foarte sărac.

Nu ştiu unde locuia. Nu ne-am vizitat niciodată. Nici prietenii lui nu-mi sunt cunoscuţi după cum nici el nu cunoaşte pe nici unul din prietenii mei.

Cu el m'am întâlnit doar incidental la Facultate în timpul examenelor.

Discuţiuni cu el nu am avut.

Ultima oară l-am întâlnit în 1947 cred, primăvara - în faţa Facultăţii. Eu mergeam la Facultate iar el eşea de acolo. Mi-a spus fugitiv, că nu mai lucrează la Interne şi că prin concursul tov. Ministru TEOHARI GEORGESCU a trecut în cadrul Departamentului Afacerilor Externe la secţia Consulară şi că a fost repartizat la registratură sau eşa ceva.

De atunci nu l-am mai întâlnit.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

24 Octomvrie 1949

6 ex

27

Declaratie,

Subscrisul natal Ratiu Anton născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București str. Jules Michelet 17, declar următoarele:

Lulu Fotino l-am cunoscut în primăvara anului 1945 când lucram la Corpul Detectivilor din Ministerul Afacerilor Interne. El era șef de cabinet, împreună cu Dutu, (mort într'un accident de motocicletă) la cabinetul Tov. Teohari Georgescu, când era director de cabinet dl Stelian Tănăsescu.

Mă amintesc, uneori el sau Dutu, Tov-ului Teohari Georgescu, când mă duceam în interes de serviciu și când dl Stelian Tănăsescu nu era acolo —

Nu am avut alte raporturi cu el în afară de cele oficiale —

În anul 1946, cu prilejul concursului ce l-a dat Petrăscanu pentru intrarea în Universitate, când am fost chemat de acesta să mi se dea însărcinarea de a mă îngriji cu privire la ordinea ce trebuia să organizez cu acel prilej, mi-a indicat pe Lulu Fotino pentru organizarea ordinei respective ca prin el să iau contact cu tovarășii din Fac. de Drept și împreună, de comun acord să organizăm paza și ordinea.

Antoniu

Adecă, trebuia să ne îngrijim să mobilizăm toți tovarășii studenți și pe cei simpatizanți și cu ei să ocupăm sala de mai înainte, ca studenții reacționari să nu mai aibă loc în sală pentru a înlătura în acest chip o eventuală demonstrație provocată de reacționari cu scopul de a-l vorbi pe Pătrășcanu.

Îmi amintesc că tot atunci mi l-a indicat și pe tov. Petrescu, secretarul celulei de Partid de la Fac. de Drept.

După câte îmi amintesc, cred că și Petrescu a fost atunci la Pătrășcanu -

Pătrășcanu ne-a întrebat atunci ce părere avem, să fie anunțată și poliția sau nu - Noi i-am răspuns că nu este nevoie - Cu toate acestea, întâlnindu-l incidental pe Ivașcu Ioan din Corpul de Detectivi, membru în biroul celulei de Partid din Dir. Gen. a Poliției și Siguranței, l-am rugat, comunicându-i despre ce este vorba, să comunice Corpului și să trimită câțiva oameni pentru orice eventualitate - Despre acest lucru n'am spus nimănui nici lui Pătrășcanu și nici tovarășilor studenți -

În timpul concursului, pentru a-l ține în curent pe Pătrășcanu cu ce se petrece la facultate, am mai fost la acesta cu Lulu Fotino încă odată.

I-am comunicat că lucrările merg bine - Aceasta a fost despre discuțiunile lor.

Sutkiță

~~18~~ 28

După aceasta, știu că Lulu Fotino împreună cu tov Petrescu și încă doi sau trei studenți au fost pe la cabinetul lui Pătrășcanu putînd a discuta tipărirea ~~cursu~~ lecțiilor (prelegerilor) ce le ținea Pătrășcanu în ultimul curs - Acest lucru mi l-a comunicat atât Petrescu cât și Lulu Fotino la facultate.

Studenții tovarăși și-au exprimat bucuria, față de mine, că înființat încă un profesor comunist în facultate care îmi va împrospăteze atmosfera facultății plină de reacționari mai cu seamă în corpul profesoral -

Lulu Fotino de asemeni era foarte bucuros de acest eveniment spunându-mi că el personal ține foarte mult la Pătrășcanu, că-i este devotat și că se bucură că poate da o mînă de ajutor în organizarea ordinei - Cam în termenii aceștia mi-a vorbit Lulu Fotino -

Nu știu de cine i-a fost recomandat lui Pătrășcanu și nici ce relațiuni avea cu acesta în afară de cele referitoare privind facultatea.

Lulu Fotino știu că este căsătorit. Când eram la Interne, am aflat că mama lui murise în acel timp - de la Dutu - și că este foarte sărac -

Ion Ardeleanu

Nu știu unde locuiesc. Nu m-am vizitat niciodată - Nici prietenii lui nu mi sunt cunoscuți deși eu nu nici el nu cunoaște pe nici unul din prietenii mei.

Cu el m-am întâlnit doar întâmplător la facultate în timpul examenelor.

Discuții cu el nu am avut.

Ultima oară l-am întâlnit în 1947 cred, primăvara - în fața facultății - Eu mergeam la facultate iar el ieșea de acolo - Mi-a spus, fugitiv, că nu mai lucrează la Interne și că prin concursul Tov. Ministru Teohari Georgescu a trecut în cadrul Departamentului Afacerilor Externe la secția Consulară și că a fost repartizat la registratură sau așa ceva -

De atunci nu l-am mai întâlnit.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez personal.

24. Oct. 949 [illegible]

~~II~~ 29

D E C L A R A Ţ I E

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17 declar următoarele :

După eşuarea fugii la câteva zile, am primit un telefon dela Cabinetul lui PATRASCANU , dat de MACARASCU, să mă prezint la Minister pentrucă PATRASCANU doreşte să-mi vorbească . In urmă de acest telefon, de această, mă anunţase, că în lipsa mea am fost căutat la telefon de PATRASCANU care mă invita la Minister imediat.

Aşa încât, prezentându-mă la Justiţie am fost introdus imediat la PATRASCANU.

Ere extrem deşgitat. Se plimba nervos prin birou în timp ce discutam. A urmat cam următorul dialog, după ce-l salutasem:

"Ce este cu DUTESCU?". Ce s'a întâmplat?" Dece a fost arestat?". Nu mai ştiu ce să cred!". "Am rămas uluit când am auzit că şi el este amestecat". Cam aşa îmi amintesc că m'a întrebat.Poate cuvintele să nu fie chiar acestea. Conţinutul însă este aceasta. I-am răspuns că "DUTESCU nu ştie absolut nimic. L-am întâlnit pe BETEA care mi-a comunicat că DUTESCU a fost incidental pentru a face pe translatorul însă nu i-a comunicat nimic şi nici nu este amestecat în această chestiune".

Intre timp, discuţia a fost întreruptă în câteva rânduri de intrarea în cabinet a DluiSecretar General STOICAN, cred de un telefon şi nu ştiu ce-l mai anunţase şeful de cabinet MACARASCU. Discuţia aceasta a fost cam în fugă. După ce i-am făcut cunoscut că DUTESCU nu este amestecat s'a mai liniştit şi a zis: "Mă mir şi eu!" "Ce să mai caute şi omul acela?".

Si apoi, ca pentru sine; "Va să zică nu ştie nimic". "Iţi mulţumesc că m'ai mai liniştit". "La revedere".

Eu atunci i-am spus; "L'aţi trimis pe MICSA la Arad. Nu are nici un rost să mai rămână acolo. Poate veni la Bucureşti".

Nu ştiu minte să-mi fi răspuns ceva.

MICSA însă a fost chemat înapoi.

Nu la mult timp după aceasta, la câteva zile, am fost din nou la PATRASCANU. De data aceasta trimis de DUTCA spre a-l întreba încă s'a decis sau nu să plece pentrucă noi suntem hotărâţi să plecăm.

~~HH~~ 30

Prima dată nu m'a primit anunţat fiind de MACARASCU că doresc să-i vorbesc.

Când am fost primit m'a întâmpinat cu următoarea întrebare: "Ce este cu Dta RATIU?" " Ce s'a întâmplat?". Ce doreşti?". I-am spus următoarele: "Sunt trimis de BETEA". De cine?" De BETEA?!". "Ce doreşte"? . "Ce mai vrea dela mine?!".

A fost foarte intrigat de acest lucru. I-am spus; "M'a trimis să vă întreb dacă v'aţi hotărât să plecaţi pentrucă noi suntem decişi pentru plecare". - "Ce?" "Să plec?!". "Unde să plec?" "Nu plec nicăiri!!" (Revolta îi creştea treptat. Era foarte enervat) "Ce am înebunit?". N'am unde să plec!".

Apoi i-am spus; "BETEA mi-a spus să vă întreb dacă sunteţi de acord cu plecarea noastră". "Nu mă interesează!". Să plece"! "Îl priveşte!". Să plece învârtindu-se ca ciocârlia"!. "Vă priveşte" "Plecaţi toţi!". "Mai bine!". Nu mă interesează!". "Nici nu vreau să mă intereseze!". Apoi, ceva mai calm; "Eu dac'o fi să plec, voi găsi şi alte posibilităţi".

I-am mai spus următoarele: "Dacă eventual aveţi să-i comunicaţi ceva lui BETEA, vă roagă să-i transmiteţi prin MICSA".

De data aceasta s'a înfuriat şi a izbucnit; "Prin cine?!!". "Prin MICSA!?" şi pe ăsta l-aţi vârât?!". "Ştie tot târgul!" "Oamenii lui TECHARI sunt pe urmele mele!". "Cine dracu mi l-a adus şi pe BETEA pe cap?!". "Un aventurier!". "Un desmetec!". "Un descreierat!". "Zănatec!!". "Sunt sătul până peste cap!!". Numai încurcături mi-a făcut!!". Să mă lase în pace!!". Nici nu mai vreau să-i aud de nume!!".

După această discuţie am plecat. Nici nu mi-a răspuns la salut .

Nu pot să-mi amintesc precis cuvintele - dar aceasta a fost discuţia şi acesta conţinutul discuţiei.

Nu l-am mai întâlnit pe PATRASCANU până în luna Februarie anul 1948.

Atunci am fost anunţat prin MACARASCU telefonic şi MICSA de-asemeni mi-a spus că MACARASCU mă caută de zor pentrucă nu ştiu ce are ANDREI să-mi comunice.

M'am dus la Cabinet, am fost anunţat de MACARASCU şi apoi introdus de acesta la PATRASCANU care mi-a spus următoarele : "Uite RATIU dece te-am deranjat". "Vreau să te rog să-mi faci un serviciu". "Nu este ceva important. Aşa că nu trebue să rişti cu nimic. Numai dacă se poate". "Ştii, cărţile mele, le-am dat cu dedicaţie lui MIHAI - fostului rege -". "Cunoşti raporturile mele cu Partidul. "Nu sunt prea bune". Si n'aş vrea să cadă în mâinile

lor ca să nu fie interpretat acest fapt în defavoarea mea, deşi n'am scris nimic care să mă compromită, în dedicaţie". "Totuşi, ar fi mai bine dacă nu le-ar găsi". Dumneata, am aflat, că te 31
ocupi cu inventarierea bunurilor foste regale". "Poate poţi să le sustragi sau să rupi filele cu dedicaţia şi să mi le aduci". "Dar îţi repet încă odată": "Asta numai dacă poţi fără nici-un risc".

I-am promis că mă voi îngriji să fac acest lucru şi-i voi comunica sau îi voi preda cărţile sau filele respective.

La Palat lucra insp.TANCRET IONESCU. Eu nu-i vorbisem nici când decât oficial. I-am întrebat deci, pe insp.AITENLIU IOAN cere-mi era secretar în ce raporturi este cu TANCRET IONESCU. Mi-a răspuns că este în raporturi bune. I-am dat lui însărcinarea să-i vorbească lui TANCRET IONESCU.
AITENLIUM i-a vorbit, s'a angajat şi a raportat.

Am fost chemat la LEVENTE şi DAN ENTRIC, am recunoscut tot şi am dat o declaraţie ce mi-a fost cerută.

Lui PATRASCANU nu i-am mai comunicat nimic şi nici nu l-am mai văzut de atunci.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.AITON RATIU

25 Octomvrie 1949

5 et

~~3232~~ 32

Declarație,

Subsemnatul Rațiu Anton născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București str. Jules Michelet No. 17, declar următoarele:

După evadarea fugii la câteva zile, am primit un telefon dela cabinetul lui Pătrășcanu, dată de Măcărescu, să mă prezint la ministru pentrucă Pătrășcanu dorește să-mi vorbească. Am aflat de acest telefon, de acasă, mă anunțase, căci în lipsa mea am fost căutat la telefon de Pătrășcanu care mă invita la ministru imediat -

Așa încât, prezentându-mă la Justiție am fost introdus imediat la Pătrășcanu -

Era extrem de agitat. Se plimba nervos prin birou în timp ce discutam. A urmat cam următorul dialog, după ce ne salutasem:

"Ce este cu Duțescu?" „Ce s'a întâmplat?" „Dece a fost arestat?" „Nu mai știu ce să cred!" „Am rămas uimit când am auzit că și el este arestat." Cam așa îmi amintesc că m'a întrebat. Poate cuvintele să nu fie chiar acestea. Cuvintul însă este acesta. I-am răspuns că: „Duțescu nu știe absolut nimic. L'am întâlnit pe Betea care mi-a comunicat că Duțescu a fost luat incidental pentru a face pe traducătorul însă nu i-s'a comunicat nimic și nici nu este arestat în această chestiune."

Între timp, discuția a fost întreruptă în câteva rânduri de intrarea în cabinet a lui Secretar General Stoicoiu, cred de un telefon și nu știu ce-l mai amintește șeful de cabinet Măcărescu - Discuția aceasta a fost când în fugă - După ce i-am făcut cunoscut că Duțescu nu este arestat s'a mai liniștit și a zis: „Mă mirasem și eu!" „Ce să mai caute și amărâtul acela?!"

Anton Rațiu

29 Octomvrie 1949

Şi apoi, ca pentru sine; „Va să zică nu ştie nimic." „Îţi mulţumesc că m'ai mai liniştit." „La revedere."

Eu atunci i-am spus; „L'aţi trimis pe Micşa la Arad. Nu are nici un rost să mai rămână acolo. Poate veni la Bucureşti."

Nu ţin minte să-mi fi răspuns ceva. Micşa însă a fost chemat înăuntru.

Nu l-a mult timp după aceasta, la câteva zile, am fost din nou la Poliţia centrală. De data aceasta trimis de Betea pentru a-l întreba dacă s'a decis sau nu să plece pentrucă noi suntem hotărâţi să plecăm.

Prima dată nu m'a primit amintat fiind de Moţoiaşcu cu care divers să-i vorbească.

Când am fost primit m'a întâmpinat cu următoarea întrebare; „Ce este cu dumneata Ratiu? „Ce s'a întâmplat?" Ce doreşti?" I-am spus următoarele: „Sunt trimis de Betea." — „De cine?!" „De Betea?!" „Ce doreşti?!" „Ce mai vrea de la mine?!" A fost foarte întrigat de acest lucru — I-am spus; „M'a trimis să vă întreb dacă vă hotărâţi să plecaţi pentrucă noi suntem decişi pentru plecare!" — „Ce?!" „Să plec?!" „Unde să plec?" „Nu plec nicăieri!!" (Revolta îi creştea treptat. Era foarte ~~încurcat~~ înfuriat.) „Ce am înebunit?!" „N'am unde să plec!" Apoi i-am spus; „Betea mi-a spus să vă întreb dacă sunteţi de acord cu plecarea noastră!" — „Nu mă interesează!" „Să plece!" „Îl priveşte!" „Să plece înapoi în ţara lui — de ce ci o cârlia!" „Vă priveşte!" „Plecaţi toţi!" „Mai bine!" „Nu mă interesează!" „Nici un

vreau să mă întrerupă!" Apoi, cu un mai calm: "Eu dacă fi să plec, voi găsi și alte posibilități."

I-am mai spus următoarele: "Dacă eventual aveți să-i comunicați ceva lui Betea, vă rugă să-i transmiteți prin Micșa."

De odată acesta s'a înfuriat și a isbucnit: "Prin cine?!!" "Prin Micșa!" "și pe ăsta l-ați vărât?!" "Știe tot târgul!" "Oamenii lui Teohari sunt pe urmele mele!" "Cine oracu mi l-a adus și pe Betea pe cap?!" "Un aventurier!" "Un descreierat!" "Un descreierat!" "Zănatec!!" "Sunt sătul până peste cap!!" "Numai încurcături mi-a făcut!!" "Să mă lase în pace!!" "Nici nu mai vreau să-i aud de nume!!"

După acestă discuție am plecat. Nici nu mi-a răspuns la salut.

Nu pot să-mi amintesc precis cuvintele - dar aceasta a fost discuția și acesta conținutul discuției -

Nu l-am mai întâlnit pe Pătrășcanu până în luna Februarie anul 1948 -

Atunci am fost anunțat prin Mărcășescu telefonic și Micșa de-asemeni mi-a spus că Mărcășescu mă caută de zor pentrucă nu știu ce are Anohrei să-mi comunice.

Mam dus la cabinet, am fost anunțat de Mărcășescu și apoi introdus de acesta la Pătrășcanu căruia mi-a spus următ-

/ Anticipăm

tori „Mitu Rațiu oleacă te-am denunțat."
„Vreau să te rog să-mi faci un serviciu."
„Nu este ceva important. Așa că nu trebue
să vorbești cu nimic. Nu mai aloară se poate."
„Știi, cărțile mele, le-am dat cu dedicație
lui Mihai - fostului rege -" „Cum ar fi ră-
sporturile mele cu Partidul". „Nu mai vreau
bune" „Și n'aș vrea să cadă în mâinile
lor ca să nu fie interpretat acest fapt
în defavoarea mea, deși n'am venit
nimic care să mă compromită, în de-
dicație!" „Totuși, ar fi mai bine oleacă
nu le-ar găsi!" „Dumneata, am aflat că
te ocupi cu inventarierea bunurilor fostei re-
gale-" „Poate poți să le păstrezi sau să
rupi filele cu dedicația și să mi le
aduci!" „Dar îți repet încă odată:" „Asta
nu mai dacă poți fără nici-un risc."

I-am promis că mă voi strădui să
fac acest lucru și-i voi comunica sau
îi voi preda cărțile sau filele respective.

La Palat lucra insp. Toncuț Ionescu. Eu
nu-i vorbisem nici când oficial - I-am
întrebat deci, pe insp. Atanasiu Ioan care-mi era
secretar în ce rapoarte este cu Toncuț Ionescu -
Mi-a răspuns că este în rapoarte bune - I-am dat
lui însărcinarea să-i vorbească lui Toncuț Ionescu.
Atanasiu i-a vorbit, s'a angajat și a raportat.
Am fost chemat de Levente și Dan Enciu, am
recunoscut tot și am dat declarațiile ce mi-a
fost cerută.

Lui Petrășcanu nu i-am mai comunicat nimic și nici nu l-am mai văzut de atunci.

Aceasta îmi este declarația pe care
o susțin și semnez propriu.

25. Oct. 949 Anton Rațiu

~~34~~ 34

34

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON născut în comuna Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet 17, declar următoarele :

In luna Decemvrie 1947, după înapoierea mea din misiunea de control avută la Oradia Mare şi înainte de a pleca în concediu la Sinaia, adecă aproximativ pe data de 22, 23 Decemvrie 1947, cam pela orele 14,30, în drum spre locuinţă dela serviciu, l-am întâlnit pe DAN DUTESCU, care şi el era în drum spre locuinţa lui.

Această întâlnire a fost cu totul întâmplătoare nefiind provocată nici de unul din noi sau de altcineva.

Cu DUTESCU nu mai eram în contact în nici-o formă - nici prin telefon nu ne vorbeam.

Intâlnirea a avut loc pe Str.Brezoianu.

Am mers pe un drum comun, aproximativ o sută de metri.

Ne-am salutat dându-ne mâna. DUTESCU s'a arătat foarte nemulţumit de această întâlnire. Era speriat şi se vedea că abea aşteaptă să se despartă de mine.

L-am întrebat: - Ce mai faci? Mi-a răspuns: "Bine". Apoi l-am întrebat: "Cât ai stat?" (se înţelegea că era vorba de arestare). Mi-a răspuns: "Trei săptămâni".

Văzându-l atât de speriat nu l-am mai întrebat nimic. Nici nu aveam ce să-l întreb.

Aveam asupra mea actele fratelui său care mi le dăduse să-i dau o mână de ajutor pentru ocuparea unui post la Cooperaţie unde erau posturi libere şi se publicase un concurs pentru ocuparea lor.

Eu nu încercasem să-i depun actele la Cooperaţie şi cum le aveam asupra mea, i le-am înmânat lui DUTESCU să i le restitue fratelui său spunându-i că nu am putut face nimic.

După ce i-am predat actele ne-am despărţit dându-ne mâna.

Asta a fost toată discuţia avută cu DUTESCU dela eliberarea lui şi până la arestarea mea.

Subliniez încă odată că această întâlnire a fost cu totul incidentală. Altă întâlnire sau contact, nu am avut cu DUTESCU sub nici-o formă. Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

25 Octomvrie 1949 ss.ANTON RATIU

5

35

Declarație,

Subsemnatul Rațiu Anton născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr 17, declar următoarele:

În luna Decembrie 1947, după înapoierea mea din misiunea de control avută la Oradea Mare și înainte de a pleca în concediu la Sinaia, adică aproximativ pe data de 22, 23 Decembrie 1947, când pe la orele 1430, în drum spre locuință dela serviciu, l-am întâlnit pe Dan Duțescu, care și el era în drum spre locuința lui-

Această întâlnire a fost cu totul întâmplătoare nefiind provocată nici de unul din noi sau de altcineva.

Cu Duțescu nu mai eram în contact în nici-o formă-nici prin telefon nu ne vorbeam.

Întâlnirea a avut loc pe Str. Brezoianu. Am mers pe un drum comun, aproximativ o sută de metri.

Ne-am salutat dându-ne mâna. Duțescu s'a arătat foarte nemulțumit de această întâlnire - Era speriat și se vedea că abea așteaptă să ne despartă ori unde.

L'am întrebat; -„ Ce mai faci ?" Mi-a răspuns; „ Bine." Apoi l-am întrebat; „ Cât ai stat ? (se înțelegea că era vorba de arestare) - Mi-a răspuns; „ Trei săptămâni "

Văzându-l atât de speriat nu l-am mai întrebat nimic. Nici nu aveam ce să-l întreb.

Aveam asupra mea actele fratelui meu care mi le dăduse să-i dau o mână de

Antonatu

ajutor pentru ocuparea unui post la Cooperație unde sunt posturi libere și se publicase un concurs pentru ocuparea lor -

Eu nu încercasem să-i dispun actele la Cooperație și cu ce le aveam asupra mea, i le-am înmânat lui Dutescu să i-le restituie fratelui său spunându-i că nu am putut face nimic.

După ce i-am predat actele ne-am despărțit oblanchi-ne mâna.

Asta a fost toată discuția avută cu Dutescu dela eliberarea lui și până la arestarea mea.

Subliniez încă odată că această întâlnire a fost cu totul incidentală - Altă întâlnire sau contact, nu am avut cu Dutescu sub nici o formă.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez prezentul.

25. Oct. 949 Antim Rotin

~~211~~ 36

_D_E_C_L_A_R_A_T_I_E_

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet 17, declar următoarele :

In una din ultimele zile ale lunei Martie emul 1948, după ce îmi dădusem demisia dela Cpntrolul Economic şi după ce avusesem ultima întâlnire cu PAVEL, întâlnire la care îi comunicasem că LEVENTE mi-a spus că va fi arestat în curând, am primit un telefon dela MICSA care mă chema să mă duc la el la Judecătoria de Ocol unde era transferat, pentru a-mi face o comunicare urgentă.

M'am dus la Judecătoria respectivă. Era în şedinţă. L'am aşteptat până a terminat şedinţe asistând şi eu la desbateri.

După terminarea şedinţei am intrat împreună în birou - un birou mic şi plin de funcţionari, cu un dute-vino permanent.

Intr'un colţ al biroului, mi-a citit un bilet cu un cuprins foarte scurt.

Nu pot să reţin nici-un cuvânt din cuprinsul acelui bilet. Mi-a fost citit în grabă şi în şoaptă, apoi repede l-a rupt şi l-a aruncat.

In bilet era vorba despre un fel de salut din partea lui BETEA şi probabil PAVEL. Nu era adresat amândorora. BETEA şi PAVEL ne salutau pe amândoi şi luându-şi la revedere dela noi ne urau mult bine şi noroc.

I-am întrebat de cine i-a fost dat biletul.

Mi-a răspuns că degeaba mi l-ar spune că tot nu-l cunosc.

Apoi l-am întrebat cine a scris biletul. Mi-a spus "Cred că BETEA". Pentrucă nu era convins, m'am aplecat şi am luat o mică bucăţică din bilet. Nu mi s'a părut să fie scrisul lui BETEA Mai curând semăna cu scrisul lui PAVEL. In orice caz nu mi-am putut da seama al cui este scrisul.

Acesta a fost ultimul bilet pe care-l primisem şi care a constituit o surpriză neaşteptată pentrucă nu cu mult înainte, MICSA îmi comunicase că, în sfârşit, sigur, BETEA a reuşit să plece

Aceasta îmi este declaraţie pe care o susţin şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

25 Octomvrie 1949

6 ex

37

37

Declarație,

Subsemnatul Ratiu Anton născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

În una din ultimele zile ale lunei Martie anul 1948, după ce îmi declarasem demisia dela Controlul Economic și după ce avuserem ultima întâlnire cu Pavel, întâlnire la care îi comunicasem că de curând mi-a spus că va fi arestat în curând, am primit un telefon dela Misa care mă chema să mă duc la el la Judecătoria de Ocol unde era transferat, pentru a-mi face o comunicare urgentă.

M-am dus la judecătoria respectivă. Era în ședință - L-am așteptat până a terminat ședința aproximativ și cu ea ora șase.

După terminarea ședinței am intrat împreună în birou - un birou mic și plin de funcționari, cu un du-te vino permanent.

Într-un colțal biroului, mi-a citit un bilet cu un cuprins foarte scurt.

Nu pot să reține nici un cuvânt din cuprinsul acelui bilet. Mi-a fost citit în grabă și în șoaptă, apoi repede l-a rupt și l-a aruncat.

În bilet era vorba despre un fel de salut din partea lui Betea și probabil Pavel - Ne era adresat amândorora. Betea și Pavel ne salutau pe amândoi și luându-și la revedere dela noi ne urau mult bine și noroc.

L-am întrebat de cine i-a fost dat biletul.

Anton Ratiu

Mi-a răspuns că dacă ea mi l-ar spune
tot nu-l cunosc.

Apoi l-am întrebat cine a scris biletul.
Mi-a spus - „Cred că Betea" - Pentru că nu era
convins, m'am aplecat și am luat o mică
bucăți de pe bilet - Nu mi s'a părut să fie
scrisul lui Betea - Mai curând semăna
cu scrisul lui Paul - În orice caz, nu mi-am
putut da seama de cui este scrisul -

Acesta a fost ultimul bilet pe care-l
primirem și care a constituit o surpriză
neașteptată pentru că nu ne mai așteptam.
Micșa îmi comunicase că, în sfârșit, sigur,
Betea a reușit să plece.

Aceasta îmi este declarația pe care
o susțin și semnez prezentul -

25. Oct. 949 Ant. Rațiu

~~38~~ 38

_D_E_C_L_A_R_A_T_I_E_

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet 17, declar următoarele :

După ce SABIN MANAILA îmi comunicase păţania lor şi mai cu seamă după ce aflasem de arestarea lui BUTESCU, pentrucă nu ştiam ce amestec poate avea el în chestiunea plecării, am căutat să dau de urmele lui BETEA cu orice chip. Pe deasupra parte MICSA informat şi el cred că de mine, alerga şi el să-l găsească pe BETEA. Cu mare greutate am dat de BETEA prin ing.BOROS cu care m'am dus la Ing.SILVIU MUNTEANU unde am dat de BETEA. SILVIU MUNTEANU fusese evacuat din locuinţa lui şi stătea provizoriu la un cunoscut de-al lui, un oarecare italian în Dămăroaia - comună suburbană, lângă aerodromul Giuleşti - pe şoseaua Bucureşti-Ploeşti linia tramvaiului 10. Atunci mi-a spus, întrebat fiind de mine, că BUTESCU nu ştie nimic. Mi-a povestit chestiunea păţaniei lui cu MANAILA. Eu i-am spus că am fost la întâlnirea dela GEORGESCU ROSCEU, că MANAILA nu a fost prins, apoi i-am spus păţania lui MAX MANOLESCU pe care el nu o cunoştea. Înainte de a ne despărţi mi-a cerut să-i duc un costum de haine şi o pereche de pantofi, în l-am mai găsit acolo, era mutat împreună cu Ing.MUNTEANU care-şi găsise în oraş o locuinţă.

Am fost anunţat de MICSA,cred, unde îşi are adresa, m'am dus la el şi cu acel prilej a vrut să-mi dea un bilet către PATRASCANU. Apoi a renunţat la bilet şi m'a însărcinat să-l întreb verbal, în numele lui, dacă s'a decis sau nu să plece.

Ultima dată când l-am văzut, era de faţă şi Cpt.ZAHARIA ICAN. Eu nu am vrut să-i comunic rezultatul discuţiei cu PATRASCANU faţă de ZAHARIA. BETEA însă a insistat şi atunci i-am comunicat ceeace-mi spusese PATRASCANU când l-am întrebat dacă s'a hotărât să plece că noi ne-am decis să plecăm şi fără el.

I-am mai spus atunci că MAX MANOLESCU este găzduit de VIRGINIA GHEORGHIU şi că nu mai poate rămâne acolo. Ştia acest lucru. Îl aflase dela ZAHARIA care cred că le făcea legătura. Nu ştiu pe ce s'a bazat când mi-a spus că să mă duc la PATRASCANU pentru a-l întreba de plecare. Nu cunosc discuţiile şi planurile lor. Ştiu că s'au străduit să găsească o posibilitate de plecare.

Asta a fost ultima mea întâlnire cu BETEA.

Am plecat apoi în misiune la Oradia Mare. 39

Imediat după înapoierea mea, în preajma Crăciunului 1947 luna Decemvrie aproximativ 22 sau 23, am fost chemat la Institut de PAVEL care după cum se vede intrase în legătură cu BETEA 39 şi care mă chemase trimis de BETEA să mă întrebe dacă sunt de acord să plecăm tot cu un avion T.A.R.S. provocând un fals incendiu imobilizând în învălmăşeală personalul de bord şi înlocuind piloţii prin MAX MANOLESCU, bandajat la cap şiZAHARIA IOAN urcat ca pasager. Nu am fost de acord cu această plecare considerând-o neserioasă.

De fapt doream să nu mai am nici-o legătură cu BETEA.

In interval de trei săptămâni am primit dela două bilete prin care BETEA îmi trimetea salutul lui.

Tot atunci ZAHARIA şi MICSA probabil şi PAVEL (nu sunt sigur), mi-au comunicat că sunt pe cale de a pleca prin Ungaria.

Amănunte nu cunosc.

Apoi în repetate rânduri, MICSA mi-a dat ca certă plecare lui BETEA prin Ungaria. De fiecare dată însă mi se comunica că încă nu a plecat. Sau îmi spunea MICSA sau mă pomeneam cu un bileţel (cele două bileţele şi apoi al treilea în luna Martie 948)

De două ori, a dat telefon MICSA chiar dela mine de-acasă -nu ştiu unde - bănuesc că la sora lui GABI MIHAILESCU magistrat, întrebând dacă a plecat sau nu - era vorba de BETEA - i s'a răspuns că a plecat. Apoi tot MICSA foarte supărat, îmi spunea că iar n'a plecat.

Această situaţie a durat tot timpul.

Altceva nu aflam nimic şi nici nu mă interesa nimic. Doream să plece ca prin plecarea lui să scăpăm nearestaţi.

Precis nu am ştiut nimic de BETEA, nu-mi comunica nimeni nimic iar MICSA nu ştia nici el nimic. Stia totuşi mai mult decât mine. Dovadă telefoanele pe cari le dădea de întreba de plecarea lui BETEA. Nu mi-a spus cui telefona. L-am întrebat însă nu a vrut să-mi comunice. Eu nu am insistat.

Referitor la situaţia lui BETEA dela statistică pe acest interval de timp nu mi s'a comunicat nimic, n'am auzit nimic şi nu aveam de ce să mă interesez.

Pe BETEA l-am văzut ultima oară la Ing.Silviu Munteanu, înainte de a pleca la Oradia Mare în misiune oficială.

Nu-i cunosc adresa ulterioară nici nu ştiu dacă s'a mutat sau nu dela MUNTEANU.

Ultima veste despre el am primit-o dela av.MUICA ION care mi-a spus că fiind chemat de BETEA s'a dus spre casa unde era adăpostit.

./.

In faţa casei au văzut încă dela distanţă o maşină în care tocmai intrau nişte persoane.

Cetăţeanul care-l conducea pe MUICA, a afirmat: "L-au arestat pe BUTEA". "Uite cum îl urcă în maşină". MUICA a văzut şi mi-a comunicat şi numărul maşinei - pe care însă l-am uitat.

L-am întrebat cine era cetăţeanul care-l anunţase şi care-l însoţea.

Nu a vrut să-mi spună pretextând că-şi dăduse cuvântul de onoare că nu va spune nimănui nimic.

Eu nu l-am crezut.

Altceva nu ştiu nimic. Acestea au fost legăturile mele cu privire la ştirile periodice primite incidental şi aproape totdeauna neadevărate - ştiri prin MICSA, unele prin PAVEL şi mai puţin prin ZAHARIA.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

25 Octomvrie 1949

~~41~~ 41

6 ex.

Declarație,

41

Subsemnatul Rațiu Anton născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

După ce Sabin Mănăilă îmi comunicase poziția lor și mai cu seamă după ce a flasem de arestarea lui Dutescu, pentrucă nu știam ce amestec poate avea el în chestiunea plecării, am contactat pe dau de urmele lui Betea cu orice chip. Pe de altă parte Micșa informat și el cred că de mine, alerga și el să-l găsească pe Betea. Cu mare greutate am dat de Betea prin ing. Boroș cu care m'am dus la ing. Silviu Munteanu unde am dat de Betea. Silviu Munteanu fusese evacuat din locuința lui și stătea provizoriu la un prieten de-al lui, cu care ne-am dus în Dămăroaia - comună suburbană, lângă aerodromul Giulești - pe șoseaua București - Pitești - linia tramvaiului 10. Atunci mi-a spus, întrebat fiind de mine, că Dutescu nu știe nimic. Mi-a povestit chestiunea pățaniei lui și Mănăilă. Eu i-am spus că am fost la locuința dlui Georgescu Roegen, că Mănăilă mi-a fost prieten, apoi i-am spus pățania lui Max Manolescu pe care el nu o cunoștea. Înainte de a ne despărți mi-a cerut să-i duc un costum de haine și o pereche de pantofi. Când m'am dus a doua zi, nu l-am mai găsit acolo era mutat împreună cu ing. Munteanu care-și găsise în oraș o locuință.

Am fost anunțat de Micșa, când, unde își are adresa, m'am dus la el și cu acel prilej a vrut să-mi dea un bilet către Pătrășcanu. Apoi a renunțat la bilet și mi-a

Anton Rațiu

însoţit cinat să-l întrebe verbal, în numele lui, dacă s'a decis sau nu să plece -

Ultima dată când l-am văzut, era de faţă şi Gpt. Zaharia Ioan. Eu nu am vrut să-i comunic rezultatul discuţiei cu Pătrăşcanu faţă de Zaharia - Betea însă a înţeles tot şi atunci i-am comunicat deasemenea spunându-i Pătrăşcanu când l-am întrebat dacă s'a hotărît să plece că noi ne-am decis să plecăm şi fără el -

I-am mai spus atunci că Max Manolescu este gelos pe Virginia Grigoriu şi că nu mai poate rămâne acolo - Ştia acest lucru. Îl aflase de la Zaharia care credea că le face legătura. Nu ştiu pe cine a trimis când mi-a spus să mă duc la Pătrăşcanu pt. a-l întreba de plecare - Nu cunosc discuţiile şi planurile lor - Ştiu că se străduiau să găsească o posibilitate de plecare -

Asta a fost ultima mea întâlnire cu Betea -

Am plecat apoi în minune la Oradea Mare.

Imediat după întoarcerea mea, în preajma Crăciunului 947 luna Decembrie aproximativ 22 sau 23, am fost chemat la Institut de Panel care după cum mi-a mai spus întâlnire cu Betea şi care mă chemase trimis de Betea să mă întrebe dacă sunt de acord să plecăm tot cu un avion T.A.R.S. provocând un fals incendiu, imobilizând în valmăşeală personalul de bord şi îndemnând pilotii prin Max Manolescu, banditul la cap, şi Zaharia Ioan ca mecanic - Nu am fost de acord cu această plecare cunoscându-o nesemnificativă - De fapt obiectam să nu mai am nici o legătură cu Betea -

La interval de trei săptămâni am primit cele două bilete prin care Betea îmi trimitea salutul lui -

Ion Petrescu

~~42~~

Tot atunci Zaharia și Micșa probabil și Pavel (nu sunt sigur), mi-au comunicat că sunt pe cale de a pleca prin Ungaria 42

Amănunte nu cunosc -

Apoi în repetate rânduri Micșa mi-a dat ca certă plecarea lui Betea prin Ungaria - De fiecare dată însă mi se comunica că încă nu a plecat - Sau îmi spunea Micșa sau noi pomeneam cu un bilețel (cele două bilețele și apoi al treilea în luna Martie 948) -

De două ori a dat telefon Micșa chiar dela mine de-acasă - nu știu unde-bănuiesc că la sora lui Gabi Mihăilescu magistrat, întrebând dacă a plecat sau nu - era vorba de Betea - i-o'a răspuns că a plecat - Apoi tot Micșa foarte supărat, îmi spunea că iar n'a plecat.

Această situație a durat tot timpul.

Altceva nu a flotat nimic și nici nu mă interesa nimic. Doream să plece ca prin plecarea lui să scăpăm nearestați.

Precis nu am știut nimic de Betea nu-mi comunica nimeni nimic iar Micșa nu știa nici el nimic - Știa totuși mai mult decât mine - De două telefoane pe care le dădea de întrebat de plecarea lui Betea - Nu mi-a spus cui telefona - L'am întrebat însă nu a vrut să-mi comunice - Eu nu am insistat -

Referitor la situația lui Betea dela statistică pe acest interval de timp nu mi s'a

Ant. Pat.

comunicat nimic, n'am aflat nimic și nu aveam de ce să mă interesez -

Pe Betea l-am văzut ultima oară la ing. Silviu Munteanu, înainte de a pleca la Oradia Mare în misiune oficială -

Nu-i cu noi aderna ulterioară nici nu știu dacă s'a mutat sau nu dela Munteanu.

Ultima veste despre el am primit-o dela av. Muică Ioan care mi-a spus că fiind chemat de Betia s'a dus spre casa unde era adăpostit. În fața casei au văzut încă de la distanță o mașină în care tocmai intrau niște persoane.

Cetățeanul care-l conducea pe Muică, a afirmat; „l'am arestat pe Betea-" „Ități cum îl urcă în mașină" - Muică a văzut și mi-a comunicat și numărul mașinei - pe care însă l-am uitat -

L'am întrebat cine era cetățeanul care-l aminteau și care-l însoțea -

Nu a vrut să-mi spună pretextând că-și dăduse cuvântul de onoare că nu va spune nimănui nimic -

Eu nu l-am crezut -

Altceva nu știu nimic - Acestea au fost legăturile mele cu privire la știrile periodice primite în ciclostil și aproape totdeauna neadevărate - știri pro Moscu, unele pro Papă și mai puțin pro Albania.

Aceasta îmi este declarația pe care o rețin și semnez prezentă -

25.Oct.949 Antonescu

~~34~~ 43

_D_E_C_L_A_R_A_T_I_E_

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com.BECLEAN, Jud. Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17, declar următoarele :

Ing.BOROS IOSIF . L-am cunoscut prin MUICA IOAN, la biroul lor, prin vara lui 1945. Este din Turda. Mai are câţiva fraţi cu unul din ei a fost coleg BETEA la Cluj. Prin aceasta ştiu că l-a cunoscut BETEA. Este căsătorit cu fiica unui preot nu ştiu de unde este ea. In toamna anului 1945 am fost cu el şi cu MUICA cu maşina lor în Ardeal. Ei s'au dus pe acasă şi m'au dus şi pe mine până într'un punct din Ardeal - nu-mi amintesc unde anume, de unde, apoi, am mers acasă. Atunci am dormit o noapte la părinţii lui în Turda.

Nu am avut legături de prietenie cu BOROS. In vara lui 1947, aşa cred, i-am cerut să-mi dea o cameră în folosinţă - cameră pe care o avea el în Str.Witing la unul din colegii lui al cărui nume nu-l reţin.

In acea cameră l-am dus pe DANULESCU care a stat acolo vre-o trei săptămâni. El nu ştia dece-mi trebuaşte camera.

Stiu că BETEA a fost invitat la el la masă în mai multe rânduri.

După eşecul fugii când îl căutam de zor pe BETEA, MICSA mi-a sugerat ideea să-l întreb pe BOROS unde este aceasta pentrucă avocatul DELE ANDREESCU sau ANDRONESCU i-ar fi pomenit lui MICSA că ing.BOROS a fost la el fiind trimis de BETEA - sau aşa ceva. Nu-mi aduc aminte precis - erau zilele în care zăpăceala mea era destul de mare. Nu ştiam ce amestec are DUTESCU, nu ştiam unde este BETEA şi-l aveam pe cap şi pe MAX MANOLESCU.

L-am întâlnit pe BOROS l-am luat, cum s'ar zice, la sigur "Vreu să-l văd pe BETEA! Stiu că ştii unde se află. "Du-mă imediat la el!". A ezitat, a pretextat că nu ştie unde este, apoi că n'avea timp şi până la urmă m'a dus. Casa nu-i era cunoscută. A găsit-o cu greu întrebând diferiţi cetăţeni. Cunoştea numele italianului în casa căruia era BETEA. Aşa am dat de BETEA.

După aceasta, nu ştiu ce legături a mai avut BOROS cu BETEA nici dacă ştie sau nu ceva din chestiunea plecării.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez.

26 Oct.1949

ss.ANTON RATIU

5 c

444

Declarație,

44

Subsemnatul Rațiu Anton născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

Ing. Boroș Iosif. L-am cunoscut prin Munică Ioan, la Cisnădie, prin vara lui 945. Este din Turda. Mai are câțiva frați cu unul din ei a fost colg Betea la Cluj - Prin aceștia știu că l-a cunoscut Betea - Este căsătorit cu fiica unui preot nu știu de unde este ea - În toamna anului 945 am fost cu el și cu Munică cu mașina lor în Ardeal - Ei s'au dus pe acasă și m'au dus și pe mine până într'un punct din Ardeal - unde m'am întors înapoi, de unde, apoi, am mers acasă - Atunci am aflat moartea lui la părinții lui în Turda.

Nu am avut legături de prietenie cu Boroș - În vara lui 947, așa cred, i-am cerut să-mi dea o cameră în folosință - cameră pe care o avea el în Str. Kiseleff la unul din colegii lui al cărui nume nu-l reține - În acea cameră l-am dus pe Dănulescu care a stat acolo vre-o trei săptămâni. El nu știa de ce-mi trebuiește camera - Știu că Betea a fost invitat la el la masă în mai multe rânduri -

Anton Rațiu

După execut fugii când îl căutam de zor pe Betea, Micșa mi-a mărturisit ideea să-l întreb pe Borș unde este acesta pentrucă avocatul Lelea Andreescu sau Andronescu i-ar fi pomenit lui Micșa că inș. Borș a fost la el fiind trimis de Betea - sau așa ceva - Nu-mi aduc aminte precis - eram zilele în care zăpăceala mea era destul de mare. Nu știam ce amestec are Dutescu, nu știam unde este Betea și-l aveam pe capă și pe Max Manolescu -

L-am interogat pe Borș l-am luat, cum s'ar zice, la rigur - „O vrem să-l vedem pe Betea! Știm că știi unde se află! - „Du-mă imediat la el!" A ezitat, a pretextat că nu știe unde este, apoi că n'are timp și până la urmă l-a urmă mi'a dus. Casa nu-i era cunoscută - A găsit-o cu greu întrebând oficiți cetățeni - Cu ușița mică italianului în curs căruia era Betea.

Așa am aflat de Betea -

După aceasta, nu știu ce legături a mai avut Borș cu Betea nici odată știu sau nu cred din chestiunea plecării.

Aceasta-i declarația pe care o susțin și semnez personal -

26.Oct.949

~~127~~ 115

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti, Str.Jules Michelet No.17, declar următoarele :

MUICA IOAN - L-am cunoscut în vara anului 1945, prin MACA VASILE cu care era prieten. Fuseseră colegi la liceul din Aiud şi apoi la Facultatea de Drept din Cluj unde şi MACA urmase un an sau doi fără să-şi ia examenele. Este băcat de preot. Tatăl lui este naţional ţărănist. Am fost la el acasă odată cu BOROS când am trecut şi pela el prin Turda, prin toamna anului 1945. Nu-i reţin comuna nici Judeţul - cred că este din Orheiu în orice caz din unul din judeţele Săcueşti.

Când l-am cunoscut lucra la la întreprinderile Ing.SILVIU MUNTEANU ca şef al contenciosului. A fost în câteva rânduri la locuinţa mea -l îl căuta pe MACA. M'a invitat şi pe mine de 2-3 ori la masă la el în Str.Spiru Haret No.7. Ne mai vedeam când mergeam la un meci de footbal. Ne telefonam şi ne duceam împreună Soţia lui este din Dobrogea de prin Tulcea cred. Pe BETEA îl cunoaşte dela Cluj. BETEA era cunoscut de toţi studenţii fiindcă pe orice timp - ger sau ploaie, umbla într'un pulovăr fără palton sau pălărie şi lumea nu prea era obişnuită cu asemenea lucruri.

Palton nu a avut decât în ultima vreme ca să pară serios - spunea el.

Raporturi strânse de prietenie nu am avut cu MUICA ION.

Când s'a dat concurs pentru ocuparea unor posturi la Controlul Economic, MUICA nemai având ce face, pentrucă nu mai lucra cu SILVIU MUNTEANU. Era angajat la întreprinderile Inginer NESU care şi el era cam pe lichidare, avea o serie de procese iar de lucru nu mai avea, m'a rugat să fac ceva pentru el să fie admis la şcoală - era o şcoală de o lună.

I-am luat actele, a fost admis şi la sfârşitul şcolii declarat reuşit la examen. In acea perioadă ne vedeam din când în când. La una din întâlnirile avute - mi-a spus: "Abea aştept să pun mâna pe legitimaţia de inspector sau de controlor - apoi nu mai am nevoe de leafa lor. Le-o fac cadou".

Când am auzit acest lucru m'am hotărât să fac în aşa fel ca el să nu mai fie angajat. Examenul îl dăduse dar nu se

publicase rezultatul.

Am vorbit cu tov.FINCOU dela Control că MUICA nu se mai prezintă - s'a răzgândit găsindu-şi altă ocupaţie.

Aşa încât n'a mai fost angajat neprezentându-se. Lui îi comunicasem că nu a reuşit.

După aceasta, NESU fiind încurcat cu procesele pe cari le avea, mă tot pisa şi la telefon şi acasă să-l ajut. L-am evitat tot timpul. La telefon eu fiind îi spuneam că nu sunt eu deşi îmi cunoştea vocea numai ca să vadă că nu vreau să stau de vorbă cu el.

In primele zile ale lunii Aprilie 1948, am primit un telefon. Mi-a comunicat atunci că trebue să mă anunţe o chestiune foarte importantă. Nu ţiu minte cum s'a exprimat dar am înţeles că este vorba de BETEA.

Intâlnirea mi-o dăduse în faţa Curţii Marţiale dela Arsenal. M'am dus. Mi-a spus că BETEA i-a trimis un om spunându-i că vrea să-l vadă - probabil îi cerea bani. S'a dus cu cetăţeanul respectiv al cărui nume n'a vrut să mi-l spună pretextând că şi-a dat cuvântul de onoare că nu-i va spune nimănui cine era.

In apropierea casei unde stătea BETEA era o maşină în faţă. In acel moment se urcau în ea trei persoane printre care unul a fost recunoscut de însoţitorul lui MUICA ca fiind BETEA pentru care i-a spus: (cam aşa) "L-au arestat pe BETEA". Uite cum îl urcă în maşină". MUICA n'a mai mers la casa respectivă. Mi-a spus atunci şi numărul maşinii.

După această comunicare, m'a rugat să fac ceva pentru ~~XXXXX~~ NESU care este arestat chiar acolo la Curtea Marţială.

M'am îndoit de sinceritatea lui MUICA. Credeam că mi-a făcut această comunicare ca un fel de mijloc de a mă duce la întâlnire pentruca el să profite de acest lucru spre a mă ruga să încerc ceva pentru NESU.

Nu m'am gândit nici-o clipă să încerc ceva. Nici n'aveam prin cine.

BETEA era destul de bine cu MUICA la care mergea din când în când la masă. Nu ştiu însă ce legătură a fost decât asta a avut cu plecarea.

Era să nu-mi amintesc că tot atunci, mi-a spus MUICA, că BETEA a fost arestat pentrucă înainte fusese arestată FLORICA care l-a divulgat. (Nu am auzit până atunci de nici-un fel de FLORICĂ şi nici după aceia care să fi avut ceva comun cu chestiunea noastră. Nu ştiu nimic de ea.

./.

Aceasta i-o spusese cetăţeanul trimis de BENTRA pe care MUICA-l cunoştea dinainte de vreme ce acesta i-a dat de ştiut cu FLORICA.

MICSA pretindea că MUICA a fost legionar. Nu-l cunosc activitatea politică. Faţă de mine nu s'a manifestat în nici-un chip. Nu mai ţiu minte dacă i-am spus sau nu lui MICSA despre acest lucru şi nici nu-mi amintesc să-l fi întâlnit în zilele acelea. A urmat imediat arestarea mea.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATTU

26 Octomvrie 1949

6 ex

~~170~~ 48

48

Declarație,

Subsemnatul Pătîn Anton născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

Muică Ioan - L-am cunoscut în vara anului 1945, prin Maca Vasile cu care era prieten. Fusesră colegi la liceul din Aiud și apoi la facultatea de drept din Cluj unde și Maior urmase un an sau doi fără să-și i-a examenele - Este băiatul de preot. Tatăl lui este țăran mijlocaș - Am fost la el acasă odată cu Boiș când am trecut și pe la el prin Turda, prin toamna anului 945 - Nu-i știu comuna nici județul - cred că este din Odorhei - În ori ce caz din unul din județele secuiești.

Când l-am cunoscut lucra la întreprinderile Ing. Silviu Munteanu ca șef al contenciosului - A fost în cătuva rănduri la locuința mea - îl conta pe Maca - M'a invitat și pe mine de 2-3 ori la masă la el în Str. Spiru Haret Nr 7 - Ne mai vedeam când mergeam la vre-un meci de fotbal - Ne telefonam și ne discutam împreună - Soția lui este din Dobrogea de prin Tulcea cred - De Betea îl cunoaște dela Cluj - Betea era cunoscut de toți studenții fiindcă pe orice timp - ger sau ploae, umbla întotdeauna pulover fără palton sau pălărie și lumea nu prea era obișnuită cu așa ceva la București. Palton nu a avut decât în ultima vreme ca să pară serios - spunea el -

Anton Pătîn

Rapoartele străine, de prietenie ne am avut cu Muică Ion -

Când s'a dat concurs pentru ocuparea unor posturi la Controlul Economic, Muică ne mai având ce face, pentrucă nu mai lucra cu Silviu Munteanu - Era angajat la întreprinderile Inginer Neşu care şi el era cam pe lichidate, avea o serie de procese dar de lucru nu mai avea, mi'a rugat să fac ceva pentru el să fie admis la şcoală - era o şcoală de o lună - I-am luat actele, a fost admis şi la sfârşitul şcolii declarat respins la examen - În acea perioadă ne vedeam din când în când. La una din întâlnirile avute - mi-a spus: „Aşa aştept să pun mâna pe legitimaţia de inspector sau de controlor - apoi am mai avea nevoie de leafa lor - Le-o fac cadou!"

Când am auzit acest lucru m'am hotărât să fac în aşa fel ca el să nu mai fie angajat - Examenele de doi-doisprezece zile nu se publicase rezultatul. Am vorbit cu tovarăşul Finkon de la Controlul că Muică nu se mai prezintă - s'a născocit ceva nou - altă ocupaţie - Aşa încât n'a mai fost angajat nepre-lent Enoiu-se - Lui îi comunicasem că nu a venit -

După câteva zile, Neşu fiind încurcat

I. Antoniu

cu procesele pe cari le avea, mă tot pisa
și la telefon și acasă să-l ajut. L'am evitat
tot timpul – La telefon eu fiind [illegible]
spuneam că nu sunt eu deși îmi cu-
noștea vocea numai ca să vadă că nu
vreau să stau de vorbă cu el –

In primele zile ale lui Aprilie 948, am
primit un telefon – Mi-a comunicat atunci că
trebue să mă anunțe o chestiune foarte im-
portantă – Nu țin minte cum s'a exprimat
dar am înțeles că este vorba de Betea –

Intâlnirea mi-o dăduse în fața Curții
Marțiale dela Arsenal – M'am dus! Mi-a
spus că Betea i-a trimis un om spunându-i
că vrea să-l vadă – probabil îi cerea bani –
S'a dus cu cetățeanul respectiv al cărui
nume n'a vrut să mi-l spună pretex-
tând că și-a dat cuvântul de onoare că
nu-i va spune nimănui cine era –

In apropierea casei unde stătea Betea
era o mașină în față. In acel moment se
urcau în ea trei persoane printre cari
unul a fost recunoscut de însoțitorul lui
Muica ca fiind Betea pentru care i-a
spus: (cam așa) „L'au arestat pe Betea!
Uite cum îl urcă în mașină!" Muică n'a
mai mers la casa respectivă – Mi-a spus
atunci și numărul mașinii –

După această comunicare, m'a rugat
să fac ceva pentru Neșu care este ares-
tat chiar acolo la Curtea Marțială –

/. Anton Rațiu

M'am îndoit de sinceritatea lui Micșă-
Credeam că poate mi-a făcut această
comunicare ca un fel de mijloc de a mă
duce la întâlnire pentruca el să profite
de acest lucru spre a mă ruga să fac
ceva pentru Nesu -

Nu m'am gândit nici-o clipă să
fac ceva - Nici n'aveam prin cap -

Betea era dusul de Crișu cu Micșa
la care mergea din când în când la
mama - Nu știu după ce legături altă
dată aflat-o avut cu plecarea -

Era să mă amintesc că totă-
deauna, mi-a spus Micșă, că Betea
a fost arestat pentruca înainte
fusese arestată Florica care l-a
denunțat - (Nu am auzit până atunci
de nici-un fel de Florică și nici după
aceea care să fi avut ceva comun
cu chestiunea noastră - Nu știu ni-
mic de ea - Aceasta i-o spusese
cetățeanul trimis de Betea pe care
Micșă-l cunoștea dinainte de vreme
ce acesta l-a dat dosarul cu Florica -

Micșa pretindea că Micșă a fost ingrijo-
rat - Nu-i cunosc activitatea politică -
Fapt de mine nu s'a manifestat în nici-un
chip - Nu mai știu minute dacă i-am spus
sau nu lui Micșa despre acest lucru și nici
nu-mi amintesc să-l fi întâlnit în zilele
acelea - A urmat imediat arestarea mea -

Această unică declarație pe care
o mențin și semnez propriu -

26.Oct.949 Antim Petru

213/50

50

_D_E_C_L_A_R_A_T_I_E_

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet 17, declar următoarele :

Ing.ARGANINI VICENTIU . L-am cunoscut în primăvara anului 1945, când eram la Corpul Detectivilor din Ministerul Afacerilor Interne. A venit la mine la minister pentru a se interesa de doţia lui anume DORA, care era internată în lagărul dela Caracal. Pentrucă ea nu avea dosar, am făcut adrese oficiale către toate organele competente pentru a vedea ce acuzaţiune i se aduce şi pentru a-i forma dosarul. Atât dela P.P.C. cât şi dela Legiunea de Jandarmi Piteşti (ea fiind din Curtea de Argeş) cât şi dela S.S.I. s'a primit răspuns oficial că nu are cazier şi nici nu figurează la fişe aşa încât este necunoscută. La Interne - arhivă - de asemeni nu fusese găsită. I-am făcut dosarul complectându-i şi fişa însă nu a putut fi eliberată din cauza comportamentului şi atitudinei ei din lagăr. A fost eliberată abea în toamna lui 1945 când eu nu mai eram la Interne.

Cu acel prilej l-am cunoscut pe ARGANINI căruia i-am spus că soţia lui, în lagăr nu are un comportament câtuşi de puţin frumos. Este foarte rea de gură, duşmănoasă regimului şi în afară de aceasta, lagărul de femei fiind despărţit prin sârmă ghimpată de cel în care erau bărbaţii, în timpul nopţii avea întâlniri cu diverşi bărbaţi şi în special cu unul DAN PAROCESCU. Aceste fapte l-au determinat pe ARGANINI ca la eşirea ei din lagăr să intenteze divorţul.

In vremea când ARGANINI se interesa de soţia lui şi când eram la Interne, am fost invitat de doamnele POP şi CUREA, a căror bărbaţi deasemeni erau în lagăr, la masă - într'o seară la "Lido". Acolo a fost şi ARGANINI cu MACA VASILE Masa însă a fost plătită de mine şi în completare a contribuit şi ARGANINI.

./.

2451

Prin ARGANINI, doamnele: POP, CURCA şi CAPTANGIOGLU, am descoperit pe av.NITOIU care se ocupa cu exorcizarea familiilor cari aveau pe cineva în lagăr şi cărora le lua sume de bani pentru eliberare. A fost arestat şi internat în lagărul dela Slobozia.

51

După plecarea mea dela Interne, ARGANINI neavând locuinţă s'a mutat la mine întâi provizoriu şi apoi definitiv. Intre timp, în toamnă, a fost eliberată şi soţia lui cu care nu a mai locuit şi de care s'a divorţat. Impreună cu MISU POPOVICI din Str. Tunari 17, au deschis, la Timişoara un atelier de ţesătorie, cu două războae mecanice. Treaba însă nu le-a mers aşa că s'a înapoiat la Bucureşti.

In vara lui 1946 când am fost numit de LEVENTE la S.S.A.(Aprovizionare) în campania de colectarea cerealelor , fiind nevoe de oameni şi LEVENTE spunându-mi şi mie şi lui RADU SOARE să-i recomandăm oameni pentru colectări, i l-am recomandat şi pe ARGANINI care a fost angajat provizoriu. In iarna lui 1946, a fost şi ARGANINI la Arad cu prilejul alegerilor. A avut un comportament frumos aşa încât tov.VINTE IOAN care l-a cunoscut cu acel prilej i-a semnat la cererea acestuia, adeziunea de intrare în Partid. Adeziune care purta şi semnătura tov.DRAGAN ILIE pe care-l cunoscuse la Timişoara. La Infiinţarea Controlului Economic, LEVENTE iarăşi ne-a cerut mie şi lui RADU SOARE să-i facem propuneri pentru angajare, dintre oamenii care au lucrat la colectarea de cereale. De comun acord cu RADU SOARE, a fost propus şi angajat ARGANINI.

La sfârşitul anului 1947 sau la începutul anului 1948 (nu-mi amintesc) ARGANINI a fost concediat din serviciu pe motiv că ar fi fost legionar. Cu acel prilej am intervenit la LEVENTE pentru reprimirea lui.

Pe vremea legionarilor ARGANINI fusese numit la fabrica de textile din Buhuşi prin ruda lui anume PINTESCU sau SPINTESCU legionar. Il cunoştea încă de atunci şeful lui ierarhic subinsp. Grel COMAN (evreu) care a venit cu mine la LEVENTE şi a dat referinţe foarte favorabile pentru ARGANINI atât din serviciu dela Control cât şi depe vremea când a fost la Buhuşi aşa încât s'a anulat concedierea lui.

ARGANINI este născut în Piteşti - italian de origină. Tatăl lui a fost directorul şcoalei normale de învăţători din Piteşti, de profesiune arhitect. Este a treia sau a patra generaţie de când a venit în România. Are o soră căsătorită la Piteşti cu un căpitan, un frate - SORIN - controlor financiar la Timişoara şi încă un frate licenţiat în matematici, prizonier în U.R.S.S. Soacă-sa a făcut-o Politehnica la Piteşti (Liceul)

~~34~~ 52

Bucureşti şi a fost şi în străinătate la Milano pentru studii. Părinţi nu are. Cu sora şi fratele lui nu sunt în raporturi. Nu corespondează şi nu se văd decât întâmplător. Sora lui a fost o singură dată la el la Bucureşti când am cunoscut-o şi eu. Fratele lui, de-asemeni a fost numai odată la el. Tot atunci l-am cunoscut şi pe el. 52

Prieten, este cu Drul NICOLAE BADULESCU şi cu mine. Îl cunoştea pe BETEA, pe PAVEL, pe IERNICI, pe Cpt.ZAHARIA IOAN, pe MICSA, MACA şi alţii.

El nu a fost pus pentru plecare. BETEA m'a întrebat dece nu-l luăm şi pe el. Apoi într'o zi îmi amintesc că BETEA l-a întrebat dacă nu doreşte să plece în străinătate. I-a răspuns că nu are de când să plece pentrucă intenţionează să se căsătorească cu LEANA POPOVICI soţia lui MISU POPOVICI din Str.Tunari 17. Aşa că el nu a fost în curent cu chestiunea plecării.

Stia că este vorba de plecare dar nu-l ţineam în curent. Când venea MICSA sau ZAHARIA pele mine îl poftcam în altă cameră aşa că nu a participat la discuţii. Când venea BETEA, făceam la fel. El trecea în altă încăpere. De eşec a aflat prin LEANA POPOVICI care, după cum am mai declarat, aflase dela DINCA IONESCU căruia îi spusese FIGRIN TEODORU.

In lipsa mea - când am fost la Oradia Mare, cred că el l-a mutat pe MAX MANOLESCU sau ZAHARIA.dela VIRGINIA GRIGORIU -în altă parte - nu ştiu unde şi nici nu-mi amintesc precis cine anume la mutat pe MAX MANOLESCU dela aceasta.

Cât timp l-am cunoscutpe ARGANINI, s'a manifestat întotdeauna favorabil regimului şi nu a ezitat o clipă măcar să vină la Arad la alegeri când a fost solicitat. Acolo a fost preşedinte de secţie de votare şi-a făcut datoria foarte bine.

Alte persoane cu care ARGANINI să fi fost în raporturi de prietenie sau cu cari să fi avut relaţii nu cunosc. Faţă de mine s'a manifestat întotdeauna cu un carecare respect. In 1947 de Paşte a fost împreună cu mine şi cu Dr.BADULESCU NICOLAE, pentru câteva zile în comuna mea natală -Beclean Jud.Someş. In afară de casă şi serviciu, activitatea lui nu-mi este cunoscută. Nu mi-a pomenit niciodată să aibă raporturi sau alte cunoştinţe.

Priceput în meserie, sentimental, puţin orgolios şi-i place să se laude cu titlul de inginer şi inspector.

Nu ştiu minte să fi fost vreodată într'un magazin de unde să fi eşit cu ştofă - cu un pachet - împreună cu el.

Mi-a făcut cadou trei metri de stofă, pe care apoi tot el mi i-a luat şi i-a vândut pentrucă nu avea bani. Pe BEFA ATANASIU nu ştiu minte să-l fi cunoscut sau să-mi fi fost prezentat de

ARGANINI sau de altcineva. Când am fost arestat, din întâmplare, am luat paltonul lui care este identic cu al meu în buzunar îmi amintesc că erau nişte hârtii de-ale lui, al căror conţinut nu-l cunosc. Nici n'am avut cum să-l văd fiind arestat.

De DĂNULESCU avea cunoştiinţă, îl cunoscuse şi-l întâlnise şi el în repetate rânduri.

Când a fost arestată şi internată soţia lui, a fost arestat şi el de P.P.C. şi fiind din Piteşti a fost înaintat Siguranţei de acolo care l-a pus imediat în libertate neavând activitate legionară. Asta ştiu cu privire la el.

Si-a dat cuvântul de onoare, faţă de mine, în repetate rânduri că nu a fost legionar.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.RATIU ANTON

26 Octomvrie 1949

~~39~~ 54.

54

Declarație,

Subsemnatul Rațiu Anton născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

Ing. Arganini Vicențiu. L'am cunoscut în primăvara anului 1945, când eram la corpul detectivilor din Ministerul Afacerilor Interne. A venit la mine la minister pentru a se interesa de soția lui anume Dora, care era internată în lagărul dela Caracal. Pentrucă ea nu avea dosar, am făcut adrese oficiale către toate organele competente pentru a vedea ce acuzațiuni i-se aduce și pentru a-i forma dosarul. Atât dela P.P.C. cât și dela Legiunea de jandarmi Pitești (ea fiind din Curtea de Argeș) cât și dela S.S.I., s'a primit răspuns oficial că nu are cazier și nici nu figurează la fișe așa încât este necunoscută - La Interne - arhivă - ale asemeni nu fusese găsită - I am făcut dosarul complect însă-i și fișa însă nu a putut fi eliberată din cauza comportamentului și atitudinei ei din lagăr - A fost eliberată abia în toamna lui 1945 când eu nu mai eram la Interne -

Cu acel prilej l-am cunoscut pe Arganini căruia i-am spus să știe lui, în lagăr nu are un comportament cătuși de puțin frumos - Era foarte rea de gură, dușmănoasă regimului și în afară de aceasta, lagărul de femei fiind despărțit prin sârmă ghimpată de cel în care erau bărbații, în timpul nopții aveau întâlniri cu diverși bărbați și în special cu unul Dan Parocescu. Aceste fapte l-au determinat pe Arganini ca la ieșirea ei din lagăr să intenteze divorț -

Anton Rațiu

In vremea când Argaman mi-a interesa de soția lui și când eram la Interne, am fost invitat de doamnele Pop și Curea, a căror bărbați de asemeni erau în lagăr, la masă - într'o ocazie - la „Aida". Atunci a fost și Argaman cu Maca Vasile - Masa bună a fost plătită de mine și în complectare a contribuit și Argaman.

Prin Argaman, doamnele Pop, Curea și Căpitanoglu, am descoperit pe av. Nitoiu care se ocupa cu ajutorarea familiilor cari aveau pe cineva în lagăr și căruia le-am dat sume de bani pentru eliberare - A fost arestat și internat în lagărul de la Slobozia -

După plecarea mea de la Interne, Argaman mi-a urmat locuința și a mutat la mine până când provizoriu și apoi definitiv - Între timp, în toamnă, a fost eliberată și soția lui cu care nu a mai locuit și de care a divorțat - Împreună cu Miș u Popovici din Sta. Tunari 17 am deschis, la Timișoara un atelier de tesătorie, cu două războaie mecanice - Treaba însă nu le-a mers așa că s'a înapoiat la București -

În vara lui 946 când am fost numit de Locotenență la I.T.A. (Aprovizionare) în campania de colectarea cerealelor, fiind nevoie de oameni și Locotenență împreună-mi și mie și lui Radu Soare nu-i recomandam oameni pentru colectări, i-l-am recomandat și pe Argaman care a fost angajat provizoriu - În iarna lui 946, a fost și Argaman la Arad cu prilejul alegerilor - A avut un comportament frumos așa încât tov. Vinte Ioan care l-a cunoscut cu acel prilej i-a semnat, la cererea acestuia, adeziunea de intrare în Partid - Adeziunea care poartă și semnătura tov. Drăgan Ilie pe care-l cunoscuse la Timișoara - La înființarea Centrului Economic Locotenență iarăși ne-a venit mie și lui Radu Soare să-i facem propuneri pentru angajare, dintre oamenii cari au lucrat la colectarea de cereale - De comun acord cu Radu Soare, a fost propus și angajat și Argaman -

La sfârșitul anului 947 sau la începutul anului 948 (nu-mi amintesc), Argaman a fost concediat din serviciu pe motiv că ar fi fost legionar - Cu acel prilej am intervenit la Locotenență pentru reprimirea lui.

/ Antipatie

Pe vremea legionarilor Argaman i-a fost numit la fabrica de textile a lui Bulugi pe vremea lui ~~Ion~~ Fintescu sau Fintesen legionar - Ii cunostea bucos de atunci pe fiul lui era la ~~Ion~~ subinsp. Dual Coman (evreu) care a venit cu mine la Levente si a dat referinte foarte favorabile pt. Argaman atat ~~a~~ lui cat si la centrul cost si de pe vremea cand a fost la Bulugi asa incat s-a angajat cu recomandarea lui -

Argaman este nascut in Pitesti - italian de origine - Tatal lui a fost directorul sc. normale de invatatori din Pitesti, de profesiune arhitect. Este al treilea sau al patrulea mostenitor de cand a venit in Romania. Are o sora casatorita la Pitesti cu un capitan, un frate - Torin - controlor financiar la Timisoara si inca un frate licentiat in matematici, prizonier in U.R.S.S. Scoala a facut-o la Pitesti (liceul) Politehnica la Bucuresti si a fost si in strainatate la Milano pentru studii - Vorbeste mult bine cu sora si fratele lui mai mult in raporturi - Nu corespondeaza si nu se vad de cat rar datorita - Sora lui a fost o singura data la el la Bucuresti cand au cunoscut-o si ea - Fratele lui, de-asemenea a fost o data nu mai la el - Tatal atunci l-am cunoscut si pe Nicolae Botoloiescu si cu mine - Il cunostea pe Parea, pe Parel, pe Ternici, pe Got. Zaharia Ioan pe Mirza, Maca si altii -

El nu a fost pus pentru plecare - Betea mi-a spus ca ~~a~~ l-a intrebat pe el - Apoi pentru ca lui ~~a~~ i-a spus ca Betea ca intrebat-o daca nu doreste sa plece in strainatate. Ea a raspuns ca nu are de gand sa plece pentru ca intentioneaza sa se casatoreasca cu Ioana Popescu sotia lui Mirsu Popescu din str. Tunari 17 - Asa ca el nu a fost cu curent cu chestiunea plecarii - Stia ca este vorba de plecare - dar nu l-a luat cu curent - Cand venea Mirsa sau Zaharia pe la ~~a~~ ~~a~~ vorbeam in alta camera ca nu participat la discutii - Cand venea Betea, faceam la fel - El venea in alta incapere - De esec a aflat prin Ioana Popescu care dupa cum mai declarat, ofiase de la Dinca Ionescu carora si nu-i placea Florin Teodoru -

In lipsa mea - cand am fost la Oradea Mare, cred ca el l-a luat pe Max Manolescu sau Zaharia

Anton Rotaru

dela Virginia Argoviu - In altă parte - nu știu unde - n' nici nu-mi amintesc precis cine ne-a pus la mutăt pe Max Manolescu dela acesta -

Cât timp l-am cunoscut pe Argoviu, s'a manifestat întodeauna favorabil regimului și nu a ezitat o clipă motiva să vină la Arad la alegeri când a fost solicitat. Avea a fost președinte de secție de vot unde s'a făcut obstrucție.

Alte persoane cu cari Argoviu să fi fost în raporturi de prietenie sau cu cari să fi avut relații nu cunosc - Față de mine s'a manifestat întodeauna cu un oarecare respect. În 947 de Paște a fost împreună cu mine și cu Dr Bădulescu Nicolae, pentru câteva zile în comuna mea natală - Beliu Ind. Somes - În afară de casă n' servicii, activitatea lui nu-mi este cunoscută - Nu mi-a permis nici odată să aibă raporturi sau alte chestiuni.

Privit în mersul, sentimental, puțin morgalios n'i-i place să se laude cu titlul de inginer și inspector -

Nu știu minute să fi fost vre-odată în tr-un magazin de unde să fi ieșit cu stofă - cu un pachet împreună cu el. Mi-a făcut cadou trei metri de stofă pe care apoi tot el mi-a luat și v-a schimbat pentru că nu avea bani - Pe Befa Ștefan nu știu minute să-l fi cunoscut sau să-mi fi fost prezentat de Argoviu sau de altcineva - Când am fost arestat, din dosarul am luat poltrul său care este identic cu de mecanograf, buzunar îmi amintesc că erau niște hârtii în el, al căror conținut nu-l cunosc - Nici n'am avut cu ce să-l voi fi dat arestat.

De Dănulescu aveam cunoștință, îl cunoșteam și-l știu Elmire și el în respectele rânduri -

Când a fost arestată n'i-a interogată ostilă față, a fost arestat și el de P.P.C. n' fiind din Pitești a fost transportat în gara de acolo care l-a pus în libertate, păstrând activitatea legionară - Asta am auzit-o la el.

Și-a dat cuvântul de onoare, față de mine, în repetate rânduri că nu a fost legionar -

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez prezentă -

26.Oct.949

Ministerul Economiei
Direcția Controlului

~~347~~ 56

_D_E_C_L_A_R_A_T_I_E_

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet 17, declar următoarele :

IERNICI IOAN - L-am cunoscut în 1944 în iarnă. Eram însărcinat de U.P. (Uniunea Patrioţilor) cu munca în cadrul Armatei "Resortul Militar". Nu ştiu de cine mi-a fost prezentat. Am colaborat cu el şi cu MANESCU la acest resort până după 6 Martie 1945, când am fost numit la **Interne**. El a mai rămas în muncă până când (mi-a spus el) a avut o discuţie cu MANESCU care l-a întrebat să-i spună ce părere are despre el . IERNICI i-a spus că este foarte inteligent, bine pregătit, dar că este leneş (puturos şi răutăcios ~~şi~~ răzbunător, ranchinos. Acest fapt l-a supărat pe MANESCU şi a căutat să-l înlăture pe motiv că ar fi fost comandantul unui lagăr - lucru pe care chiar IERNICI i-l comunicase. In timpul cât am lucrat împreună a avut o frumoasă contribuţie în muncă deşi nu era plătit şi nu avea de nicăeri leafă.

Când lucram la Aprovizionare, venind de pe teren la Bucureşti, IEVENTE m'a întrebat cum îl chiamă pe colonelul cu care am lucrat la resortul militar că are nevoe de el pentru a-l angaja. I-am spus numele apoi mi-a dat însărcinarea să-l anunţ să se prezinte la el. I-am comunicat dorinţa lui IEVENTE şi eu, apoi am plecat pe teren.

Când am mai venit în Bucureşti l-am găsit deja numit la S.S.A. în funcţia de director la direcţia cerealelor. Apoi, odată cu plecarea lui IEVENTE la Cooperaţie l-a luat şi pe el numindu-l subdirector general la Cooperaţie. La Controlul Economic a fost luat deasemenea de IEVENTE şi numit directorul Controlului. Apoi a demisionat pentrucă IEVENTE îi spusese să-şi lămurească situaţia politică iar el pentru a nu-i mai face încurcături lui IEVENTE, şi-a dat demisia. Mi-a spus că a fost pela Partid, unde a depus un dosar cu acte pentru a-şi lămuri situaţia. Când lucram împreună la cooperaţie, am fost invitat la el la masă împreună cu IEVENTE care îl aprecia. Era corect şi conştiincios în muncă.

./.

IERNICI este ofiţer de jandarmi, licenţiat în drept. A demisionat din armată în timpul războiului. Liceul şi copilăria le-a făcut la Paris. Este văr cu BAZU CANTACUZINO despre care mi-a spus că este o lichea. Căsătorit. Soţia lui este din Roşiorii de Vede sau Alexandria- Telorman. Prieten bun cu GH.DANIELESCU general pensionar din aviaţie pe care-l propusese pentru plecare. Fusese prieten şi cu maiorul MERIU VALERIU cu care apoi spunea că nu va mai avea legături de prietenie. Acesta fiind ajutor de comandant la gardienii publici făcuse afaceri şi primise o condamnare de şase luni de zile. Alţi prieteni nu am auzit să aibă.

Când eram la Cooperaţie împreună, în primăvara lui 1946, după ce mi se comunicase că obţinusem bursa şi să-mi pregătesc actele pentru plecare i-am spus şi lui acest lucru după cum i-am comunicat şi lui LEVENTE. Toţi mă invidiau. Până şi LEVENTE s'a exprimat că şi el ar pleca dacă nu ar avea atâtea pe cap - se referea la muncă. Totuşi, zicea el, să nu plec că este vorba ca el să fie trimis prin Bulgaria şi alte ţări să studieze chestiuni Cooperatiste şi că dacă pleacă mă ia şi pe mine.

IERNICI deasemenea mi-a spus că ar dori să plece pentrucă la Cairo are o reprezentanţă dela fabrica Buik şi Chevrolet încă de mai înainte şi acum nu mai ştie nimic în legătură cu această reprezentanţă. Tot atunci mi-a spus că este rudă cu Ministrul de externe al Braziliei prin soţia acestuia care îi este mătuşă ea fiind românca depe la Buzău.

Când ne vedeam îmi comunica mereu această dorinţă de a pleca întrebându-mă dacă ar putea sau nu obţine paşaport.

Datorită acestor considerente l-am propus. Îi cunoşteam dorinţa şi el după ce-l informam se arătase de acord cu plecarea. L-a cunoscut şi el pe BETEA. Nu era însă în curent cu organizarea plecării. Atea când i l-am dus pe cap pe MAX MANOLESCU a intrat în horă fără voia lui. Nu avea ce face. MANOLESCU a stat numai o noapte la el iar la plecare acesta i-a dat 2.000 lei cu împrumut.

Când l-am mai văzut mereu îl înjura zicând "vezi măgarul naibii după ce l-am găzduit, i-am mai dat şi ultimii bani ce-i aveam şi nici măcar nu se gândeşte să mi-i mai dea". Îşi vindea lucrurile din casă că nu mai avea nici-o resursă de venit. Casa vroise s'o vândă dar nu găsea pe nimeni. Eu fi dădusem pe Dr.PANDELE GHEORGHIU un prieten de-al lui DANULESCU să-i cumpere casa dar acesta nu-i mai da nici-un răspuns.

IERNICI, a fost în 1947, la 14 Martie, de ziua mea invitat de mine. Si el m'a invitat la masă în câteva rânduri

~~49~~58

Impreună cu IERNICI am fost la FLORIN SUCEVEANU în 1947 toamna care ne invitase să mergem câte cu o fată dacă avem. IERNICI avea o prietenă. Nu ştiu cine este. Eu am fost singur. IERNICI mă întreba dacă nu putem vorbi cu SUCEVEANU pentru plecare. I-am răspuns că nu este serios . Dar dacă doreşte să încerce el a acest lucru. Nu ştiu să fi încercat. Eu mai vorbisem de plecare cu SUCEVEANU după eşecul fugii dar fără ceva precis. Mai mult prin tangentă. Ii comunicasem că şi IERNICI doreşte să plece şi că acesta are la Cairo o reprezentanţă. Insă în mod serios cu SUCEVEANU nici nu se putea vorbi altceva în afară de dame. Eu am mai fost în câteva rânduri invitat de el.Imi spunea că are nişte fete foarte drăguţe. Intr'adevăr era bine asortat din acest punct de vedere. Acolo am cunoscut şi alţi aviatori în afară de cei dela Controlul ar căror nume însă nu l-am ştiut nici atunci, dar acum? Cu IERNICI am mai avut puţine întâlniri apoi, de două trei ori. Discuţiile dintre mine şi el au fost mai mult platonice: "Ce bine ar fi fost dacă puteam pleca", oare cu evreii, cumva nu putem să ne ducem? "Aud că plecă foarte mulţi cu ei". Si cam în genul acestor cuvinte mi se mai adresa IERNICI Ultima dată am fost chemat de el acasă. M'am dus. Acolo generalul DAVIDESCU pe care nu-l cunoscusem m'a întrebat ce să facă că are o invitaţie dela Siguranţă.

I-am spus să se prezinte. De atunci nu mai ştiu nimic.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

26 Octomvrie 1949

5 lei

~~77~~ 59

Declarație,

Subsemnatul Ratin Anton născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

Iernici Ioan L. am cunoscut în 1944 în calitate de Ofițer însărcinat de M.P. (Minunea Patriotismului) cu munca în cadrul Armatei - „Resortul Militar". Nu știu de cine mi-a fost prezentat - Am colaborat cu el și cu Mănescu, la acest resort până după 6 Martie 945, când am fost mutat la Interne - El a mai rămas în muncă până când (mi-a spus el) a avut o discuție cu Mănescu care l-a întrebat să-i spună ce părere are despre el - Iernici i-a spus că este foarte inteligent, bine pregătit, dar că este lenes („puturos") și răutăcios - răsbunător, rancliniu. Acest fapt l-a supărat pe Mănescu și a cerut să-l dea afară pe motive că ar fi fost comunist, document mai târziu - lucru pe care chiar Iernici i-l comunicase - În timpul cât am lucrat împreună a avut o frumoasă conduită în muncă deși un exploatat și un om de încredere -

Când lucram la Aprovizionare, venind de pe teren la București, Levente m-a întrebat cum îl chiamă pe colonelul cu care am lucrat la resortul militar că are nevoie de el pentru a-l angaja - I-am spus numele apoi mi-a dat însărcinarea să-l anunț să se prezinte la el - I-am comunicat dorința lui Levente - și eu, apoi, am plecat pe teren -

Anton Ratin

Când am mai venit în București l-am găsit deja numit la S.T.A. în funcția de director la direcția cerealelor - Apoi, odată cu plecarea lui Levente la Cooperație l-a luat și pe el ca subdirector general la Cooperație - La Controlul Economic a fost luat ca însemnătate de Levente și numit director al controlului - Apoi a demisionat pentrucă Levente îi spusese să-și lămurească situația politică și ar el pentru a mai face încercări lui Levente, și-a dat demisia - Mi-a spus că a fost pe la Partid unde a depus un dosar cu acte pentru a-și lămuri situația - Când eram împreună la Cooperație, am fost invitat la el la masă împreună cu Levente care îl aprecia - Era cinstit și conștiincios în muncă -

Ferrici este ofițer de jandarmi, licențiat în drept - A demisionat din armată în timpul războiului - Licența și capitolația le-a făcut la Paris - Este văr cu Bâzu Cantacuzino despre care mi-a spus că este o lichea - Căsătorit - Soția lui este din Rozavlea de lângă Alexandria - Telefon mare - Prieten bun cu Gh. Davidescu general pensionar din aviație pe care l-a propus pt. plecare, Fusese prieten și cu maiorul Mercu Valeriu cu care apoi nu mai am avut legătură de prietenie - Acesta fiind ajutor de comandant la gardienii publici făcea și afaceri și primise o condamnare de șase luni de zile - Alți prieteni nu am auzit să aibă -

Când eram la Cooperație împreună, în primăvara lui 946, după ce mi se comunicase că obținusem bursa și să-mi pregătesc actele pt. plecare i-am spus și lui ocazional despre și i-am comunicat și lui Levente - Toți mă încurajau - Până și Levente s-a exprimat că și el ar pleca

Antonescu

dacă nu ar avea atâtea pe cap - se referea la mine - Totuşi, zicea el, să nu pleci că este vorba ca el să fie trimis prin Bulgaria şi alte ţări să studieze chestiuni cooperatiste şi că dacă plec mă ca şi pe mine -

Ieri cu d-na Semeni mi-a spus că ar obiecta să plec pentrucă la Cairo are o reprezentanţă de la fabrica Buick şi Chevrolet şi că mai înainte şi acum nu mai ştie nimic în legătură cu această reprezentanţă - Tot atunci mi-a spus că este vorbă cu ministrul de externe al Braziliei prin soţia acestuia care îi este mătuşă ca fiind româncă de pe la Buzău.

Când ne-am dus să comunica mersu acestă obiecţie de a pleca întrebându-mă dacă ar putea nu am obţine paşaport

Dar ţinând aceste considerente l-am propus - Ji cu nostrum obiecta şi el după ce-l am informat se oferă de acord cu plecarea - La cumpărat şi el pe Bateau - Nu era însă în curent cu organizarea plecării - Abia când i-l-am dus pe Caps pe Max Manolescu a intrat în horă până veia lui - Nu avea ce face - Manolescu a stat un mai o noapte la el şi ar la plecare acestea i-a dat 2.000 de lei cu împrumut. Când ne-am mai văzut mereu îl înjura zicând „vezi măgarul naibii după ce l-am găzduit i-am mai dat şi altora bani ce-i am mai dat?" Îşi vindea lucrurile ăluia care că nu mai avea ce-i o aduce de venit. Casa vroia s'o vândă dar nu găsea pe nimeni - Eu îi duseseam pe Dr Pandele Olinescu un prieten de-al lui Dănulescu să-i ia casa dar acesta nu-i mai dă nici un răspuns -

Ş. Antonescu

Fernici a fost în 947 la 14 Martie, de ziua mea invitat de mine - Şi el m'a invitat la masă în câteva rânduri - Împreună cu Fernici am fost la Florin Suceveanu în 947 toamna care ne invitase să mergem câte mo fată dacă avem - Fernici avea o prietenă - Nu ştiu cine este - Eu am fost singur - Fernici mă întrebă dacă nu putem vorbi cu Suceveanu pentru plecare - I-am răspuns că nu este serios - Dar dacă doreşte să încerce el acest lucru - Nu ştiu să fi încercat. Eu mai vorbisem de plecare cu Suceveanu după episodul fugii dar fără vreo precizie - Mai mult prin tangentă - Şi comunicasem că şi Fernici doreşte să plece şi că acesta are la bază o reprezentantă. Într-o mod serios cu Suceveanu încă nu se putea vorbi altceva în afară de glume - Eu am mai fost în câteva rânduri invitat de el - Într-una din ele mi-a spus că are nişte fete foarte drăgălaşe - Întradevăr era bine asortat din acest punct de vedere - Acolo am cunoscut şi alţi ziarişti în afară de cei de la control Dar câţi nume îmi mai amintesc acum, dar acum ? - Cu Fernici am mai avut puţine întâlniri apoi - De două trei ori - Discuţiile dintre mine şi el au fost mai mult platonice - „Ce bine ar fi fost dacă puteam pleca ! -- „Dare cu evrei, cu nimeni nu putem să ne ducem ? -- „Aud că plecaţi foarte mulţi cu ei - Şi cam în genul acestor cuvinte mi se mai adresa Fernici.

Ultima dată am fost chemat de el acasă - Mi-a spus. Acolo Generalul Davidescu pe care nu-l cunoşteam mi-a întrebat el să facă că are o invitaţie de la ziarul - I-am spus să se prezinte. De atunci nu mai ştiu nimic.

Aceasta în ceea ce declaraţia pe care o susţin şi semnez propriu. 26 Oct 949 Antonescu

~~2476~~ 61

_D_E_C_L_A_R_A_T_I_E_

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet 17, declar următoarele :

Cpt.ZAHARIA IOAN - L-am cunoscut fiindu-mi prezentat de MICSA şi BETEA în toamna anului 1947 când am avut şedinţa dela FIORIN TEODORU cu privire la plecare. Nu ştiu decât că este căsătorit, îi cunosc soţia, am văzut-o odată când am fost cu MICSA la el acasă - după eşecul fugii. L-am întâlnit în repetate rânduri. Am fost odată cu el la întâlnirea dela GEORGESCU ROBERT - am mers împreună. Nu ştiu minte precis, cred că a fost şi la IURNICI odată, cu mine, a doua zi după eşec, când MAX MANOLESCU era la acesta. Am mai fost împreună când MAX MANOLESCU era în locuinţa VIRGINIEI GRIGORIU.

Apoi, când BETEA se mutase din Dămăroaia cu MUNTEANU SILVIU l-am găsit la el când i-am dus rezultatul discuţiei dintre mine şi PATRASCANU. Inainte de eşec l-am găsit la MICSA când acesta era bolnav şi se rugase de noi să vorbim cu BETEA să fie luat şi el cu noi. După eşec a fost în câteva rânduri acasă la mine să intervin pentru numirea lui la Control sau la Ministerul Muncii pentru a fi reprimit la T.A.R.S. de unde fusese comprimat.

Tot pentru numirea lui la Control, a venit odată sau de două ori la mine la birou.

Nu am intervenit pentru a fi numit iar lui i-am comunicat că nu mai sunt locuri şi deci nu se fac angajări.

Nu ştiu până când a fost în legătură cu BETEA şi MAX MANOLESCU.

Rolul lui în afacerea plecării a fost să facă legătura între MAX MANOLESCU şi BETEA. BETEA cu el a discutat plecarea şi prin el apoi ajuns să discute această chestiune cu MAX MANOLESCU. Apoi, trebuea să facă pe pilotul secund în drumul ce plănuiserm spre Turcia.

Stiu că era prieten cu MICSA şi apoi se împrietenise şi cu BETEA.

./.

~~247~~ 62

Alte cunoştinţe de-ale lui - prieteni - nu cunosc. 62

Cred că ultima dată l-am întâlnit în Ianuarie - la sfârşitul lunii 1948 - când a fost la mine l-a Control - la birou.

L-am evitat şi nu l-am mai întâlnit.

La Ministerul Muncii am încercat o intervenţie prin Dna DANULESCU care era în relaţii bune cu av.TRAIDABURU AUREL a cărui soţie era prietenă cu Dna RADACEANU. Incercarea a fost fără rezultat.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

26 Octomvrie 1949

~~373~~ 63

63

Declarație,

Subsemnatul Ratiu Anton născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

Gpt. Zaharia Ioan. L-am cunoscut fiindcă mi-l prezentat de Micșa și Betea în toamna anului 947 când am avut întâlnire de la Florin Teodoru cu privire la plecare. Nu știu dacă este căsătorit, și cum își știa, am văzut-o odată când am fost cu Micșa la el acasă - după eșecul fugii - L-am întâlnit în repetate rânduri - Am fost odată cu el la întâlnirea dela Georgescu Roegen - am mers împreună Nuția mi-a spus, cred că a fost și la Ternici odată cu mine, a doua zi după eșec, când Max Manolescu era la acesta - Am mai fost împreună când Max Manolescu era în locuința Virginiei Grigoriu. Apoi, când Betea se mutase din Dămăroaia cu Munteanu Silviu l-am găsit la el când i-am dus rezultatul discuției dintre mine și Petrășcanu Înainte de eșec l-am găsit la Micșa când acesta era bolnav și se rugase de noi să vorbim cu Betea să fie luat și el cu noi - După eșec a fost în câteva rânduri acasă la mine să intervin pentru mutarea lui la Control sau la Ministerul Muncii pentru a fi reprimit la T.A.R.S. de unde fusese exmatriculat -

Tot pentru mutarea lui la Control, a venit odată sau de două ori la mine la birou -

Nu am intervenit pentru a fi mutat iar lui i-am comunicat că nu mai sunt locuri și deci nu se fac angajări - ș Ant. Ratiu

Nu știu precis când a fost în legătură cu Bitea și Max Manolescu -

Rolul lui în afacerea plecării a fost să facă legătura între Max Manolescu și Bitea. Bitea cu el a discutat plecarea și prin el apoi a ajuns să discute această chestiune cu Max Manolescu - Apoi, trimisul să facă pe protul secund în drumul cu plăcinisme spre Turcia -

Știu că era prieten cu Micșa și apoi se împrietenise și cu Bitea -

Alte cunoștințe de-ale lui - prieteni - nu cunosc -

Cred că ultima dată l-am întâlnit în Ianuarie - la sfârșitul lunii 42 - când a fost la mine l-a contrat - la Cireșa -

L-am evitat și nu l-am mai întâlnit.

La Ministerul Muncii am încercat o intervenție prin d-na Dănulescu care era în relații bune cu av. Theodoburu Aurel a cărui soție era prietenă cu Dna Rădăcceanu - Încercarea a fost fără rezultat.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez prezentă -

26 Oct. 949

~~II~~ 64

64

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com.Beclean Jud. Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17, declar următoarele :

Ing.MUNTEANU SILVIU - L-am cunoscut în vara anului 1945 fiindu-mi prezentat de MUICA IOAN. Nu ştiu de unde este din Ardeal şi nici dacă mai are sau nu fraţi. Cunoştinţele lui nu-mi sunt cunoscute - afară de cei cu cari colabora. Mai erau acolo la el câţiva - ingineri.

Nu am avut cu el raporturi de prietenie.

In afacerea plecării nu ştiu să fi fost vârât. L-am găsit la el pe BETEA după eşecul fugii, unde mă dusese BOROS - în Dămăroaia.

Apoi am mai fost de două ori la el ca să vorbesc cu BETEA. Intâi când mi-a dat însărcinarea de a-i vorbi lui PATRASCANU şi a doua oară când i-am comunicat rezultatul întâlnirii cu PATRASCANU.

Nu ştiu ce anume ştie din toată povestea plecării. Nu a fost de faţă la discuţiile dintre mine şi BETEA.

Nu ştiu nici ce raporturi existau între BETEA şi el. BETEA se dusese să-i ceară găzduire pentrucă prietenia dintre el şi MUNTEANU nu era cunoscută de nimeni.

La MUNTEANU am fost odată acasă. Imi amintesc că nu aveam cartofi şi MUICA mi-a spus să mă duc la MUNTEANU să-mi dea 20 Kgr.din cartofii lui MUICA pe cari îi ţinea în beciul acestuia el neavând beci. Nu ţiu minte când. Cred că prin 1946 primăvara sau 1947 tot primăvara.

De MUICA s'a despărţit în 1946 la sfârşitul anului aşa cred sau la începutul lui 1947. Iarăşi nu-mi pot aminti.

Pe soţia lui am cunoscut-o când am fost să-l văd pe BETEA

Altceva nu ţiu minte să ştiu referitor la MUNTEANU SILVIU

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

26 Octomvrie 1949

~~31~~ 65

6[17]

Declarație, 65

Subsemnatul Ratiu Artur născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

Ing. Muntean Silviu - l-am cunoscut în vara anului 945 fiindcă mi l-a prezentat de Mircă Ioan - Nu știu de unde este din Ardeal și nici dacă mai are sau nu frați - Cu noțiunile lui nu-mi sunt cunoscute afară de cei cu care colabora - Adică Mircă și Boroș - Pe ceilalți nu-i cunosc - Mai eram acolo la el câteva ingineri.

Nu am avut cu el raporturi de prietenie - În afacerea plecării nu știu nici să fi fost vorbit - L-am găsit la el pe Betea după ce a fugit, unde mai dormea Boroș - în Dămăroaia.

Apoi am mai fost de două ori la el ca să vorbesc cu Betea - Întâi când mi-a dat însărcinarea de a-i vorbi lui Poitrășcanu și a doua oară când i-am comunicat rezultatul întâlnirii cu Poitrășcanu -

Nu știu ce anume știe din tratativele plecării - Nu a fost de față la discuțiile dintre mine și Betea -

Nu știu mai ce raporturi existau între Betea și el - Betea se dusese să-l caute fiindcă pretenia dintre el și Muntean nu era cunoscută de nimeni -

Artur

La Muntcanu am fost colector cereale. Îmi amintesc că nu aveam cartofi și Muică mi-a spus să mă duc la Muntcanu să-mi dea 20 de kgr. din cartofii lui Muică pe care îi țineau în beciul acestuia el neavând beci - Nu țin minte când - Cred că prin 946 primăvara sau 947 tot primăvara -

De Muică s'a despărțit în 946 la sfârșitul anului așa cred nu la începutul lui 947 - Iarăși nu-mi pot aminti -

De atunci l-am cunoscut - când am fost să-l văd pe Betia.

Altceva nu țin minte să știu referitor la Muntcanu Silvia -

Această îmi este declarația pe care o susțin și semnez propriu -

26.Oct 949

~~117~~ 66

66

D E C L A R A Ţ I E

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17, declar următoarele :

Cu ocazia zilei de 23 Aug.1944 în timp ce eu am fost însărcinat să-l ajut pe STEFAN POPESCU la "România Liberă" format mare, BETTA NICOLAE avea însărcinarea de a organiza imprimarea pe disc a discursului exregelui Mihai I-iu şi deasemenea pe crainicul la radio difuziune în ipoteza când cei dela radio nu vor accepta să vorbească. Această însărcinare i-a fost dată (ca şi mie)de către BELU ZILBER.

După 23 Aug. BELU ZILBER i-a făcut propunerea să accepte postul de subdirector general la radio difuziune.

Nu ştiu pe ce considerent, BETTA a refuzat acest post

După aceasta BELU ZILBER ştiindu-l pe BETTA iubitor de băutură, i-a aranjat numirea de administrator la Moth, numire pe care BETTA nu a vrut s'o accepte la început. Apoi a primit acest post cu gândul de a lichida în maximum o lună de zile.

Imi amintesc că BELU ZILBER râdea de el spunînd că acum are ce să bea cât poftesţe.

BETTA ambiţios şi-a propus să nu bea şi să nu fumeze timp de o lună de zile.

In acest timp, deşi se ducea aproape zilnic la Moth, nu a acceptat nici măcar să guste din vinurile de acolo. O singură dată a acceptat un sirop.

Nu ştiu prin cine l-a numit BELU ZILBER la Moth. Stiu că avea o listă cu o serie de Consilii de Administraţie pentru cari căuta oameni. Tot atunci a fost numit şi PETRE FISER cred că la Universul (nu mai ţiu minte precis).

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

1 Noemvrie 1949

67

Bet

67

Declarație,

Subsemnatul Ratiu Artur născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

Cu ocazia zilei de 23 Aug. 944, în timp ce eu am fost însărcinat să-l aștept pe Ștefan Popescu la „Romînia Liberă" format mare, Betea Nicolae avea însărcinarea de a organiza împrejmuirea pe afară a discursului dlui regelui Mihai I-lea și de a face pe crainicul la radio difuziune în ipoteza când cei dela radio nu vor accepta să vorbească. Această însărcinare i-a fost dată (ca și mie) de către Belu Zilber –

După 23 Aug. Belu Zilber i-a făcut propunerea să accepte postul de subdirector general la radio difuziune –

Nu știu pe ce considerent, Betea a refuzat acest post.

După aceasta, Belu Zilber știindu-l pe Betea iubitor de bănuțuri, i-a aranjat numirea de administrator

/. Artur Ratiu

la Moth - un nume pe care Betea nu a vrut s'o accepte la început. Apoi a primit acest post cu gândul de a-l ocupa în maximum o lună de zile -

Îmi amintesc că Bela Zilber rădea de el spunând că acum are ce nu bea cât poftește.

Betea ambițios, s'-a prins nu-mai bea și nu fumează timp de o lună de zile -

În acest timp, olenii se ducea aproape zilnic la Moth, nu a acceptat nici măcar să guste din vinurile de acolo - O singură dată a acceptat un șnaps -

Nu știu prin ce l-a numit Bela Zilber la Moth - Știu că avea o listă cu o serie de comisii de administrație pentru care conta oamenii - Tot atunci a fost numit și Petru Fișer cred că la Universul - (un mai știu minte precis)

Această îmi este declarația pe care o scriu și semnez propriu.

1 Nov. 949 [signature]

~~411~~ 68

68

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17 declar următoarele :

La sfârşitul anului 1944 şi începutul anului 1945, au venit la mine în repetate rânduri, o delegaţie dela societatea cooperatistă "Filmul Românesc" în frunte cu BLAJARU VASILE FLAMURA şi TOMA MOLNOVANU, pentru a-i sprijini în acţiunea ce o duceau la societate, pentru a-l scoate din cadrul societăţii pe HUDITA - naţional ţărănist precum şi pe HORIA IGIROSANU cu grupul legionar.

I-am ajutat în această acţiune având şi asentimentul Comitetului Central al Uniunii Patrioţilor unde lucram în acea vreme.

După ce HUDITA a fost înlăturat, delegaţii "Filmului Românesc" (comitetul defintreprindere) a cerut tov.AGIU şi IEVENITE (adecă Comitetului Central U.P.) să delege pe cineva din cadrul U.P. în consiliul de administraţie la societate. Eu am propus pe Drul COSTICA DIMITRIU şi pe GHEORGHE IVASCU.

Aceste discuţiuni au fost purtate între tov.AGIU şi IEVENITE pe deoparte şi comitetul defintreprindere al "Filmului Românesc" pe dealtă parte.

S'a hotărât să fiu trimis eu şi cu GHEORGHE IVASCU.

Acest lucru mi s'a comunicat şi de către Comitetul de întreprindere al"Filmului Românesc" şi de către MIHAIL IEVENITE.

HUDITA a fost înlăturat de către adunarea generală a societăţii. Tot adunarea generală l-a ales pe GH.IVASCU şi subsemnatul la propunerea Comitetului de Intreprindere care avea asentimentul Comitetului Centrel U.P.

Aceasta îmi este declaraţie pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

1 Noemvrie 1949

69

5 ct

Declarație,

69

Subsemnatul Ratiu Anton născut în comuna Beclean jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

La sfârșitul anului 1944 și începutul anului 1945, au venit la mine în repetate rânduri o delegație de la societatea cooperatistă „Filmul Românesc" în frunte cu Blănaru Vasile Flamură și Toma Moldovanu, pentru a-i sprijini în acțiunea ce o duceau la societate, pentru a-l scoate din cadrul societății pe Hudiță - național țărănist - precum și pe Horia Igiroșanu cu grupul legionar.

I-am ajutat în această acțiune având și asentimentul comitetului central al Uniunii Patrioților unde lucrăm în acelaș vreme -

După ce Hudiță a fost înlăturat, delegații „Filmului Românesc" (comitetul de întreprindere) a cerut tov. Agiu și Leventa (celula Comitetului Central U.P.) să delege pe cineva din cadrul U.P. în consiliul de administrație la societate - Eu am propus pe Dnul Costică Dimitriu și pe Gheorghe Ivașcu.

Ant. Ratiu

Aceste discuțiuni au fost purtate între Tov. Agiu și Levente pe de-o-parte și Comitetul de întreprindere al „Filmului Românesc" pe de altă parte.

S'a hotărît să fiu trimis eu și cu Gheorghe Ivașcu -

Acest lucru mi s'a comunicat și de către Comitetul de întreprindere al „Filmului Românesc" și de către Mihail Levente.

Hotărîrea a fost întărîtată de către adunarea generală a mișcării - Tot adunarea generală l-a ales pe Gh. Ivașcu și subsemnatul la propunerea comitetului de întreprindere care avea asentimentul Comitetului Central U.P.

Această împrejurare declarație pe care o mențin și semnez prezentă -

1.IV.949

Ion Al. Rațiu

~~46~~ 70

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com.Beclean Jud. Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti, Str.Jules Michelet No.17, declar următoarele :

DACIAN - Stiu că este artist, venit din Cluj unde a urmat Facultatea de Drept.

MICSA mi-a spus că merge din când în când pela el, că sunt în raporturi bune încă dela Cluj unde au fost colegi.

Odată, MICSA mi-a spus că atunci când are nevoie de haine mai de gală pentru vre-o serbare sau bal, apelează la DACIAN care are o garderobă bogată. Tot MICSA mi-a spus că DACIAN trăeşte cu Dna VLADOIANU care îl domină şi îl ţine sub călcâi.

Nu l-am cunoscut pe DACIAN şi nu l-am văzut decât pe scenă. Nu ştiu ce politică a făcut sau face. Nu-i cunosc cunoscuţii şi prietenii.

Din povestea plecării nu cred să ştie ceva - doar dacă nu i-o fi spus MICSA. Nu cred însă să-i fi spus.

Imi amintesc că la începutul anului 1948 - imediat după plecarea exregelui MIHAI, a venit la mine MOREL care mi-a spus că lucrează la Teatrul lui DACIAN şi m'a invitat la un spectacol dându-mi un bilet defavoare. Am fost la spectacol.

In pauze a venit la mine să mai vorbim şi mi-a spus următoarele :fără să-l întreb ceva). Că lucrează în cadrul Serviciului de Spionaj Sovietic. Că în munca lui se ciocneşte mereu de CRISTACHE ZAMBETI care este subdirector la S.S.I. Că atunci când Teatrul lui DACIAN a fost în turneu în Turcia- Egipt etc. au avut o misiune de spionaj şi că din cauza unor fete - artiste - s'au trădat încât au fost nevoiţi să plece de acolo pierzând tot decorul şi tot capitalul ce-l aveau.

Mi-a mai spus că artistele sunt păzite (baletista) de siguranţă şi la terminarea spectacolului conduse la arest.

Mi-a mai spus că doreşte să plece dela acea muncă şi nu ştie cum să facă. Imi cerea sfatul şi concursul. I-am spus că nu ştiu ce sfat i-aş putea da. Apoi mi-a spus că este foarte bine plătit. Nu în bani ci în felul următor: Doreşte cineva să plece

./.

peste graniţă el obţine dela Sovietici paşaport pentru persoana respectivă iar el îl vinde persoanei cu cât poate. Atunci spunea că la preţul de un milion poate face câte paşapoarte vrea numai să aibe clienţi. Aceasta zicea el că este plata pe care o primea pentru munca din cadrele Serviciului de Spionaj Sovietic.

71

Am trecut aceasta pentruca fiind vorba de DACIAN, mi-a venit în minte ceeace-mi povestise MOREL despre teatrul acestuia.

Asta este tot ceeace ştiu despre DACIAN şi Teatrul lui.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.=

ss.ANTON RATIU

8 Noemvrie 1949

Declarație,

Subsemnatul Rotin Artur născut în comuna Beclean jud. Someș la 14 Martie 916, domiciliat în București Str. Jules Michelet No. 17, declar următoarele:

Dacian știu că ați artist, venit din Cluj unde a urmat facultatea de drept.

Micșa mi-a spus că merge din când în când pe la el, că sunt în raporturi bune însă de la Cluj unde au fost colegi.

Odată, Micșa mi-a spus că atunci când are nevoie de bani mai de galoș pentru vre-o serbare sau bal, apelează la Dacian care are o gardirobă bogată. Tot Micșa mi-a spus că Dacian trăiește cu D-na Vlădoianu care îl domină și-l ține „sub călcâi".

Nu l-am cunoscut pe Dacian și nu l-am văzut decât pe scenă. Nu știu ce politică a făcut sau face. Nu-i cunosc cunoștuți și prietenii.

D-lui poveștea plecării nu cred să știe cevа - oricum dacă nu i-a fi spus Micșa. Nu cred însă să-i fi spus.

Altceva nu știu nimic de el.

(Această declarație a precedat-o) anchetă și semnez pagina.

8 Nov. 949 Art. Rotin

Îmi amintesc că la începutul anului 1948 - imediat după plecarea arhiepiscopului Mihai, a venit la mine Morel care mi-a spus că lucrează la teatrul lui Dociean și mi-a invitat la un spectacol dându-mi un bilet de favoare - Am fost la spectacol - În pauză a venit la mine și mai vorbim și mi-a spus următoarele: (fără să-l întrebe cine) Că lucrează în cadrul serviciului de spionaj Sovietic și este siguranță fost la acel teatru unde toți artiștii fac parte din serviciul de spionaj Sovietic - Că în munca lui se ajută mereu de Cristache Zamfirescu care este subsolu. la S.S.I. Că atunci când teatrul lui Dociean a fost în turneu în Turcia Egipt etc - au avut o misiune de spionaj și că din cauza unor fete - artiste s'au întâmplat incidente au fost nevoiți să plece de acolo pierzând tot decorul și tot capitalul ce-l aveau - Mi-a mai spus că artistul muzician (balerina) de siguranță și la terminarea spectacolului cânta la orgă -

Mi-a mai spus că dorește să plece de la acea muncă și nu știe cum să facă - Îmi cerea sfatul și cu cuvântul - D-am spus că nu știu ce sfat i-aș putea da - Apoi mi-a spus că este foarte bine plătit - Nu în bani ci în felul următor: Dorește cineva să plece peste granițe el obține de la Sovietici pașaport

/ Întrebări

73

pentru persoana respectivă iar el îl vinde persoanei cu cât poate. Atunci spune că la pretul de un milion poate face cât pașaportul vrea numai să aibă clienți. — Acuma zice el că este plată pe care o primea pentru lumea din cadrele serviciului de spionaj Sovietic.

Am trecut acuma pentru că fiind vorba de Dacicara, mi-a venit în minte ceace-mi povestise Morel despre teatrul acestuia —

Asta este tot ceace știu despre Dacicara și teatrul lui —

Acuma îmi este declarația pe care o susțin și semnez propriu.

8. Nov. 949 Antonescu

~~111~~ 74

_D_E_C_L_A_R_A_T_I_E_

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916 domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17 declar următoarele :

Dr.NICOLAE BADULESCU - L-am cunoscut cam pela începutul anului 1946 - (nu-mi amintesc precis) în casă la MISU POPOVICI unde fusesem invitat la masă şi el la fel era invitat. Nu a ocupat nici-un serviciu nicăeri. Era student la medicină aici în Bucureşti. Pe vremea lui Antonescu obţinuse o bursă în Germania unde a urmat medicina doi sau trei ani (la Heidelberg).

Intors în ţară prin 1945 nu i-au fost recunoscuţi anii făcuţi în Germania aşa că i-a mai făcut odată la Bucureşti. Bursa nu ştiu prin cine a obţinut-o.

Mi-a declarat că nu a făcut niciodată politică.

Cunoştea familia lui MISU POPOVICI, pe Dna DANULESCU cu rudele ei - tot din casa lui MISU POPOVICI, pe ARGANINI VICENTIU, pe MICSA îl cunoscuse la mine.

Si el ca şi MICSA voiau să se căsătorească cu VIORICA DANULESCU. MICSA însă, făcea pe candidatul la însurătoare mai mult pentru a putea veni la masă. VIORICA fiind bogată, când venea la Bucureşti, venea cu alimente multe să-şi poată trata candidaţii. Intr'o seară era BADULESCU cu MICSA în vizită. Venise şi mama lui VIORICA şi odată cu ea şi un butoi peste 100 litri vin negru.

Eu nu participam la asemenea chestiuni decât foarte rar. MICSA venise nemâncat şi acolo s'a jenat să spună că nu mâncase.

Vinul fiind tare s'a îmbătat şi stând de vorbă cu "mama soacră" care era îmbrăcată într'o rochie de mătase neagră, fără să-şi dea seama a vomat peste ea şi tot a murdărit-o.

La sgomotul (râs de hohote) provocat de această scenă am apărut şi eu din camera mea şi am poftit candidaţii la însurătoare pe uşă afară.

In vacanţa de Paşte din anul 1947 l-am invitat pe BADULESCU şi pe ARGANINI la mine acasă la Beclean-Someş.

Am fost şi eu o singură dată la BADULESCU acasă - VICENTIU a fost de mai multe ori.

Nu ştiu ce cunoscuţi are BADULESCU. In toamna lui 1947 s'a înscris şi el la şcoală pentru încadrare în Controlul

Economic. A urmat şcoala o lună de zile dar la examen nu a reuşit aşa că nu a fost numit în Controlul Economic.

De preparativele de plecare nu a ştiut nimic.

Locueşte prin cartierul Gării de Nord pe lângă Str.Miron Costin. Nu-i ştiu strada şi numărul casei. Locueşte la părinţi. 75

Tată lui a fost controlor la Finanţe - este comprimat.

BADULESCU trebuia să-şi termine Facultatea în 1948 adecă după arestarea mea.

Când am fost arestat era student în ultimul an.

Raporturile dintre el şi ARGANINI nu-mi sunt cunoscute.

Venea din când în când pela ARGANINI cu care pleca apoi sau la LEANA POPOVICI soţia lui MISU POPOVICI sau la BADULESCU acasă.

Nu era însă prieten intim.

Erau totuşi în foarte bune raporturi cu BADULESCU. Era foarte bine pregătit din punct de vedere profesional, foarte corect şi cinstit. In general un flăcău agreabil.

Era cunoscut însă fără să se fi izbit în viaţă de greutăţi - de lipsuri - de mizerie. Deasemeni la ţară nu fusese nici când decât în trecere dela o localitate la alta. De aceia l-am şi luat la Beclean ca să vadă şi el ce obiceiuri sunt la ţară - în Ardeal - de Paşte.

Fiind mai tânăr ca mine cu vre-o 6-7 ani, se purta rezervat faţă de mine.

Viaţa lui intimă nu-mi este cunoscută.

Stiu că LEANA POPOVICI soţia lui MISU POPOVICI, înainte de a se căsători a locuit la o mătuşă de-a lui BADULESCU doamna STOENESCU - acolo l-a cunoscut pe NICOLAE BADULESCU care era copil mic.

(Dna STOENESCU locueşte în aceeaş casă cu părinţii lui BADULESCU).

Alte amănunte din viaţa lui BADULESCU nu-mi sunt cunoscute.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

8 Noemvrie 1949

Declarație. 76

Subsemnatul Ratiu Anton născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

Dl. Nicolae Bădulescu. L-am cunoscut cam pe la începutul anului 1947 sau sfârșitul anului 946,- (nu-mi amintesc precis) în casă la Mișu Popovici unde fusesem invitat la masă și el la fel era invitat. Nu a ocupat nici-un serviciu nicăieri. Era studiat la medicină aici în București. Pe vremea lui Antonescu obținuse o bursă în Germania unde a urmat medicina doi sau trei ani - (la Heidelberg -) C S

Întors în țară prin 945 nu i-au fost recunoscuți anii făcuți în Germania așa cât i-a mai fâcut odată la București. Bursa nu știu prin cine a obținut-o -

Mi-a declarat că nu a făcut nici odată politică.

Cunoștea familia lui Mișu Popovici, pe-una Dămulescu cu nuiele ei - tot din casa lui Mișu Popovici, pe Argyrini Vicențiu, și pe Mișa îl cunoscuse la unul.

Și el ca și Mișa voiau să se căsătorească cu Viorica Dămulescu - Mișa însă, făcea pe camsiolatul la însurătoare mai mult pentru a putea veni la mama Viorica fiind bogată, când venea la București, venea cu alimente multe și

Anton Ratiu

poată trata candidatii - Intr'o seară era Bădulescu cu Micșa în vizită - "Venise și mama lui Vivica și odată cu ea și un butoi de peste 100 litri viu negru -

Eu nu participam la aceste chefuri deoarece foarte rar - Micșa venise ne mâncat și acolo o'a jenat să spună că nu mănâncă.

"Vai mie fiind tare s'o înbătat și stând de vorbă cu "mama soacră" care era înfricoșată într'o rochie de mătase neagră, fără să-și dea seama a vomat peste ea și tot a murdărit-o -

La zgomotul (râs în hohote) provocat de această scenă am ieșit și eu din camera mea și am poftit candidații la înnoitoare pe unii afară -

În vacanța de Paști din anul 947 l-am invitat pe Bădulescu și pe Arșavirii la mine acasă în Beclean-Someș.

Am fost și eu o singură dată la Bădulescu acasă - Vicențiu a fost de mai multe ori -

Nu știu ce cunoștințe are Bădulescu - În toamna lui 947 s'a înscris și el la școala pt. învățători în Centrul economic - A urmat școala o lună de zile doar la ~~Ex~~ examen nu a venit ceea că nu a fost admis în Centrul economic -

De preparativele de plecare nu a știut nimic -

Locuește prin continuă gări de rond pe Calea Str. Mișu Costin - Nu-i știu strada și numărul casei - Locuiește la părinți -

Arhivele

77

Tatăl lui a fost controlor la finanțe - apoi comisionat -

Băodulescu trebuia să-și termine facultatea în 948 când eu orientarea mea - Când am fost orientat era stud. în ultimul an. Raporturile dintre el și Argamiții mi-i sunt cunoscute -

Venea din când în când pe la Argamiții cu care pleca apoi sau la Leana Poporici soția lui Mișu Poporici sau la Băodulescu acasă -

Nu eram însă prieteni intimi - Eram totuși în foarte bune raporturi. Și eu am fost în bune raporturi cu Băodulescu - Era foarte bine pregătit din punct de vedere profesional + foarte corect și cinstit - În general un flăcău agreabil -

Era crescut însă fără să se fi izbit în viață de greutăți - de lipsuri de mizerie -

De asemeni la țară nu fusese micșorat de la o localitate la alta - De aceea l-am și luat la Bucium ca să vadă și el ce oficiuri sunt la țară - în Arhiva - de Poște.

Fiind mai tânăr ca mine cu vreo 6-7 ani, se purta rezervat față de mine - Viața lui intimă nu-mi este cunoscută -

Știu că Leana Poporici soția lui Mișu Poporici, înainte de a se căsători a locuit la o mătușă de-a lui Băodulescu

/ Anton Petri

Doamna Stoenescu - acolo l-a cunoscut pe Nicolae Bădulescu care era copil mic. (Dna Stoenescu locuește în aceeași casă cu părinții lui Bădulescu.)

Alte amănunte din viața lui Bădulescu nu-mi sunt cunoscute.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez.

8. Nov. 949 [illegible]

~~126~~ 78

78

_D_E_C_L_A_R_A_T_I_E_

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti, Str.Jules Michelet No.17, declar următoarele :

FINCU - L-am cunoscut la Controlul Economic în anul 1947 toamna. Evreu de origină, mai în vârstă -peste 40 ani. Lucra la direcţia evidenţei din Controlul Economic şi era şi în biroul celulei de Partid din Controlul Economic.

Nu ştiu despre FINCU apsolut nimic altceva.

Când cu angajarea lui MUICA, care era repartizat, în urma concursului, la dir.evidenţei, FINCU subinsp.Gral. -care se ocupa de noii angajaţi din cadrul direcţiei, am avut o mică discuţie cu el spunându-i să-l tae pe MUICA depe tabelul de angajaţi pentrucă nu se prezintă fiind angajat în provincie într'un alt post.

Nu-i cunosc cunoscuţii şi prietenii.

Despre plecare n'are ce şti nimic.

Nu am avut raporturi cu el nici măcar de serviciu.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

8 Noemvrie 1949

79

79

Declarație,

Subsemnatul Ratiu Anton născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

Fiucu L. am cunoscut la Controlul economic în anul 947 trauna. Evreu de origine, mai în vârstă - peste 40 ani - Lucra la direcția evidenței din Controlul economic și era și în biroul celui de partid din Controlul economic -

Nu știu despre Fiucu absolut nimic altceva -

Când cu angajarea lui Muică, care era repartizat, în urma concursului, la dir. evidenței, Fiucu subinsp. Gral - care se ocupa de noii angajați din cadrul direcției, am avut o mică discuție cu el spunându-i să-l taie pe Muică de pe tabelul de angajați pentrucă nu se prezintă fiind angajat în provincie într-un alt port. Nu-i cunosc cunoscuți și prietenii -

Despre pe care n'are ce știu nimic. -

Nu am avut raporturi cu el nici măcar de serviciu -

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez pentru -

8. Nov 949 Ant. Ratiu

_D_E_C_L_A_R_A_T_I_E_

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17 declar următoarele :

CRAIU - Subinspector general, şeful Serviciului Controlul Comerţului Exterior. L-am cunoscut în toamna lui 1947 când a fost angajat. Nu ştiu prin cine a fost angajat şi nici de unde a venit precum nici ce funcţiuni a avut înainte.

Deasemeni nu-i cunosc apartenenţa politică de dinainte. La Control - era comunist. Nu am lucrat împreună. El lucra la Direcţia Controlului şi eu la Corpul de Control. Nici în muncă nu am avut relaţiuni de nici-un fel şi nici altfel de relaţiuni. In afară de faptul că ne salutam, nu am avut discuţiuni cu el. Când a evadat MAX MANOLESCU a evadat din biroul lui. El coborâse la etajul 5 să povestească Insp.Gral VLASOPOL şi Subinsp.Gral T.LAZARESCU pe cine a pus mâna - vrea să se laude ca omul fără experienţă bucuros de succes. In acest timp MAX MANOLESCU a profitat de faptul că a rămas singur şi a fugit.

Aceste chestiuni le-am aflat dela LAZARESCU TEODOR care mi-a spus toată întâmplarea a doua zi.

CRAIU este de origină etnică evreu.

Altceva nu ştiu nimic despre el.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

8 Noemvrie 1949

81

Declarație, 81

Subsemnatul Ratiu Anton născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

Craiu subinspector general, șeful serviciului controlul cu ertelui exterior. L-am cunoscut în toamna lui 947 când a fost angajat. Nu știu prin cine a fost angajat și nici ce merite a avut pentru ca să fie funcționar înainte. De asemenea nu-i cunosc apartenența politică de dinainte. La Control, era comunist. Nu am lucrat împreună. El lucra la Direcția Controlului și eu la Corpul de Control. Nici în minecă nu am avut relațiuni de nici-un fel și nici altfel de relațiuni. În afară de faptul că ne salutam, nu am avut discuțiuni cu el. Când a evadat Mat Manolescu a evadat din biroul lui. El colaborase la etapa 5 și povestească Insp. Genl Vlasopol și Subinsp. Genl T. Lăzărescu pe cine a pus mâna. Voia să se lanseze ca om fără experiență bucuros de un succes. În acest timp Mat Manolescu a profitat de faptul că a rămas singur și a fugit.

Aceste chestiuni le-am aflat dela Lăzărescu Teodor care mi-a spus toate în dupăamiaza aceea zi.

Anton Ratiu

Crainic este de origine etnică evreu-
Altcineva nu știu nimic despre el -
Această declarație o pe
care o susțin și semnez propriu.

8 Nov. 949 Ion Antonescu

~~H~~ 82

82

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Beclean Jud. Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str. Jules Michelet 17 declar următoarele :

HORIA PRECUP - Mi-a fost recomandat de MICSA REMUS în anul 1945 vara când a venit la Bucureşti. Mi l-a recomandat pentru a-mi spune că şi-a aranjat mutarea dela Tribunalul Deva la Bucureşti, cu ajutorul lui HORIA PRECUP (RIŢĂ) care a vorbit cu unchiul lui, generalul Precup, care la rîndul său a vorbit cu secretarul general dela Justiţie OLTEANU.

MICSA mi-a spus că a fost coleg cu el la Facultatea de Drept din Cluj şi că-i este prieten. Cu MICSA ştiu că se vedea din când în când. Au fost împreună în Moldova la nepoata lui DANULESCU ca să-i ceară mâna. Amândoi candidaţi şi amândoi refuzaţi de nepoata lui DANULESCU - VIORICA DANULESCU din com. Bâcu Jud. Vaslui. Tatăl ei inginer frate cu Dr. DANULESCU - proprietar a 50 ha. vie.

Nu am avut relaţiuni cu el de nici-un fel. M'a evitat întotdeauna ştiind că nu-l pot suferi. Profesa avocatura şi profita de numele unchiului său şi mai ales de naivitatea acestuia şi făcea trafic de influenţe prin el.

MICSA mi-a spus că RIŢĂ (PRECUP) se ocupă de tot soiul de afaceri pe spinarea şi în numele unchiului său.

Nu ştiu ce politică a făcut.

Nu era însă încadrat în vre-o organizaţie democrată.

Nu ştiu cu cine era prieten sau în raporturi de prietenie sau cari îi sunt cunoscuţii.

MICSA mi-a spus că a plecat în străinătate, după câte îmi amintesc, prin Ungaria - clandestin, încă în anul 1946 sau începutul lui 1947 (iarna) nu ştiu precis.

Nu ştiu să fi ocupat vreodată, undeva vre-un serviciu. Profesa avocatura.

Când s'au făcut preparativele de plecare el nu era în ţară aşa că nu avea ce şti.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss. ANTON RATIU

8 Noemvrie 1949

Declarație,

Subsemnatul Rotin Aurel născut în com. Beclean jud. Sorog la 14 Martie 916, domiciliat în București Str. Jules Michelet 17, declar următoarele:

Horia Precup Mi-a fost recomandat de Micșa Remus în anul 1945 vara când a venit la București – Mi-a recomandat pentru ca-mi spune cât și-a aranjat mutarea dela Tribunalul Deva la București, cu ajutorul lui Horea Precup (Rițoi) care a vorbit cu unchiul lui – Generalul Precup – care, la rândul lui, a vorbit cu secretarul general dela justiție Otteanu –

Micșa mi-a spus că a fost colegi cu el la facultatea de drept din Cluj – și că-i este prieten – Cu Micșa știu că se vedea din când în când. Au fost împreună în Moldova la nevasta lui Dămulescu ca să-i ceară mâna – Amândoi candidați și amândoi refuzați de nevasta lui Dămulescu – Viorica Dămulescu din com. Bâcu jud. Vaslui – Tatăl ei unul mare frate cu Dl Dămulescu – proprietar a 50 ha vie.

Nu am avut relațiuni cu el de unii fel – M'a evitat întotdeauna știind că mi-e frate sufleri – Profesa avocatura și profita de munca unchiului său și mai ales de naivitatea acestuia și făcea trafic de influență pe el – și Aurel Rotin

Micșa mi-a spus că Rița (Princip) se ocupă de tot felul de afaceri pe spinarea și în numele inculpatului său -

Nu știu ce politică a făcut -

Nu era însă încadrat în vre-o organizație democrată -

Nu știu cu cine era prietenă sau în raporturi de prietenie - sau cari îi sunt cunoscuții -

Micșa mi-a spus că a plecat în străinătate, după câte îmi amintesc, prin Ungaria - Cehoslovacia, însă în anul 946 sau începutul lui 947 (iarna) nu știu precis -

Nu știu să fi cerut vre-odată, vreodată vre-un serviciu - Profesia avocatului -

Când s'au făcut pregătirile de plecare el nu era în țară așa că nu avea ce știe -

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez propriu.

8. Nov. 949 Ana Ana Rață

284

_D_E_C_L_A_R_A_T_I_E_

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com.Beclean Jud.Someş, la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17, declara următoarele :

DJAMO - Naţionalitate -albanez - L-am cunoscut la Insitutul de Statistică unde venea din când în când pela CORBEA DUMITRU, STEFAN POPESCU sau pela sora lui LUCIA DJAMO care era funcţionară la Statistică.

Nu ştiu unde făcea serviciu. Nici cine anume mi l-a recomandat.

A fost odată la mine acasă împreună cu DINU GHEORGHE dela "Timpul", cu ST.POPESCU, probabil şi CORBEA DUMITRU. Locuiam în Str.Sfinţii Apostoli cu EMILIAN GRIGORESCU (mort). Aceasta s'a întâmplat prin 1942 înainte de a pleca în Ucraina.

Am ţinut o şedinţă la cari au participat cei de sus, unde am luat hotărârea să începem o acţiune împotriva războiului hitlersito-antonescian. Trebuea să scriem diferite lozinci pe pereţi, fiecare în cartierul lui d.ex. "Jos Antonescu", "Jos războiul" etc.

M'am văzut apoi cu el după 23 Aug. lucra la telefoane. Apoi l-am văzut prin 1946 s'au începutul lui 1947. Era consilier economic în Jugoslavia.

Era în bune raporturi cu AL.T.STOIANOVICI, CORBEA DTRU., MANESCU CORNELIU, LEVENTE, BIJI şi STEFAN POPESCU. Cu mine, cu BETEA, PAVEL şi ceilalţi dela Oficiul de Studii deasemeni în bune raporturi.

Alţi cunoscuţi în afară de Statistică nu-mi sunt cunoscuţi.

Despre plecare nu ştiu nimic.

Adresa lui nu-mi este cunoscută. Nu l-am vizitat niciodată.

Relaţiile mele cu el au fost doar cele amintite. Când ne-am întâlnit, ne-am întâlnit s'au la Statistică sau incidental pe stradă.

Ne-am dat mâna zicându-ne "noroc", "ce mai faci?", "Cum merge treaba?", Pe unde lucrezi". Bine măi!". "Mă bucur că te-am întâlnit!". "Şi eu mă bucur că te-am întâlnit!". "Şi eu mă bucur". "Noroc şi spor la muncă". "La revedere".

./.

Asta este tot ce discutam.
Pe DJAMO îl ştiu vechi comunist.
Alte amănunte cu privire la el nu cunosc.
Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez, propriu.=

ss.ANTON RATIU

8 Noemvrie 1949

86

86

Declarație,

Subsemnatul Ratiu Anton născut în com. Becleau jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

Djamo. Naționalitate - albanez - L-am cunoscut la Institutul de statistică unde venea din când în când pe la Corbea D-lui, Ștefan Popescu sau pe la soția lui Lucia Djamo care era funcționară la statistică - Nu știu unde făcea serviciu - Nici cine anume mi l-a recomandat -

A fost odată la mine acasă împreună cu Dinu Gheorghe dela Timpul, cu St. Popescu, probabil și Corbea D-lui - Locuiam în Str. Sfinții Apostoli cu Emilian Grigorescu (mort) - Acesta s'a întâmplat prin 942 înainte de a pleca în Ucraina Am ținut o ședință la care am participat cei de sus, unde am luat hotărârea să începem o acțiune împotriva rasbrinului hitleristo-antonescian - Tuburea să scrie chestiile lozinci pe pereți, fiecare în cartierul lui d.ex. "Jos Antonescu" "Jos războiul" etc -

M'am văzut apoi cu el după 23 August la telefoane - Apoi l-am văzut prin 946 sau începutul lui 947 - Era consilier economic în Iugoslavia -

Anton Ratiu

Eram în bune raporturi cu Al. T. Stamatescu, Corbea Dinu, Mănescu Cornelia, Leonte și Bijan, și Ștefan Popescu - Cu mine, Bitea, Panel și ceilalți de la oficiul de studii de asemenea în bune raporturi -

Alți cunoscuți în afară de statistică nu-mi sunt cunoscuți -

Despre plecarea mea știa numai.

Adresa lui nu-mi este cunoscută -

Nu l-am vizitat niciodată -

Relațiile mele cu el au fost doar cele amintite - Când ne-am întâlnit, ne-am întâlnit sau la statistică sau ocazional pe stradă. Ne-am dat mâna și ne-am „noroc", „ce mai faci ?" „Cum merge treaba ?" „Pe unde lucrezi ?" „Bine mersi !" „Mă bucur că te-am întâlnit !" „Și eu mă bucur !" „Noroc și spre la revedere" „La revedere" -

Asta este tot ce știu despre el -

De Djamo știu că este vechi comunist.

Alte amănunte cu privire la el nu cunosc -

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez prezentă

8. Nov. 949 Anton Rațiu

87

_D_E_C_L_A_R_A_T_I_E_

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com.Beclean Jud. Someş, la 14 Martie 1916 domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet 17, declar următoarele :

NESU CONSTANTIN - L-am cunoscut în toamna anului 1946 la biroul lui din Str.Brezoianu No.44, unde mi-a fost prezentat de MUICA ION care se mutase de curând cu slujba la NESU - plecase dela MUNTEANU SILVIU şi ţinea să-mi facă cunoştinţă cu noul lui şef. Avea un şantier la Constanţa şi lucra în cadrul convenţiei de armistiţiu. Înainte nu ştiu ce funcţiuni a avut nici nu ştiu de unde este. Stiu că este inginer constructor.

Nu ştiu ce politică a făcut înainte. Nu era încadrat în nici-unadin organizaţiile democrate nici în 1946 şi nici ulterior nu ştiu să se fi încadrat.

Nu ştiu prin cine l-a cunoscut MUICA. Era prieten cu MUICA, cu un avocat ROMAN, cu un inginer MISCHIE, cunoştea pe MUNTEANU SILVIU, pe BORCS IOSIF, pe BETEA NICOLAE, pe MACA VASILE şi pe MICSA.

Nu-mi amintesc alte cunoştinţe de-ale lui.

Locueşte chiar la biroul lui din Str.Brezoianu No.44 -subsol.

Nu a ştiut nimic de preparativele de plecare. După ce DUTESCU fusese arestat iar BETEA căutat, eu xîx am întrebat atât pe MUICA cât şi pe NESU dacă nu cumva ştiu ceva de BETEA fără să le spun pentru ce anume este căutat de poliţie. Apoi după ce l-am găsit pe BETEA i-am cerut lui NESU un costum de haine pentru BETEA. Mi-a dat costumul cerut. NESU îl cunoştea pe BETEA prin MUICA - aşa cred.

Raporturile dintre mine şi NESU au fost raporturi de buni cunoscuţi fără alte relaţiuni. Când a auzit - NESU - că nepoata lui DANULESCU, dela Bâcu -Vaslui - doreşte să se căsătorească i-a spus lui MUICA să-mi vorbească pentru a-i face cunoştinţă. Astfel a venit în câteva rânduri la mine unde a cunoscut pe VIORICA DANULESCU fiica lui DUMITRU DANULESCU din com.Bâcu Jud.Vaslui - inginer agronom, proprietar a 50 ha.vie.

Apoi când a avut procesele lui cu Administraţia Livrărilor - înainte de arestarea mea cu vre-o săptămână, am primit acel telefon dela MUICA pentru a-l ajuta pe NESU care era arestat la Curtea Marţială.

Astea au fost realţiunile mele cu inginerul NESU CONSTANTIN.

Amănunte cu privire la felul relaţiunilor dintre el şi cunoscuţii lui nu cunosc.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu

8 Noemvrie 1949 ss.ANTON RATIU

88

88

Declarație

Subsemnatul Rațiu Aurel născut în com. Beclean jud Someș la 14 Martie 916 domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr 17, declar următoarele:

Nașa Construcției L-am cunoscut în toamna anului 946 la birou lui din Str. Gregorian Nr 44, unde mi-a fost prezentat de Mircă Ioan care se mutase de curând cu slujba la Neșu - plecase dela Muntean Silviu și tinea să-mi facă cunoștință cu noul lui șef - Avea un șantier la Constanța și lucra în cadrul Întreprinderii de construcții - Înainte nu știu ce funcții a avut nici nu știu de unde este. Știu că este inginer constructor -

Nu știu ce politică a făcut înainte - Nu era încadrat în nici una din organizațiile de masă nici în 946 și nici ulterior nu știu să se fi încadrat -

Nu știu prin cine l-a cunoscut Mircă - Era prieten cu Mircă, cu un avocat Roman, cu un inginer Mischie, cunoștea pe Muntean Silviu, pe Boroș Iosif, pe Bela Nicolae, pe Maca Vasile și pe Mișa -

Nu-mi amintesc alte cunoștințe ale lui -

Locuește chiar la birou lui din Str. Gregorian Nr. 44 - subsol -

Nu a știut nimic de pregătirile de plecare - După ce Duțescu fusese arestat iar Bela căutat, eu am întrerupt

Aurel Rațiu

atât pe Muică cât și pe Neșu oloacă un cuvânt știu ceva de Bitea fără să le spun pentru ce anume este căutat de poliție.

Apoi, după ce l-am găsit pe Bitea i-am cerut lui Neșu un costum de haine pentru Bitea - Mi-a dat costumul cerut -

- Neșu îl cunoștea pe Bitea prin Muică - așa cred -

Raporturile dintre mine și Neșu au fost raporturi de bună cunoștință fără alte relațiuni -

Când a aflat - Neșu - că reporterița lui Dămulescu, dela Bâcu-Vaslui - dorește să se căsătorească i-a spus lui Muică să-i vorbească pentru a-i face cunoștință - Astfel a venit în câteva rânduri la mine unde a cunoscut pe Viorica Dămulescu fiica lui D-tru Dămulescu din com. Bâcu jud. Vaslui - ingineur agronom proprietar a 50 ha vie -

Apoi când a avut procesele lui cu administrația livrărilor - înainte de arestarea mea cu vreo două săptămâni, am primit acel telefon dela Muică pentru a-l ajuta pe Neșu care era arestat la Curtea Marțială -

Astea au fost relațiunile mele cu ingineul Neșu Cantacuzino -

Ion Antonescu

89

Amănunte cu privire la felul relațiunilor dintre el și cunoscuții lui mi cunosc -

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez pentru mine -

8. Nov. 949 Anton Rațiu

_D_E_C_L_A_R_A_T_I_E_

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17, declar următoarele :

Dr.DUMITRU GEORGESCU - Nu am vorbit cu el niciodată. Când am fost angajat la Statistică, el era Secretar general al Institutului de Statistică. Nu ştiu unde a lucrat înainte. Era căsătorit. Soţia lui este şi ea funcţionară la Statistică.

Nu am avut niciodată nici-un fel de raporturi cu DUMITRU GEORGESCU (MITU) şi nici cu soţia acestuia - nici măcar de serviciu.

Stiu că mereu avea discuţiuni cu GOLOPENTIA cu privire la o parte din funcţionarii Oficiului de Studii cari nu făceau nici-un fel de treabă la birou şi pe ~~xxx~~i cari vrea să-i înlăture din institut.

La Institut era socotit a fi de extrema dreaptă. Aşa îl categorisea CORBEA, MANESCU, LEVENTE, PAVEL şi alţii.

Nu ştiu să fi făcut parte din vre-o organizaţie politică şi nici nu ştiu să se fi manifestat în vre-un fel împotriva regimului.

Activitatea lui politică nu-mi este cunoscută.

La Institut era aproape întotdeauna - atât de dimineaţa cât şi după masă până seara târziu - la fel în Duminici şi sărbători.

Foarte muncitor, ducea tot greul cu privire la Sectorul Administrativ al Institutului.

Cu GOLOPENTIA era în bune raporturi fără însă a fi prieteni. Era prieten cu H.H.STHAL cu care se vorbea că este frate de cruce - precum şi cu MIRCEA VULCANESCU. Ei trei erau fraţi de cruce. Adică făcuseră legământ că vor rămâne prieteni întotdeauna şi se declaraseră fraţi.

Cu Dr.SABIN MANAILA era în foarte bune raporturi.

Alţi prieteni sau cunoscuţi mai apropiaţi nu cunosc.

./.

91

Nu ştiu ca MITU GEORGESCU să ştie ceva de plecare. Se poate să-i fi spus MANAILA. Eu însă nu ştiu ca el să cunoască povestea plecării.

Adresa lui nu-mi este cunoscută. 91

Altceva în legătură cu DUMITRU GEORGESCU nu ştiu nimic.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

8 Noemvrie 1949

92

92

Declarație,

Subsemnatul Rațiu Aurel născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

Dl Dumitru Georgescu Nu am vorbit cu el niciodată. Când am fost angajat la statistică, el era secretar general al Institutului de Statistică - Nu știu unde a lucrat înainte - Este căsătorit. Soția lui este și ea funcționară la statistică -

Nu am avut niciodată nici un fel de raporturi cu Dumitru Georgescu (Mitu) și nici cu soția acestuia - nici măcar de serviciu -

Știu că mereu avea discuții cu Gelepcieff cu privire la o parte din funcționarii oficiului de studii care nu făceau nici un fel de treabă la birou și pe care voia să-i înlăture din institut -

La institut era socotit a fi de extremă dreaptă - Așa îl categorisea Corbea, Mănescu, Levente, Pavel și alții -

Nu știu să fi făcut parte din vreo organizație politică și nici nu știu să se fi manifestat în vreun fel împotriva regimului -

Activitatea lui politică nu-mi este cunoscută -

Aurel Rațiu

La institut era aproape întotdeauna - atât dimineața cât și după masă până seara târziu - la fel și în duminici și sărbători -

Foarte muncitor, ducea tot greul cu privire la sectorul administrativ al institutului -

Cu Zaharescu era în bune raporturi fără însă a fi prieteni - Era prieten cu H. H. Stahl cu care se vorbea că este frate de cruce - precum și cu Mircea Vulcănescu - Ei trei erau frați de cruce - Adică fămâne legământ că vor rămâne prieteni toată viața și se declarasără frați -

Cu Dr Solon Mănoilă era în foarte bune raporturi -

Alți prieteni sau cunoscuți mai apropiați nu cunosc -

Nu știu ca Mitu Georgescu să știe cevă de plecare - Se poate să-i fi spus Mănoilă - Eu însă nu știu ca el să cunoască povestea plecării -

Adresa lui nu-mi este cunoscută -

Altceva în legătură cu Dtru Georgescu nu știu nimic.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez propriu -

8. Nov. 949 Ion Rațiu

93

_D_E_C_L_A_R_A_T_I_E_

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916 domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet 17, declar următoarele :

RETEGANU GHEORGHE. Deşi îmi este aproape consătean, nu l-am cunoscut decât la Bucureşti în anul 1941 la Institutul de Statistică. Este născut în com.Căianul Mic Jud.Someş plasa Beclean. Liceul l-a făcut la Târgul-Mureş - la Liceul Militar - Facultatea de Litere şi Filosofie, specialitatea sociologie, a făcut-o în Bucureşti fiind elevul lui DIMITRIE GUSTI. A lucrat în echipele regale studenţeşti din Fundaţii, apoi la Statistică fiind angajat la Oficiul de Studii în funcţia de statiscian principal clasa I-a. Apoi a fost avansat referent şef (adecă şef de serviciu).

A luat parte la recensământul general din Bucovina, Basarabia şi Transnistria.

In campania de identificare a moldovenilor de peste Bug, a lucrat deasemeni, aproape tot timpul cât a durat campania.

Nu ştiu să fi făcut vre-o dată vre-un fel de politică - A fost totdeauna foarte rezervat din acest punct de vedere. Era în raporturi bune, fără însă să fie prieten, cu amândouă grupurile dela statistică (grupul de stânga şi cel de dreapta).

La birou era unul din funcţionarii cari munceau aproape permanent.

Era în raporturi bune cu STOIANOVICI, BIJI, BUCUR SCHIOPUL, CANCEA, SUCIU CAMIL, mai puţin cu BETEA, PAVEL, STEFAN POPESCU şi subsemnatul.

Din ramura de dreapta era în bune raporturi cu VIDICAN ALEXANDRU şi NISTOR ALEXANDRU cu cari era consătean. Cu APOSTOL, BUCURESCU şi ECONOMU NICOLAE deasemeni era în raporturi bune.

Mai apropiat însă dintre toţi dela Statisitcă era de ANTON GOLOPENTIA căre-i fusese asistent la catedra lui DIMITRIE GUSTI, în timpul studenţiei şi care îl adusese la statistică.

In general, RETEGANU a căutat întotdeauna prietenia celor mai mari. Astfel era în bune raporturi cu H.H.STHAL, NEGRU IOAN - directori., DUMITRU GEORGESCU subdir.general şi era

./.

94 94

deasemeni în raporturi bune cu Dr.SABIN MANAILA de care bine apreciat.

RETEGANU GHEORGHE este foarte muncitor, capabil şi corect. Se străduieşte să-şi însuşească cunoştinţe cât mai bogate în general în domeniul statisticei şi sociologiei.

In adresa făcută de MANAILA pentru obţinerea burselor la Paris era trecut şi el fiind al cincilea. Cum însă s'au acordat numai patru, el a fost tăiat depe listă.

MANESCU CORNELIU şi CORBEA DUMITRU - îl categoriseau pe RETEGANU ca fiind mai mult de extrema dreaptă decât de stânga.

Cu RETEGANU nu am avut nici-un fel de relaţiuni în afară de cele de serviciu cari şi ele erau aproape inexistente.

Am lucrat la probleme diferite iar în campaniile din Basarabia, Bucovina, Transnistria şi Ucraina nu am lucrat împreună.

Nu ne-am visitat niciodată şi în afară de birou nu ne-am văzut nicăeri nici măcar întâmplător.

Era cam arogant şi încrezut aşa că l-am evitat întotdeauna.

De preparativele de plecare nu ştiu să aibă vre-o cunoştinţă şi nici nu ştiu cine ar fi putut, eventual, să-i comunice ceva.

Adresa nu i-o cunosc.

Viaţa lui în afară de birou nu-mi este câtuşi de puţin cunoscută.

Nu ştiu ce prietenii ar avea în afară de cei dela Statistică.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

8 Noemvrie 1949

95

95

Declarație,

Subsemnatul Rațiu Victor născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

Reteganu Gheorghe. Deși îmi este aproape consătean, nu l-am cunoscut decât la București în anul 1941 la Institutul de Statistică. Este născut în com. Căianul Mic jud. Someș plasa Beclean. Liceul l-a făcut la Târgu-Mureș-la liceul militar - Facultatea de litere și filosofie, specialitatea sociologie, a făcut-o la București fiind elevul lui Dimitrie Gusti. A lucrat în echipele regale studențești ale Fundației, apoi la Institutul de cercetări Sociale, de unde a trecut la Statistică fiind angajat la Oficiul de Studii în funcția de statistician principal clasa I-a - Apoi a fost înaintat referent șef (adică șef de serviciu)

A luat parte la recensământul general din Bucovina, Basarabia și Transnistria -

În campania de identificare a moldovenilor de peste Bug, a lucrat deasemeni, aproape tot timpul cât a durat campania -

Nu știu să fi făcut vreodată vreun fel de politică - A fost întotdeauna foarte rezervat chiar până mi-a mers până la ridicol. Era în raporturi bune, fără însă să fie prieten, cu amândouă grupările dela Statistică - (grupul de stânga și cel de dreapta)

La Birou, era unul din funcționarii cari munceau aproape permanent -

Era în raporturi bune cu Stoianovici, Biji, Bucur Ichigeanul, Oancea, Lucia Camil, mai puțin cu Bitea, Paul, Ștefan Popescu și subsemnatul -

Din rândurile de dreapta era în bune raporturi cu Vidican Alexandru și Nistor Alexandru cu cari era consătean - Cu Apostol, Bucurescu și Ecnomu Nicolae deasemeni era în raporturi bune.

Ion A. Rațiu

Mai apropiat însă dintre toți oficii statistică era de Antim Gologanul care-i fusese asistent la catedra lui Dimitrie Gusti, în timpul studiului și care îl aduse la statistică -

În general, Retegan a căutat întotdeauna prietenia celor mai mari - Astfel era în bune raporturi cu H. H. Sthal, Negru Ioan - director - Dumitru Georgescu subdir. general - și era chiar - mem în raporturi bune cu Dr Iulian Mănăilă de care era bine apreciat -

Retegan Gheorghe este foarte muncitor, capabil și corect - Se străduiește să-și îmbogățească cunoștințe cât mai bogate în general în domeniul statisticii și sociologiei -

În adresa făcută de Mănăilă pt. obținerea burselor la Paris era trecut și el ! fiind al cincilea - Cum însă s'au acordat numai patru, el a fost tăiat de pe listă -

Mănescu Cornelia și Cobca Dumitru îl categorisesc pe Retegan ca fiind mai mult de extremă dreaptă decât de stânga -

Cu Retegan nu am avut nici un fel de relațiuni în afară de cele de serviciu care și ele erau aparoape inexistente -

Am lucrat la probleme oficiale iar în campaniile din Basarabia, Bucovina, Transnistria și Ucraina nu am lucrat împreună -

Nu ne-am vizitat nici odată și în afară de birou nu ne-am văzut nicăieri nici măcar cu întâmplător -

Era cam arogant și încrezut așa că l-am evitat întotdeauna -

Ion Antonescu

96

De preparativele ale plecării nu știu nici aiba vre-o cunoștință și nici nu știu cine ar fi putut, eventual, să-i comunice ceva -

Adresa mi-o cunosc -

Viața lui în afară de bârlog nu-mi este cătuși de puțin cunoscută -

Nu știu ce prietenii ar avea în afară de cei din localitate -

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez prezenta -

8. Nov. 949 Ant. Rațiu

_D_E_C_L_A_R_A_T_I_E

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916 , domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17 declar următoarele :

AURORA CORCIOVESCU - Am cunoscut-o în anul 1941 odată cu intrarea mea la Statistică unde era şi ea angajată. Inainte de a veni la Statistică nu ştiu ce serviciu a ocupat.

Când am cunoscut-o era funcţionară la secţia de sortat imprimatele făcute pentru recensământul general al României care s'a făcut în acel an (1941). Apoi a trecut la cabinetul Directorului General (Dr.SABIN MANAILA).

In anul 1944 toamna(sau iarna) am închiriat împreună cu BETEA o cameră din apartamentul ce-l ocupa ea cu părinţii. Tatăl ei a fost funcţionar C.F.R. - pensionat -.

Am rămas în cameră până la Sft.Vasile când bătându-mă cu BETEA, am plecat din acea locuinţă.

AURORA CORCIOVESCU nu a făcut niciodată politică. Nu ştiu după 1945 dacă s'a încadrat s'au nu.

Cunoştinţele ei sunt funcţionarii şi funcţionarele dela Statistică. Alte cunoştinţe din afara serviciului nu-mi sunt cunoscute.

A terminat Facultatea de Stiinţe -Secţia Matematică - are licenţă.

De preparativele de plecare nu a ştiut nimic. Astfel când, după eşecul fugii, mergând la statistică, fiind chemat de PAVEL pentru a mă întreba dacă sunt sau nu de acord cu plecarea aceia pe care o plănuiseră cu BETEA - cu simularea unui incediu în avion, cu MAX MANOLESCU bandajat la cap etc., am întâlnit-o pe AURORA CORCIOVESCU pe sală care foarte speriată mi-a spus cam următoarele: "Bine că te văd TONI". Nu ştiu ce să fac". "PAVEL îmi cere bani pentru NICU BETEA". "Eu n'am de unde să-i dau". Să-i vând lucrurile şi să-i dau?". "Tu ce zici?". (I-am răspuns să nu-i dea nici-un ban) "Aşa este că să nu-i dau?" "Care ce este cu NICU?". De ce-l caută poliţia?. "Tu nu ştii?" (I-am răspuns că nu ştiu). "Vai ce spaimă am tras când a venit la noi poliţia. "Tătăelu (aşa îi spune ea lui taicăsău) bolnav rău şi tocmai atunci poliţia". "Nu ştiam nimic ce s'a întâmplat". "Tare mi-a fost frică".

./.

"Bine că a trecut". "Zău TONI, tu nu ştii nimic?" (- Nu ştiu nimic"). Apoi ne-am despărţit eu intrând la PAVEL.

Această discuţie mă face să cred că ea nu ştia nimic de toată povestea plecării. 98

Locueşte în Str.Dr.Herescu No.16 -Cotroceni. 98

Cu AURORA CORCIOVESCU am fost în raporturi bune fără să fim prieteni.

Cu BETEA, până la bătaia dintre mine şi el, - (bătae pe chestia palmei ce i-a dat BETEA AUROREI). AURORA era în raporturi mai apropiate. Nu ştiu după acel incident cari au mai fost relaţiunile dintre ei.

AURORA se bucura la Institut de simpatia tuturor fiind foarte modestă şi cumsecade.

Deasemeni foarte muncitoare.

Stiu că mai are un frate GHEORGHE pe care însă nu-l cunosc şi nici nu ştiu cu ce se îndeletniceşte.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

8 Noemvrie 1949

99

99

Declarație,

Subsemnatul Ratiu Sutu născut în com. Beica jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

Aurora Corciovescu - Am cunoscut-o în anul 1941 odată cu intrarea mea la statistică unde era și ea angajată. Înainte de a veni la statistică nu știu ce serviciu a ocupat.

Când am cunoscut-o era funcționară la secția de sortat imprimatele făcute pentru recensământul general al României care s'a făcut în acel an (941) - Apoi a trecut la cabinetul Directorului General (D-l Sobin Mănăilă) -

În anul 1944 toamna (sau iarna) am închiriat împreună cu Betea o cameră din apartamentul ce-l ocupa ea cu părinții - Tatăl ei a fost funcționar C.F.R. - pensionat -

Am rămas în cameră până la Sf. Vasile când bătându-mă cu Betea, am plecat din acea locuință -

Aurora Corciovescu nu a făcut niciodată politică - Nu știu după 945 dacă s'a încadrat sau nu -

Cunoștințele ei sunt funcționarii și funcționarele de la statistică - Alte cunoștințe din afara serviciului nu-mi sunt cunoscute -

A terminat facultatea de științe secția matematici - are licență -

Ratiu

De preparativele de plecare nu a ştiut nimic. Abia când, după eşecul fugii, mergând la statistică, fiind chemat de Pavel pentru a mă întreba dacă sunt sau nu de acord cu plecarea aceea pe care o plănuiseră cu Betea - cu simularea unui incendiu în uzină, cu Max Manolescu braodcast la cap etc. am întâlnit-o pe Aurora Corciovescu pe scară care fronte spre ieşire mi-a spus cam următoarele: „Bine că te văd Toni." „Nu ştiu ce să fac." „Pavel şi cu Betea vor să-l omoare pe Nicu Betea - „Eu n'am de unde să-i dau" „Să-i vând lucrurile şi să-i dau?" „Tu ce zici?" (I-am răspuns să nu-i dea nici un ban) „Apoi este că să nu-i dau?" „Oare ce este cu Nicu?" „De ce-l caută poliţia?" „Tu nu ştii?" (I-am răspuns că nu ştiu) „Vai ce groaznă am trăs când a venit la noi poliţia -" „Taică-tău (aşa îi spune ea lui tăicăsău) bolnav rău, şi tocmai atunci poliţia -" „Nu ştiam nimic ce s'a întâmplat -" „Tare mi-a fost frică!" „Bine că a trecut" „Zău Toni, tu nu ştii nimic?" („Nu ştiu nimic -") Apoi m-am despărţit cu întorcând la Pavel -

Această discuţie mă face să cred că ea nu ştia nimic de tratativele plecării.

Anton Cetăţeanu

100

Locuește în Str. Dr. Hercen Nr 16 – Cotroceni.
Cu Aurora Cr ci'orescu am fost în rapoarte bune foarte și fini prieteni.
Cu Betea, pornit la bătaie din cauza mine și el, – (bătaie pe chestia poeziei ce i-a dat Betea Aurorei) Aurora era în rapoarte mai apropiate – Nu știu dinspre acel incident care au mai fost relații între ei –
Aurora se ocupa la institut de simpatia tuturor fiind foarte amabilă și cumsecade.
De-asemeni foarte muncitoare –
Știu că mai are un frate Gheorghe pe care îl știu cum se cheamă și unde locuiește, dar nu știu cu ce se ocupă în prezent –
Acesta îmi este declarația pe care o susțin și semnez prezenta –

8. Nov. 949 Ant. Pop

_D_E_C_L_A_R_A_T_I_E_

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.JUles Michelet No.17, declar următoarele :

După eşecul fugii, BETEA fiind căutat de organele de Siguranţă, doream atât eu cât şi MICSA precum şi ceilalţi ca BETEA să poată pleca pentru a şterge prin plecarea lui urmele afacerii în care eram implicaţi.

Despre el se ştia că a fost în maşină cu DUTESCU şi MANAILA însă nu se ştia nimic de chestiunea plecării şi nici ce anume căuta în maşină.

Prin arestarea lui s'ar fi putut descoperi întreaga poveste a plecării şi deci şi amestecul nostru în această plecare. De aceea doream ca el să fie plecat şi rămânea px decepţionaţi atunci când aflem că încă nu a plecat.

Mijloace pentru plecarea lui BETEA eu nu am căutat deşi îmi era în putiinţă. De pildă, când am fost la Oradia Mare în campania de control imediat după eşec, şeful serviciului de Control Economic judeţean, subins.Gral.SERB MILAN, mi-a raportat că la un control efectuat, a găsit două paşapoarte cu toate vizele, în alb. Intrebându-mă ce să facă cu ele i-am răspuns să raporteze scris Centralei. Puteam foarte simplu să le iau cu mine la Bucureşti eliberându-i o adeverinţă de primire, sau venit la Bucureşti să mă interesez de acel ptic în care trimisese paşapoartele şi pur şi simplu să mi le însuşesc. Corespondenţa din provincie trecea pela subdirecţia pe care o conduceam.

Apoi, fiind până în ultima vreme în Control cu avionul prin ţară, puteam să fixez o inspecţie în Dobrogea într'o comună oarecare unde să am întâlnire cu BETEA şi ZAHARIA. Inlocuiam foarte frumos pe SUCEVEANU FIORIN cu ZAHARIA şi ne vedeam de drum.

Pe SUCEVEANU îl puteam uşor îmbăta şi la plecare nu avea cine să ne facă dificultăţi. Dar este absolut cert că nu am vrut să mai am nici-un amestec în această problemă şi nici nu mai aveam de gând să părăsesc ţara.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

9 Noemvrie 1949 ss.ANTON RATIU

102

102

Declarație,

Subsemnatul Ratiu Anton născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr 17, declar următoarele:

După execul fugii, Betea fiind căutat de organele de siguranță, doream atât eu cât și Mirșa precum și ceilalți ca Beteo să poată pleca pentru a șterge prin plecarea lui urmele afacerii în care eram implicați.

Despre el se știa că a fost în mașinăi cu Dutescu și Mănoiu însă nu se știa nimic de chestiunea plecării și nici ce anume căuta în mașină.

Prin arestarea lui s'ar fi putut descoperii întreaga poveste a plecării și deci și amestecul nostru într'adevărată plecare. De aceea doream ca el să fie plecat și rămâneam descumpătinați atunci când aflam că încă nu a plecat.

Mijloace pentru plecarea lui Betea eu nu am căutat deși îmi era în putință. De pildă, când am fost la Orodia Mare în compania de control înrolat după exec, șeful serviciului de control economic Ionescu, subdirector gral

Ratiu

Serb Milan, mi-a raportat că la un control efectuat, a găsit oloroi, pașapoarte cu toate vizele, în alb. Întrebându-mă ce să facă cu ele i-am răspuns să raporteze șefei centrali - Puteam foarte ușor să le iau cu mine la București eliberându-i o adeverință de primire, sau venit la București să mă intereseze de acel plic în care trimisese pașapoartele și pur și simplu să mi le înapoieze - Corespondința din provincie trecea pe la subdirecție pe care o conducea -

Apoi, fiind până în ultima vreme în contact cu avionul prin țară, puteam să fixez o inspecție în Dobrogea într'o comună oarecare unde să am întâlnire cu Betea și Zaharia - În trenuri am fost împreună pe Sucevean Florin cu Zaharia și ne vedeam de obicei - Pe Sucevean îl puteam ușor înlătura și la plecare un aveă ce să mă facă dificultăți - Dar este absolut cert că mi am scut să mai am nici-un amestec în aceste probleme și nici nu mai aveam de gând să păroseesc țara.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez prezentă -

9 Nov. 949 Ion Antonescu

103

103

_D_E_C_L_A_R_A_T_I_E_

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916 domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17 declar următoarele :

Incă din prin anul 1945 sau începutul lui 1946, BETEA obişnuia să frecventeze o cârciumă din Str.Brezoianu din imediata apropriere a Institutului Central de Statistică.

La această cârciumă a fost cu aproape toţi cunoscuţii şi prietenii lui. Obişnuia să-şi dea întâlniri la Institut în jurul orei 2(14) aşa încât după terminarea orelor de birou trecea, la o ţuică, pe la aceea cârciumă.

Am fost şi eu cu BETEA şi cu alţii (PAVEL, MICSA, BIRO, GICA POPESCU etc.) pela acea cârciumă. BIRO EUGEN era aproape nelipsit. De obiceiu nu se stătea mult. Ficare se ducea spre masă şi eram grăbiţi. Când însă BETEA şi cu BIRO se ambalau în discuţii atunci întârziam mai mult. Imi amintesc că la această cârciumă a fost şi CRISTACHE ZAMBETI cu noi, odată sau de două ori.

Eu am fost cu ei de vre-o 6-7 ori la acea cârciumă.

Cu toate eforturile făcute îmi este peste puţiinţă să-mi amintesc discuţiunile ce aveau loc acolo, pentrucă nu le-am urmărit cu atenţie niciodată.

Degeaba mă străduesc că nu pot să-mi amintesc bici măcar frânturi de discuţie sau despre ce anume de discuta.

De obiceiu discuta BETEA cu BIRO. Acest lucru se petrecea oriunde nu numai la cârciumă ci şi la Statistică sau chiar pe stradă ei doi discutau permenent şi mai mult în contradictoriu.

BETEA are obiciul ca atunci când discută cu cineva chiar dacă este de aceeaş părere cu acel cu care discută, caută întotdeauna puncte de contradicţie din plăcerea de a discuta.

In perioada de pregătire a plecării nu-mi amintesc să mai fi fost pela cârciumă.

Ceeace ştiu sigur este că acolo nu a fost niciodată vorba de chestiunea plecării noastre clandestine.

Fără BETEA, cu altcineva, la acea cârciumă nu am fost niciodată.

Regret că nu am urmărit atunci discuţiunile dintre ei pentrucă acum aş putea să le reproduc.

Declar încă odată, cu toată sinceritatea, că nu pot să-mi amintesc nimic din discuţiunile ce au avut loc la cârciuma din Brezoianu. Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU - 9.XI.1949

6

Declarație, 104 104

Subsemnatul Ratiu Anton născut în com. Becleanu jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet No. 17, declar următoarele:

Încă de prin anul 1945 sau începutul lui 1946, Betea obișnuia să frecventeze o cârciumă din str. Brezoianu chiar înecheiata apropiere a Institutului central de statistică.

La această cârciumă a fost cu aproape toți cunoscuții și prietenii lui - Obișnuia să-și dea întâlnire la Institut în jurul orei 2 (14) așa încât după terminarea orelor de birou treceau, la o țuică, pe la acea cârciumă -

Am fost și eu cu Betea și cu alții (Pavel, Micșa, Biro, Fică Popescu etc.) pe la acea cârciumă. Biro Eugen era aproape nelipsit. De obicei nu se stătea mult. Fiecare se ducea spre masă și eram grăbiți - Când însă Betea și cu Biro se amestecau în discuțiuni, atunci întârziam mai mult. Îmi amintesc că la această cârciumă a fost și Cristache Zamfirescu cu noi, odată sau de două ori -

Eu am fost cu ei de vreo 6-7 ori la acea cârciumă -

Cu toate eforturile făcute îmi este peste putință să-mi amintesc discuțiunile ce aveam loc acolo, pentrucă nu le-am urmărit cu atenție niciodată.

De regulă mă străduesc că nu pot să-mi amintesc nici măcar frânturi de discuție sau despre ce anume se discuta.

Anton Ratiu

De obicin discuta Betea cu Biro. Acest lucru se petrecea ori unde nu numai la cârciumă ci şi la statistică sau chiar pe stradă şi doi discutam permanent şi mai mult în contradictoriu.

Betea are obiceiul ca atunci când discută cu cineva chiar aceea este de acord pînă cu acel cu care discută, caută întotdeauna puncte de contradicţie din plăcerea de a discuta -

În perioada de pregătire a plecării nu-mi amintesc să mai fi fost pe la cârciumă -

Ceace ştiu sigur este că acolo nu a fost niciodată vorba de chestiunea plecării noastre clandestine.

Fără Betea, cu altcineva, la acea cârciumă nu am fost niciodată -

Regret că nu am urmărit atunci discuţiunile dintre ei pentrucă acum aş putea să le reconstitui -

Declar încă odată, cu toată sinceritatea, că nu pot să-mi amintesc nimic din discuţiunile ce au avut loc la cârciuma din Brezoianu -

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţin şi semnez pentru ea -

9 Nov. 949 Anton Roti

_D_E_C_L_A_R_A_T_I_E_

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet 17, declar următoarele :

In primăvara anului 1945 când eram la Corpul detectivilor din Ministerul de Interne şi aveam însărcinarea de a mă ocupa şi de deţinuţii politici din lagăre, printre alte persoane cari veneau la birou la mine la Interne venea şi Dna CUREA soţia lui VALERIU CUREA şi Dna POP soţia lui POP EUGEN avocat, pentru a se interesa de soţii lor din lagăr. Imi amintesc că atât CUREA VALERIU cât şi POP EUGEN erau internaţi pentrucă fuseseră comisari de românizare. Din cercetările făcute a rezultat că VALERIU CUREA fusese numit comisar de românizare la editura "Eminescu" unde prezentându-se a aflat că numirea la acea editură a fost o eroare ea nefiind proprietate evreească aşa încât nu a funcţionat nici măcar un minut şi totuşi pe acest motiv că fusese numit, era internat la Caracal. Mergând ambele aceste Dne la Caracal la soţii lor l-au cunoscut şi pe fratele meu care era bun cunoscut încă dela Cluj cu V.CUREA şi E.POP şi care le-a dat o scrisoare pentru mine prin care îmi prezenta pe aceste femei ca fiind soţiile cunoscuţilor lui cu rugămintea să le ajut pentru eliberarea soţilor lor.

Iar pentru a se asigura pentru un succes mai bun în eliberarea soţilor lor, au socotit de cuviinţă să mă invite la Lido la masă. Invitaţie la care am răspuns cu scopul de a le servi o beţie. Lucru pe care l-am şi făcut plătind toată consumaţia. ARGANINI a plătit şasa de puţin încât nu şi-a acoperit nici ceeace consumase el.

Au participat la acea masă Dnele POP (EUGEN) , CUREA (VALERIU), încă o doamnă al cărui nume nu l-am ştiut nici măcar atunci, apoi ARGANINI pe care - după câte îmi amintesc atunci îl cunoscusem şi MACA VASILE pe care îl luasem cu mine - locuiam împreună.

./.

106

Am luat o friptură, vin şi fructe. Toată această poveste a durat cam două ore.

Apoi ne-am despărţit mergând fiecare acasă. Eu cu MACA iar ceilalţi nu mai ţiu minte cum au plecat.

106

Soţii lor însă nu au fost eliberaţi decât la câteva luni după ce plecasem dela Ministerul de Interne.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

9 Noemvrie 1949

5

107

Declarație,

107

Subsemnatul Radu Aurel născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr 17, declar următoarele:

În primăvara anului 1945 când eram la Corpul de detectivi din Ministerul de Interne și aveam însărcinarea de a mă ocupa și de deținuți politici din lagăre, printre alte persoane cari veneau la birou la mine la Interne venea și d-na Curea soția lui Valeriu Curea și d-na Pop soția lui Pop Eugen avocat, pentru a se interesa de soții lor din lagăr. Fiindcă amîndoi cât Curea Valeriu cât și Pop Eugen erau internați pentrucă fuseseră comisari de romînizare. Din cercetările făcute a reieșit că Valeriu Curea fusese numit comisar de romînizare la editura Cugetarea unde prezentându-se a aflat că nu mai era la acea editură a fost o eroare era neființă proprietate evreiască așa încât nu a funcționat nici măcar un minut și totuși pe acest motiv că fusese numit, era internat la Caracal. Mergând amîndoi acești d-ni la Caracal la soții lor le-am cunoscut și pe fratele meu care era bun cunoscut încă dela Cluj cu V. Curea și Ș. Pop și care le-a dat o însoțire pentru mine și prin care îmi prezenta pe acești doamni ca fiind soțiile cunoscuților lui cu rugămintea să le ajut pt. eliberarea soților lor.

Autorizăm

Iar pentru a se asigura de un succes mai bun în eliberarea ostilor lor, au poftit de cuviință să mă invite la Lido la masă - Invitație la care am răspuns cu respectul ce a le servi o datorie - Lucru pe care l-am și făcut plătind toată consumația - Argaminii au plătit așa de puțin încât nu s'a descoperit nici câtuși consumația -

Au participat la acea masă Domnii Pop (Eugen), Curea (Valeriu), încă o doamnă al cărui nume nu l-am știut nici noi cu atunci, apoi Argaminii pe care - oricât cât îmi amintesc atunci îl cunoșteam - și Mocca Vasile pe care îl luasem cu mine - locuiam împreună - Am luat friptură, vin și fructe - Toată acțiunea poveste a durat cam două ore -

Apoi ne-am dispărut fiecare acasă - Eu cu Mocca iar cu bicicletă mai tîrziu minute cum am plecat! -

Soții lor însă nu au fost eliberați decât la câteva luni după ce plecasem din Ministerul de Interne.

Acesta îmi este declarația pe care o susțin și astăzi în fața -

9. Nov. 949 Ant. Ant. Petru

~~179~~ 108

108

D E C L A R A Ţ I E

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916 domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet 17, declar următoarele :

MISU POPOVICI - L-am cunoscut în vara anului 1945 în casa unde locuiam, unde venise să-şi ia soţia care fiind bună prietenă cu Dna DANULESCU era aproape zilnic la aceasta iar MISU fiind în Bucureşti (el era cu domiciliul la Timişoara, acolo avea serviciul de inspector în Finanţe) a trecut pela Dna DANULESCU să-şi conducă soţia acasă.

Stiu că şi-a început cariera în Finanţe, după ce-şi terminase studiile (Facultatea de Drept). A fost pe rând, perceptor, controlor financiar, administrator financiar şi apoi inspector financiar pe Judeţul Timiş Torontal.

In afară de postul ce-l deţinea în Ministerul de Finanţe era consilier financiar la fabrica I.T.A. din Arad. Apoi mai avea în participaţie cu alte persoane (nu le ştiu numele) o fabrică de cărămidă la Timişoara. Tot la Timişoara făcuse atelierul (făbricuţă) cu două războaie mecanice pe care o conducea ARGANINI (aceasta la începutul anului 1946 - doar câteva luni/că nu le aducea nici-un venit). Mai era într'o asociaţie de import-export reprezentanţă şi comision împreună cu un oarecare KAUFMAN şi CAROL MONO. Mă invitase şi pe mine în această asociaţie. Am refuzat.

Mai avea atunci un camion-auto şi două sau trei ~~xxxxx~~ turisme. Pe rând le-a vândut pe toate.

Cred că mai avea o serie întreagă de asociaţii comerciale, industriale, de import şi export. Nu ştiu ce anume mai avea.

Stiu că arunca banii pe toate drumurile. N'am cunoscut nicicând un om mai risipitor ca MISU POPOVICI. Avea venituri frumoase însă tot ce câştiga cheltuia. Foarte elegant, fuma ţigări americane, umbla numai cu maşina iar acasă la soţie venea doar incidental. In Bucureşti avea vre-o trei amante pe care le întreţinea şi pe cari le ducea pe rând la Timişoara unde le prezenta ca soţii. Soţia lui ştia. Chiar el îi ~~xxxxx~~

spunea tot ce făcea.

109

Era înscris la Uniunea Patrioţilor în Timişoara unde a fost Preşedinte de Sector. Inainte nu ştiu ce politică a făcut. El pretindea că niciuna.

109

MISU POPOVICI era nedespărţit de un doctor dentist TUGMAN. Cu acesta se ducea absolut peste tot oriunde era invitat sau avea treabă. Numai la Timişoara era fără el. Incolo la curse, la cărţi (joc de cărţi) la localuri, ziua şi noaptea era în permanenţă în tovărăşia lui TUGMAN care nici nu mai profesa dentistica - nu avea timp - bani primea dela MISU POPOVICI.

Mai avea pe lângă el la Timişoara pe inginerul PETRE HUŢANU.

Prieten era cu avocatul BRATULESCU, cu insp.din finanţe DINCA IONESCU (la care fugise FLORIN TEODORU). Mai avea prieteni prin cei din Finanţe, CERNAT fost Dir.general cu care era rudă, GOGU VOICULESCU director şi alţii. La Timişoara ştiu că era bine cu un oarecare colonel CHIRVASUTA, cu prof.Univ.OGRIN, cu DRAGAN ILIE comunist din C.C., bun cunoscut cu SILBER din C.F.R. şi alţii al căror nume nu-l mai reţin. Era anturat întotdeauna de nenumărate persoane cari profitau de culanţa lui. La restaurant plătea el întotdeauna toată consumaţia.

Cunoştea pe BETEA, pe MICSA şi ARGANINI fără să aibă cu ei raporturi de prietenie sau de intimitate.

MISU POPOVICI este foarte orgolios, plin de el peste măsură. Cu toţi vorbeşte de sus cu sere de mare superioritate.

Este foarte capabil dar extrem de dezordonat, cartofor, chefliu, afemeiat şi colosal de risipitor.

Despre preparativele de plecare nu a ştiut. Stia că încercam să găsim o posibilitate de plecare (eu cu BETEA) şi că vrem să-l luăm şi pe DANULESCU pe care-l cunoştea bine fără să fi fost prieten. Stiu că se certaseră pe vremea lui Antonescu că DANULESCU îl dăduseexx afară dela el de acasă unde era în vizită cu soţia lui.

După ce DANULESCU a fost condamnat l-a văzut în câteva rânduri.

Stiu că a divorţat de LEANA - soţia lui - Nu cunosc motivele de divorţ.

Cu MISU POPOVICI eram în relaţii de buni cunoscuţi, mă invita la masă când era la Bucureşti sau la vre-un local când îşi lua soţia şi pe Dna DANULESCU. Din când în când trecea pela Dna DANULESCU unde-şi dădea întâlnire cu soţia lui sau unde venea să-l vadă pe băiatul Dnei DANULESCU căruia îi făcea mici cadouri.

./.

110

A aflat ulterior prin DINCA IONESCU cesace ştia dela FLORIN TEODORU despre plecare.

Cu el nu am fost în raporturi de intimitate. Cu soţia lui eram mai bine decât cu el.

Adresa lui era Str.Tunari 17.

La beţie înjura pe toată lumea şi în special pe prietenul lui TUGMAN de care era nedespărţit.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

9 Noemvrie 1949

111

Declarație,

111

Subsemnatul Rațiu Anton născut în com. Bucean jud. Someș la 14 Martie 916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

Mișu Popovici l-am cunoscut în vara anului 1945 în casă unde locuiam, unde venise să-și ia soția care fiind bună prietenă cu d-na Dănulescu era aproape zilnic la aceasta iar Mișu fiind în București (el era cu domiciliul la Timișoara având serviciul de inspector în finanțe) a trecut pe la d-na Dănulescu să-și conducă soția acasă -

Știu că și-a început cariera în finanțe, după ce-și terminase studiile (fac. de drept). A fost pe rând, perceptor, controlor financiar, administrator financiar și apoi inspector financiar pe județul Timiș Torontal -

În afară de postul ce-l deținea în Ministerul de Finanțe era consilier financiar la fabrica T.T.A. din Arad. Apoi mai avea în participație cu alte persoane - (nu le știu numele) o fabrică de cărămidă la Timișoara. Tot la Timișoara făcuse atelierul (fabrică) cu câteva războaie mecanice pe care o conducea Argeșanu și aceasta la începutul anului 1946 - doar câteva luni că nu le aducea mici un venit) - Mai era încă asociat de import-export reprezentând și comisionând împreună cu un oarecare Kaufmann și Carol Morse - Mă invitase și pe mine în aceste asociații - Am refuzat -

Anton Rațiu

Mai avea atunci un camion-auto și două sau trei turisme - Pe rând le-a vândut pe toate -

Cred că mai avea o serie întreagă de asociații comerciale, industriale, de import și export - Nu știu ce anume mai avea. Știu că aminca bani pe toate deopotrivă - N-am cunoscut nici când mai rișpitor ca Mișu Popovici - Avea venituri frumoase însă tot ce câștiga cheltuia. Foarte elegant, fuma țigări americane, umbla numai cu mașina iar acasă la soție venea doar incidental - În București avea vre-o trei amante pe care le întreținea și pe cari le ducea pe rând la Timișoara unde le prezenta ca soții-Soția lui știa - Chiar el își spunea tot ce făcea -

Era înscris la Uniunea Patrioților în Timișoara unde a fost Președinte de sector - Înainte nu știu ce politică a făcut - El pretindea că nici una.

Mișu Popovici era nedespărțit de un doctor dentist Tugman - Cu acesta se ducea aproape peste tot unde era invitat sau avea treabă - Numai la Timișoara era fără el - Încolo la curse, la cărți (joc de cărți) la localuri, până noaptea era în permanență în tovărășia lui Tugman care nici nu mai profesa dentistica - un anumit timp - bănuiesc (prima dată Mișu Popovici —

Ant. Ratiu

112

Mai avea pe lângă el la Timișoara pe inginerul Petre Hușanu -

Prieten era cu avocatul Brătulescu, cu imp. din finanțe Dincă Ionescu (la care fugise Florin Teodorin) - Mai avea prieteni pe cei din finanțe, Cernat fost dir. general cu care era mdă, Gogu Voiculescu director, și alții - La Timișoara știu că era bine cu un oare care colonel Chirvăsuță, cu Prof. Univ. Ogrinz, cu Drăgan Ilie comunist din C.C., bun cunoscut cu Silber din C.F.R. și alții al căror nume nu-l mai reține - Era autorat înconjurat de numărate persoane cari profitau de cunoștința lui - La restaurant plătea el întotdeauna totă cumpărătura -

Cunoștea pe Betea, pe Micșa și Arganimi fără să aibă cu ei raporturi de prietenie sau de intimitate -

Mișu Popovici este foarte arghicos, plin de el peste măsură - Cu toți vorbește de sus cu aere de mare superioritate -

Este foarte capabil dar extrem de degenerat, cartofor, cheflin, afemeiat și colosal de mincător -

Despre preparativele de plecare nu a știut - Știa că încercăm să găsim o posibilitate de plecare (eu cu Betea) și că vrem să-l luăm și pe Dănulescu pe care-l cunoștea bine fără să fi fost prieteni - Știu că se certaseră pe vremea lui Antonescu și că Dănulescu îl dădu afară atunci el de acasă unde era în vizită cu soția lui

Antonescu

După ce Dămulescu a fost condamnat l-a văzut în câteva rânduri -

Știu că a divorțat de Leana - soția lui - Nu cunosc motivele de divorț -

Cu Mișu Popovici eram în relații de bună cunoștință, mă invita la masă când era la București sau la vreun local când îmi spunea soția și pe d-na Dămulescu - Din când în când trecea pe la d-na Dămulescu unde-și dădeau întâlnire cu soția lui sau unde venea să-l vadă pe băiețelul d-lui Dămulescu căruia îi făcea mici cadouri -

A aflat ulterior prin Dinică Ivănescu de acesta soția doctor Florin Teodorescu - după plecare -

Cu el nu am fost în raporturi de intimitate - Cu soția lui eram mult mai bine decât cu el -

Adresa lui era Str. Tunari 17

La Letea înjuna pe tustă lumea și în special pe prietenul lui, Tugman de care era neîmpărțit -

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez prezentă -

9 Nov. 949

Ant. Rațiu

_D_E_C_L_A_R_A_T_I_E_

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet 17, declar următoarele :

MOREL. L-am cunoscut în anul 1944 încă înainte de 23 August. Lucra la Statistică la munca obligatorie, fiind evreu - făcea serviciul de şofer deşi era Licenţiat al Academiei Comerciale.

După 23 August a venit şi el pe la tipografia Institutului unde se tipărea "România Liberă" format mare şi unde mai dădea o mână de ajutor unde era nevoe.

Odată cu plecarea mea la Uniunea Patrioţilor, a venit la mine să mă roage să-l primesc în muncă. Cum nu se pricepea la chestiuni de militărie - eu având resortul Formaţiunilor de Luptă Patriotice, i-am oferit să accepte până se iniţiază în muncă, sarcina de şofer pe maşina care era pusă la dispoziţia resortului ce conduceam.

A funcţionat ca şofer până la plecarea mea la Interne. In acea perioadă am fost cu el într'o misiune în Moldova împreună cu MIHAIL MĂHERU şi ANA SOLOMON. MAGHERU avea munca în provincie şi am făcut împreună o inspecţie în întreaga Moldovă el fiind şofer.

La Bucureşti, ne deplasam - eu, MANESCU, sau CRISTACHE ZAMBETI, pela sectoare şi circumscripţii pentru a organiza şi îndruma resoartele de Form.de Luptă Patriotice.

Când am trecut la Ministerul de Interne, a venit la mine cu câteva informaţii - cari s'au dovedit neântemeiate.

Imi amintesc că una din informaţiunile date de el era cu privire la un mare depozit de medicamente - clandestin - La percheziţia efectuată, (percheziţie la care am luat şi eu parte) nu s'a găsit absolut nimic.

Apoi l-am văzut în repetate rânduri, prin centrul capitalei, într'o maşină foarte elegantă, uneori cu ofiţeri sovietici - uneori era în anturajul lui CRISTACHE ZAMBETI.

Aveam impresia că cetăţeanul face afaceri. Era bine îmbrăcat şi mereu în maşină.

./.

A fost şi pe la mine în câteva rânduri să mă întrebe ce mai fac.

Il mai întâlneam din când în când pe stradă, incidental. Eu nu l-am căutat niciodată.

114

Inainte de Crăciunul anului 1947 a fost iarăşi pela mine. Atunci mi-a spus că lucrează la Teatrul lui DACIAN şi că a fost în turneul din Egipt cu trupa.

Mi-a făcut invitaţie să mă duc la un spectacol oferindu-mi bilete de favoare. Am refuzat spunându-i că nu am timp.

După vacanţa de Crăciun, chiar la începutul anului 1948, l-am întâlnit din nou. Mi-a oferit iarăşi bilete de favoare insistând să merg neapărat că este un spectacol frumos şi vrea să mai stea de vorbă cu mine.

Nu avea bilete la el aşa că mi-a dat o adresă pe Str. Brezoianu pe lângă "Casa Femeii", la un magazin al unei rude de-a lui. Am mers, mi-a dat biletele iar la spectacol în pauze mi-a spus următoarele : Că este într'o situaţie foarte grea şi încurcată din care nu ştie cum să iasă şi că îmi cere sfatul şi sprijinul. Dacă pot să vorbesc cu LEVENTE pentru angajarea lui la Controlul Economic. Insă este foarte greu să mai scape din încurcătura în care a intrat. Mi-a spus că lucrează în Serviciul de Spionaj Sovietic şi că atunci când îl vedeam în maşinile acelea elegante era în serviciul Sovietic deja şi maşinile erau ale serviciului.

Mi-a mai spus că întreaga trupă a lui DACIAN este în serviciul de spionaj Sovietic şi că turneul din Egipt a fost pur şi simplu un turneu în care trupa avea o misiune precisă de spionaj însă din cauza unor artiste s'au demascat şi de unde până atunci ei se făcuse o bună reclamă şi-şi dădeau reprezentaţiile în sălile cele mai mari, fiind demascaţi au obţinut săli de periferie şi pierzând tot ce câştigaseră au fost nevoiţi să vândă decorurile şi costumele şi să se întoarcă în ţară fără să-şi fi îndeplinit misiunea.

Nu l-am întrebat ce anume misiune aveau aşa încât nu ştiu ce sarcină ar fi putut avea.

Tot atunci mi-a spus că nu este plătit în bani ci că i se dau paşapoarte pentru străinătate pentru persoane cari vor să plece şi cari au parale să plătească. Preţul unui paşaport spunea el că este un milion de lei. Dacă poate plasa un paşaport, banii îi revin lui şi'n felul acesta este plătit. Pretindea că poate plasa paşapoarte cu cari persoanele ce le cumpără nu pot avea nici o dificultate fiindcă sunt absolut cu toate formele legale şi că oricine poate să le obţină indiferent de situaţia ce o are.

./.

Tot atunci mi-a spus că ZAMBETI CRISTACHE este Subdir. la S.S.I. şi că are în sarcină pe linia S.S.I. întreaga coastă a Mediteranei cu sediul la Cairo.

M'a întrebat dacă nu aş accepta un post la Roma (aşa îmi amintesc, nu sunt sigur) la un fel de întreprindere comercială unde este o agentură S.S.I. şi unde lipseşte un fel de şef (nu pot să-mi amintesc precis acest lucru) şi că pentru acest post aş fi foarte indicat.

Apoi mi-a spus că o să-i vorbească lui CRISTACHE despre acest lucru.

Imi amintesc că mi-a mai spus că în munca lui s'a ciocnit în repetate rânduri de CRISTACHE ZAMBETI, cu care a avut mult de furcă. Apoi s'au descoperit reciproc. Nu ştia la început cu cine se luptă. Zicea că aşa este în muncă fiecare caută să-şi facă datoria.

Mi-a spus că în urma eşecului din turneu artiştii şi artistele sunt în anchetă şi ţinuţi arestaţi la Siguranţă. La spectacole vin cu agenţii Siguranţei iar după spectacol sunt duşi la Siguranţă din nou.

Aceste lucruri mi le-a comunicat MOREL acolo la spectacol între acte.

L-am mai întâlnit apoi prin luna Martie 1948 pe Str. Academiei, tot întâmplător.

Mi-a spus că şi-a aranjat deja situaţia aşa că nu mai are nevoe de nici-un post la Control sau în altă parte. Deasemeni nu l-am întrebat cum şi-a aranjat situaţia.

M'a întrebat ce mai fac. I-am răspuns că am fost exclus din Partid fiind acuzat, printre altele, de antisemitism. A râs şi a zis "Cum?". Tocmai tu să fii antisemit". " Nu pot să cred că vorbeşti serios". I-am repetat că într'adevăr aceasta este una din cauzele excluderii mele. Mi-a spus înainte de a ne despărţi că i-a vorbit lui CRISTACHE ZAMBETI de mine pentru acel post din Italia şi că el nu este de acord, fără să-mi fi dat vre-o explicaţie.

Nici eu nu l-am mai întrebat nimic. Nu am comunicat nimănui nimic, din discuţia avută cu MOREL.

Acestea au fost discuţiunile mele cu MOREL.

Adresa lui nu-mi este cunoscută. Nu am fost niciodată la el acasă. Nu ştiu nici cu cine este prieten.

Stiu că era în bune raporturi cu CRISTACHE ZAMBETI cu care l-am văzut în repetate rânduri.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

10 Noemvrie 1949 ss.RATIU ANTON

115

115

6 et

116

Declarație

Subsemnatul Ratiu Anton născut în com. Beclean jud. Somes la 14 Martie 916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr 17, declar următoarele:

Morel. L-am cunoscut în anul 1944 înainte de 23 August. Lucra la statistică la munca obligatorie, fiind evreu, - făcea serviciul de șofer deși era licențiat al Șc. Comerciale.

După 23 August a venit și el pe la tipografia Institutului unde se tipărea „Romînia Liberă" format mare și unele mai dădea o mînă de ajutor unde era nevoie -

Odată cu plecarea mea la Uniunea Patriotilor, a venit la mine să mă roage să-l primesc în muncă - Cum mă ocupam la chestiuni de militărie - eu având resortul Formațiunilor de luptă Patriotice, i-am oferit să accepte până va intra în muncă, sarcina de șofer pe mașina care era pusă la dispoziția serviciului cu Cenușoiu -

A funcționat ca șofer până la plecarea mea la Interne - În acea perioadă am fost cu el într-o misiune în Moldova împreună cu Mihail Maghem și Ana Solomon - Maghem aceea muncă în provincie și am făcut împreună o inspecție în întreaga Moldovă el fiind șofer -

Anton Ratiu

La București, ne deplasam – eu, Mănescu, cu Cristache Zambeti, pe la sectoare și cercuri pentru a organiza și îndruma rezistența de Front de Luptă Patriotică –

Când am trecut la Ministerul de Interne, a venit la mine cu câteva informații cari s'au dovedit mincinoase –

Îmi amintesc că una din informațiile date de el era cu privire la un mare depozit de medicamente – clandestin – La percheziția efectuată, (percheziția la care am luat și eu parte) nu s'a găsit absolut nimic.

Apoi l-am văzut, în repetate rânduri, prin centrul capitalei, într'o mașină foarte elegantă, cu ofițeri sovietici – Unul era în autoritatea lui Cristache Zambeti –

Aveam impresia că ăștia caută face afaceri – Era bine îmbrăcat și mergea în mașină –

A fost și pe la mine în câteva rânduri să mă întrebe ce mai fac –

Îl mai întâlneam din când în când pe stradă, incidental –

Eu nu l-am căutat niciodată.

Înainte de Crăciunul anului 1947 a fost iarăși pe la mine – Atunci mi-a spus că lucrează la teatrul lui Soroianu și că a fost în turneu din Egipt în Grecia.

Întrerupt

117

Mi-a făcut invitația să mă duc la un spectacol oficios - mi bilete de favoare - Am refuzat oficios - că nu am timp -

După vacanța de Crăciun, din 117 la începutul anului 948, l-am întâlnit din nou - Mi-a oferit iarăși bilete de favoare insistând să merg neapărat că este un spectacol frumos și vrea să mai stea de vorbă cu mine -

Nu aveam biletele la el era că mi-a dat o adresă pe Str. Bvpoiana pe lângă „Casa Femeii", la un magazin al unei rude de-a lui - Am mers, mi-a dat biletele iar la spectacol în pauză mi-a spus următoarele: Că este într-o situație foarte grea și încurcată din care nu știe cum să iasă și că îmi cere sfatul și ajutorul - Dacă pot să vorbesc cu Levente pentru angajarea lui la Centrul Economic - Știa este foarte greu să mai scape din încurcătura în care a intrat - Mi-a spus că lucrează în serviciul de spionaj Sovietic și nu atunci când îl vedeam în mașinile acelea elegante era în serviciul Sovietic deja și mașinile erau ale serviciului -

Întâlnire

Mi-a mai spus că întreaga trupă a lui Pociau este în serviciul ale spionaj Sovietic și că turneul din Egipt a fost pur și simplu un turneu în care trupa avea o misiune precisă ale spionaj fiind din cauza unor artiste s'au demascat și de unde până atunci li se făcuse o bună reclamă și-și dădeau reprezentațiile în sălile cele mai mari, fiind ultimas-cați au obținut săli de periferie și pierzând tot ce câștigaseră au fost nevoiți să vândă ale comite și costu-mele și să se întoarcă în țară fără să-și fi realizat misiunea-

Nu l-am întrebat ce anume misi-une aveau ana lucrat nu știu ce sarcină ar fi putut avea-

Tot atunci mi-a spus că nu este plătit în bani ci că i-se dau pașapoarte pentru străinătate pentru persoane cari vor să plece și cari au parale să plătească- Prețul unui pașaport spunea el că este un milion ale lei- Dacă vrea plana un pașaport, banii îi revin lui și în felul acesta este plătit- Știu nolia că poate plasa pașapoarte cu cari persoa-nele ce le cumpără nu pot avea nici

Arthur Rutin-

118

o dificultate fiindcă sunt apprelat
cu toate formele legale și că oricine
poate să le obțină indiferent de
situația ce o are —

Tot atunci mi-a spus că fam-
beti Cristache Este Subolin. la S.S.I. 118
și că are în sarcină, pe linia S.S.I.
întreaga coastă a Mediteranei cu
sediul la Cairo —

M'a întrebat dacă nu aș accepta
un post la Roma (așa mi amintesc, nu
sunt sigur) la un fel de întreprindere
comercială unde este o agentură S.S.I.
și unde li s'ar părea un fel de șef — (un post
să-mi amintesc precis acest lucru) și că
pentru acest post aș fi foarte indicat —
Apoi mi-a spus că o să-i vorbească
lui Cristache despre acest lucru —

Îmi mai amintesc că mi-a mai
spus că în urmă lui s'a circulat
în respectate rămășiți de Cristache
Fambeti, cu care a avut multe
furcă — Apoi s'au descoperit noi-
proc — Nu știu la sfârșit cu cine
se luptă — Zicea să am este în
curând fiecare caută să-și
facă datoria —

Arhivele

Mi-a spus că în urma ereculi din turnul artiștii și artistele sunt înc anchetați și ținuți arestați la siguranță - La spectacole vin cu agenții siguranței iar după spectacol sunt duși la siguranță din nou -

Acești lucruri mi le-a comunicat Morel acolo la spectacol între acte.

L-am mai întâlnit apoi prin luna Martie 968 pe Str. Academiei, tot întâmplător -

Mi-a spus că și-a aranjat deja situația așa că nu mai are nevoie de mici-un post la control sau în altă parte - Atunci nu l-am întrebat cum și-a aranjat situația.

Mă întrebă ce mai fac - I-am răspuns că am fost exclus din Partid fiind acuzat, printre altele, de antisemitism. A râs și a zis „Cum?" „Tot mai tu să fii antisemit." „Nu pot să cred că vorbești serios." I-am repetat că într-adevăr aceasta este una din cauzele excluderii mele. Mi-a spus înainte de a ne despărți că i-a vorbit lui Cristache Ionescu de

Ana Pauker"

mi-e pentru acel post din Italia
și că el nu este de acord, fără
să-mi fi dat vre-o explicație.
Nici eu nu l-am mai întrebat nimic. Nu am comunicat nimănui despre discuțiunea avută cu Morel.
Acestea au fost observațiile mele cu Morel –

Adresa lui nu-mi este cunoscută – Nu am fost niciodată la el acasă – Nu știu nici cu cine este prieten.

Știu că era în bune raporturi cu Cristache Zambeti cu care l-am văzut în repetate rânduri –

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez propriu.

10 Nov. 949.

120

120

_D_E_C_L_A_R_A_T_I_E_

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17, declar următoarele :

Imediat după eşecul fugii, când BETEA era căutat, am fost chemat de către FLORIN TEODORU care mă chema urgent şi necondiţionat să mă duc la locuinţa insp.DINCA IONESCU din Cal.Moşilor (nu ştiu numărul casei).

Am mers la adresa indicată şă văd ce mai este şi cu el. L-am găsit foarte speriat. Mi-a spus că a fugit de acasă pentrucă s'a temut să nu fie arestat. L-am întrebat pentru ce anume să fie arestat. Mi-a spus că a mers la locuinţa lui BETEA să-l vadă şi că acolo a dat peste organele siguranţei cari l-au luat la rost - ce căuta la BETEA. După ce a scăpat de acolo s'a temut să mai meargă acasă ştiind că BETEA este urmărit şi că acesta venise în casa lui cu MANAILA şi ceilalţi.

I-am spus să de ducă imediat acasă ştiind dela BETEA care-mi spusese că FL.TEODORU nu cunoaşte povestea plecării.

Mi-a răspuns că-i este frică.

L-am întrebat dăcă este sau se simte amestecat în vre-o chestiune care să-i justifice frica. Mi-a răspuns că nu însă de teme pentrucă i-a pus casa lui la dispoziţia lui BETEA care este căutat de Siguranţă şi care a fost în casa lui şi cu MANAILA.

L-am sfătuit să nu se sperie fără rost şi să plece acasă ca nu cumva tocmai faptul că este ascuns să fie un indiciu al eventualei lui vinovăţii.

Nu ştiu cât a mai stat la DINCA IONESCU şi când a plecat acasă.

Eu nu spusesem nimic Dnei DANULESCU de cele petrecute aşa că m'am pomenit luat la rost de aceasta pentrucă ei nu-i comunic nimic şi că ea trebue să afle dela alţii cese întâmplă. Mi-a spus că i-a comunicat LEANA POPOVICI că-i spusese DINCA IONESCU că BETEA este urmărit şi că FLORIN TEODORU se ascunde de teama arestării la el.

./.

FLORIN TEODORU deci ştia că era vorba de o plecare clandestină. Intrucât BETEA îmi comunicase că nu-i spusese nimic acestuia, am bănuit că FLORIN TEODORU a aflat despre povestea plecării ascultând pe la uşă în timp ce se discuta. 121

121

Nu pot să ştiu ce anume ştia FLORIN TEODORU din toată chestiunea noastră însă categoric ştia că este vorba de o plecare iar faptul că mă văzuse în seara când am fost la el la acea întâlnire la care fusese şi MAX MANOLESCU cu ZAHARIA şi MANAILA, putea deduce uşor că noi eram aceia cari vroiam să plecăm.

Nu am discutat cu FLORIN TEODORU această chestiune.

De atunci nu l-am mai întâlnit pe FLORIN TEODORU.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

10 Noemvrie 1949

P.S. Era să uit că l-am mai întâlnit la Sf.Ion (Bobotează) la IONEL CONSTANTINESCU fost dir.general la Finanţe unde am fost şi eu cu Dna POPOVICI şi DANULESCU însă nu am discutat nimic cu Fl. TEODORU despre cele petrecute.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

10 Noemvrie 1949

122

Declarație,

Subsemnatul Rațiu Aurel născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr 17, declar următoarele:

Imediat după ezecul fugii, când Betea era căutat, am fost chemat la telefon în repetate rânduri de către Florin Teodoru care mă chema urgent și nerecunoscându-mă mă duc la tutunăria impr. Dincă Ionescu din Calea Moșilor - (nu știu numărul casei) -

Am mers la adresa indicată să văd ce mai este și cu el. L-am găsit foarte speriat - Mi-a spus că a fugit de acasă pentrucă s'a temut să nu fie arestat - L-am întrebat pentru ce anume să fie arestat - Mi-a spus că a mers la tutunăria lui Betea să-l vadă și că acolo a dat peste organele siguranței cari l-au luat la rost - ce caută la Betea - După ce a scăpat de acolo s'a temut să mai meargă acasă știind că Betea este urmărit și că acesta venise în casa lui

Aurel

cu Mămăilă și cei alți-

I-am spus să se ducă imediat acasă știind dela Betea care-mi spusese că Fl. Teodoru nu cunoaște povestea plecării-

Mi-a răspuns că-i este frică-

L-am întrebat dacă este rău să se amestecat în vre-o chestiune care să-i justifice frica- Mi-a răspuns că nu știe să teme pentrucă i-a pus casa lui la dispoziția lui Betea care este căutat de siguranță și care a fost în casa lui și cu Mămăilă.

L-am sfătuit să nu se apuce fără rost și să plece acasă ca nu cumva totuși faptul că este ascuns să fie un indiciu al eventualei lui vinovății-

Nu știu cât a mai stat la Dincă Jonescu și când a plecat acasă-

Eu nu am văzut nimic de-ai Dămulescu de cele petrecute așa că n'am pomenit nimic la rost de această pentrucă ei nu-i cu-

Anton Rațiu

123

mumic mimic și că ea trebue să ofle
obla altă ce se întâmplă. Mi-a
spus că i-a comunicat Leonia
Poporici că-i spusese Dinică
Ionescu că Betea este un măr
și că Florin Teodoru se ascunde
de teama arestării la el.

Florin Teodoru deci știa că era
vorba de o plicare clandestină.
Întrucât Betea îmi comunicase
că nu-i spusese nimic asemenea,
am bănuit că Florin Teodoru a aflat
despre povestea plicării ascultând
pe la ușă în timp ce se discuta.

Nu pot să știu ce anume știa
Florin Teodoru din toată chestiu-
nea noastră însă categoric
știa că este vorba de o plicare
iar faptul că ne văzuse în seara
când am fost la el la acea în-
tâlnire la care fusese și Max.
Manolescu cu Zaharia și Mă-
năilă, putea deduce ușor că
noi eram acela cari voiam să
plicăm.

Nu am discutat cu Florin Teodoru
această chestiune.

/ Ion Rațiu

De atunci nu l-am mai întâlnit pe Florin Teodorescu -

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez prezentă.

10 Nov. 949 Ant. Rotaru

P.S. Era să uit că l-am mai întâlnit la Sf. Ion (Bobotează) cu Ionel Cristantinescu fost Subsecretar la Finanțe unde am fost și eu cu d-na Popovici și Dănulescu dară nu am discutat nimic cu Fl. Teodorescu despre cele petrecute.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez prezentă.

10 Nov. 949 Ant. Rotaru

_D_E_C_L_A_R_A_T_I_E_

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17, declar următoarele :

TREBICI VIADIMIR - este Bucovinean dintr'o comună de lângă Cernăuţi. In afară de faptul că mai are doi fraţi nu cunosc alte amănunte cu privire la familia lui. Scoala şi-a făcut-o la Cernăuţi. Nu ştiu ce Facultate a urmat. L-am cunoscut la Statistică pela sfârşitul anului 1941 sau începutul anului 1942 când a fost numit funcţionar acolo. Nu ştiu prin cine a intrat la Statistică.

La puţin timp după numirea lui la Statistică a fost mobilizat şi trimis pe front.

L'am întâlnit prin anul 1943 în com.Cuţuveanca lângă Berdiansc (Ucraina) unde era cu un batalion din divizia generalului COCIU.

Comuna Cuţuveanca depe Malul Mării de Azov, dintre Melitopol şi Berdiansc, este o comună de bulgari şi moldoveni. Eu, având repartizată, pentru identificarea moldovenilor, toată coasta Mării de Azov, comuna Cuţiveanca cădea în sectorul meu de activitate. In acea comună am mers împreună cu ANTON COLOPENTIA care m'a transportat cu maşina acolo, de unde el şi-a continuat drumul spre regiunea Dombasului. COLOPENTIA văzând că în com. Cuţuveanca este o unitate militară, a luat contact cu comandantul unităţii (batalion) pentru a-mi aranja masa la popota ofiţerilor.

La masă am mers după ce ofiţerii mâncaseră.

Atunci l-am văzut pe TREBICI VLADIMIR care venise şi el să mănânce resturile ce rămâneau dela masă. Era soldat simplu. Am rămas foarte intrigat când l-am văzut pentrucă eu îl ştiam sublocotenent. După ce mi-am terminat masa am stat de vorbă cu el plimbându-mă prin comună.

Mi-a spus cu acel prilej că unitatea din care făcea parte înainte, plecând în ţară pentru refacere, obţinuse un concediu şi avea de gând să se ducă acasă. In retragere a trecut prin Odessa. El era repartizat ca ofiţer la aprovizionarea unei mari unităţi şi la Odessa a ajuns cu toate camioanele cu care făcea aprovizionarea.

Au făcut un popas acolo iar o parte din camioane au trecut chiar în curtea unde era cartiruit. In curtea respectivă erau mai multe familii. Familia la care locuia precum şi alte familii fiind nevoiaşe TREBICI le-a dat o cantitate mai mare de paste făinoase (macaroane, fidea, etc.) apoi a plecat în oraş. Când s'a înapoiat din oraş a fost anunţat că o parte din şoferii de sub comanda lui au fost arestaţi. El atunci s'a scandalizat şi a început să întrebe pe ceilalţi şoferi cine anume a îndrăznit să-i aresteze şoferii. In acel moment a apărut un maior magistrat care l-a declarat şi pe el arestat. A fost judecat de Curtea Marţială dela Nicolaev, condamnat pe viaţă sau la 25 ani muncă silnică şi degradare.

Apoi a fost trimis la Centrul de reeducare dela Sărata de unde a fost trimis cu batalionul din care făcea parte (batalion de reeducaţi) spre front lângă Berdiansc de unde aştepta să meargă spre linia întâia.

Era foarte deprimat- chiar descurajat total. Comandantul de batalion îşi bătea joc de el făcându-i tot felul de mizerii. L'am găsit "ţine cal" la maiorul comandant de batalion. Nu avea pe el nici-o cămaşe nici ismene. Iar hainele abea se mai ţineau pe el de petece.

L'am ajutat dându-i unele lucruri şi bani. Am stat mai mult de vorbă cu el şi l-am sfătuit să dezerteze. Mi-a spus că abea aşteaptă să ajungă în linia întâia ca să facă acest lucru. Eu am spus să nu aştepte până va ajunge în linia întâia ci să facă acest lucru imediat. I-am dat o foaie de drum pe căile ferate care era valabilă şi pentru Ucraina şi pentru Transnistria şi România, fără plată (adică nu-l costa tremul nimic) iar pentru o mai deplină siguranţă i-am dat şi un ordin de serviciu pe o hârtie cu entetul Institutului ştampilată în regulă. Apoi, mi se pare că i-am dat şi nişte hârtii ştampilate, unele în alb pentru orice eventualitate.

La Cuţuveanca mi-am terminat munca în câteva zile, de unde am plecat la Berdiansc iar de acolo la Mariupol. L'am mai căutat odată sau de două ori când am avut drum prin comuna respectivă care era chiar pe şoseaua dintre Melitopol şi Berdiansc.

După aceasta nu l-am mai văzut decât după ce s'a înapoiat din prizonierat, cred că prin 1946. I-am dat un veston, o cămaşe sau două, nişte indispensabili şi o cravată. Revenise la Institutul de Statistică.

Nu l-am întrebat dacă a dezertat sau a fost luat prizonier aşa că nu ştiu acest lucru. Prin vara lui 1947 când Controlul Economic lua proporţii, LEVENTE m'a chemat să mă întrebe cine dela Statistică ar mai putea fi angajat întrucât are nevoie de oameni

126

titraţi.

I l-am amintit pe TREBICI VIADIMIR de care abia şi-a adus aminte pentrucă lucrase foarte puţin la Statistică fiind mobilizat. A fost angajat şi repartizat la direcţia evidenţei. 126

La Controlul Economic nu am avut cu el alte relaţiuni decât strict de serviciu.

În legătură cu plecarea, nu ştiu să fi avut vre-un amestec. Cu BETEA nu era în raporturi bune (nu ştiu pe ce considerent).

Când l-am cunoscut pe TREBICI VIADIMIR, l-am cunoscut fiindu-mi prezentat de EMILIAN GRIGORESCU (mort). Cu acesta era bun prieten. Se cunoşteau dela Cernăuţi.

GRIGORESCU mi-a povestit despre TREBICI că în timpul studenţiei au lucrat împreună ca salahori la o mare clădire ce a fost ridicată la Cernăuţi. Apoi, odată cu refugiul, a venit la Bucureşti unde s'a angajat vânzător la un magazin (prăvălie) de frânghii şi sfoară unde avea un prieten, tot titrat, PREISTOSESCU. GRIGORESCU era angajat portar la un bloc. Mai aveau ei un prieten căruia îi ziceau "PESTRIŢU" (nu ştiu cum îl chiamă) - tot de prin Cernăuţi. Acesta nu mai ştiu minte ce serviciu ocupa. Tot ceva similar.

Dintre toţi GRIGORESCU o ducea mai bine - el fiind portar, avea şi locuinţă. Aşa că sosind sărbătorile Crăciunului - GRIGORESCU şi-a invitat prietenii la masă. Făcuse o calba de sarmale însă din lipsă de veselă şi tacâmuri, a utilizat săpunierea, după ce a spălat-o bine, drept farfurie. Alte lucruri în legătură cu TREBICI dinaintea venirii lui la statistică nu-mi sunt cunoscute.

La Statistică nu am fost prieten cu el iar cu prietenul lui, GRIGORESCU, încă nu eram în raporturi apropiate.

Imi amintesc însă că el se cam îndrăgostise de o funcţionară dela Statistică - anume SECELEANU cu care se culca în acea vreme BETEA. Poate pe acest considerent TREBICI nu era bine cu BETEA. Această fată ţinea, în felul ei la TREBICI şi-i scria destul de des cât timp acesta a fost pe front. Despre corespondenţa lor mi-a comunicat chiar TREBICI care-mi spunea (la Cuţitul de Argint) că singura lui mângâere sunt scrisorile pe care le primeşte dela ea.

Tinea foarte mult la ea deşi îi cunoştea moravurile uşoare. Imi făcea comparaţie între ea şi nufărul (floarea de nufăr) care creşte în mocirlă şi care'n ciuda acestui fapt este atât de frumos. Il condamna pe BETEA pe care-l socotea vinovat şi responsabil, pentrucă prin influenţa lui nefastă, MIKI SECELEANU ajunsese aproape o prostituată.

./.

124

După ce s'a înapoiat din prizonierat l-am întâlnit pe la Statistică atunci când mă duceam acolo. A fost şi la mine acasă după lucrurile pe care i le-am dat.

Nu ştiu unde locuia. Nu am fost niciodată la el acasă. 127
Raporturi de prietenie nu am avut cu el niciodată.

Am căutat să-l ajut pentrucă era prea descurajat.

La Controlul Economic nu am avut alte relaţiuni decât de serviciu. Faţă de mine a avut întotdeauna o atitudine prea reverenţioasă - atitudine care mă intriga. Când mă vedea, pe sală sau în altă parte, în birou sau pe stradă, mă saluta de la distanţă foarte ceremonios şi când stăteam de vorbă mi se adresa cu D-voastră.

I-am atras atenţia să-mi spună pe nume ca'n totdeauna - nu vroia - Aveam de multe ori sentimentul să-şi bate joc de mine cu atitudinea lui atât de reverenţioasă.

La muncă foarte punctual, priceput, corect şi harnic. Foarte retras şi modest. Cu MALINAS IULIU era în raporturi mai apropiate. Îi vedeam de multe ori împreună. Cu PAVEL deasemeni era în raporturi apropiate.

Nu le cunosc însă gradul de prietenie. Cu altcineva nu ştiu să fi fost în raporturi bune.

Raporturile dintre el şi RACOVITA nu-mi sunt deloc cunoscute şi nici nu ştiu să aibă vre-un fel de relaţiuni.

Chestiuni politice nu am discutat cu TREBICI VLADIMIR niciodată şi nici nu ştiu dacă este încadrat în muncă politică sau nu.

Deasemeni nu-mi este cunoscută activitatea lui politică din trecut. Nu ştiu dacă a avut sau nu vre-o activitate.

TREBICI VLADIMIR este bine pregătit din punct de vedere intelectual. Cunoaşte perfect limba Rusă şi Germană - ceva mai puţin Franceza. Dacă nu mă înşel este licenţiat în litere şi drept.

Tiu să subliniez că singura mea discuţie cu TREBICI, discuţie mai lungă, am avut-o la Cuţuveanca în Ucraina. La Bucureşti nu am avut nici-o discuţie cu el. L-am văzut la Statistică îmbrăcat în hainele cu cari se înapoiase din prizonierat şi de aceia l-am chemat la mine să-i dau un veston. Nu avea haine deloc. La Control deasemeni nu am avut decât relaţiuni foarte reduse. Îi întrebam ce mai face şi-i dădeam mâna. Nu am avut discuţiuni cu el referitoare la plecare şi nici cu altcineva cu am vorbit despre el cu privire la plecare.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

25 Noemvrie 1949

128

128

Declarație,

Subsemnatul Ratiu Anton născut în com. Becleanu jud. Somes la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

Trebici Vladimir este Bucovinean dintr-o comună de lângă Cernăuți. În afară de faptul că mai are doi frați nu cunosc alte amănunte cu privire la familia lui. Școala și-a făcut-o la Cernăuți. Nu știu ce facultate a urmat. L'am cunoscut la statistică pe la sfârșitul anului 1941 sau începutul anului 1942 când a fost numit funcționar acolo. Nu știu prin cine a intrat la statistică.

La puțin timp după numirea lui la statistică a fost mobilizat și trimis pe front.

L'am întâlnit prin anul 1943 în comuna Cuțuveanca lângă Berdiansc (Ucraina) unde era cu un batalion din divizia generalului Cocin.

Comuna Cuțuveanca de pe malul Mării de Azov, dintre Melitopol și Berdiansc, este o comună de bulgari și moldoveni - fiind având repartizată, pentru identificarea moldovenilor, toată coasta Mării de Azov. Comuna Cuțuveanca căzuse în sectorul meu de activitate. În acea comună am mers împreună cu Anton Golopentia care m'a transportat cu mașina acolo, de unde el și-a continuat drumul spre regimentul Dombrowski. Golopentia văzând că în comuna Cuțuveanca este o unitate militară, a luat contact cu comandantul unității (batalion) pentru a-mi aranja masa la popota ofițerilor.

Antonescu

La masă am mers după cu ofiteri mâncarea.
Atunci l-am văzut pe Trebici Vladimir
care venise și el să mănânce resturile ce
rămâneau după masă. Era soldat simplu.
Am rămas foarte intrigat când l-am vă-
zut pentrucă eu îl știam intelectual.
După ce mi-am terminat masa am stat de
vorbă cu el plimbându-mă prin curte.
Mi-a spus cu acel prilej că unitatea
din care făcea parte înainte, pe când în
țară pentru refacere, obținuse un concediu
și avea de gând să se ducă acasă. În
retragere a trecut prin Odessa. El era
repartizat ca ofiter la aprovizionarea unei
mari unități și la Odessa a ajuns cu toate
camioanele cu care făcea aprovizionarea.
Au făcut un popas acolo iar o parte
din camioane au trecut chiar în curtea
unde era cartiruit. În curtea respectivă
erau mai multe familii. Familia la
care locuia precum și alte familii fiind
nevoiașe Trebici le-a dat o cantitate
mai mare din pastă făinoasă (maca-
roane, fidea, etc.) apoi a plecat în oraș.
Când s-a întors din oraș a fost anunțat
că o parte din ofițerii de la comanda
lui au fost arestați. El atunci s-a
alarmat și a început să întrebe pe ce-
lalți ofițeri ce-ar putea să fie. Unul
dintre ofițeri i-a încercat să-i explice
că-i arestează ofițerii. În acel moment a
apărut un major magistrat care l-a
declarat și pe el arestat. A fost judecat
de curtea Marțială din Nicolaev, condam-
nat pe viață sau la 25 ani muncă silnică
și degradare.

/ Ion Rațiu

129

Apoi a fost trimis la centrul de recrutare
dela Sărata de unde a fost trimis cu Ba-
talionul din care făcea parte (batalion de
reeducați) spre front lângă Berdiansk
de unde aștepta să meargă spre linia
întâia -

Era foarte deprimat - chiar descurajat
total. Comandantul de batalion îi bătea
joc de el făcându-i tot felul de mi-
rii - L'am găsit, tine cal' la maiorul
Comandant de batalion. Nu avea pe el
nici cămașă nici izmene. Iar hai-
nele abea se mai țineau pe el de
peteci.

L'am ajutat câtuși de puțin cu niște
bani - Am stat mai mult de vorbă cu
el și l-am rugat să observe. Mi-a
spus că abea așteaptă să ajungă în
linia întâia ca să facă acest lucru.
Eu i-am spus să nu aștepte până va
ajunge în linia întâia ci să facă
acest lucru imediat. I-am dat o
foaie de drum pe căile ferate care
era valabilă și pentru Ucraina și pentru
Transnistria și România, fără plată
(adecă nu-l costa trenul nimic) iar pentru
o mai deplină siguranță i-am dat
și un ordin de serviciu pe o hârtie
cu antetul institutului stampilată în
regulă - Apoi, mi se pare că i-am dat
niște hârtii stampilate, în alb pentru orice
eventualitate.

La Cutuveanca mi-am terminat munca în câteva zile, de unde am plecat la Berdiansk iar de acolo la Mariupol - L'am mai căutat odată sau de două ori când am avut drum prin comuna respectivă care era chiar pe șoseaua dintre Melitopol și Berdiansk -

După aceasta nu l-am mai văzut decât după ce s'a înapoiat din prizonierat, cred pe la 1946. I-am dat un ceas, o cămașă sau două, niște indispensabile și o cravată. Revenise la institutul de statistică -

Nu l-am întrebat dacă a dezertat sau a fost luat prizonier așa că nu știu acest lucru - Pe la vara lui 947 când Controlul Economic lua proporții, Leonte m'a chemat să mă întrebe cine dela statistică ar mai putea fi angajat întrucât are nevoie de oameni titrați - I-am amintit pe Trubin Vladimir - de care abea s'a aclimatizat puțin la statistică fiind mobilizat - A fost angajat și repartizat la direcția evidenței -

La Controlul Economic nu am avut cu el alte relații decât strict de serviciu -

În legătură cu plecarea, nu știu să fi avut vre-un amestec. Cu Betea nu era în raporturi bune - (nu știu pe ce considerent.)

Antohi

130

Când l-am cunoscut pe Trebici Vladimir, l-am cunoscut fiindu-mi prezentat de Emilian Grigorescu (mort). Cu acesta era bun prieten. ~~X~~ Se cunoșteau dela Cernăuți - Grigorescu mi-a povestit despre Trebici că în timpul studenției au lucrat împreună ca salahori la o mare clădire ce a fost ridicată la Cernăuți - Apoi, oblată cu refugiul, a venit la București unde s'a angajat vânzător la un magazin (prăvălie) de frânghii și sfoară unde avea un prieten, tot țiitoat, Pruteșescu. Grigorescu era angajat portar la un bloc. Mai aveam și un prieten căruia îi ziceam „Pestriță" (nu știu cum îl chiamă) tot de pe la Cernăuți - Acesta nu mai știu unde ce servicii ocupa - Tot cava similar -

Dintre toți Grigorescu o ducea mai bine - el fiind portar, avea și locuință - Așa că, având sărbătorile Crăciunului Grigorescu ne-a invitat pe toți la masă - Făcuse o oală de sarmale însă din lipsă de veselă și tacâmuri, a utilizat săpunierele după ce a spălat bine, dreptul fiecare - Alte lucruri în legătură cu Trebici din naintea venirii lui la statistică nu-mi sunt cunoscute.

Ștefan Petre

La statistică nu am fost prieten cu el iar cu prietenul lui, Grigorescu, încă nu eram în raporturi apropiate -

Îmi amintesc însă că el se cam îndrăgostise de o funcționară dela statistică - anume Secleceanu cu care se culca în acea vreme Betea - Poate pe acest considerent Trilici nu era bine cu Betea - această fată tînără, în felul ei la Trilici ni-i venia destul de des cât timp acesta a fost pe front. Despre corespondența lor mi-a comunicat chiar Trilici căre-mi spunea (la Cutavleanca) că singura lui mîngâiere sunt scrisorile pe care le primește dela ea -

Ținea foarte mult la ea deși îi cunoștea nărăvașele uzoare - Îmi făcea comporatie între ea și nufărul (floarea de nufăr) care crește în mocirlă "Căci în cinstea acestui fapt este atât de frumos". Îl condamna pe Betea pe care-l socotea vinovat și responsabil, pentrucă prin influența lui nefastă, Miti Secleceanu ajunsese aproape o prostituată.

După ce s'a înapoiat din prizonierat l-am întâlnit pe la statistică atunci când mă duceam pe acolo - A fost și la mine acasă după lucrurile pe care i-le-am dat - Nu știu unde locuia - Nu am fost niciodată la el acasă - Raporturi de prietenie nu am avut cu el niciodată.

Am căutat să-l ajut pentrucă era prea descurajat -

/ Antim Ivan

La Controlul economic nu am avut alte relatiuni decât de serviciu - Fată de mine a avut întotdeauna o atitudine prea reverențioasă, atitudine care mă intriga - Când mă vedea, pe sală sau în altă parte, în birou sau pe stradă, mă saluta dela distanță foarte ceremonios și când stăteam de vorbă mi se adresa cu d-voastră - I-am atras atenția să-mi spună pe nume că întotdeauna - nu voia - Aveam de multe ori sentimentul că-și bate joc de mine cu atitudinea lui atât de reverențioasă -

La muncă foarte punctual, priceput, corect și harnic. Foarte retras și modest - Cu Mălinaș Iulia era în raporturi mai apropiate - Îi vedeam de multe ori împreună - Cu Pavel de asemenea era în raporturi apropiate - Nu le cunosc încă gradul de prietenie - Cu altcineva nu știu să fi fost în raporturi bune -

Raporturile dintre el și Dacorță nu-mi sunt deloc cunoscute și nici nu știu să aibă vre-un fel de relațiuni -

Chestiuni politice nu am discutat cu Trelcă Vladimir niciodată și nici nu știu dacă este încadrat în muncă politică sau nu -

Antocati

Asemeni nu-mi este cunoscută activitatea lui politică din trecut. Nu știu dacă a avut sau nu vre-o activitate.

Trubici Vladimir este bine pregătit din punct de vedere intelectual. Cunoaște perfect limba Rusă și Germană - cevă mai puțin Franceza. Dacă nu mă înșel, este licențiat în litere și drept.

Țin să subliniez că singura mea discuție cu Trubici, discuție mai lungă, am avut-o la Cuțuveanca în Ucraina. La București nu am avut nici-o discuție cu el. L'am văzut la statistică îmbrăcat cu haine cu care se îmbrăcau din prizonierat și de acea l-am chemat la mine să-i dau un vestmânt. Nu avea haine altele. La control de-asemeni nu am avut decât relațiuni foarte reduse. Îl întrebam ce mai face și-i dădeam mâna. Nu am avut discuțiuni cu el referitoare la plecare și nici cu altcineva nu am vorbit despre el cu privire la plecare.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez prezenta.

25 Nov. 949

Ion Rațiu

~~116~~ 132

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17, declar următoarele :

In perioada de organizarea controlului Economic, în vara anului 1947, LEVENTE l-a luat şi pe URSU MARCU pe care a vrut să-l numească Subdirector la Corpul de Control.

Acesta nu a stat mult la Control nefiind mulţumit cu încadrarea lui în postul de subdirector general în cadrul Ministerului Industriei şi Comerţului.

Odată întâlnindu-mă cu URSU MARCU în Minister, m'a întrebat râzând ce mai face LEVENTE. Apoi mi-a spus: "LEVENTE ăsta nu-i normal, a'nebunit tot. Nu-l vezi cum se întinde?".

Visează numai avioane. Mâine,poimâine o să ceară şi vapoare pentru a face Controlul şi pe mare....". "Dece are el nevoie de atâţia oameni, de atâţia directori, subdirectori generali, consilieri juridici, magistraţi delegaţi etc.? " Nu vezi? "Zău că nu-i normal". El vrea ca să-şi dea importanţă cât mai mare.

"A auzit că'n U.R.S.S. Controlul este un Minister şi crede că şi la noi Controlul Economic se va transforma în Minister".

Acestea mi le-a spus URSU MARCU pela sfârşitul lui 1947. Cu LEVENTE nu am discutat nimic cu privire la planurile lui referitoare la intenţiunile ce le are cu Controlul Economic.

URSU MARCU avea dese intrevederi cu LEVENTE şi cred că discutau despre aceste lucruri.

Părerea mea este că URSU MARCU avea dreptate întrucât LEVENTE se întindea prea mult. Prin schema de organizare Controlul Economic era o Direcţie Generală care avea un singur post de Inspector General ca cel mai înalt grad după LEVENTE care era Secretar General şi care urma să fie şeful acestei Direcţii Generale.

Cu toate acestea, LEVENTE a numit un Director General, doi subdirectori generali, vre-o şapte directori, aproape douăzeci de subdirectori, pe toată ţara cam douăsute de subinspectori generali,

nenumăraţi inspectori şi controlori în afară de [illegible] delegaţi, ofiţeri de jandarmi, ofiţeri de poliţie şi ofiţeri de grăniceri. Aşa încât depăşise cumult cifra de 2.000 (douămii) cât de prevedea prin schema de organizare. 133

Acest număr se majora şi prin nenumărate dactilografe, funcţionari şi funcţionare cu administraţia, serviciul aviaţiei şi şoferi etc.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

29 Noemvrie 1949

134

Declarație,

Subsemnatul Ratiu Anton născut în com. Baleau jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

În perioada de organizarea Controlului Economic, în vara anului 1947, Levente l-a luat și pe Urșu Marcu pe care a vrut să-l numească subdirector la corpul de Control.

Acesta nu a stat mult la Control nefiind mulțumit cu încadrarea lui în postul de subdirector așa că a plecat dela Control și a fost numit tot prin Levente, în funcțiunea de subdirector general în cadrul Ministerului Industriei și Comerțului.

Odată întâlnindu-mă cu Urșu Marcu în Minister, m'a întrebat râzând cel mai facă Levente. Apoi mi-a spus: „Levente ăsta nu-i normal, a'nebunit de tot. Nu-l vezi cum se'ntinde ?! Visează numai avioane, Mâine, poimâine o să cloară și vapoare pentru a face Controlul și pe mare ...". Dece are el nevoe de atâtia oameni, de atâtia directori, subdirectori generali, consilieri juridici, magistrați delegați etc ?" „Nu vezi ? Zău că nu-i normal." El voia ca să fie și de la importanță cât mai mare.

Anton Ratiu

„Am auzit că în U.R.S.S. controlul este un Ministerși cred că și la noi controlul economic se va transforma în minister."

Acestea mi le-a spus Ursu Marcu pe la sfârșitul lui 947. Cu Leventer nu am discutat nimic cu privire la planurile lui referitoare la intențiunile ce le are cu Controlul Economic.

Ursu Marcu avea dese întrevederi cu Leventer și cred că discutau despre acele lucruri.

Părerea mea este că Ursu Marcu avea dreptate întrucât Leventer se întindea prea mult. Prin schema de organizare Controlul Economic era o Direcție Generală care avea un singur post de Inspector General ca cel mai înalt grad după Leventer care era Secretar General și care urma să fie șeful acestei Direcții Generale.

Cu toate acestea, Leventer a numit un Director General, doi Subdirectori Generali, vre-o șapte directori, aproape douăzeci de subdirectori, pe toată țara cam douăsprezece de subinspectori generali, nenumărați inspectori și controlori în afară de magistrați delegați, ofițeri de jandarmi, ofițeri de poliție și ofițeri de grăniceri. Așa încât depășește cu mult cifra de 2.000 (două mii) cât se prevedea prin schema de organizare.

Arhivele

135 135

Acest minăr se majora şi prin numirea ca dactilografe, funcţionari şi funcţionare cu adevărat administraţia şi servicii auxiliare şi şoferi etc.

Această îmi este declaraţia pe care o susţin şi semnez prezentă.

29 Dec. 949
Nov

Ant. Rati

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în comuna Beclean Jud. Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17, declar următoarele :

In una din ultimele zile ce a precedat ziua alegerilor electorale din anul 1946, BETEA, în urma discuţiunilor avute la Arad cu PATRASCANU, ne-a adus la cunoştinţă că dorinţa lui PATRASCANU este ca alegerile din Judeţul Arad a cărui cap de listă era, să se facă fără a falsifica rezultatul alegerilor.

PATRASCANU se baza pe informaţiunile Blocului Partidelor Democratice, informaţiuni cari arătau că în medie 80% din voturi vor fi ale Blocului.

BETEA ne-a spus mie şi lui SICLOVAN GH., BIRO EUGEN şi MICSA REMUS) că el nu a fost de acord cu PATRASCANU şi ne întreba şi pe noi de ce părere suntem. Am căzut cu toţii de acord ~~cu PATRASCANU şi ne întreba şi pe noi de ce părere suntem. Am căzut cu toţii de acord~~ că trebue să fim prevăzători şi că nu ne putem bizui pe informaţiunile date de Bloc şi că trebue să facem în aşa fel încât să iasă neapărat Blocul.

Acesta a fost motivul pentru care s'a recurs apoi la găsirea de funcţionari superiori de încredere cari să fie preşedinţi de secţii de vot în Judeţul Arad şi de comun acord cu Blocul, o parte din aceşti preşedinţi a fost luat chiar din Bucureşti.

Eu am luat opt din subinspectorii generali dela Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării.

Aceştia au fost următorii: 1.= BURLACU IOSIF, 2.=BRATU DAN, 3.= SCAUNAS PARASCHIV, 4.= CALCAN GHEORGHE şi EVSICOV VICTOR (toţi cinci membrii de Partid), 6) DUMITRU DORIN, 7.=ARGANINI VICENTIU şi 8.= IARCA Z.BUCUR (cei trei din urmă nefiind membri de partid atunci).

In afară de aceştia au mai fost luaţi doi dela Ministerul de Finanţe, doi dela Ministerul Naţionalităţilor şi restul de 12-15 din Ministerul de Justiţie.

./.

~~131~~ 137

Cei dela Aprovizionare au fost aleşi de mine şi ~~[illegible]~~ şi de LEVENTE care l-a început nu a acceptat să plece nimeni din subalternii lui inclusiv eu. In urma unei discuţii avută 137 PATRASCANU, LEVENTE a aprobat că cei opt din subalternii lui împreună cu mine, să plecăm la Arad pentru alegeri.

PATRASCANU fusese convins de BETEA că nu ne putem bizui pe prevederile Blocului şi că trebue să facem totul pentru reuşita deplină a Blocului în alegeri.

Aceasta îmi este declaraţie pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

29 Noemvrie 1949

138

Declarație,

Subsemnatul Latiu Anton născut în com. Becleanu jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

În una din ultimele zile ce a precedat ziua alegerilor electorale din anul 1946, Bettea, în urma discuțiunilor avute la Arad cu Pătrășcanu, ne-a adus la cunoștință că dorința lui Pătrășcanu este ca alegerile din județul Arad a căruia capo de listă era, să se facă fără a falsifica rezultatul alegerilor.

Pătrășcanu se baza pe informațiunile Blocului Partidelor Democratice, informațiuni cari arătau că în medie 80% din voturi vor fi ale Blocului.

Bettea ne-a spus (mie, lui Șidovan Gh., Bizo Eugen și Micșa Remus) că el nu a fost de acord cu Pătrășcanu și ne întrebă și pe noi de ce părere suntem. Am căzut cu toții de acord că trebue să fim prevăzători și că nu ne putem bizui pe informațiunile date de Bloc și că trebue să facem în așa fel încât să iasă neapărat Blocul.

Acesta a fost motivul pentru care s'a recurs apoi la găsirea de funcționari superiori de încredere cari să fie președinți de secții de vot în județul Arad și de comun acord cu Blocul, o parte din acești președinți a fost luat chiar din București.

Eu am luat opt din subinspectorii generali dela Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării.

Anton Latiu

Acestia au fost următorii: (1) Barbacu Ion, (2) Bratu Dan, (3) Căunaș Panaschiv, (4) Calcan Gheorghe, (5) Evzicov Victor (toți cinci Membrii de Partid), (6) Dimitriu Dorin, (7) Argăsimi Vicențiu și (8) Tarca Z. Bucur (cei trei din urmă nefiind Membrii de Partid atunci).

În afară de acestia au mai fost luați doi dela Ministerul de Finanțe, doi dela Ministerul Naționalităților și restul de 12-15 din Ministerul de Justiție -

Cei dela Aprovizionare au fost alesi de mine și aprobați de Levente care l-a făcut pe unul a acceptat să plece numai din subalternii lui inclusiv eu. În urma unei discuții avută cu Pătrășcanu, Levente a aprobat ca cei opt din subalternii lui, împreună cu mine, să plecăm la drum pentru alegeri -

Pătrășcanu fusese anunțat de Betea că nu ne putem bizui pe prevederile Blocului și că trebue să facem totul pentru asigurarea deplină a Blocului în alegeri -

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez propriu -

29 Dec. 949 (Nov) Ant. Roth

139

139

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet 17, declar următoarele :

STEFANESCU MATILDA (DEMETRESCU) :

Am cunoscut-o prin anul 1942 fiindu-mi prezentată de fosta Dră SICSAI GABY (dactilografă la Statistică), care s'a căsătorit cu EMILIAN GRIGORESCU (prieten de al meu tot dela Statistică -mort)

Nu ştiu prin cine a fost angajată la Statistică MATILDA DEMETRESCU - Stiu mi-a spus ea, că este fiică de ofiţer (colonel) care a făcut serviciu la Bistriţa Năsăud. Pregătirea şcolară nu-mi este cunoscută. De asemeni nu ştiu dacă părinţii trăesc sau nu - Nu-i cunosc nici rudele.

Stiu, după cum ştiau toţi dela Statistică, că DEMETRESCU MATILDA a fost concubina lui MIHAIL LEVENTE. De acest lucru nu se ferea nici ea şi nici el.

Până după 23 August 1944 nu am văzut-o decât de câteva ori. Eu eram plecat în Ucraina în misiune.

După 23 August 1944, când lucram la U.P. am văzut-o în câteva rânduri pela U.P. Venise la LEVENTE. Apoi am văzut-o la Statistică aproape totdeauna când eu mă duceam pe acolo.

Când mă vedea, mă întreba ce face MIHAI (LEVENTE). Apoi când acesta s'a căsătorit m'a întrebat cum se împacă cu soţia.

Era preocupată de persoana lui LEVENTE fără însă a-şi manifesta regretul.

La Controlul Economic am văzut-o deasemeni în câteva rânduri pela cabinetul lui LEVENTE.

N, am întrebat-o niciodată dece îl caută.

Nu ştiu dacă s'a căsătorit sau nu însă eu nu o cunosc decât sub numele de DEMETRESCU şi nu STEFANESCU. Din trecutul ei nu ştiu nimic altceva.

După 23 August 1944, ştiu că a lucrat la Sindicatul Institutului de Statistică.

Adresa nu i-o cunosc. La fel nu-mi sunt cunoscuţi prietenii şi prietenele ei.

./.

[redacted]

140 140.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

8 Decemvrie 1949

141

141

Declarație,

Subsemnatul Rațiu Victor născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București. Str. Jules Michelet Nr 17, declar următoarele:

Ștefănescu Matilda (Demetrescu):

Am cunoscut-o prin anul 1942 fiindu-mi prezentată de fosta doamnă Sicsai Gaby, (dactilografă la statistică), care s'a căsătorit cu Emilian Grigorescu (prieten de-al meu tot dela statistică - mort). Nu știu prin cine a fost angajată la statistică Matilda Demetrescu - Știu, mi-a spus ea, că ați este fiică de ofițer (colonel) care a făcut serviciu la Bistrița Năsăud - Pregătirea școlară mi-mi este cunoscută. De asemeni nu știu dacă părinții ei trăiesc sau nu - Nu-i cunosc nici numele -

Știu, după cum știu toți dela statistică, că Demetrescu Matilda a fost concubina lui Mihail Levente. De acest lucru nu se ferea nici ea și nici el -

Până după 23 Aug. 944 nu am văzut-o decât de câteva ori - Eu eram plecat în Ucraina în misiune -

Victor Rațiu

După 23 Aug. 944, când lucram la U.P. am văzut-o în câteva rânduri pe la U. P. - Venise la Levente. Apoi am văzut-o la statistică apropape totdeauna când eu mă duceam pe acolo -

Când mă vedea, mă întreba ce face Mihai (Levente) - Apoi când aceasta s'a căsătorit m'a întrebat cum se împacă cu nevasta -

Era preocupată de persoana lui Levente fără însă a-şi manifesta regretul.

La Controlul Economic am văzut-o de câteva ori pe la colţul lui Levente.

Nu am întrebat-o niciodată dacă îl cunoaşte -

Nu ştiu dacă s'a căsătorit sau nu însă eu nu o cunosc decât sub numele de Demetrescu şi nu Ştefănescu - Din trecutul ei nu ştiu nimic altceva -

După 23 Aug. ştiu că a lucrat la sindicatul institutului de statistică.

Adresa nu i-o cunosc - Îmi pare rău nu pot cunoaşte prietenii şi prietenele ei -

Ion Ion Rotaru

142

142

De asemeni nu știu dacă în timpul când Leventi era ministru de politie, avea sau nu legături cu ea -

Atenta și conștiincioasă declarație pe care o susțin și semnez prezentul.

8. Dec. 940

Ant. Rosetti

143

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17, declar următoarele :

După 23 August, când lucram la Uniunea Patrioţilor, am aflat dela LEVENTE cum fugise în ziua când poliţia venise să-l aresteze la Institutul de Statistică.

Era în biroul Oficiul de Studii din Str.Brezoianu No.31, Cineva i-a dat un telefon (nu mi-a spus cine anume) că poliţia vine să-l aresteze. A coborât pe scări pentru a fugi. Poliţia intrase deja în Institut. La coborâre a fost întrebat de unul din poliţişti unde lucrează Dl.LEVENTE. El a răspuns, foarte calm, că la Oficiul de Studii Et.III. Văzând că eşirea este blocată de poliţie a intrat în bibliotecă - la parter- de unde a sărit pe fereastră şi a dispărut.

In acest timp a fost găzduit de URSU MARCU, MARCEL RAPAPORT (VLAICU numele conspirativ) şi familia UNGUREANU (cu faianţa).

După câte îmi amintesc, cred că a fost găzduit şi de PETRE BALACEANU. Toate aceste gazde le-a avut în Bucureşti. Nu mi-a spus că ar fi fost şi în provincie.

Deasemeni nu mi-a vorbit nimic dacă a avut legături cu cineva dela Statistică sau nu.

Cu familia lui îmi spunea că nu are raporturi bune întrucât toţi (afară de un unchi de a lui un plutonier pensionar) i-au condamnat faptele şi nici n'au vrut să mai audă de el atunci când acesta a încercat să le ceară adăpost sau un sprijin carecare.

Eu nu l-am văzut în acest răstimp. M'am înapoiat din Ucraina prin luna Iunie. Iar înainte de 23 August am fost ocupat cu misiunea avută la Caransebeş şi apoi la tipografie.

L-am întâlnit abea după 23 August pe Cal.Rahovei când era în maşină cu AGIU, RACOASA şi MAGHERU şi când m'au luat cu ei şi mi-a propus să lucrez la U.P.

./.

Mi-a mai spus că în acest timp a desfăşurat o activitate intensă - ilegală - şi că a refăcut cadrele U.P. după căderea celor din procesul RACOASA.

Aceasta este tot ceeace ştiu cu privire la LEVENTE pe această perioadă de timp.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

8 Decemvrie 1949

144

144

Declarație,

Subsemnatul Ratin Anton născut la 14 Martie 916, în com. Beclean jud. Someș, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

După 23 Aug. când lucram la Uniunea Patrioților, am aflat de la Levente cum fugise în ziua când poliția venise să-l aresteze la institutul de statistică.

Era în birou la oficiul de Studii din Str. Brezoianu Nr. 31. Cineva i-a dat un telefon (nu mi-a spus cine anume) că poliția vine să-l aresteze. A coborât pe scări pentru a fugi. Poliția intrase deja în institut. La coborâre a fost întâlnit de unul din polițiștii care lucrează de Levente. El a răspuns, foarte calm, că la oficiul de Studii etaj III. Văzând că mașina este blocată de polițiști a intrat în bibliotecă - la parter - de unde a ieșit pe terasă și a dispărut.

În acest timp a fost găsolit de Ursu Marcu, Marcel Rapaport (Flaicu numele conspirativ) și familia Ungureanu (cu fetița) și Anton Ratin

După cât-mi amintesc, cred că a fost găzduit și de Petre Bălăceanu - Toate aceste gazde le-a avut în București - Nu mi-a spus că ar fi fost și în provincie -

Deasemeni nu mi-a vorbit mai mult decât a avut lecții cu cineva dela statistică sau nu -

Cu familia lui i-am spus că nu are raporturi bune, întrucât toți (afară de un unchi de-a lui un plutonier pensionar) i-au condamnat faptele și nici n'au vrut să mai audă de el atunci când acesta a încercat să le ceară adăpost sau un sprijin oarecare -

Eu nu l-am văzut în acest răstimp. M'am îmapoiat din Ucraina prin luna Iunie. Iar înainte de 23 August am fost scăpat cu mașina până la Caransebeș și apoi la tipografie -

A. Rațiu

L-am întâlnit abia după 23 August pe calea Rahovei când la ora de manevră cu Agiu, Rădăcoasa și Maghiar și când mi-am luat rămas bun de ei și mi-am propus să lucrez la U.P.

Mi-a mai spus că în acest timp a desfășurat o activitate intensă - ilegală - și că a refăcut conducerea U.P. după căderea celor din procesul Rădăcoasa.

Această este tot ceea ce știu cu privire la Levente pe această perioadă de timp.

Această mi-este declarația pe care o susțin și semnez prezentă.

8. Dec. 949 Ant. Ant. Roti

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANON, născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17 declar următoarele :

GHIDIONESCU : L-am cunoscut abea după 23 August 1944, Mi-a fost prezentat de GICA (GHEORGHE) POPESCU la Statistică. Era vorba de o serată cu program ce vroia să o dea Sindicatul Statisticei unde GHIDIONESCU trebuia să cânte la pian. Nu am vorbit cu el niciodată. Eu nu mai lucram la Statistică. Eram la U.P. GICA POPESCU şi el pianist îmi spunea că e păcat de el fiindcă este foarte talentat [redacted]. Tapează pe toată lumea de bani şi imediat se duce la cârciumă.

Il vedeam numai când mă duceam la Statistică. Părea destul de liniştit.

Nu-l cunosc aproape deloc. Numai ceeace mi-a spus GICA POPESCU despre el.

Inainte de 23 August, după ce mă înapoiasem din Ucraina, eu am stat la Bucureşti, iar funcţionarii Statisticei erau dispersaţi.

Nu-mi este cunoscută viaţa lui şi nici ce anume legături sau activităţi a desfăşurat.

Adresa lui nu i-o cunosc. Nu ştiu dacă este sau nu căsătorit.

Nu ştiu nimic altceva despre el. N'am lucrat cu el niciodată. Când a venit la Statistică eu eram în Ucraina.

După 23 August, eu n'am mai lucrat la Statistică. L-am văzut în câteva rânduri, numai la Statistică la birou.

Aceasta îmi estedeclaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

8 Decemvrie 1949

Declarație,

Subsemnatul Ratiu Anton născut în com. Beclean Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr 17, declar următoarele:

Ghiolioneșcu: L-am cunoscut abia după 23 Aug. 944. Mi-a fost prezentat de Fică (Gheorghe) Popescu la statistică. Era vorba de o seară cu program cu voia noi o oleacă studiul statisticii unde Ghiolioneșcu trebuia să cânte la pian — Nu am vorbit cu el nimic niciodată. Eu nu mai lucram la statistică. Eram la U.L. Fică Popescu mi-l prezentase ca pianist și mi-a spus că e prietenul de el fiindcă este foarte talentat [redacted] prezența pe toată lumea de bani și îmbrăcat ca dracu la cârciumă —

Îl vedeam numai când mă duceam la statistică — Părea elevul de Ciuntu —

Nu-l cunosc apropiat deloc — Numai atâta mi-a spus Fică Popescu despre el.

Înainte de 23 August, după ce noi împroprietăriserăm din Ucraina, eu am stat la București, iar funcționarii statistici erau dispersați. — Anton Ratiu

Nu-mi este cunoscută viața lui
și nici ce anume lucrări sau acti-
vități a desfășurat-

Adresa mi-o cunosc - Nu
știu dacă este sau nu căsătorit.

Nu știu nimic altceva despre
el - N'am lucrat cu el nici
odată - Când a venit la sta-
tistică eu eram în Ucraina.
După 23 Aug. nu m'am mai
lucrat la statistică - L-am
văzut în câteva rânduri,
numai la statistică la birou

Această îmi este declarația
pe care o susțin și semnez propriu.

8 Dec. 949 Antoni Cati

1149

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17 declar următoarele :

Pe la sfârşitul anului 1942, sau începutul anului 1943, am fost chemaţi depe teren, din Ucraina, toţi aceia cari lucraserăm la identificarea moldovenilor de peste Bug, să ne prezentăm la locuinţa Dlui prof.DIMITRIE GUSTI, pentru a scoate un număr din revista"Fundaţiilor Regale" cu publicaţiuni, din viaţa moldovenilor din satele de peste Bug.

La această consfătuire au participat următorii: ANTON GOLOPENTIA, GH.RETEGANU, AL.T.STOIANOVICI, CORNELIU MANESCU, DUMITRU CORBEA, IOAN APOSTOL, MARIN MARINESCU DUNARE, GH.BUCURESCU, NICOLAE ECONOMU, BETEA NICOLAE, PAVEL CONSTANTIN şi subsemnatul. Nu ţiu minte dacă a fost de faţă şi MIHAIL LEVENTE.

Dl.DIMITRIE GUSTI, dorea să scriem fiecare din noi câte ceva cu privire la moldovenii ucrainèni.

Eu îmi alesesem două probleme pe care urma să le tratez şi anume:

1.= "Descântece şi leacuri băbeşti" şi

2.= O monografie sumară a satului moldovenesc Alexandrovca (din judeţul Vosnescusc pe Bug).

Ceilalţi nu ştiu ce anume urmau să trateze.

Indicaţiunile Dlui GUSTI erau de a termina aceste lucrări în cel mai scurt timp posibil şi în conseninţă, trebuea să rămânem la Bucureşti până la terminarea şi prezentarea acestor lucrări Dlui DIMITRIE GUSTI.

Eu mi-am terminat ambele lucrări, pe care le-am prezentat Dlui GUSTI prin Dl.GOLOPENTIA. La fel au procedat şi ceilalţi.

Imi amintesc că lucrările grupului de stânga au fost restituite pentru a fi modificate întrucât noi subliniam în lucrările noastre realizările extraordinare cu cari am luat contact direct în timpul şederii noastre în Ucraina.

./.

Cum noi am refuzat să falsificăm adevărul, lucrările noastre nu au văzut lumina tiparului.

Grupul de dreapta şi-a publicat aceste lucrări cari au apărut în revista "Fundaţiilor Regale" sau în revista " Sociologie Românească" (nu mai ţiu minte precis).

MIHAIL LEVENTE nu ştiu să fi publicaţ ceva. Acest lucru poate fi uşor verificat controlând cuprinsul revistelor "Sociologie Românească" şi revista "Fundaţiilor Regale" din acea vreme.

LEVENTE nu mi-a vorbit niciodată că ar fi publicat sau nu ceva referitor la problemele din viaţa moldovenilor din U.R.S.S. sau ceva similar.

Data precisă, sau măcar luna în care s'a ţinut această consfătuire la locuinţa Dlui GUSTI, nu o mai ţiu minte. Cu privire la anul în care a avut loc consfătuirea înclin să cred că a fost în 1943.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

16 Ianuarie 1950

Declarație,

Subsemnatul Latin Anton născut în com. Beclean Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

Pe la sfârșitul anului 1942, sau începutul anului 1943, am fost chemați de pe teren, din Ucraina, toți acei cari lucrasem la identificarea moldovenilor de peste Bug, să ne prezentăm la ședința d-lui prof. Dimitrie Gusti, pentru a scrie un număr din „Revista Fundațiilor Regale" cu publicațiuni din viața moldovenilor din satele de peste Bug.

La această conferință au participat următorii: Anton Golopenția, Șt. Retegan, Al. T. Stoianovici, Cornelia Năneșcu, Dumitru Gâlea, Ioan Apostol, Marin Marinescu Dunăre, Șt. Bucurescu, Nicolae Economu, Zetea Nicolae, Pavel Constantin, și subsemnatul. Nu știu minte dacă a fost de față și Mihail Levente.

Dl Dimitrie Gusti, dorea să scrie fiecare din noi câte ceva cu privire la moldovenii ucraineni.

Eu îmi alesesem două probleme pe care urma să le tratez și anume:

1. „Descântece și leacuri babești".

2. O monografie sumară a satului moldovenesc Alexandrovca (din Județul Vosnesensc pe Bug).

Ceilalți nu știu ce anume urmau să trateze.

Îndicațiunile dlui Gurti erau ca să termin aceste lucrări în cel mai scurt timp posibil și în consecință, trebuia să rămânem la București până la terminarea și prezentarea acestor lucrări dlui Gurti.

Eu mi-am terminat ambele lucrări, pe care le-am prezentat dlui Gurti prin d-l Golopenția. La fel au procedat și ceilalți.

Îmi amintesc că lucrările grupului de Stânga au fost retinute pentru a fi modificate, întrucât noi subliniam în lucrările noastre realizările extraordinare cu care am luat contact direct în timpul șederii noastre în Ucraina.

Cum noi am refuzat să falsificăm adevărul, lucrările noastre nu

au văzut lumina tiparului 152 182

Grupul de oricaptor şi-a publicat aceste lucrări cari i'au apărut în „Revista Fundaţiilor Regale" sau în revista „Sociologie Românească" (nu mai ţin minte precis).

Mihail Levente nu ştiu să fi publicat ceva - Acest lucru poate fi uşor verificat controlând cuprinsul revistelor „Sociologie Românească" şi „Rev. Fundaţiilor Regale" din acea vreme —

Levente nu mi-a vorbit niciodată căr ar fi publicat sau nu ceva referitor la problemele din viaţa muncitorilor din U.R.S.S. sau ceva similar —

Data precisă, sau măcar luna în care s'a ţinut acea conferinţă la locuinţa D-lui Sisti, nu o mai ţin minte. Cu privire la anul în care a avut loc conferinţa înclin să cred că a fost în 1943 —

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţin şi semnez prezenta

16 Ianuarie 1950 Artur Ratiu

15B 07

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com.BECLEAN Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17 declar următoarele :

In campania de inventariere a moldovenilor din aceiaşi echipă din care făcea parte LEVENTE şi STEFAN POPESCU. In com. Alexandrovca - Vosneşensc , am locuit toţi trei împreună aproximativ trei săptămâni. In această comună, LEVENTE a adunat tot felul de date agricole întâi din anul 1940 - adică în timpul Sovietelor şi aceleaşi date din anul respectiv (1942) de sub hitlerism.

Aceste date se refereau cam la următoarele: 1.=Suprafaţa de pământ arabil, 2.= suprafaţa de pământ însămânţată, 3.= producţia medie la hectar (grâu, secară, porumb, orz, ovăz, orez, rapiţă, sfeclă de zahăr,etc.) 4.= repartizarea acestor produse agricole pe colhoznici, pentru colectivul colhozului, cota cuvenită statului, ce se plătea la staţiunea M.T.S. pentru utilizarea maşinilor şi uneltelor agricole şi alte eventuale obligaţiuni.

La Alexandrovca era o fabrică de meliţat şi tors cânepă. A cules deci date şi cu privire la această fabrică. Eu nu am fost de faţă când a fost la fabrică şi deci, nu cunosc amănunte.

Tot în legătură cu agricultura s'a interesat îndeaproape de colhozurile din Alexandrovca (erau 3). Cum sunt organizate, de cine sunt conduse, câte brigăzi are fiecare colhoz, cum nuncesc oamenii, cum li se pontează munca,etc.

Din punct de vedere politic, culegea informaţiuni cu privire la numărul comuniştilor şi consomoliştilor. Dacă preşedintele colhozului era sau nu membru de partid. Dar brigadierii? Ce rol aveau consomoliştii în viaţa colhozului sau a satului. Cum era organizat clubul, dispensarul medical şi maternitatea precum şi creşele de copiidepe lângă fiecare colhoz. In afară de aceasta era preocupat de organizarea învăţământului (primar, complimentar, secundar, universitar, institutele şi academiile.

In acest sector a adunat deasemeni multe şi variate date.

Cu alte cuvinte, a vrut să cuprindă întregul ansamblu al vieţii satului Sovietic.

./.

Pentru satisfacerea acestor curiozităţi întreba pe oricine cu sîrguinciosă abilitate. Până la urmă s'a împrietenit cu învăţătoarea din Alexandrovca şi sora acesteia studentă că care stătea aproape în fiecare seară de vorbă. Apoi s'a împrietenit cu înv.moldovean CERPICA ALEXANDRU cu care apoi a format o echipă şi despărţindu-se de noi a lucrat singur.

Am locuit împreună numai la Alexandrovca adică trei săptămâni aproximativ în celelalte localităţi nu a mai vrut să locuiască cu nici unul din noi aşa încât nu ştiu ce a mai făcut.

Datele adunate erau o mare desfătare pentru el şi ne demonstra mizerabila administrare hitleristă care, natural, era incomparabilă mai superioară din toate punctele de vedere. Nu s'a exprimat niciodată ce anume intenţionează să facă cu datele adunate. Insă este cert că le aduna cu scopul de a le publica într'o bună zi. Nimeni nu adună date deasemenea natură pentru a le băga pe foc.

Discuţiuni cu privire la datele culese au fost destule - Intotdeauna însă LEVENTE a dat dovadă (del puţin formal) că are toată admiraţia pentru sistemul sovietic, şi cea mai mare ură şi repulsie faţă de cisma hitleristă cotropitoare.

STEFAN POPESCU nu avea asemenea curiozităţi iar în timpul liber prefera să citească (avea cărţi aduse cu el) sau făcea versuri. Viaţa satului nu i-a fost cunoscută niciodată acestui bucureştean care nici nu ar putea trăi la sat. Preferă robinetul în locul fântânii cu găleata, lumina electrică în locul lămpii de gaz, trotuarul în locul drumurilor încărcate de praf sau noroi etc. Prefera să se izoleze cu o carte în mână sau să viseze, decât să stea de vorbă cu cineva.

Totuşi în comuna Lissa-Hora Judeţul Pervomaisc pe Bug, a întâlnit o femeie, moldoveancă, a cărei bărbat, tot moldovean, era poet moldovean.

A fost curios să cietească poezii moldoveneşti. VERA GOGOL aşa se numeşte femeea, i-a dat un volum tipărit, arătându-i şi poezii în manuscris încă netipărite.

STEFAN POPESCU a fost fericit de această descoperire. Versurile erau într'adevăr bune şi foarte interesante. Graiul acestor versuri era cel al cronicarilor GRIGORE URECHE, MIRON COSTIN,etc.

Asta a fost tot ce ştiu eu că l-a ineteresat pe STEFAN POPESCU în toată perioada cât am lucrat împreună.

Nu-i plăcea să meragă nicăiri, ci să stea acasă. Când era invitat de tineret la o logodnă, o nuntă sau altă petrecere zicea că este brătând (47 ani) şi foarte bolnav şi începea să tuşească şi să se vaete.

155

Făcea foarte multe glume, era tot timpul în vervă, însă prefera singurătatea.

De altminteri ăşta este felul lui de viaţă şi la Bucureşti. Imi aduc aminte că fiind rugat, a acceptat să fie naş la căsătoria a doi tineri. Exact la mijlocul ritualului a plecat lăsându-şi soţia acolo singură cu lumânarea în mână.

Nu mi-a vorbit niciodată că ar fi adunat ceva material în timpul acestei campanii.

Nici eu nu l-am văzut interesându-se de ceva deşi locuiam împreună. El nu ar fi acceptat pentru nimic în lume să locuiască singur. Prefera să doarmă pe pae jos, numai să fie cu mine.

Aşa încât ştiu tot ce a făcut pe acolo fiindcă am fost aproape tot timpul împreună. Eu mai plecam când eram liber pe la vre-o babă descântătoare. El râdea de mine că mă ocup cu asemenea prostii.

Dacă STEFAN POPESCU nu ar fi fost încurcat cu milităria cred că nu ar fi rămas nici o clipă în această campanie.

Repezea autorităţile locale - poliţiştii ucraineni din slujba nemţilor. A avut un conflict cu nişte jandarmi nemţi (austriaci) la Lissa- Hara.

In general şi-a manifestat deschis ura sa împotriva acelora cari erau în slujba nemţilor.

Aceasta este tot ceeace ştiu cu privire la datele adunate de către MIHAIL LEVENTE şi STEFAN POPESCU în regiunea de dincolo de Bug, cu prilejul campaniei de iedentificare a moldovenilor din acea regiune.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

28 Ianuarie 1950

Declarație,

Subsemnatul Ratiu Antoie născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 1916 domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

In campania de inventariere a moldovenilor de peste Bug, la început, am făcut parte din aceași echipă din care făcea parte Levente și Ștefan Popescu. In com. Alexandrovca - Vînesmic, am locuit toți trei împreună aproximativ trei săptămâni - In această comună, Levente a adunat tot felul de date agricole întâi din anul 1940 - adică în timpul Sovietelor și aceleași date din anul respectiv (942) de sub hitlerism. Aceste date se referau cam la următoarele: 1) Suprafața de pământ arabil. 2) Suprafața de pământ înierbătoare. 3) Producția medie la hectar (grâu secară, porumb, orz, ovăs, orez, rapiță, sfeclă de zahăr etc.) 4. Repartizarea acestor produse agricole pe colhoznici, pentru colectivul colhoznic, cota cuvenită statului, ce se plătea la stațiunea M.T.S. pentru utilizarea mașinilor și uneltelor agricole și alte eventuale obligațiuni

La Alexandrofca era o fabrică de melițat și tors cânepă. A cules date și cu privire la această fabrică. Eu nu am fost de față când a fost la fabrică și deci, nu cunosc amănunte.

Fost în legătură cu agricultura s'a interesat în deosebi de colhozurile din Alexandrovca. (erau 3)

Cum sunt organizate, de cine sunt conduse, câte brigăzi are fiecare colhoz. Cum muncesc oamenii, cum li se pontează munca etc.

Din punct de vedere politic, culegea informațiuni cu privire la numărul Comuniștilor și Comsomoliștilor. Dacă președintele colhozului era sau nu Membru de Partid. Dar brigadierii? Ce rol aveau Comsomoliștii în viața colhozului sau a satului. Cum era organizat clubul + dispensarul medical și maternitatea precum și creșele de copii de pe lângă fiecare colhoz.

În afară de aceasta era preocupat de organizarea învățământului (primar, complimentar, secundar, universitar, institutele și academiile.

În acest sector a adunat deosebi multe și variate date.

na cu scopul de a le publica într-
bună zi - Nimeni nu adună
date de asemenea natură
pentru a le băga pe foc -

Discuțiuni cu privire la datele
culese au fost ulterule - Introduc-
ția (cel puțin formal) că are toată
admirația pentru Sistemul Sovietic
și cea mai mare ură și repulsie
față de cisma hitleristă contra-
pitoare -

Ștefan Popescu nu avea asemenea curiozități iar în timpul liber
prefera să citească (avea cărți aduse
cu el) sau făcea versuri - Viața
satului nu i-a fost cunoscută ini-
odată agentul bucureștean care nici
nu ar putea trăi la sat - Preferă
robinetul în locul fântânii cu
găleata, lumina electrică în locul
lămpii de gaz, trotuarul în locul
drumurilor încărcate de praf
sau noroi etc. Prefera să se izoleze
cu o carte în mână sau să ~~nu~~
viseze, decât să stea de vorbă cu
cineva.

Totuși, în comuna Lissa - Hora
județul Pervomaisc pe Bug, a
întâlnit o femeie, moldoveancă,

a cărei bărbat, tot moldovean, era poet moldovean.

A fost curios să citească poezii moldovenești. - Vera Gogol, așa se numește femeea, i-a dat un volum tipărit, arătându-i și poezii în manuscris încă netipărite -

Ștefan Popescu a fost fericit de această descoperire -

Versurile erau într'adevăr bune și foarte interesante. Eroiul acestor versuri era cel al cronicarilor Grigore Ureche, Miron Costin etc.

Asta a fost tot ce știu eu că l-a interesat pe Ștefan Popescu în toată perioada cât am lucrat împreună.

Nu-i plăcea să meargă mi cămi, ci să stea acasă. Când era invitat de tinerel la o bogdină, o muncă sau altă petrecere zicea că este bătrân (47 ani) și foarte bolnav și începea să tușească și să se vaete.

Făcea foarte multe glume, era tot timpul în vervă, însă prefera singurătatea -

Dealtminteri ăsta este felul lui de viață și la București. Îmi aduc aminte că fiind rugat, a acceptat să fie mas la căsătoria a doi tineri. Ăsta la mijlocul ritualului a plecat lăsându-și soția acolo singură cu lumânarea în mână.

Nu mi-a vorbit niciodată că ar fi adunat cevă material în timpul acestei campanii -

Nici eu nu l-am văzut interesându-se de cevă deși lucram împreună - El nu ar fi acceptat pentru nimic în lume să locuiască singur. Prefera să doarmă pe pae jos, numai să fie cu mine.

Așa încât știu tot ce a făcut pe acolo fiindcă am fost aproape tot timpul împreună - Eu mai plecam când eram liber pe la mama babă descântătoare - El răcnea de mine că mă ocup cu aseme-

Dacă Ștefan Popescu nu ar fi fost încărcat cu milităria cred că nu ar fi rămas nici o clipă în această campanie.

Reprezea autoritățile locale – polițiștii ucraineni din slujba nemților.- A avut un conflict cu niște jandarmi nemți (austrieci) la Lissa-Hara-

În general s'-a manifestat deschis ura sa împotriva acelora cari erau în slujba nemților.

Aceasta este tot ceace știu eu privire la datele adunate de către Mihail Levente și Ștefan Popescu în regiunea de dincolo de Bug, cu prilejul campaniei de identificare a mololovenilor din acea regiune.-

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez proprie.

Antonescu

28 Ianuarie 1950.-

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Jtr.Jules Michelet No.17 declar următoarele :

Inainte de a pleca în campania de identificare a moldovenilor de peste Bug, ne-am adunat cu toţii în com.Varvarovca, peste Bug de Vosnesensc (în Transnistria). Acolo ANTON GOLOPENTIA ne-a arătat formularele tip cari urmau să fie complectate în satele moldoveneşti. Explicaţiuni ample nu ne-a dat întrucât nici nu era necesar, toţi fiind statisticieni de meserie. Tot atunci ne-a dat instrucţiuni cu privire la darurile ce trebuiau împărţite moldovenilor, pe bază de borderou sub semnătură, daruri ce trebuiau distribuite odată cu operaţiunea de inventariere a acestor moldoveni.

ANTON GOLOPENTIA în calitatea lui de şef alnostru, ne repartiza localităţile şi regiunea în care trebue să activăm. Era bine informat cu privire la aşezările moldoveneşti pe cari ni le indica, dându-ne dispoziţiuni să ne deplasăm chiar şi'n localităţile unde era doar un singur moldovean.

Borderourile pe care le complectam cu distribuirea darurilor şi cari purtau semnătura de primire, trebuiau predate "Consiliului de Patronaj" pentru descărcare.

In timpul muncii eram inspectaţi destul de des de către ANTON GOLOPENTIA care colinda peste tot. Cu prilejul inspecţiilor lui ne dădea şi regiunile şi localităţile unde urma să ne deplasăm.

El mergea întotdeauna înaintea noastră. Lua contact cu autorităţile administrative nemţeşti cărora le comunica nominal cine anume va activa în judeţul sau regiunea respectivă. Noi eram scutiţi de a lua contact cu nemţii.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

30 Ianuarie 1950

Declarație,

Subsemnatul Ratiu Anton născut în com. Beclean jud Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

Înainte de a pleca în campania de identificare a moldovenilor de peste Bug, ne-am adunat cu toții în com. Varvarovca, peste Bug de Vosnesensc (în Transnistria). Acolo Anton Golopentia ne-a arătat formularele tip cari urmau să fie completate în satele moldovenești. Explicațiuni ample nu ne-a dat întrucât nici nu era necesar, toți fiind statisticieni de meserie. Tot atunci ne-a dat instrucțiuni cu privire la darurile ce trebuiau împărțite moldovenilor, pe bază de bordereau nu semnătură, daruri ce trebuiau distribuite odată cu operațiunea de inventariere a acestor moldoveni.

Anton Golopentia în calitatea lui de șef al misiunii, ne repartiza localitățile și regiunea în care trebuie să activăm. Era bine informat cu privire la așezările moldovenești pe cari ni le indica, dându-ne dispoziții să nu deplasăm chiar și în localitățile unde era doar un singur moldovean. !!

Borderourile pe care le completam cu distribuirea alamurilor și care purtau semnătura de primire, trebuiau predate „Comisiei de Patronaj" pentru descărcare.

În timpul muncii eram inspectați destul de des de către Autor Salubrizarea care colinda peste tot. Cu prilejul inspecțiilor lui ne dădea și regiunile și localitățile unde urma să ne deplasăm.

El mergea întotdeauna înaintea noastră - Lua contact cu autoritățile administrative pentru ca le comunica nominal cine anume va activa în județul sau regiunea respectivă - Noi eram scutiți de a lua contact cu ele -

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez prezentul.

30 Ianuarie 950

Anton Petrescu

162

162

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON născut în comuna Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17, declar următoarele :

Inainte de a pleca în Campania de identificare a moldovenilor de peste Bug, mi s'a adus la cunoştinţă atât de către LEVENTE MIHAIL cât şi de către BIJI MIRCEA, cari erau legăturile mele pe linie politică, că Partidul a fost înştiinţat despre această lucrare şi că a fost de acord cu plecarea noastră.

După aproximativ patru luni de zile, LEVENTE a plecat la Bucureşti spunând că a fost chemat de către Partid întrucât i se încredinţaseră anumite sarcini politice. Acelaş lucru l-a făcut şi BIJI şi STOIANOVICI.

BIJI şiLEVENTE ne-a spus că Partidul este de acord ca noi să rămânem în continuare în Ucraina.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

30 Ianuarie 1950

Declarație,

Subsemnatul Catin Anton născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

Înainte de a pleca în campania de identificare a mormintelor de pește Bug, mi s'a adus la cunoștință atât de către Locotenent Mihail cât și de către Biji Mircea, cari erau legăturile mele pe linie politică, că Partidul a fost înștiințat despre această lucrare și că a fost de acord cu plecarea noastră.

După aproximativ patru luni de zile, Locotenent a plecat la București spunând că a fost chemat de către Partid întrucât i se încredințase anumite sarcini politice. Același lucru l-a făcut și Biji și Strămoriță.

Biji și Locotenent mi-a spus că Partidul este de acord ca noi să rămânem în continuare în Ucraina.

Acesta sunt eu declarația pe care o susțin și semnez proprie -

30 Ianuarie 950 Antonescu

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie No.17, declar următoarele :

Odată cu misiunea de identificarea moldovenilor de peste Bug (complectarea formularului tip, al borderourilor de distribuirea darurilor şi difuzarea manifestelor "Consiliului de Patronaj") şi s'a mai dat însărcinarea să facem rapoarte informative. Aceste rapoarte trebueau să cuprindă următoarele : starea de spirit a moldovenilor. Dacă au sau nu cunoştiinţă că sunt români. Dacă vor sau nu să fie repatriaţi în România. Dacă doresc să fie împroprietăriţi. Cum sunt organizaţi din punct de vedere politic, cine este comunist - câţi comunişti sunt. Apoi raportul trebuea să mai cuprindă starea economică a comunităţii respective precum şi date cu privire la o scurtă monografie, cuprinzând istoricul acelei aşezări moldoveneşti, cadrul geografic - adecă tipografia satului. Deasemeni date cu privire la religie cuprinzând şi situaţia bisericii adecă dacă există sau nu şi în ce stare se găseşte.

Date sumare cu privire la şcoală şi alte instituţiuni.

Toate aceste date i se trimeteau lui GOLOPENTIA ANTON.

Aceste rapoarte le întocmeam de comun acord. Forma definitivă a raportului o dădea STEFAN POPESCU.

LEVENTE făcea monografia sumară a satului respectiv.

După ce am rămas singur, nu am făcut în doi ani de zile niciun asemenea raport şi nici nu am fost obligat la aceasta.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu

31 Ianuarie 1950 ss.ANTON RATIU

1.= Ce cuprindea rapoartele informative cu privire la starea de spirit ?

1.= Aceste rapoarte trebueau să cuprindă cum anume privesc moldovenii colonizarea în România. Dacă erau bucuroşi sau nu că scapă de colhoz.

In general trebuea să se arate că sunt ostili sistemului Sovietic şi că aceea aşteaptă să fie colonizaţi în România şi împroprietăriţi.

./.

2.= Cum era tratat în raport aspectul politic al satului respectiv?

Trebuea să arate cum a fost organizată viaţa satului din punct de vedere politc. Adecă cine este comunist, câţi comunişti sunt în satul respectiv şi ce rd aveau din punct de vedere politic în organizarea comunităţii respective.

Raportul trebuea să arate că oamenii sunt împotriva comunismului şi că abea aşteaptă să fie împroprietăţiţi.

3.= Dar al religiei ?

Trebuea să se arate în raport că oamenii sunt credincioşi, că sunt bucuroşi că li s'a redat posibilitatea de a se ruga şi că vor avea din nou biserică şi preot.

4.= Care era discuţiile din cadrul grupei referitoare la această activitate ?

Fiecare din noi acceptaserăm benevol să efectuăm aceste lucrări peste Bug. Acceptând acest lucru era normal să ne supunem dispoziţiunilor pe cari le primeam dela ANTON GOLOPENTIA.

In cadrul echipei din care făceam parte s'a discutat această problemă şi s'a căzut de acord că aceste rapoarte trebuesc făcute aşa cum erau cerute de către ANTON GOLOPENTIA. Adecă să se denatureze adevărul în detrimentul sistemului colectivist şi Sovietic.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

31 Ianuarie 1950

166

Declarație,

Subsemnatul Lațiu Anton născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 11, declar următoarele:

Odată cu misiunea de identificarea moldovenilor de peste Bug (completarea formularului tip, al borderourilor de distribuirea afișelor și difuzarea manifestelor „Consiliului de Patronaj") mi s'a mai dat însărcinarea să fac rapoarte informative. Aceste rapoarte trebuiau să cuprindă următoarele; Starea de spirit a moldovenilor - Dacă au sau nu conștiința că sunt români - Dacă vor sau nu să fie repatriați în România, Dacă doresc să fie împroprietăriți. Cum sunt organizați din punct de vedere politic, cine este comunist - câți comuniști sunt. - Apoi raportul trebuia să mai cuprindă starea economică a comunității respective precum și date cu privire la o scurtă monografie, a ~~comunității respective~~ cuprinzând istoricul acelei așezări moldovenești, Cadrul geografic - adică topografia satului - Deasemeni date cu privire la religie cuprinzând și situația bisericii

/

adică dacă există sau nu și în ce otare se găsește -

Date mi mare cu privire la școală și alte instituțiuni -

Toate aceste date i-se trimiteau lui Iosif Constantin Hutan -

Aceste rapoarte le întocmeam de comun acord - Forma definitivă a raportului o dădea Ștefan Popescu. Acesta făcea monografia minară a satului respectiv.

După ce am rămas singur, nu am făcut în doi ani de zile nici un asemenea raport și nici nu am fost obligat la aceasta.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez propriu.

31 Ianuarie 950

1. Ce cuprindeau rapoartele informative cu privire la starea de spirit.

1. Aceste rapoarte trebuiau să cuprindă cum anume privesc moldovenii colonizarea în România. Dacă erau bucuroși sau nu că scapă de colhoz. În general trebuia să se arate că sunt ostili sistemu-

lui Sovietic ș'că ~~167~~ aștaptă să fie colonizați în România ș'împroprietăriți — 167

2. Cum era tratat în raport aspectul politic al satului respectiv?

2. Trebuia să arate cum a fost organizată viața satului din punct de vedere politic. Adecă cine este comunist, câți comuniști sunt în satul respectiv și ce rol aveau din punct de vedere politic în organizarea comunității respective.

Raportul trebuia să arate că oamenii sunt ~~sunt~~ împotriva Comunismului ș'că ales aștaptă să fie împroprietăriți.

3. Dar al religiei?

3. Trebuia să se arate în raport că oamenii sunt credincioși, că sunt bucuroși că li s'a redat posibilitatea de a se ruga ș'că vor avea din nou biserică și preot.

4. Care erau discuțiile din cadrul grupei referitoare la ocazată activitate -

4. Fiecare din noi acceptaserăm benevol să efectuăm aceste lucrări pentru Bug. Acceptând acest lucru era normal să ne supunem dispozițiunilor ce căpeteniile ne primeau de la Autoritatea Gospodărească.

-4-

In cadrul echipei din care făceam parte s'a discutat această problemă și s'a căzut de acord că aceste rapoarte trebuesc făcute așa cum erau cerute de către Autoritatea - Aducă-și se denatureze adevărul în detrimentul Sistemului Colectivist și Sovietic.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez proprie.

31 Ianuarie 950

Antim

168

168

Declarație,

Subsemnatul Rațiu Anton născut în com. Becleanu jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr 17, declar următoarele:

1. În ce interval de timp ai funcționat în U.R.S.S. în cadrul echipelor statistice? (Pe perioade):

1. a/ Perioada I-a, aproximativ în lunile Octombrie și Noembrie 1941 –

b. Perioada II-a, aproximativ sfârșitul lui Decembrie 941, Ianuarie și începutul lui Februarie 942. –

c/ Perioada III-a aproximativ sfârșitul lui Iunie 1942, întreg anul 1943 și anul 1944 până pe la Jumătatea lunei Mai 1944. –

2. Care a fost misiunea echipelor pe perioade?:

2. Perioadele I-a și a II-a au avut misiunea de a face recensământul general al brunilor și populației civile, din Provinciile Basarabia, Bucovina de Nord și Transnistria.

Perioada III-a Au avut misiunea de a face statistica moldovenilor de peste Bug.

Odată cu statistica moldovenilor, mai aveam misiunea de a distribui şolarurile date de către „Consiliul de Patronaj"

3. Care era procedeul distribuirei pachetelor şi care al inventăririi moldovenilor?

3. Fiecare familie era reprezentată în fata comisiei de către unul din membrii familiei respective care răspundea la următoarele întrebări: Numele şi prenumele soţului - Numele de fată al soţiei, prenumele ei precum şi a celorlalţi membrii din familie; profesiunea lor, etatea, ştiinţa de carte. Toate aceste odată se treceau într'un formular tip, tipărit la Bucureşti. - După această operaţiune statistică se elibera cetăţeanului un bon cu care se prezenta la magazia cu obiecte de unde primea a/ un kgr. de săpun rufe, b/ două kgr. sare bucătărie, c/ cinci pachete de tutun d/ Zece cutii de chibrituri iar pentru familiile cu copii sub doi ani de zile, un plus de 1/2 kgr. Zahăr.

4. Care era sistemul împrăștierii manifestelor?

4. Sistemul trebuea să fie următorul: Atât pe pereții magaziei cu dăruri, cât și la locul inventarierii, erau lipite asemenea manifeste.

De asemeni, în momentul distribuirii darurilor, trebuea să dăm cetățenilor câte unul din aceste manifeste. —

5. De unde primeați manifestele?

5. Manifestele ne erau trimise odată cu darurile pentru moldoveni, dela București dela „Consiliul de Patronaj". —

6. Ce știi despre manifeste venite prin alt sistem, sau confecționate la fața locului? — .

6. Nu știm nimic. — .

7. Din ce echipă făceai parte?

7. La început, aproximativ 2 luni 1/2, am lucrat cu Levente Mihai și Ștefan Popescu, mă refer la perioada III-a.

8. Cum v-ați achitat de sarcina împărțirii manifestelor? (Atunci când lucram cu Levente și Ștefan Popescu).

—.

9. Unde ați activat împreună cu Levente și Ștefan Popescu?

In prima perioadă am făcut parte din echipa lui Omică Ioan, în județele Bălți, Soroca și Hotin.

In a doua perioadă am făcut parte din echipa lui Kistan Adrian, în județul Moghilev-Podolsk.

—.

8. Nu am distribuit nici un manifest. Toate manifestele primite au fost aruncate în Bug ori către Levente și subsemnatul.

—.

9. In județul Voznesensc pe Bug: com. Alexandrovca, în jud. Elanețk: com. Vodina-Lorina. In jud. Pervomaisk pe Bug am lucrat numai cu Ștefan Popescu (Levente a format o altă echipă împreună cu învățătorul moldovean Cerpica Alexandru din com. Alexandrovka) în comunele: Lissa-Hora, Pisciani-Brod și orașul Pervomaisc. In jud. Gruska din regiunea Uman, în com. Lozovata și Moldovanca.

10. Care a fost misiunea echipei ?

10. Statistica tuturor moldovenilor și împărțirea pachetelor „Consiliului de Patronaj"

11. Ce alte misiuni ați mai avut ?

11. Nu am mai avut nici o altă misiune.

12. Ce ai lucrat din proprie inițiativă pe teritoriul din U.R.S.S. ?

12. Am adunat descântece și leacuri băbești precum și date cu privire la colonizarea acestor moldoveni de către Ecaterina II și cari înainte locuiau în sudul Basarabiei.

13. Cum erau strânse aceste date ?

13. Prin informațiunile directe luate dela bătrânii satelor.

14. Pentru ce ai luat inițiativa strângerii acestui material ?

14. Întâi pentrucă aceste date erau foarte interesante iar în al doilea rând, întrucât aveam de gând să predau descânteale și leacurile băbești culese, lui Butură Valeriu Prof. de la Cluj care este specialist în această materie.

15. Ce alte date ai mai strâns ?

15. Nu am strâns alte date. Însă m'am informat în legătură cu toate aspectele vieții din acele părți.

16. Ce date au strâns Ștefan Popescu și Levente?

16. Ștefan Popescu nu știu să fi strâns careva date. În schimb Levente aduna date referitoare la producția agricolă din perioada sovietică comparativ cu perioada hitleristă. Mai era preocupat de organizarea administrativă și politico-economică a satului (date pe care și le nota-d. ex. câți membrii de partid erau într'un sat pericum și Consumoliști.)

172

172

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17 declar următoarele :

In discutarea dispoziţiunilor date de către GOLOPENTIA, între mine STEFAN POPESCU şi LEVENTE, am ajuns la concluziunea că instrucţiunile date, este normal să fie executate întrucât nouă nu ni se impusese să efectuăm această muncă ci o acceptasem benevol.

1.= Cari erau aceste dispoziţii ce trebueau urmate ?

Complecarea formularului tip. Complecarea borderourilor de distribuirea pachetelor. Distribuirea pachetelor. Difuzarea manifestelor "Consiliului de Patronaj". Adunarea materialului monografic (benevolă- nu era nimeni obligat să adune material).

Odată cu distribuirea acestor pachete şicu difuzarea manifestelor "Consiliului de Patronaj" aveam dispoziţiuni să lămurim moldovenii că darurile le sunt trimise de către fraţii lor din România.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

31 Ianuarie 1950

173

173

Declaratie,

Subsemnatul Ratiu Anton născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

In discutarea dispozitiunilor date de către Golopentea, între mine ~~și~~ Ștefan Popescu și Levente, am ajuns la concluzia că instrucțiunile date, este normal să fie executate întrucât noroc nu ni se impusese să efectuăm această muncă ci o acceptaserăm benevol.

1) Care erau acele dispoziții cetrebuean urmate?!

1. Complectarea formularului tip. Complectarea borderourilor de distribuirea pachetelor. - Distribuirea pachetelor. - Difuzarea manifestelor Consiliului de Patronaj. - Adunarea materialului monografic (benevolă - nu era nimeni obligat să adune material -)

Odată cu distribuirea acestor pachete și cu difuzarea manifestelor

„Consiliului de Patronaj" avem dispoziţiuni să lămurim moldovenii că darurile le sunt trimise de către fraţii lor din Romînia.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţin şi semnez prezîn.

31 Ianuarie 1950 Antim Cătă

1944

174

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet 17, declar următoarele :

1.= Unde au avut loc primele discuţii referitoare la lucrările de peste Bug?

Primele discuţiuni cu privire la lucrările de peste Bug, au avut loc în iarna anului 1942 la Vela Hoţului în Transnistria cari au continuat la Bucureşti La aceste discuţiuni nu am participat nefăcând parte din direcţia Oficiului de Studii. Numirea mea făcându-se în ultima vreme prin intervenţia lui BETEA cu care eram prieten.

Primele discuţiuni cu privire la această problemă, la cari am participat şi eu, au avut loc la Varvoca lângă Vosmsensc.

2.= Cine dădea directive de felul cum trebuea dusă munca ?

ANTON GOLOPENTIA.

3.= Dela cine mai primeaţi dispoziţii?

Dela nimeni în afară de A.GOLOPENTIA.

4.= Cari erau dispoziţiile primite ?

Dispoziţiunile date de GOLOPENTIA erau următoarele :

Să fim cu băgare de seamă cu privire la complectarea formularului tip.
Să complectăm concomitent borderourile cu distribuirea darurilor ca să nu rămânem încărcaţi faţă de "Consiliul de Patronaj".
Să ne informăm unde mai sunt moldoveni, chiar izolaţi (unul singur).
Să distribuim manifestele "Consiliului de Patronaj". Să ne terminăm munca în cel mai scurt timp posibil.

Atitudinea noastră să fie serioasă şi demnă.
Să nu facem prostii.

5.= Ce alte dispoziţii sau mai primit ?

Cu prilejul unei vizite făcută de Prof.DIMITRIE GUSTI la aproximativ două luni dela începerea campaniei, vizită făcută în com.Şerbulovca unde lucra MANESCU CORNELIU şi CORBEA DUMITRU, DIMITRIE GUSTI i-a sugerat idea (lui GOLOPENTIA) de a ne propune să adunăm material monografic din satele moldoveneşti, pentru a fi publicat.

./.

175

ANTON GOLOPENTIA ne-a transmis această dorinţă a lui DIMITRIE GUSTI, fără a ne obliga să o executăm. Rămânea ca fiecare din noi să procedeze cum crede de cuviinţă.

6.= Instrucţiunile au fost discutate între membrii echipei ?

Singurele discuţiuni pe care le-am avut, au avut loc între LEVENTE, STEFAN POPESCU şi subsemnatul. LEVENTE mi-a propus mie şi lui ST. POPESCU să-i cerem lui GOLOPENTIA să ne repartizeze împreună. Acest lucru a fost admis. LEVENTE spunea că noi trei formăm o celulă de Partid. Am luat hotărârea să ajutăm familiile cari aveau membrii în armata Roşie. La fel am luat hotărârea să nu distribuim nici-un manifest de al "Consiliului de Patronaj" ci să le aruncăm. Deasemeni să avem o atitudine comunistă. Cu alţi membrii nu am avut nici-o discuţie referitoare la instrucţiunile primite.

7.= Ce rubrici cuprindeau formularele tip?

Numărul curent
Numele şi pronumele
Capul de familie
Numele de fată al soţiei
Numele celorlalţi membrii din familie
Naţionalitatea
Religia
Profesia
Etatea
Stiinţa de carte
Locul naşterii

8.= Cari au fost discuţiile referitoare la rapoartele care trebuiau să arate activitatea echipei din care făceai parte?

Nu-mi amintesc să fi primi instrucţiuni referitoare la rapoarte de activitate. Nici nu am făcut vre-un asemenea raport.

9.= Cum se comunicau rezultatele obţinute, că munca într'o localitate a fost terminată? etc.

La început lucram cu toţii în aceiaşi regiune. GOLOPENTIA cunoscând numărul moldovenilor ştia cât timp ne-a trebuit necesită inventarierea lor. Aşa încât veneam în localitatea respectivă, ne indica unde suntem repartizaţi şi aproape totdeauna ne transporta personal în localitatea respectivă. Mai târziu. Mi s'a repartizat pentru muncă o regiune mare, judeţul Melitopol, judeţul Berdiansc, judeţul Marinopol şi o parte din regiunea Stalino (Volnovaca).

In această regiune am fost dus de GOLOPENTIA. Nu mi s'a fixat termen pentru terminarea lucrărilor. Raporte nu am făcut.

10.= Cum predai lucrările?

Sau le dădeam personal lui GOLOPENTIA când trecea pela mine în inspecţie, sau le trimeteam la Golta când venea camionul cu pachete.

11.= Ce denumire a avut echipa din care făceai parte, alături de LEVENTE şi STEFAN POPESCU?

Nu-mi amintesc ca echipa din care făceam parte să fi avut vre-o denumire.

./.

12.≙ Ai discutat vreodată cu STEFAN POPESCU sau LEVENTE în privinţa cuprinsului vreunui raport, sau a unor lucrări făcute de ei?

Nu am discutat niciodată cu privire la rapoarte sau lucrări. Îmi amintesc însă de datele pe care le-a adunat LEVENTE, adecă, informaţiuni cu privire la sectorul agricol - producţia medie la hectar la grâu pe toate produsele. Organizarea administrativă a colhozului. Organizarea politică a colhozului şi comunei. Organizarea clubului bibliotecii, asistenţie sociale, creşele de copii şi întreprinderi industriale dacă erau.

Menţionez că cele sepuse de mine reprezintă purul adevăr. In caz când se va dovedi că am ascuns adevărul, cer să suport consecinţele.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

31 Ianuarie 1950

178

177

Declarație,

Subsemnatul Ratiu Brîm născut în com. Becleanu jud. Someș la 14 Martie 96, domiciliat în București. Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

1. Unde au avut loc primele discuții referitoare la lucrările de peste Bug?

1. Primele discutiuni cu privire la lucrările de peste Bug, au avut loc în iarna anului 1942 la Valea Hotului în Transnistria cari s'au continuat la București. La aste discutiuni nu am participat nefăcând parte din directia Oficiului de studii - Numirea mea făcându-se în ultima vreme prin intervenția lui Betea cu care eram prieten.

Primele discutiuni cu privire la această problemă, la cari am participat m'au avut loc la Târgovrea Vămănesc. —

2. Cine dădea directive de felul cum trebuia dusă munca?

2. Anton Golopentia.

—

3. Dela cine mai primeați obligații?

3. Dela nimeni în afară de A. Golopentia

/.

4 Cari erau dispozițiile primite ?

4. Dispozițiunile date de Golopenția erau următoarele:

Să fim cu băgare de seamă cu privire la completarea formularului tip.

Să completăm cu comitent borderourile cu distribuirea darurilor ca să nu rămânem în cărți fată de „Consiliul de Patronaj".-

Să ne informăm unde mai sunt moldoveni, chiar izolați (Ismail Bucuria)

Să distribuim manifestele „Consiliului de Patronaj".

Să ne terminăm munca în cel mai scurt timp posibil.-

Atitudinea noastră să fie serioasă și demnă.-

Să nu facem prostii.-

5. Ce alte dispoziții sau mai primit ?

5 Cu prilejul unei vizite făcută de Prof. Dimitrie Gusti la aprotimativ două luni dela începerea campaniei, vizită făcută în com. Serbulovca unde lucra Mănescu Cornelia și Cortea Dumitru, Dimitrie Gusti i-a sugerat ideea (lui Golopenția) de a ne propune să adunăm material monografic din satele moldovenești și pentru a fi publicat.

178 179

Auto Goloșcutia ne-a transmis aceeași dorință a lui Dimitrie Gunti, fără a ne obliga să o executăm - Rămânea ca fiecare din noi să procedeze cum crede de cuviință.

4. Instrucțiunile au fost discutate între membrii echipei?

4. Singurele discuții pe care le-am avut, am avut le între Leventé, Ștefan Popescu și subsemnatul. Leventé mi-a propus mie și lui St. Popescu să-i cerem lui Goloșcutia să ne repartizeze împreună. Acest lucru a fost admis. Leventé spunea că noi trei formăm o Celulă de Partid. Am luat hotărârea să ajutăm familiile cari aveau membrii în Armata Roșie. La fel am luat hotărârea să nu distribuim nici un manifest de-al „Consiliului de Patronaj" ci să le aruncăm. - Deasemeni, să avem o atitudine Comunistă. Cu alți membrii nu am avut nici o discuție referitoare la instrucțiunile primite. /.

5. Ce rubrici cuprindeau formularele tip.?

5. Numărul curent. Numele și prenumele capului de familie. Numele de fată al soției. Numele celorlalți membrii din familie. Naționalitatea. Religia. Profesia. Etatea. Știința de carte. Locul nașterii.

6. Cari au fost discuțiile referitoare la rapoartele care trebuiau să arate activitatea echipei din care făceai parte?

6. Nu-mi amintesc să fi primit instrucțiuni referitoare la rapoarte de activitate. Nici un am făcut vre-un asemenea raport.

7. Cum se comunicau rezultatele obținute, că munca într'o localitate a fost terminată? etc.

7. La început lucram cu toții în acelaș regiune - Golopenția cunoscând mișcările moldovenilor, știa cât timp necesită inventarierea lor - Așa încât venea în localitatea respectivă, ne indica unde muntenii repartizați și apoi toți împreună ne transporta personal în localitatea respectivă. Mai târziu, am lucrat singur. Mi-sa

repartizat pentru o regiune mare: Judetul Melitopol, judetul Berdiansc, judetul Mariupol și o parte din regiunea Stalino (Volnovaca)

In această regiune am fost dus de Golopentia - Nu mi s'a fixat termen pentru terminarea lucrărilor - Rapoarte nu am făcut -

8. Cum predai lucrările?

8. Sau le dădeam personal lui Golopentia când trecea pe la Imine în inspecție, sau le trimiteam la Golta când venea camionul cu pachete -

9. Ce denumire a avut echipa din care făceai parte alături de Levente și Ștefan Popescu -

9. Nu-mi amintesc ca echipa din care făceam parte să fi avut vre-o denumire.

10. Ai discutat vre-odată cu Ștefan Popescu sau Levente în privința cuprinsului vreunui raport, sau a unor lucrări făcute de ei -

10. Nu am discutat nici odată cu privire la rapoarte sau lucrări. Îmi amintesc însă de datele pe care le-a adunat Levente, până deca, informațiuni

cu privire la sectorul agricol - producția medie la hectar la aproape toate produsele. Organizarea administrativă a colhozului - Organizarea politică a colhozului și comunei - Organizarea căminului bibliotecii, asistenței sociale, Creșele de copii și întreprinderi industriale dacă erau.

Menționez că cele spuse de mine reprezintă pur adevăr. În caz când se va dovedi că am ascuns adevărul, cer să suport consecințele.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez personal -

31. Ianuarie 950.

Ant. Rațiu

181

180

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17 declar următoarele :

1.= Care ţi-au fost vederile politice în ultimul timp?

Vederile mele politice, în cea mai mare parte se baza pe linia pe care o urma Lucreţiu Pătrăşeanu.

2.= Care era această linie a lui PATRASCANU ?

PATRASCANU era împotriva sancţionării în chip drastic a grupărilor reacţionare. Era într'o măsură oarecare un fel de apărător al lor.

Vedea rezolvarea problemelor capitale mai evolutiv, în colaborare cu partidele istorice şi în acelaş timp în colaborare şi cu occidentul.

3.= Cine mai împărtăşea aceste idei (din cercul dumitale ?

BETEA NICOLAE, PAVEL CONSTANTIN, RUPENIAN EMANUEL, BELU ZILBER, ARGANINI VICENTIU şi MICSA REMUS.

4.= Ce ai întreprins în sensul vederilor Dtale politice ?

Acceptarea propunerii de a pleca fraudulos în străinătate. Incercarea de a sustrage cărţile lui PATRASCANU date cu dedicaţie exregelui Mihai I. Intervenţia pentru DANULESCU şi tăinuirea întregii probleme a fugii.

5.= Pe ce te bazai când faci afirmaţia că BETEA NICOLAE împărtăşea linia lui PATRASCANU ?

BETEA mi-a afirmat că a discutat în repetate rânduri cu PATRASCANU această problemă şi că el este de acord cu ea.

6.= Dar PAVEL CONSTANTIN ?

Cu PAVEL eu nu am discutat această problemă însă BETEA mi-a spus că şi PAVEL este de acord cu linia lui PATRASCANU iar dovada este tocmai faptul că şi el vroea să fugă peste frontieră.

7.= Dar Rupenian Em.?

Rupenian îi era foarte devotat lui PATRASCANU. Era în stare de orice sacrificiu pentru el. Aceasta mi-a afirmat-o personal. Discuţii politice propriu zise n'am avut cu el niciodată.

8.= Dar BELU ZILBER?

Discuţiuni politice de acest fel nu am avut cu BELU ZILBER însă mi-am dat seama de acest lucru din discuţiile lui cu BETEA şi mai ales din afirmaţiile făcute de BETEA = că BELU ZILBER este cel mai bun prieten al lui PATRASCANU şi că este de acord cu linia acestuia.

./.

181

9.= Dar ARGANINI VICENTIU?

Din discuţiile avute cu el reese că era un mare admirator al lui PATRASCANU, în sensul că atitudinea conciliatoare a acestuia este cea mai nimerită.

181

10.= Dar MICSA REMUS ?

Era de acord cu tot ceeace făcea PATRASCANU căruia îi era foarte devotat. Aceasta o ştiu atât din discuţiunile avute cu el, cât şi din manifestările lui cari dovedeau acest lucru. Mă refer în special la discuţiunea avută cu el la "Princiar" când PATRASCANU era la Bruxelles, ocazie, când mi-a afirmat că PATRASCANU este probabil să nu se mai întoarcă.

3 Februarie 1950

ss.ANTON RATIU

182

Declarație,

182 ...

Subsemnatul Ratiu Anton născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București-Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

1. Care ți-au fost vederile politice în ultimul timp?

1. Vederile mele politice, în cea mai mare parte, se bazau pe linia pe care o urma Lucrețiu Pătrășcanu.

2. Care era această linie a lui Pătrășcanu.

2. Pătrășcanu era împotriva sancțiunilor în chip drastic a grupărilor reacționare. Era într'o măsură oarecare un fel de apărător al lor. Vedea rezolvarea problemelor capitale mai evolutiv, în colaborare cu partidele istorice și în acelaș timp în colaborare și cu occidentul.

3. Cine mai împărtășea aceste idei (din cercul dumitale)?

3. Betia Nicolae, Pavel Constantin, Rupcsian Emanuel, Beli Zilber, Arganini Vicențiu și Micșa Remus.

Anton Ratiu

4. Ce ai întreprins în sensul vederilor d-tale politice ?

4. Acceptarea propunerii de a pleca fraudulos în străinătate. Încercarea de a sustrage cărțile lui Pătrășcanu date cu dedicație exregelui Mihai I. Intervenția pentru Dănulescu și tăinuirea întregii probleme a fugii.

5. Pe ce te bazezi când faci afirmația că Betea Nicolae împărtășea linia lui Pătrășcanu ?

5. Betea mi-a afirmat că a discutat în repetate rânduri cu Pătrășcanu această problemă și că el este de acord cu ea.

6. Dar Pavel Constantin ?

6. Cu Pavel eu nu am discutat această problemă însă Betea mi-a spus că și Pavel este de acord cu linia lui Pătrășcanu iar dovada este tocmai faptul că și el voia să fugă peste frontieră.

7. Dar Rupinian Em.

7. Rupinian îi era foarte devotat lui Pătrășcanu. Era în stare de orice sacrificiu pentru el. Această mi-a afirmat-o personal. Discuții politice propriu-zise n'am avut cu el niciodată.

Anton Cațin

8. Dar Belu Zilber?

8. Discuțiuni politice de acest feliu nu am avut cu Belu Zilber însă mi-am dat seama de acest lucru din discuțiile lui cu Bettea și mai ales din afirmațiile făcute de Bettea - că Belu Zilber este cel mai bun prieten al lui Pătrășcanu și că este de acord cu linia acestuia.

9. Dar Arganini Vicentiu?

9. Din discuțiile avute cu el, reese că era un mare admirator al lui Pătrășcanu, în sensul că atitudinea conciliatoare a acestuia este cea mai nimerită.

10. Dar Micșa Remus

10. Era de acord cu tot ceace făcea Pătrășcanu căruia îi era foarte devotat. Aceasta o știu atât din discuțiunile ce am avut cu el, cât și din manifestările lui care dovedeau acest lucru. Mă refer în special la discuțiunea avută cu el la „Princiar" când Pătrășcanu era la Bruxelles, ocazie când mi-a afirmat că Pătrășcanu este foarte bine și nu se mai întoarce

3 Februarie 950.

184

184

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17 declar următoarele :

Pe BELU ZILBER l-am cunoscut în următoarele împrejurări. Intr'una din zilele lunei Iunie 1944, în faţa Institutului Central de Statistică din Splaiul Unirei No.28, mi-a fost prezentat BELU ZILBER, de către BETEA NICOLAE sau STEFAN POPESCU (înclin să cred mai curând că l-am cunoscut prin STEFAN POPESCU, care mi-a spus cu acel prilej că acesta este un mare economist şi bun prieten de al lui MANUILA şi ANTON GOLOPENTIA.

Inainte de a-mi fi prezentat, l-am văzut în faţa Institutului, în stradă, stând de vorbă cu GOLOPENTIA. După ce a terminat discuţiunea a venit la noi şi atunci mi-a fost prezentat.

Nu-mi pot aminti deloc dacă atunci în stradă mi-a spus de mis iunea dela Caransebeş sau când am mers la el acasă în Str. Dionisie Lupu No.2. In tot cazul până la plecarea în misiune, la această adresă, am fost atât cu BETEA NICOLAE cât şi cu STEFAN POPESCU. Aceasta pentru a primi instrucţiuni în privinţa misiunii.

ss.ANTON RATIU

4 Februarie 1950

185

Declarație,

Subsemnatul Rațiu Anton născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

Pe Belu Zilber l-am cunoscut în următoarele împrejurări. Într'una din zilele lunei Iunie 1944, în fața Institutului Central de Statistică din Splaiul Unirii Nr. 28, mi-a fost prezentat Belu Zilber, de către Betea Nicolae (sau Ștefan Popescu (înclin să cred mai curând că l-am cunoscut prin Ștefan Popescu, care mi-a spus că acesta este un mare economist și bun prieten de-al lui Mănăilă și Anton Golopenția).

Înainte de a-mi fi prezentat, l-am văzut în fața Institutului, în stradă, stând de vorbă cu Golopenția. După ce a terminat discuția mea a venit la noi și atunci mi-a fost prezentat.

Nu-mi pot aminti dacă atunci în stradă mi-a spus de misiunea de la Caransebeș & sau când am mers la el acasă în Str. Dimisie Lupu Nr. 2. În tot cazul, până la plecarea în misiune, la această adresă, am fost atât cu Betea Nicolae cât și cu Ștefan Popescu. Aceasta pentru a primi instrucțiuni în privința misiunii.

4 Februarie 950 Anton Rațiu

186

186

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17 declar următoarele :

1.= Pe ce te bazezi atunci când afirmi că MICSA REMUS împărtăşea linia lui PATRASCANU ?

MICSA a ştiut din capul locului de fugă, fiind pus în curent de BETEA. Tot BETEA i-a comunicat că PATRASCANU este vorba să nu rămână la Bruxelles. Pentru care motiv, au aşteptat un telefon dela PATRASCANU în cazul când rămâne în străinătate.

La înapoierea lui PATRASCANU, la aerodorm l-a întâlnit pe Cpt.ZAHARIA ce care i l'a prezentat peMAX MANOLESCU La rândul lui şi în scopul fugii, i-a prezentat pe aceştia lui BETEA care a şi intrat în tratative cu ei.

A insistat foarte mult să plece în străinătate odată cu noi, spunând că aicea nu are ce să facă.

Din discuţiile cu el reeşea că-i era foarte devotat lui PATRASCANU şi că era de acord, cu linia lui politică.

Aceasta dovedeşte că el socotea ca normală fuga lui PATRASCANU în străinătate.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

6 Martie 1950

187

187

Declarație,

Subsemnatul Ratiu Aurel născut în com. Bicleanu jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

1. Pe ce te bazezi atunci când afirmi că Micsa Remus împărtășea linia lui Pătrășcanu?

1. Micsa a plecat din capul locului de fugă, fiind pus în curent de Betea. Tot Betea ia comunicat că Pătrășcanu este vorba să rămână la Bruxelles. Pentru care motiv, am așteptat un telefon de la Pătrășcanu în cazul când rămâne în străinătate.

La înapoierea lui Pătrășcanu, la aerodrom l-a întâlnit pe Gh. Zaharia care i-l-a prezentat pe Max Manolescu. La rândul lui și în acest fugă, i-a prezentat pe acesta lui Betea care a și intrat în tratative cu ei.

A insistat foarte mult să plece în străinătate odată cu noi, spunând că aicea nu are ce să facă.

Din discuțiile cu el reieșea că-i era foarte dușmănită lui Pătrășcanu și că era de acord cu linia lui politică.

Această adevărată că el socotea ca normală fuga lui Pătrășcanu în străinătate.

Aceasta-i tot ce știu și declarația pe care o susțin și semnez prezentă.

6. ~~Martie~~ Februarie 950

188

188

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com.Becelan Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17, declar următoarele :

1.= Impotriva cui au fost îndreptate acţiunile întreprinse în ţară datorită concepţiilor Dtale politice ?

Aceste acţiuni erau îndreptate împotriva Guvernului şi a Partidului.

2.= Ce se urmărea prin fuga din ţară?

BETEA îmi spunea în această privinţă că prin plecarea noastră şi a lui PATRASCANU Partidul v'a primi o lovitură puternică. Ceeace însemna că prin aceasta se urmărea ducerea unei acţiuni dăunătoare Regimului.

3.= Ce urma să întreprinzi în străinătate ?

Nu mi s'a spus niciodată, de către nimeni ce urma să întreprindem în străinătate din punct de vedere politic. Totuşi aş fi luat parte la acţiunile întreprinse de ei.

ss.ANTON RATIU

6 Februarie 1950

189

Declarație,

189

Subsemnatul Ratiu Anton născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

1. Împotriva cui au fost îndreptate acțiunile întreprinse în țară datorită concepțiilor d-tale politice?

1. Aceste acțiuni erau îndreptate împotriva Guvernului și a Partidului. —

2. Ce se urmărea prin fuga din țară?

2. Bătea îmi spunea în această privință că prin plecarea noastră și a lui Pătrășcanu Partidul va primi o lovitură grea. Ceace înseamnă că prin aceasta se urmărea ducerea unei acțiuni dăunătoare Regimului. —

3. Ce urma să întreprinzi în străinătate?

3. Nu mi s'a spus niciodată, de către nimeni ce urma să întreprindem în străinătate din punct de vedere politic. Totuși aș fi luat parte la acțiunile întreprinse de ei. —

6 Februarie 950 Anton Ratiu

190

190

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON născut în comuna Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17 declar următoarele :

1.= Pe ce te bazezi atunci când afirmi că ARGANINI VICENTIU împărtăşea linia lui PATRASCANU ?

Mi-a afirmat că el este pentru o sancţionare mai uşoară a reacţionarilor, motiv pentru care îl admira pe PATRASCANU în măsurile pe cari le-a luat acesta în sensul arătat.
Cunoştea şi cazul DANULESCU pe care îl compătimea.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

6 Februarie 1950

191

Declarație, 191

Subsemnatul Ratiu Anton născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

1. Pe ce te bazezi atunci când afirmi că Argaminii Vicențiu împărtășea linia lui Pătrășcanu?

1. Mi-a afirmat că el este pentru o sancționare mai ușoară a reacționarilor, motiv pentru care îl admiră pe Pătrășcanu în măsurile pe care le-a luat acesta în sensul arătat. Cunoștea și cazul Dămulescu pe care îl compătimea

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez prezentă.

6 Februarie 950 Ratiu Anton

192

192

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17 declar următoarele :

1.= Pe ce te bazezi atunci când afirmi că RUPENIAN împărtăşea linia lui PATRASCANU ?

In primul rând prin faptul că el a acceptat să intervinăla PATRASCANU pentru DANULESCU, ceeace dovedeşte că era împotriva sancţionării drastice a unui criminal de război şi respectiv a reacţionarilor. Apoi faptul că s'a interesat de motivul arestării lui DUTESCU fiind trimis de PATRASCANU înseamnă că se bucura de totala încredere a acestuia.
El afirma că ţine atât de mult la PATRASCANU încât ar fi în stare să se sacrifice pentru el.
A afirmat acest lucru când l-am întrebat cum se împacă cu munca. Mi-a răspuns că are extrem de multă muncă, că este aproape tot timpul ocupat,însă toate acestea le face pentru PATRASCANU.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

6 Februarie 1950

193

193

Declaratie,

Subsemnatul Ratiu Anton născut în com. Becleau jud. Somes la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucuresti Str. Jules Michelet Nr 17, declar următoarele:

1. De ce te bazezi atunci când afirmi că Rupmiau împărtăsea linia lui Pătrăscanu?

1. În primul rând prin faptul că el a acceptat să intervină la Pătrăscanu pentru Dănulescu. Ceace dovedeste că era împotriva sancționării dracice a unui criminal de război și respectiv, a reactionarilor. Apoi faptul că s'a interesat de motivul arestării lui Dutescu fiind trimis de Pătrăscanu înseamnă că se bucura de totala încredere a acestuia.

El afirma că tine atât de mult la Pătrăscanu încât ar fi în stare să se sacrifice pentru el.

A afirmat acest lucru când l-am întrebat cum se împacă cu munca. Mi-a răspuns că are atâtea de multe

munca, cât este apro-
pe tot timpul ocupat
însă toate acestea le
face pentru Pătrășcanu.

Această e declarația pe
care o susțin și semnez proprie.

6 Februarie 950

194
~~203~~

194

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet 17, declar următoarele :

1.= Cari au fost motivele care te-au determinat să iei parte la pregătirile de fugă în străinătate ?

Consideram că politica dusă de regim nu este cea justă, în sensul că nu eram de acord cu drasticile sancţionări ale reacţionarilor şi necesară colaborarea atât cu partidele istorice cât şi cu Occidentul. Aceste motive m'au determinat să particip la organizarea fugii şi tot ele m'ar fi determinat să particip la acţiunile grupului duse împotriva regimului.

ss.ANTON RATIU

7 Februarie 1950

195

195

Declaratie,

Subsemnatul Catin Anton născut în com. Decean jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucuresti Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

1. Cari au fost motivele care te-au determinat să iei parte la pregătirile de fugă în străinătate?

1. Consideram că politica dusă de regimul nostru este cea justă, în sensul că nu eram de acord cu drastice sancționări ale reacționarilor și credeam că este necesară colaborarea atât cu partidele istorice cât și cu occidentul. Aceste motive m'au determinat să particip la organizarea fugii și tot ele m'ar fi determinat să particip la actiunile grupului dusc împotriva regimului.

7 Februarie 950 Anton Catin

196
24
196

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17, declar următoarele :

I.= Pe ce te bazezi atunci când afirmi că PAVEL CONSTANTIN împărtăşea linia lui PATRASCANU?

Cu PAVEL, personal, nu am vorbit niciodată de PATRASCANU sau de linia politică a acestuia.
Totuşi, părerile lui îmi sunt cunoscute datorită afirmaţiilor lui BETEA care mi-a spus despre acesta următoarele:

— Că îl apreciază mult pe PATRASCANU cu care este de acord în ceeace priveşte politica dusă de el. Adică era pentru o colaborare cu partidele istorice şi occidentul. Deasemeni nu era câtuşi de puţin pentru o sancţionare drastică a elementelor reacţionare.

Iar cea mai bună dovadă că-i împărtăşea linia, este faptul că se hotărâse să fugă în străinătate odată cu PATRASCANU şi grupul acestuia, fugă la organizarea căreia participase în mod activ şi mai convinsese şi pe alţii pentru această fugă (MALINAS şi TREBICI).

Totodată îmi amintesc că discursul lui PATRASCANU dela Cluj l-a încântat. Si acest fapt mi l-a comunicat BETEA. Dealtfel atitudinea lui PAVEL nu a fost pentru acest regim. Când a fost invitat de Partid să-şi facă autocritica, a refuzat categoric acest lucru. Tot BETEA m'a informat despre acest fapt.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

7 Februarie 1950

197

197

Declarație,

Subsemnatul Ratiu Anton născut în com. Becleanu jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

Pe ce te bazezi atunci când afirmi că Pavel Constantin împărtășea linia lui Pătrășcanu?

Cu Pavel, personal, nu am vorbit niciodată de Pătrășcanu sau de linia politică a acestuia. Totuși, părerile lui îmi sunt cunoscute datorită afirmațiunilor lui Betea care mi-a spus despre acesta următoarele: Că îl apreciază mult pe Pătrășcanu cu care este de acord în ceace privește politica dusă de el - Adică era pentru o colaborare cu partidele istorice și occidentul. Deasemeni mi era știut de puțin pentru o sancționare drastică a elementelor reactionare. Iar ca mai bună dovadă că-i împărtășea linia, este faptul că se hotărâse

Anton Ratiu

să fugă în străinătate odată cu Pătrăscanu și grupul acestuia, fugă la organizarea căreia participase în mod activ și mai amărâtă este și pe alții pentru această fugă (Mălinaș și Trelbici.)-

Totodată îmi amintesc că discursul lui Pătrăscanu de la Cluj l-a încântat- Și acest fapt mi l-a comunicat Betea.

Dealtfel atitudinea lui Pavel nu a fost pentru acest regim. Când a fost invitat de Partid să-și facă autocritica, a refuzat categoric acest lucru- Tot Betea m'a informat despre acest fapt.

Această îmi este declarația pe care o susțin și semnez prezentă

7.-Februarie 950 Justin Rat

198

198

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17 declar următoarele :

1.= Pe ce te bazezi atunci când afirmi că BELU ZILBER împărtăşea linia lui PATRASCANU ?

In primul rând ştiu atât din afirmaţiile lui BETEA cât şi din ale lui ZILBER că cel mai bun prieten al lui PATRASCANU este acesta. Ceeace înseamnă că se înţelegeau perfect altfel nu era cu putinţă să fie prieteni. Cărţile lui PATRASCANU înainte de a fi date la tipar au fost văzute de ZILBER. Acest lucru l-a afirmat chiar ZILBER când eram într'o seară la el împreunăcu BETEA. Tot atunci l-am auzit cum îi lăuda activitatea cu, multă dragoste şi stima în acelaş timp. Afirma că PATRASCANU este moderat în politica lui şi că această este foarte bine.

Din afirmaţiunile lui BETEA ştiu că şi ZILBER ca şi PATRASCANU era pentru o colaborare cu partidele istorice şi occidentul.

Tot BETEA mi-a afirmat că PATRASCANU se consultă cu ZILBER în absolut toate chestiunile politice şi administrative.

ZILBER i l-a recomandat lui PATRASCANU pe RUPENIAN pentru postul de director de cabinet iar la sugestia lui BETEA, tot ZILBER i l-a recomandat şi pe DAN DUTESCU pentru postul de şef de cabinet.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţin şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

7 Februarie 1950

199

199

Declarație

Subsemnatul Ratiu Anton născut în com. Becleanu jud. Someș la 14 Martie 916 domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

1. Pe ce te bazezi atunci când afirmi că Belu Zilber împărtășea linia lui Pătrășcanu?

1. În primul rând știu atât din afirmațiunile lui Betea cât și din ale lui Zilber că cel mai bun prieten al lui Pătrășcanu este acesta. Acăe înseamnă că se înțelegeau perfect altfel nu era cu putință să fie prieteni. Cărțile lui Pătrășcanu înainte de a fi date la tipar au fost văzute de Zilber. Acest lucru l-a afirmat chiar Zilber când eram împreună la el împreună cu Betea. Tot atunci l-am auzit cum își lăuda activitatea cu multă dragoste și stimă în același timp. Afirma că Pătrășcanu este moderat în politica lui și că acasta este foarte bine.

Anton Ratiu

Din afirmațiunile lui Betea știu că și Silber ca și Pătrășcanu era pentru o colaborare cu partidele istorice și occidentul.

Tot Betea mi-a afirmat că Pătrășcanu se consultă cu Silber în absolut toate chestiunile politice și administrative.

Silber i-a recomandat lui Pătrășcanu pe Rupeni au pt. postul de director de cabinet iar la sugestia lui Betea, tot Silber i-a recomandat și pe Dan Dutescu pt. postul de șef de cabinet.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez propriu.

7 Februarie 950 Anton Rațiu

200

200

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17 declar următoarele :

1.= Ce discuţii ai avut cu STEFAN POPESCU referitoare la plecare ?

După ce ne-a fost acordată bursa de specializare pentru Paris şi ni se comunicase oficial acest lucru de către directorul "Institutului Francez", FILIP REBEIROL, în cabinetul lui PATRASCANU, fiind de faţă numai eu şi STEFAN POPESCU (ceilalţi nu veniseră - BETEA şi PAVEL), am început să ne pregătim actele. Am avut mai multe discuţiuni cu STEFAN POPESCU cu privire la întocmirea actelor şi la urgantarea paşapoartelor. BETEA îşi luase angajamentul că va vorbi cu PATRASCANU pentru obţinerea paşapoartelor, însă nu făcea absolut nimic.

STEFAN POPESCU a fost în câteva rânduri la mine să discutăm această problemă. El îmi spunea să merg la PATRASCANU şi să-l rog să ne ajute la obţinerea paşapoartelor. La rândul meu fiind asigurat de BETEA că va aranja el acest lucru î-i spuneau că nu are nici-un rost să mă amestec eu de vreme de BETEA şi-a luat acest angajament.

Era foarte nerăbdător şi mă presa mereu.

A venit şi ziua când tov.MIRON CONSTANTINESCU a spus să renunţăm la această plecare.

Totuşi STEFAN POPESCU insista să vorbesc cu PATRASCANU. Eu nu am vorbit nimic cu PATRASCANU.

Apoi am fost chemat prin BETEA de MANUILA şi mi s'a ivit perspectiva unei plecări clandestine.

In aceste zile, adecă aproximativ pela sfârşitul lui Septemvrie 1947, l-am întâlnit pe STEFAN POPESCU pe stradă - cred că în faţa lui "Gambrinus? - partea depe Str.Brezoianu - era cu bicicleta. Foarte revoltat mi s'a adresat ce facem? Cum rămâne cu plecarea? Si a început să-mi facă observaţii că mă încred în BETEA care n'a făcut altceva decât să ne încurce.

./.

201

Discuţiunea a fost foarte scurtă. I-am răspuns că nu mi se va admite să plecăm în mod legal. Aşa încât va trebui să recurgem la mijloace ilegale şi preparativele sunt în curs. Acesta este conţinutul discuţiei avută cu el. Nume nu i-am dat şi nici nine se ocupă de aceste preparative. După această discuţie l-am părăsit. 201

La câteva zile BETEA m'a întrebat dece fac asemenea imprudenţe? L-am întrebat despre ce este vorba. Mi-a spus că PAVEL l-a informat că a venit la el STEFAB POPESCU care i-ar fi spus că a aflat totul dela mine cu privire la organizarea unei plecări clandestine. I-am spus lui BETEA că nu-i spusesem lui STEFAN POPESCU nimic. De fapt aşa şi era - Nu-i dădusem nici-un amănunt îi făcusem doar o aluzie pe care el probabil a speculat-o în faţa lui PAVEL pentru a afla dela el amănunte.

Altceva nu am vorbit cu STEFAN POPESCU. El totuşi a continuat să se ocupe de formarea dosarelor cu acete pentru obţinerea paşaportului lui.

Aceasta îmi este declaraţia oe care o susţiu şi semne prorpiu.

ss.ANTON RATIU

9 Februarie 1950

202

202

Declarație

Subsemnatul Ratin Antin născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

1/ Ce discuții ai avut cu Ștefan Popescu referitoare la plecare?

După ce ne-a fost acordată bursa de specializare pentru Paris și ni se comunicase oficial acest lucru de către directorul „Institutului Francez" Filip Rebeirol, în cabinetul lui Pătrășcanu, fiind de față numai eu și Ștefan Popescu (ceilalți nu veniseră - Betea și Pavel), am început să ne pregătim actele - Am avut mai multe discuții cu Ștefan Popescu cu privire la întocmirea actelor și la urgentarea pașapoartelor - Betea își luase angajamentul că va vorbi cu Pătrășcanu pentru obținerea pașapoartelor, însă nu făcea absolut nimic -

Ștefan Popescu a fost în câteva rânduri la mine să discutăm această problemă - El îmi spunea să merg

Antin Ratin

la Pătrășcanu și să-l rog să ne ajute la obținerea pașapoartelor - dl rămîndul meu fiind angajat de Bitea că va aranja el acest lucru i-i spuneam că nu are nici un rost să mă amestec eu de vreme ce Bitea și-a luat acest angajament -

Era foarte nerăbdător și mă presa mereu -

A venit și ziua când Tov. Mircea Cruțanescu a spus să plecăm la această plecare -

Tatuș Ștefan Popescu insista să vorbesc cu Pătrășcanu - Eu nu am vorbit nimic cu Pătrășcanu.

Apoi am fost chemat prin Bitea de Mănăilă și mi s'a ivit perspectiva unei plecări clandestine -

În acele zile, adecă aproximativ pe la sfârșitul lui Septembrie 1947, l-am întâlnit pe Ștefan Popescu pe stradă - cred că în fața lui Gambrinus partea de pe str. Brezoianu - era cu bicicleta - Foarte revoltat mi s'a adresat ce facem? Cum rămâne cu plecarea? Și a început să-mi facă observații că mă încred în Bitea care n'a făcut altceva decât să ne încurce -

203

Discuţiunea a fost foarte scurtă. I-am
răspuns că nu mi se va admite să 203
plecăm în mod legal. Aşa încât
va trebui să recurgem la mijloace
ilegale şi preparativele mult în
curs - Acesta este conţinutul discuţiei
avută cu el - Nume nu i-am
dat şi nici cine se ocupă de
aceste preparative - După această
discuţie l-am părăsit -

La câteva zile Betea m'a între-
bat dacă fac asemenea imprudenţe
i-am întrebat despre ce este vorba -
Mi-a spus că Pavel l-a informat
că a venit la el Ştefan Popescu
care i-ar fi spus că a aflat
totul dela mine cu privire la
organizarea unei plecări clandes-
tine - I-am spus lui Betea
că nu-i spusesem lui Ştefan Po-
pescu nimic - De fapt aşa şi
era - Nu-i dăduserem nici un
amănunt şi făcusem doar o
aluzie pe care el probabil a spe-
culat-o în faţa lui Pavel pentru a
afla dela el amănunte

Altceva nu am vorbit cu
Ştefan Popescu. El totuşi a
confirmat că se ocupă de formarea

dosarelor cu acte pentru obținerea pa-
saportului —

Această înscris declarație pe
care o rostim și semnez proprie.

9 Februarie 950

204

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17, declar următoarele :

In preajma pregătirilor fugii, am fost în câteva rânduri la Statistică pentru a sta de vorbă cu BETEA.

Eu fiind aproape tot timpul plecat în provincie în interes de serviciu, când veneam în Capitală, căutam să aflu care este stadiul pregătirilor fugii prin BETEA. Se întâmpla ca aceste întâlniri dintre noi (două sau trei) să aibă loc în biroul lui GOLOPENTIA care lipsea de faţă fiind şi PAVEL.

Pot afirma că PAVEL urma să facă parte din grupul care urma să plece cu MAX MANOLESCU imediat după înapoerea acestuia din ruta de Paris - adică aproximativ la 10 Noemvrie 1947, aceasta mi-a comunicat-o BETEA în ziua când am mers la întâlnirea din casa lui FLORIN TEODORU adică, aproximativ la data de 2 sau 3 Noemvrie 1947.

Până atunci, ştiu că BETEA căuta să-l convingă pe PAVEL pentru această plecare.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON GOLOPENTIA

11 Februarie 1950

205

205

Declaratie,

Subsemnatul Ratiu Anton născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

În preajma pregătirilor fugii, am fost în câteva rânduri la Statistică pentru a sta de vorbă cu Betea. Eu fiind aproape tot timpul plecat în provincie în interes de serviciu, când veneam în capitală, căutam să aflu care este stadiul pregătirilor fugii prin Betea. Se întâmpla ca aceste întâlniri dintre noi (colonă sau trei) să aibă loc în biroul lui Gologenția care lipsea de față fiind și Pavel.

Tot afirma că Pavel urma să facă parte din grupul care urma să plece cu Max Manolescu imediat după înapoierea acestuia din ruta de Paris - adică aproximativ la 10 Noembrie 947, - aceasta mi-a comunicat-o Betea în ziua când am mers la întâlnirea din casa lui Florin Teodorescu adică aproximativ la data

Ant. Ratiu

de 2 sau 3 Nov. 947.

Până atunci, știu că Betea caută să-l convingă pe Pavel pentru această plecare.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez prezentă.

11. Februarie 950

Ion Ion Ratiu

206

206

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com.Beclean Jud.Someş, la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet No.17, declar următoarele :

In campania de inventariere a moldovenilor din Ucraina, în afară de misiunea statistică pe care o aveam şi în afară de distribuirea darurilor "Consiliului de Patronaj", cu acele manifeste ce deasemeni trebuiau distribuite, am mai primit sarcina, din partea lui ANTON GOLOPENTIA, de a face rapoarte cu privire la starea de spirit a populaţiei satului respectiv. Aceste rapoarte cu privire la starea de spirit, trebueau să cuprindă următoarele date: că populaţia a fost total nemulţumită de sistemul Bolşevic colectivist, că doresc să fie repatriaţi în România, să primească pământ, adecă să aibă proprietate individuală, să aibă biserică şi preot.

Referitor la datele politice ce trebueau strânse, acestea era obligatoriu - să cuprindă organizarea politică a comunei respective, numărul membrilor de Partid şi ai Comsomolilor. Organizarea administrativă a colhozurilor, a creşelor de copii care funcţionau pe lângă fiecare colhoz, a clubului - cu biblioteca, teatrul, dacă era cinematograf ambulant nu permanent, situaţia bisericii, a icoanelor, şi în general cum privesc ei comunismul şi Regimul Sovietic.

In general cuprinsul acestor rapoarte era cunoscut de toţi membrii echipei noastre.

MIHAIL LEVENTE aduna date cu privire la o sumară monografie sociologică a satului respectiv.

Rapoartele informative cu privire la starea de spirit erau definitivate de către STEFAN POPESCU. In general ele trebueau să cuprindă, că moldovenii sunt ostili Regimului Sovietic şi că abea aşteaptă să fie colonizaţi în România şi împroprietăriţi. Aspectul politic în aceste rapoarte informative trebuea să fie întocmit în felul următor: cum a fost organizată viaţa soţului din punct de vedere politic, numărul comuniştilor şi al comsomolilor, cine anume este comunist sau consomolist şi ce rol aveau din punct de vedere

./.

207

politic în viaţa comunităţii respective.

In cadrul discuţiunilor noastre am căzut de acord că trebue să ne conformăm dispoziţiunilor lui GOLOPENTIA, adecă 207 să se denatureze adevărul în detrimentul sistemului colectivist şi Sovietic.

Inainte de a fi trimise lui GOLOPENTIA aceste rapoarte informative, ne erau citite şi mie şi lui MIHAIL LEVENTE.

Tin să menţionez că nu l-am auzit niciodată pe LEVENTE discutând în contradictoriu cu privire la acele rapoarte informative pe care le făcea STEFAN POPESCU. Ceeace înseamnă că a fost de acord cu **falsele** afirmaţiuni scrise de STEFAN POPESCU.

Dau prezenta declaraţie conştient şi nesilit de nimeni. Tin să arăt că nu am omis nimic şi nici nu am trecut nimic în plus, despre cele arătate de mine mai sus.

Sunt conştient că o serie de fapte arătate de mine cad în sarcina lui STEFAN POPESCU şi a lui LEVENTE, dar nu am arătat decât fapte adevărate, aşa cum s'a petrecut.

ss.ANTON RATIU

14 Februarie 1950

208

208

Declarație,

Subsemnatul Rățiu Anton născut în com. Beclean jud. Someș, la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr 17, declar următoarele:

În campania de imutarieri a moldovenilor din Ucraina, în afară de misiunea statistică pe care o aveam și în afară de distribuirea darurilor „Consiliului de Patronaj", cu acele manifeste ce deasemeni trebuiau distribuite, am mai primit sarcina, din partea lui Anton Golopentza, de a face rapoarte cu privire la starea de spirit a populației satului respectiv. Aceste rapoarte cu privire la starea de spirit trebuiau să cuprindă următoarele date: Că populația a fost total nemulțumită de sistemul Bolșevic colectivist, că doresc să fie repatriați în România, să primească pământ, adică să aibă proprietate individuală, să aibă biserică și preot. Referitor la datele politice ce trebuiau strânse, aceasta era obligatoriu să cuprindă organizarea politică

Antoniu Rățiu

a comunei respective, numărul ~~nul~~ Membrilor de Partid și ai Comsomolilor — Organizarea administrativă a colhozurilor, a creșelor de copii care funcționau pe lângă fiecare colhoz, a clubului cu bibliotecă, teatrul, dacă era cinematograf ambulant sau permanent, situația bisericii, a icoanelor, și în general cum privesc ei Comunismul și Regimul Sovietic.

În general cuprinsul acestor rapoarte era cunoscut de toți membrii echipei noastre.

Mihail Levente adăuna date cu privire la o sumară monografie sociologică a satului respectiv.

Rapoartele informative cu privire la atacul de război erau definitivate de către Ștefan Popescu. În general ele trebuiau să cuprindă, că moldovenii sunt ostili Regimului Sovietic și că aceia așteaptă să fie colonizați în Bucovina și împroprietăriți. Aspectul politic în aceste rapoarte informative trebuia să fie întocmit în felul următor; cum a fost organizată viața satului din punct de vedere politic, numărul Comuniștilor și al Comsomolilor, cine anume este Comunist sau Comsomolist

209

moliot și ce rol aveau din punct de vedere politic în viața comunității respective.

Rapoartele erau trimise lui Ațon Golopenția de către Ștefan Popescu.

În cadrul discuțiunilor noastre am căzut de acord că trebue să ne conformăm dispozițiunilor lui Golopenția, adică să se denaturize adevărul în detrimentul sistemului Colectivist și Sovietic.

Înainte de a fi trimise lui Golopenția aceste rapoarte informative, ne erau citite și mie și lui Mihail Levente.

Țin să menționez că nu l-am auzit niciodată pe Levente discutând în contradictoriu cu privire la acele rapoarte informative pe care le facea Ștefan Popescu - Ceace înseamnă că a fost de acord cu falsele afirmațiuni scrise de Ștefan Popescu.

Dau prezenta declarație conștient și nesilit de nimeni — Țin să arăt că nu am omis nimic și nici nu am trecut nimic în plus, despre cele arătate de mine mai sus.

Semnătura

Sunt conștient că o serie de fapte arătate de mine cad în sarcina lui Ștefan Popescu și a lui Leventer, dar eu am arătat decât fapte adevărate, așa cum s'a petrecut.

14 Februarie 950

Antim Latin

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com.Beclean Jud.Someş la 14 Martie 1916, domiciliat în Bucureşti Str.Jules Michelet 17, declar următoarele :

In toamna anului 1947, aproximativ într'una din ultimele zile ale lunei a avut loc în casa lui FLORIN TEODORU (chiar în ziua întâlnirii), îmi amintesc că BETEA mi-a spus următoarele: " Am vorbit şi cu PAVEL şi este de acord să plece şi el cu noi". Era vorba despre plecarea cu avionul condus de MAX MANOLESCU.

Ceeace înseamnă că BETEA vorbise cu PAVEL despre această plecare şi îl pusese în curent cel puţin în parte cu problema fugii.

Eu nu ştiu ce anume ştia PAVEL cu privire la fugă. BETEA nu-mi vorbise niciodată mai mult sau mai amănunţit cu privire la PAVEL şi nici eu nu-l întrebasem amănunte.

După eşecul fugii, cum am mai declarat eu l-am căutat şi găsit pe BETEA la care am fost în câteva rânduri. După ce i-am comunicat rezultatul discuţiei cu [redacted], nu m'am mai întâlnit cu el. Am primit misiunea, în cadrul serviciului, de a conduce o campanie de control în Jud.Bihor. Nici la înapoerea din această misiune nu am încercat să-l văd pe BETEA.

Dela Oradia Mare m'am înapoeat cam la 20 Dec.1947.

După două sau trei zile dela această dată, adecă aproximativ pela 22 sau 23 Decemvrie 1947, am primit un telefon dela PAVEL să mă duc neapărat la el la Institut.

Am mers la Institut în strada Brezoianu No.31, l-am găsit pe PAVEL, am intrat într'un birou liber şi mi-a spus cam următoarele: " BETEA mi-a spus să te întreb dacă eşti de acord cu o plecare forţată cu un avion deal T.A.R.S.-ului. Este vorba să ne cumpărăm bilete în regulă dela Arad şi Timişoara pentru Bucureşti. Il luăm şi pe MAX MANOLESCU pe care îl bandajem la cap să nu fie recunoscut. BETEA poate călători liniştit că acolo n'o să ştie nimeni cine este. Ne urcăm deci cu toţii, vine şi ZAHARIA IOAN.

./.

" In drum spre Bucureşti şi în apropiere de Piteşti, provocăm un fals indediu în coada avionului şi apoi dăm alarma strigând: foc! foc!.

In momentul când uşa cabinei de pilotaj se va deschide, câţiva din noi somăm piloţii şi pe ceilalţi, MAX MANOLESCU şicu ZAHARIA IOAN le eau locul acestora, pe ceilalţi îi legăm imobilizându-i iar deasupra Piteştiului schimbăm ruta spre Turcia".
Acesta era planul fugii şi acesta era conţinutul celor spuse de PAVEL. Se poate să nu fi putut repeta întocmai cuvintele lui PAVEL. Conţinutul însă este acesta.

Eu i-am răspuns că nu sunt de acord cu această plecare pe care o găsesc pur şi simplu copilăroasă. Mai întâi focul din coada avionului este primejdios, pentrucă se poate aprinde avionul şi piloţii în această ipoteză vor ateriza forţat imediat. Apoi chestiunea cu bandajarea capului lui MAX MANOLESCU nu are nici-un rost pentrucă el va fi uşor recunoscut după forma corpului, după mers şi după toate mişcările pentrucă atât piloţii cât şi personalul avionului sau al aeroportului sunt prea obişnuiţi cu silueta lui MAX MANOLESCU încât eşecul este sigur. Totuşi, am spus eu, dacă vă decideţi să mergeţi utilizând acest sistem, deşi sunt absolut sigur că nu reuşeşte, mă voi duce şi eu pentru prietenia ce am faţă de voi.

PAVEL a fost foarte nemulţumit de răspunsul meu. M'a mai întrebat odată; " Prin urmare nu eşti de acord cu această plecare?! I-am răspuns că nu sunt de acord.

A zis; Bine !

După această discuţie ne-am despărţit.

Inainte de a ne despărţii m'a întrebat ce fac de Crăciun.

I-am spus că sunt invitat la [redacted] să merg împreună cu el la schiuri.

La acest răspuns a cam strâmbat din nas. A răspuns iarăşi "Bine!".

După această întâlnire am mai fost chemat de PAVEL pentru a-mi citi biletele scrise de BETEA prin cari mă saluta.

Despre plecare nu a mai vorbit cu mine nimic.

Alte discuţiuni cu PAVEL cu privire la această problemă nu am avut. Nu ştiu de când anume îl pusese BETEA în curent cu fuga şi nici nu ştiu ce anume îi spusese relativ la această fugă.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

17 Februarie 1950

212

212

Declarație,

Subsemnatul Rațiu Anton născut în com. Becleanu jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

În toamna anului 1947, aproximativ într'una din ultimele zile ale lunii Octombrie, cu prilejul întâlnirei ce a avut loc în casa lui Florin Teodosiu (chiar în ziua întâlnirii), îmi amintesc că Betea mi-a spus următoarele: „Am vorbit și cu Pavel și este de acord să plece și el cu noi". – Era vorba despre plecarea cu avionul condus de Mat Manolescu.

Cade înseamnă că Betea vorbise cu Pavel despre această plecare și îl punea în curent cel puțin în parte cu problema fugii.

Eu nu știu ce anume știa Pavel cu privire la fugă. Betea nu-mi vorbise niciodată mai mult sau mai amănunțit cu privire la Pavel și nici eu nu-l întrebasem amănunte.

Anton Rațiu

După eșecul fugii, cum am mai declarat eu l-am căutat și găsit pe Betea la care am fost în câteva rânduri. După ce i-am comunicat rezultatul discuției cu Pătrășcanu, nu m'am mai întâlnit cu el. Am primit misiunea, în cadrul serviciului, de a conduce o campanie de control în jud. Bihor - Nici la înaintarea dimre această misiune nu am încercat să-l văd pe Betea. De la Oradia Mare m'am înapoiat cam la 20 Dec. 948

După două sau trei zile dela această dată, adică aproximativ pe la 22 sau 23 Dec. 948, am primit un telefon dela Pavel să mă duc mai grabnic la el la Institut.

Am mers la Institut în Strada Gregoriana Nr. 31, l-am găsit pe Pavel, am intrat într'un birou liber și mi-a spus cam următoarele: „Betea mi-a spus să te întreb dacă ești de acord cu o plecare forțată cu un avion de-al Tarsului - Este vorba să ne cumpărăm bilete în regulă dela Arad și Timișoara pentru București. Eu în Anticipație

213

ăm și pe Max Manolescu pe care îl
bandajăm la cap să nu fie recu-
noscut. Betia poate călători liniș-
tit că acolo n'o să știe nimeni
cine este. Ne urcăm deci cu
toții, vine și Zaharia Ioan.

„Îndrum spre București și
în apropiere de Pitești, provo-
căm un fals incendiu în
coada avionului și aprindem
alarma strigând: foc! foc!
În momentul când ușa cabinei
de pilotaj se va deschide, căti-
va din noi suntem piloți și pe
ceilalți, Max Manolescu și cu
Zaharia Ioan le vom lovi a-
cestora, pe ceilalți îi legăm
imobilizându-i iar deasupra
Pitestiului schimbăm ruta spre
Turcia". Acesta era planul fugii
și aceasta era conținutul celor spuse
de Pavel. Se poate să nu fi putut
repeta întocmai cuvintele lui Pavel.
Conținutul însă este acesta.

Eu i-am răspuns că nu sunt
de acord cu aceasta plecare pe
care o găsesc pur și simplu cazi-
lâroasă. Mai întâi focul din
coada avionului este primejdios

Autentic

pentrucă se poate aprinde avionul și piloții în această ipoteză vor ateriza forțat imediat. Apoi alunecarea cu laudagioma căpitanului Mac Manolescu nu are nici-un rost pentrucă el va fi avut recunoscut după forma corpului, după mers și după toate mișcările pentrucă atât piloții cât și personalul aviomului sau al aeroportului sunt prea obișnuiți cu silueta lui Mac Manolescu încât ecoul este sigur - Totuși, am spus, dacă vă decideți să mergeți, utilizând acest sistem, deși sunt absolut sigur că nu reușește, nu voi duce și eu pentru prietenia ce am față de voi -

Pavel a fost foarte nemulțumit de răspunsul meu - "Ți-a mai întrebat odată; Prin urmare nu ești de acord cu această plecare ?! - I-am răspuns că nu sunt de acord.

Adio; Bine! -

După această discuție ne-am despărțit -

A. Bălți

Înainte de a ne despărți mi-a întrebat ce fac de Crăciun. I-am răspuns că sunt invitat de Leventé să merg împreună cu el la schiuri —

La acest răspuns a cam otrăvit dim nas - A răspuns iarăși „Bine!" —

După această întâlnire am mai fost chemat de Pavel pentru a-mi citi biletelele scrise de Betea prin care mă saluta —

Despre plecare nu a mai vorbit cu mine nimic —

Altă discuțiune cu Pavel cu privire la această problemă nu am avut. Nu știu de când anume îl pusese Betea în curent cu fuga și nici nu știu ce anume îi spusese relativ la această fugă —

Arthur Ratiu

Această fiu este declarația pe care o susțin și semnez proprie —

17 Februarie 950

Antonatin

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON,de profesiune funcţionar, născut în comuna Beclean pe Someş,la 14 Martie 1916, fiul lui IOAN (+) şi VERONICA,cu ultimul domiciliu în Bucureşti Str. Jules Michelet 17, declar următoarele :

Intrebare :

Prin cine, sau cine v'a chemat să lucraţi la Institutul Central de Statistică ?

Răspuns :

MIRCEA TIRIUNG şi MANESCU CORNELIU, în primăvara anului 1941,cam pe la sfârşitul lunei Martie, după ce TIRIUNG mi-a comunicat că am de ridicat preavizul dela Preşed.Cons.de Miniştri,pentru timpul cât am funcţionat în calitate de comandant al Serviciului Social,mi-a propus să vorbesc cu ANTON GOLOPENTIA pentru a fi primit ca funcţionar la Institutul Central de Statistică,unde dânşii erau deja angajaţi.-

Intrebare :

Spuneţi data exactă a angajării la I.C.S.-

Răspuns :

După discuţia avută cu TIRIUNG şi MANESCU, m'am prezentat la I.C.S. la Dl.A.GOLOPENTIA, aproximativ prin primele zile ale lunei Aprilie 1941,pentru a-i solicita angajarea mea.- Dânsul mi-a spus că nu mai sunt locuri,dar îmi poate da un bilet către LALU CONSTANTIN,şeful serviciului ambalaj,pentru a fi utilizat provizoriu ca angajat cu ora, până se va face un loc de diurnist.-

Am acceptat biletul,m'am prezentat D-lui LALU,care m'a primit.- Am funcţionatîîn secţia acestuia până când fiind ocupată Basarabia şi Bucovina de trupele fasciste,s'au trimis pentru recensământ echipe speciale dela I.C.S.- In una din aceste echipe am fost trimis şi eu.- Am lucrat în judeţele Hotin

.//.

216

Soroca şi Bălţi.- La înapoiere m'am prezentat doamnei MITU GEORGESCU pentru a fi repartizat la Oficiul de Studii.- Tin să adaog că A. GOLOPENTIA lipsea din Bucureşti,iar locul lui îl ţinea BIJI MIRCEA.- Acestuia i-am spus că mă voi prezenta doamnei GEORGESCU căreia îi voi spune că am lucrat la Oficiul de studii,spre a fi repartizat acolo şi nu la ambalaj.- BIJI mi-a promis că dacă va fi întrebat, va spune D-nei GEORGESCU că am lucrat la Oficiul de Studii.- Astfel, prin fraudă am fost repartizat la Oficiul de Studii,ca diurnist.- Rămânând în această situaţie până în 1943,când am devenit bugetar.-

Intrebare :

Unde aţi lucrat înainte de angajarea la Institutul Central de Statistică ?

Răspuns :

In luna Noembrie 1940, am fost angajat ca întendent al Căminului Studenţesc al Facultăţii de Agronomie din Bucureşti,recomandat fiind de studentul BIRCHILESCU CONSTANTIN, unde am funcţionat până la angajarea la Institutul Central de Statistică.-

Intrebare :

Cu cine aţi avut relaţii de stânga ?

Răspuns :

Ca elev, la Şcoala Normală de învăţători din Năsăud, în anul şcolar 1935-36,l-am cunoscut pe profesorul TUDOR BUTNARU - comunist, cu care am desfăşurat o activitate de stânga.- In afară de mine au mai lucrat următorii colegi VEDEA CIOBOTARU, GARBULINSCHI NICOLAE, CLEJA AUREL,MRENES NICOLAE,DUMITRU PETRE, BREZOIU GHEORGHE, etc.-

In comuna Beclean, am avut contact cu INDIG GRIGORE, tâmplar comunist şi pantofarul SANARU ION (+).-

In echipele studenţeşti, am avut contact cu MIRCEA TIRIUNG,MENIUC MIHAI?MIRON CONSTANTINESCU,PAVEL CONSTANTIN, BETEA NICOLAE,STOIANOVICI TUDOR,CORBEA DUMITRU,etc.-

In armată,la şcoala de ofiţeri rezervă din Ploeşti, am avut contact cu BIJI MIRCEA şi MANESCU CORNELIU (1939-40).-

La Statistică am avut contact cu : MIRCEA TIRIUNG,

.//.

217

MANESCU CORNELIU, DUMITRU COBZA, STEFAN POPESCU, METEA NICOLAE, LEVENTE MIHAI, STOIANOVICI ALEXANDRU, OANCEA ION, SUCIU CAMIL, BUCUR SCHIOPU, PAVEL CONSTANTIN, etc.- Aceasta până la 23 August 1944.-

217

După 23 August 1944, am lucrat câteva zile la redacţia ziarului "România Liberă" (format mare), după care am fost chemat de către tov. LEVENTE, RACOASA, MAGHERU şi CONSTANTIN AGIU, să lucrez la Uniunea Patrioţilor în calitate de Comandant al "Formaţiunilor de luptă Patriotice" (Gărzile Patriotice), unde am lucrat după directivele tov. SPATARU (EMIL BODNARAS).-

Inainte de 23 August cu aproximativ o lună şi jumătate, l-am cunoscut pe MELU ZILBER şi NUTU FUXMAN, iar pe ziua de 24 August, l-am cunoscut pe LUCRETIU PATRASCANU, GRIGORE PREOTEASA, TRAIAN SELMARU, IOAN CALUGARU, CONSTANTINESCU-IASI, etc.-

După 23 August am avut relaţii cu o serie întreagă de membrii de Partid atât din Capitală cât şi din provincie.-

Intrebare :

Cum şi unde l-aţi cunoscut pe A.GOLOPENTIA ?

Răspuns :

In anul 1938 primăvara, l-am cunoscut pe A.GOLOPENTIA în com. Petriş Jud. Arad, la o şcoală de conducători de cămine culturale unde mi-a fost profesor.- Deasemeni în primăvara anului 1949, l-am avut profesor la Valea Vinului Jud. Năsăud la o şcoală de comandanţi ai Serviciului Social.-

Apoi, în vara aceluiaş an (1939), mi-a fost profesor la Făgăraş, la şcoala de specializare în monografie sociologică.-

După aceasta nu l-am mai întâlnit până când m'am prezentat la I.C.S. pentru încadrare, adică în primăvara anului 1941.-

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţin şi o semnez propriu.-

ss/. ANTON RATIU

5 Iunie 1951

218

218

14.12.95

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în comuna Beclean jud. Someș la 14 Martie 1916, de profesie funcționar, cu ultimul domiciliu în București, str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

In anul 1944, cam pe la începutul lunei Iulie, am făcut cunoștință cu BELU ZILBER și am fost invitat la el acasă în str. Dionisie Lupu Nr. 2. Impreună cu mine a fost și BETEA NICOLAE. In casa lui ZILBER, am cunoscut și pe NUTU FUXMAN, tot cu acel prilej. Din partea lor am primit misiunea de a mă deplasa la Caransebeș pentru a lua contact cu comuniștii arestați, la acel Penitenciar pentru a le duce bani și alimente și pentru a le transmite că se pregătește o lovitură de Stat. Mai aveam misiunea de a le cere o listă de rudele lor ca prin aceste rude să li se trimită bani și alimente -, adică pe numele acestor rude- întrucât numai rudele de gradul întâi puteau să le trimită bani și alimente. In acelaș timp trebuia să stabilim ce efectiv militar există în localitate și ce efectiv face paza penitenciarului ca într'un eventual caz, să-i putem salva chiar prin forță, în ipoteza când germanii saú antonescienii ar încerca să-i împuște.

Intrucât Partidul nu avea o listă a comuniștilor de acolo și nici vre-o legătură oarecare cu ei, noi trebuia să o stabilim descurcându-ne așa cum vom ști. Am discutat împreună această problemă și am fixat următorul plan operativ:

Plecarea trebuea să se facă cu mașina Institutului Central de Statistică pe care o aveam eu la dispoziție. In afară de mine și BETEA NICOLAE, am hotărât să-l luăm și pe CANCEA ION, întrucât el era prieten cu BARBU ZEVEDEI care se afla închis la Caransebeș și care era singurul om prin care puteam lua contact cu cei din închisoare, (pe ceilalți nu îi cunoștea nici unul din noi.)

./.

219 219

Cum însă noi ca străini de familia lui BARBU ZEVEDEI nu puteam obţine o autorizaţie de vorbitor, trebuea neapărat să luăm cu noi un membru din familia lui iar prin aceasta să stabilim legătura, ordonată.

Am luat deci mai întâi contact cu OANCEA. El a acceptat plecarea.

Ne-am înarmat cu ordine de serviciu false. OANCEA avea un ordin de servicih care îi dădea dreptul să inspecteze toate judecătoriile de pace din ţară, ca în ipoteza când fratele lui BARBU ZEVEDEI face parte dintr'o asemenea instituţie, să putem lua contact cu el fără a fi suspectaţi de autorităţi. Eu mi-am făcut un ordin de serviciu care-mi dădea dreptul să inspectez toată statistica şcolară pe ţară iar PETREA, avea un ordin care îi dădea dreptul să inspecteze orice -, adică, în orce împrejurare să putem opera nestingheriţi.-

Am plecat înarmaţi cu aceste documente şi cu hotărârea de a reuşi.

Pentrucă nu ştiam unde putem găsi pe cineva din familia lui ZEVEDEI, am plecat prin Braşov. Aici OANCEA a luat relaţii dela un ziarist - cred că era Naţionol ţărănist- (îmi scapă numele). Acesta ne-a indicat să ne ducem la Sibiu la şeful de lucrări, ROSCA (nu profesorul D.D.ROSCA). La Sibiu, ROSCA, duşman al regimului ne-a indicat că ZEVEDEI are un frate învăţător cu care este în raporturi bune ZEVEDEI şi ca atare ne putem bizui pe el. Acesta funcţiona ca director învăţător într'o comună în Plasa Mercurea şi făcea parte şi dintr'o judecătorie de pace. Deci putea să-l inspecteze OANCEA iar în timpul inspecţiei în vreme ce eu urma să stau de vorbă cu ceilalţi membrii ai judecătoriei de pace, OANCEA să-l convingă să vină cu noi la Caransebeş.-

Pentru a nu exista nici un fel de bănuială, PETREA, la Sibiu, a luat contact cu Controlorul şef Statistic de judeţ, cerându-i să ne însoţească în inspecţie. Acesta nevând timp, a delegat pe cenzora statistică din Plasa Mercurea.-

Am plecat cu OANCEA şi această cenzoră- PETREA era inutil deci nu a venit.

Acolo totul s'a petrecut după cum stabilisem.-

După inspecţie BARBU SILVESTRU ne-a rugat să-l luăm la Mercurea cu maşina. Dela Mercurea am plecat deci împreună cu el la Sibiu.

./.

220

220

La Sibiu, la un pahar de vin ne-am împrietenit cu BARBU SILVESTRU, câştigându-i încrederea.-

Am stabilit că trebue să ne ducem prin Ocnele Mari întrucât acolo era dispersată Direcţia Generală a Penitenciarelor şi numai de acolo se putea obţine o autorizaţie de vorbitor. CANCEA cunoştea pe inspectorul general BONAPESCU dela Penitenciare. Ne-a dat un bilet către acesta pentru a-i elibera lui BARBU SILVESTRU autorizaţia necesară.-

CANCEA dela Sibiu a plecat la Bucureşti pretextând că are treburi urgente. Am plecat fără el.

La Ocnele Mari, datorită biletului dat de CANCEA, am obţinut autorizaţia.

Pe drum spre Caransebeş, tot timpul l-am întreţinut împreună cu DEZEA pe BARBU SILVESTRU.

Eu, la Caransebeş, trebuia să mă prezint la şeful lui OCTAVIAN NEAMŢU, Directorul General al Fundaţiilor Regale, care era învăţător director în oraş. Aveam o scrisoare dată de ANTON COLOMEIŢA prin care îmi era recomandată şederea la Caransebeş.

COLOMEIŢA îi scrie în scrisoare să-mi găsească o locuinţă eu fiind în concediu de odihnă. Această scrisoare dată de şeful meu justifica pe deplin şederea mea în acea localitate, aşi cu gând că eu urma să rămân la Caransebeş până pe vara de toamnă.

BARBU SILVESTRU a mers cu autorizaţia la Penitenciar, dar nu a putut vorbi tot atunci trebuia fiind întâmpinat de prezenţa gardianului. Totuşi a transmis să ne vină în localitate DEZEA şi CANCEA - CANCEA era prieten cu BARBU ZEUDEDI şi în locul meu s'a trimis numele lui eu nefiind cunoscut de acesta. Aşa a fost consemnul dat de noi lui SILVESTRU.

Am cumpărat alimente: gutui, salam de Sibiu, caşcaval etc. Toate acestea i-au fost înmânate. La fel şi bani.

Noi nu am fost satisfăcuţi de isprava făcută de SILVESTRU. I-am plătit deci trenul să plece acasă.-

Rămaşi cu DEZEA am hotărât să facem pe cont propriu tot ce va fi posibil pentru a ne îndeplini misiunea.-

./.

221

221

Am aflat cine e şi unde locuieşte gardianul şef. La locuinţa acestuia BETEA, a mers în repetate rânduri când el era la slujbă. I-a dus cadouri soţiei gardianului şef. S'a împrietenit cu ea. I-a spus printre altele că nemţii şi ANTONESCU vor fi bătuţi iar comuniştii vor lua conducerea ţării,- că TEOHARI GEORGESCU va fi Ministru de Interne iar pe gardianul şef îl va face directorul Penitenciarului Caransebeş. Am comunicat apoi lui ZEVEDEI prin acest gardian tot ceace trebuia. Ni s'a răspuns că d-l TEOHARI GEORGESCU se opune categoric de a ni se da ceva întrucât credea că suntem agenţi provocatori. Totuşi am trimis şi prin gardian bani şi alimentele.-

BETEA era în contact telefonic cu BELU ZILBER, care ne-a comunicat să ne întoarcem la Bucureşti amândoi.-

Nu mai ţin minte cât am stat la Caransebeş, în orice caz, aproape două săptămâni.-

La Bucureşti ni s'a dat o altă misiune, de data aceasta separat.-

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţin şi semnez.-

14 Decembrie 1951

ss/Raţiu Anton.

222

222

Declarație,

Subsemnatul Rațiu Aurel născut în com. Beclean jud. Someș la 14 Martie 1916, de profesie funcționar, cu ultimul domiciliu în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

În anul 1944, cam pe la începutul lunei Iulie, am făcut cunoștință cu Bela Zilber și am fost invitat la el acasă în Str. Dionisie Lupu Nr. 2. Împreună cu mine a fost și Betea Nicolae. În casa lui Zilber am cunoscut și pe Nuțu Fuxman, tot cu acel prilej. Din partea lor am primit misiunea de a ne deplasa la Caransebeș pentru a lua contact cu comuniștii aflați la acel penitenciar pentru a le duce bani și alimente și pentru a le transmite că se pregătește o lovitură de stat. Noi aveam misiunea de a le cere o listă de rudele lor ca prin aceste rude să li se trimită bani și alimente - adică pe numele acestor rude - întrucât numai rudele

Aurel Rațiu

de gradul întâi puteam să le trimită bani și alimente. În acel timp trebuia să stabilim ce efectiv militar există în localitate și ce efectiv face pază penitenciarului ca într-un eventual caz, să-i putem salva chiar prin forță. În ipoteza când germanii sau autoritățile ar încerca să-i împuște.

Întrucât Partidul nu avea o listă a comuniștilor de acolo și nici vreo legătură oarecare cu ei, noi trebuia să o stabilim descurcându-ne așa cum vom ști. Am discutat împreună această problemă și am fixat următorul plan operativ:

Plecarea trebuia să se facă cu mașina Institutului Central de Statistică pe care o aveam eu la dispoziție. În afară de mine și Bitea Nicolae, am hotărât să-l luăm și pe Oancea Ion. Întrucât el era prieten cu Barbu Zevedei care se afla închis la Caransebeș și care era singurul om prin care puteam lua contact cu cei din închisoare (pe ceilalți nu îi cunoșteam nici unul din noi.) Autorizație

224

Cum însă noi ca străini de familia lui Barbu Zevedei nu puteam obține o autorizație de vorbitor, trebuia neapărat să luăm cu noi un membru din familia lui iar prima acuta să stabilim legătura. Andrada Ana Cauca. El a acceptat plecarea.

Ne-am înarmat cu ordine de serviciu false. Cauca avea un ordin de serviciu care îi dădea dreptul să inspecteze toate judecătoriile de pace din țară, ca în ajutor când fratele lui Barbu Zevedei face parte dintr'o asemenea instituție, să putem lua contact cu el fără a fi inspectați de autorități. Eu mi-am făcut un ordin de serviciu care-mi dădea dreptul să inspectez toată statistica școlară pe țară iar Betea, avea un ordin care îi dădea dreptul să inspecteze orice - Adică, în orice împrejurare să putem opera nestingheriți.

Am plecat înarmați cu acele documente și cu hotărârea de a reuși.

/ Autumlotin

225

Pentrucă nu știam unde putem găsi
pe cineva din familia lui Zevedei,
am plecat prin Brașov. Aici Oancea
a luat relații dela un țărănist - cred
că era Național Țărănist - (i-am uitat
numele.) Acesta ne-a indicat să ne
ducem la Sibiu la șeful de lucrări
Roșca (nu profesorul D.D. Roșca). La
Sibiu, Roșca, dușmanul al regimului,
ne-a indicat că Zevedei are un
frate învățător cu care este în
raporturi bune Zevedei și ca atare
ne putem bizui pe el. Acesta funcțio-
na ca director învățător într-o
comună în Podișul Mercurea și
făcea parte și dintr-o judecătorie
de pace - deci putea să-l inspecteze
Oancea iar în timpul inspecției în-
vreme ce eu urma să stau
de vorbă cu ceilalți membrii ai
judecătoriei de pace, Oancea să-l
convingă să vină cu noi la
Caransebeș.

Pentru a nu exista nici un fel
de bănuială, Botea, ca și în Sibiu, a
luat contact cu controlorul Șef Statistic
pe Județ, cerându-i să ne însoțească
în inspecție. Acesta mavând timp,

ca delegat pe cursuri statistică [illegible]
Olan Miercurea-

Am plecat cu Oancea și ajuns la cursuri- Bătea vânt, deci nu a venit.

Acolo totul s'a petrecut după cum stabilisesem.

După inspecție Barbu Silvestru mi-a rugat să-l luăm la Miercurea cu mașina. Dela Miercurea am plecat deci împreună cu el la Sibiu.

La Sibiu, la un pahar de vin mi-am împrietenit cu Barbu Silvestru câștigându-i încrederea.

Am stabilit că trebue să ne ducem până Ocnele Mari întrucât acolo era disperată direcția generală a penitenciarelor și numai de acolo se putea obține o autorizație de vorbitor. Oancea cunoștea pe inspectorul General Romanescu dela penitenciare- Mi-a dat un bilet către acesta pentru a-i elibera lui Barbu Silvestru autorizația necesară-

Oancea dela Sibiu a plecat la București pretextând că are treburi urgente. Am plecat fără el.

/ Antonescu

227 227

La ocnele Mari, datorită biletului dat de Oancea, am obținut autorizația.

Pe drum spre Caransebeș, tot timpul l-am instruit împreună cu Betea pe Barbu Silvestru.

Eu, la Caransebeș, trebuia să mă prezint la tatăl lui Octavian Neamțu Director General al Fundațiilor Regale, care era învățător director în oraș. Aveam o scrisoare dată de Anton Golopenția prin care îmi era acoperită ședința la Caransebeș. Golopenția îl ruga în scrisoare să-mi găsească o locuință, cu fiind în concediu de odihnă. Această scrisoare dată de șeful meu justifica pe deplin ședința mea în acea localitate, mai cu seamă că eu urma să rămân la Caransebeș până se va da lovitura de stat.

Barbu Silvestru a mers cu autorizația la penitenciar dar nu a putut transmite tot ceace trebuia fiind intimidat de prezența gardianului. Totuși a transmis că se află în localitate Betea și Oancea — Oancea era prieten cu Barbu Sevedei și în locul meu s'a transmis numelui lui cu

Anton Rațiu

nefiind cunoscut de acesta. Așa a fost consemnul dat de noi lui Silvestru.

Am cumpărat alimente: șuncă, salam de Sibiu, cașcaval etc. Toate acestea i-au fost înmânate. La fel și brumărie

Noi nu am fost notificați de înființarea făcută de Silvestru. I-am plătit deci tremul să facă acară -

Rămași cu Betea am hotărât să facem pe cont propriu tot ce va fi posibil pentru a ne îndeplini misiunea.

Am aflat cine este locuiește gardianul șef. La locuința acestuia Betea a mers în repetate rânduri când el era la slujbă - I-a dus cadouri soției gardianului șef. Șia împrietenit cu ea. ~~[illegible]~~

Șters de cenzura Aviației

D-a spus printre altele că unii și Antonescu vor fi bătuți iar comuniștii vor lua conducerea țării - Că Teohari Georgescu va fi ministrul de interne iar pe gardianul șef îl va face directorul penitenciarului Caransebeș. A comunicat apoi lui Benedict prin acest gardian că trebuie să facă totul ca să fie trimis la Caransebeș. Acesta i-a răspuns că Teohari Georgescu se opune categoric de a pleca

Antonescu

cva întrucât s-a crezut că suntem agenți provocatori. Totuși au trimis și pe un gardian bani și alimente.

Betea era în contact telefonic cu Bela Filber care ne-a comunicat să ne întoarcem la București amândoi.

Nu mai știu multe cât am stat la Caransebeș, în orice caz aproape două săptămâni.

La București mi s-a dat altă misiune, de data aceasta oficială.

Aceasta îmi este declarația pe care o mențin și semnez.

14. Dec. 951.

Ion Ioniță

Prezentul Proces-Verbal de Interogatoriu este identic cu originalul.-

230

PROCES-VERBAL DE INTEROGATORIU

21 Septembrie 1952 Orașul București.

Interogatoriul a început la ora 10. Interogatoriul s'a terminat la ora 18,30.

Eu cpt. de securitate MORARU GHIRAN, din D.G.S.S. am interogat în calitate de anchetator

Numele BATIU , Prenumele ANTON

Anul, luna și ziua nașterii 1916 Martie 14, din ce an 1944

Studii absolvent al Fac. de Drept București 1947

Profesia funcționar . Ultimul loc de muncă și funcția Min. Industriei și Com. Controlul Economic - subdirector.

Ultimul domiciliu București str. Jullles Michelet Nr.17

Situația familiară nedespărțit.

Originea socială: tatăl Ioan (1918 mort) și Veronica - tatăl plot. jandarmi , mama casnică - casa de locuit și un jugăr de pădure în Beiușar.

Activitatea politică până în 1947 PCR - a participat la alegeri în 1946 cu BPD - exclus din PMR în 1948.

Decorații, distincții și premii guvernamentale: nu a avut.

În ce armată a făcut serviciu, grad, funcție: Incorporat în Reg. 2 Inf. Fortificații din Harghita-Bihor, transferat în 27 Dorobanți, cu sediul la Beiușel și școala de Ofițeri rezervă Ploești Subocotenent rezervă.

Dacă a fost prizonier: nu a fost prizonier: nesupus la încorporare tot timpul războiului (dezertor)

Dacă a fost în ilegalitate, unde, când și în legătură cu ce: în ilegalitate în timpul războiului 1941-1944 pentru lucrări statistice.

Dacă a participat în bande, în organizații contra-revoluționare: nu.

Dacă a fost judecat, când, din ce cauze, de cine și la ce pedepse a fost condamnat, nu.

Întrebare:

Când și în ce împrejurări l-ai cunoscut pe

231

LUCRETIU PATRASCANU?

Răspuns:

L-am cunoscut pe LUCRETIU PATRASCANU în [illegible] August 1944 în locuinţa lui TOROSIAN din str.Armenească Nr.14, fiind trimis acolo de BELU HERBERT SILBER pentru a-i duce lui PATRASCANU primul număr din „România Liberă" format mare şi a lua un articol pentru numărul viitor.

Întrebare:

Care erau prietenii şi colaboratorii apropiaţi ai lui PATRASCANU - când l-ai cunoscut dta şi ulterior?

Răspuns:

Prietenii şi colaboratorii apropiaţi ai lui PATRASCANU, când l-am cunoscut, erau BELU SILBER, TOROSIAN şi LENA CONSTANTE. Ulterior am cunoscut ca prieteni şi colaboratori apropiaţi pe HARY BRAUNER, pe BETEA NICOLAE, recomandat de BELU SILBER, RUPENIAN MANUIL, nepotul lui TOROSIAN, recomandat de acesta ca director la cabinetul lui PATRASCANU, MICSA REMUS, procuror în Ministerul de Justiţie, recomandat de BETEA, ILEANA POPESCU şi subsemnatul.

Întrebare:

Care era natura legăturilor dintre PATRASCANU şi cei arătaţi de dta mai sus?

Răspuns:

Cu BELU ZILBER, TOROSIAN HERANT şi LENA CONSTANTE, PATRASCANU era în relaţii de prietenie intimă.

Ştiu că PATRASCANU se consulta strâns în lucrările şi acţiunile sale politice cu BELU ZILBER şi BETEA NICOLAE.

În general, toţi cei arătaţi de mine mai sus ca prieteni şi colaboratori apropiaţi ai lui PATRASCANU, eram devotaţi lui personal şi orice misiune primeam delà el o executam fără şovăire, lăsând la o parte orice alte chestiuni, deşi eram conştienţi că acţiunile lui PATRASCANU erau împotriva partidului şi a Guvernului, încugându-ne linia sa politică.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu a fost citit de mine, cuvânt cu cuvânt şi corespunde întru totul celor declarate de mine.

ss/ANTON PATIU

Anchetator
Cpt.de Sec.
Gh.Moraru

Prezentul Proces Verbal de Interogatoriu, este identic cu originalul.-

282

232

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul RATIU ANTON, de profesie funcţionar, născut la 14 Martie 1916 în Beclean Reg. Cluj, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Jules Michelet Nr. 17.

25 Septembrie 1952, Bucureşti
Interogatoriu a început la ora 9,30
" s'a terminat la " 14.-

Întrebare:

Arată dta ce acţiuni a întreprins PATRAŞCANU împotriva liniei politice a partidului şi guvernului.

Răspuns:

In primăvara şi vara anului 1946 PATRAŞCANU a ţinut la Cluj şi Sibiu discursuri cu conţinut naţionalist - şovin care erau împotriva liniei partidului şi Guvernului. Aceste discursuri au instigat şovinismul şi au fost folosite de reacţiune împotriva Partidului şi Guvernului.

In vara anului 1946 când se pregătea procesul unor criminali de război, între care era şi DANULESCU, fost ministru antonescian, am fost la PATRAŞCANU, în cabinetul său dela Ministerul Justiţiei, împreună cu RUSENIUC, directorul său de cabinet, intervenind în favorul criminalului de război DANULESCU. La cererea noastră a fost dispus să-l ajute, spunându-ne să nu se prezinte la proces. I-am spus apoi că am la mine un memoriu al lui DANULESCU, la care PATRAŞCANU mi-a spus ca să i-l duc la locuinţa sa indicându-mi ziua şi ora. In ziua şi la ora indicată, m'am dus la locuinţa lui PATRAŞCANU şi i-am predat în mână memoriul lui DANULESCU.

Din cele ce am văzut eu când mergeam la Ministerul Justiţiei, în timpul când PATRAŞCANU era ministru, ştiu că Ministerul Justiţiei a devenit în acel timp un departament simpatizat de burghezie, care găsea aici sprijin. PATRAŞCANU a menţinut în Ministerul de Justiţie şi în magistraturi cadrul de conducere ale vechiului regim burghezo-moşieresc şi ale regimului fascist antonescian.

./. ss/ ANTON RATIU

233

In vara anului 1947 - când PATRAȘCANU s'a temut că va fi tras la răspundere și eventual arestat pentru acțiunile sale îndreptate împotriva Partidului și Guvernului, s'a hotărât și a încercat să fugă din țară.

Întrebare:

Când și în ce împrejurări ai aflat dta pentru prima dată de hotărârea lui PATRAȘCANU de a fugi din țară?

Răspuns:

Am aflat de acest lucru pentru prima dată în vara anului 1947 când LUCREȚIU PATRAȘCANU se afla la Conferința Juriștilor pentru pace dela Bruxelles, în următoarele împrejurări:.

Într'o seară am primit un telefon dela MICSA RADU, care mă chema urgent, pentru o chestiune foarte importantă, spunând că se află împreună cu BĂTRA și mă așteaptă la un restaurant din apropierea Ministerului de Justiție (restaurantul "Princiar" dupe Bd.6 Martie colț cu Brezoianu). Venind la întâlnire l-am găsit numai pe MICSA care mi-a spus că în acea zi, în jurul orei 12 (noaptea) trebuie să primească un telefon dela PATRAȘCANU, cu care BĂTRA vorbise înainte de plecarea lui la Bruxelles și se hotărâse să nu se mai întoarcă în țară.

BĂTRA și MICSA apelaseră atunci la mine, întrucât vrând să urce la minister, era după ora 9 seara. MICSA a observat că la poartă nu era nici unul din vechii gardieni, ci era unul pe care nu l-au mai văzut până atunci și care după ținută li se părea a nu fi un gardian ci un comisar. Mi-au cerut să merg și eu cu ei în minister. Eu le-am spus că nu are nici un rost, căci unul în plus ar face să fim și mai suspecți.

În legătură cu convorbirea telefonică MICSA mi-a spus că există o parolă dinainte stabilită.

Eu am plecat acasă, urmând ca MICSA sau BĂTRA să-mi comunice a doua zi telefonic, dacă PATRAȘCANU a telefonat sau nu.

Cu această ocazie am aflat eu pentru prima dată de hotărârea lui PATRAȘCANU de a fugi din țară, respectiv de a nu se mai întoarce dela Bruxelles.

În ziua următoare MICSA mi-a comunicat că PATRAȘCANU nu a telefonat, eu am plecat în interes de serviciu în provincie, iar când m'am întors am aflat că PATRAȘCANU a revenit în țară.

./. ss/ANTON BATIU

234

Ulterior în toamna anului 1947 s'a organizat un plan de fugă,cu un avion TARS pilotat de MAX MANOLESCU şi ZAHARIA cu care urma să plece clandestin din ţară PATRASCANU,BABIN MANUILA şi încă o serie de persoane din anturajul acestora.

Intrebare:

Arată dta,cum a fost organizat acest plan de fugă?

234

Răspuns:

BETEA a intrat prin intermediul lui MICSA ROMUS,în legătură cu cpt.ZAHARIA ION,pilot la TARS,care era prieten mai dinainte cu MICSA.Apoi prin ZAHARIA a intrat în legătură cu MAX MANOLESCU,care deasemenea era pilot la TARS.

Pentru a şi apropia şi a le câştiga încrederea , BETEA s'a întâlnit de mai multe ori cu aceşti piloţi în locuinţa lui FLORIN TEODORU,iar pe ZAHARIA l-a vizitat şi acasă.Cu acelaş scop BETEA a intervenit în favorul lor la PATRASCANU pentrucă ZAHARIA ,care între timp a fost comprimat dela TARS,să fie ajutat să reintre la TARS şi tot la cererea lui MAX MANOLESCU şi ZAHARIA,BETEA a intervenit la PATRASCANU în favorul unui pilot arestat,ducându-i chiar în audienţă la PATRASCANU.

După ce le-a câştigat încrederea,BETEA le-a pus problema fugii cu avioni iar ZAHARIA şi MAX MANOLESCU au acceptat.

Când am aflat aceste lucruri dela BETEA şi MICSA, pregătirile de fugă erau în curs.A urmat apoi o consfătuire în locuinţa lui FLORIN TEODORU la care au participat:BETEA BABIN MANUILA,eu şi piloţii MAX MANOLESCU şi ZAHARIA.

Intrebare:

Ce s'a discutat şi ce s'a hotărât la această consfătuire?

Răspuns:

Scopul întâlnirii a fost de a se pune la punct chestiunile tehnice ale planului de fugă.Discuţiile s'au purtat în acest sens şi au fost conduse de BABIN MANUILA.

S'a hotărât ca fuga să se facă după întoarcerea lui MAX MANOLESCU din ruta Bucureşti-Paris,unde era programat. Plecarea urma să se facă dela Arad şi Timişoara,MAX MANOLESCU având posibilitatea după întoarcerea din cursa de Paris,să obţină programarea unei curse la Arad.Grupul urma să se împartă în două:o parte să se urce în avion la Arad, iar cealaltă parte la Timişoara - cu bilete în regulă.

./. ss/ANTON RATIU

235

După plecarea avionului în drum spre Bucureşti, urma ca restul echipajului să fie imobilizat, pilotul secund să fie înlocuit cu ZAHARIA, iar când ajungeam în apropiere de Piteşti să schimbăm ruta spre Turcia. 235

Întrebare:

Arată dta ce s'a stabilit în legătură cu imobilizarea echipajului?

Răspuns:

In ce priveşte pe pilotul secund s'a prevăzut că ZAHARIA urcat în avion ca pasager, ca pilot cunoscut putea să obţină să intre în cabina piloţilor şi eventual să piloteze în locul secundului. Problema grea era îndepărtarea din cabina de pilotaj a mecanicului de bord şi a radiotelegrafistului. In această privinţă s'a preconizat ca acestora să li se dea - dacă fumează ţigări narcotizate sau băuturi narcotizante. Narcotizarea ţigărilor şi a băuturii se obliga să o facă MANUILA, fiind doctor în medicină şi priceput în asemenea operaţiuni.

In ipoteza că operaţiunea cu ţigările, respectiv cu narcotizarea, nu reuşea datorită unui eventual refuz, plecarea trebuia forţată.

S'a stabilit ca MAX MANOLESCU să trimită cu un pretext oarecare pe radiotelegrafist în coada avionului - pentru a-i aduce ceva. La ieşirea din cabină - în cabina pasagerilor - noi urma să sărim asupra lui şi să-i imobilizăm prin forţă. După puţin timp MAX MANOLESCU proceda la fel cu mecanicul de bord - cu pretextul de a vedea de ce întârzie primul - noi imobilizându-l şi pe acesta.

In ipoteza că MAX MANOLESCU nu ar fi reuşit să-i trimită pe aceştia în coada avionului pentru a fi imobilizaţi de către noi, urma ca să fie somaţi şi scoşi din cabină sub ameninţarea pistolului.

Întrebare:

Ce s'a discutat, în afară de cele arătate de Dta mai sus - la acea consfătuire?

Răspuns:

Tot la această consfătuire, GABIN MANUILA ne-a comunicat că americanii sunt de acord să plece cu noi şi criminalul de război DANULESCU. S'a mai discutat chestiunea transportului bagajelor, deoarece se considera că ar fi suspect să fie luate prea multe bagaje în avionul cu care vom fugi. Bagajele urmau să fie trimise prin concursul

./. ss/ANTON RATIU

2336

americanilor.Chestiunea se obliga s'o aranjeze MANUILA datorită relaţiilor pe care le avea cu americanii.S'a discutat deasemenea chestiunea persoanelor care urmau să plece.

Eu nu am rămas până la sfârşit,iar înainte 236 pleca eu s'a stabilit o nouă consfătuire la locuinţa lui GEORGESCU ROEGEN din str.Bitolici,care era considerată ca foarte potrivită în acest scop.Aceasta,deoarece MANUILA l-a propus şi pe GEORGESCU ROEGEN pentru plecare.

Întrebare:

Care au fost persoanele ce urmau să plece clandestin din ţară în cadrul acestui plan de fugă?

Răspuns:

Cu acest avion,urmau să fugă din ţară ATANASCHU cu soţia şi cu LENA CONSTANTE,BABIN MANUILA cu soţia,fratele lui BABIN MANUILA cu soţia,GEORGESCU ROEGEN,BETEA NICOLAE,IONICI IOAN cu soţia,DANULESCU,soţia lui ZAHARIA, cu şi eventual PAVAL CONSTANTIN şi MICSA ARMUS.

Prezentul proces verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt şi corespunde în totul cu cele declarate de subsemnatul.

ss/ANTON RATIU

Anchetator,
Cpt.Gh.ORARU

Prezentul Proces-Verbal de Interogatoriu, este identic cu originalul.-

234 237.

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul RATIU ANTON, de profesie funcţionar, născut la 14 Martie 1916 în Beclean, Reg. Cluj , cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Jules Michelet Nr. 17.

25 Septembrie 1952, Buc.

Interogatorul a început la ora 16,30

" s'a terminat la "

Intrebare:

In procesul verbal anterior ai arătat că la consfătuirea la care ai participat - ţinută în locuinţa lui FLORIN TEODORU - s'a fixat o nouă consfătuire în locuinţa lui GEORGESCU ROEGEN în str. Bitolisi. Arată dta, care a fost scopul acestei consfătuiri, cine a participat şi ce s'a discutat?

Răspuns:

Scopul consfătuirei era de a stabili unele amănunte ale planului de fugă, împărţirea celor care pleacă în două grupuri, unul pentru Arad, altul pentru Timişoara, modul cum se va pleca din Bucureşti şi cum se va face îmbarcarea în avion, MANUILA trebuia să comunice locul unde vor fi predate bagajele ce urmau a fi transportate prin americani.

La consfătuire trebuiau să participe aceleaş persoane care au fost la consfătuirea din casa lui FLORIN TEODORU, fără MAX MANOLESCU, care trebuia să plece în cursă la Paris. In plus participa GEORGESCU ROEGEN.

Eu m'am dus la întâlnire împreună cu ZAHARIA. In jurul orei 9 (seara) - spre surprinderea noastră - a venit MAX MANOLESCU - pe care noi îl ştiam plecat în cursă.

Max MANOLESCU ne-a povestit că a fost arestat de organele controlului economic, fiind descoperit cu un pachet de valori pe care voia să-l scoată din ţară şi că a reuşit să fugă dela Controlul Economic, venind direct la Georgescu Roegen, unde ştia că are loc consfătuirea - fixată în prezenţa lui.

Aproximativ pe la ora 11 noaptea - după ce cei

./.

ss/ANTON RATIU

prezenţi erau neliniştiţi de întârzierea lui [illegible] BETEA, a venit şi MANUILA foarte obosit şi agitat. [illegible] mi-a povestit cu această ocazie că fiind împreună cu BETEA la o întâlnire cu un american pentru a pune la punct chestiunea transportării bagajelor, au fost urmăriţi de o maşină a poliţiei. pe Calea Victoriei în dreptul Bisericii Albe, maşina ce-i urmărea le-a barat drumul, şi au deschis portierele maşinii, au sărit şi au luat-o la fugă. Cu mare greutate a scăpat ascunzându-se după o poartă şi apoi strecurându-se a venit la locul de întâlnire, la GEORGESCU ROBERT. Se temea ca BETEA să nu fi fost arestat.

Astfel, din cauza arestării şi fugii lui MAX MANOLESCU dela Controlul Economic şi în urma descoperirii lui MANUILA şi BETEA în maşina Legaţiei Americane - care au produs asupra tuturor o adevărată panică - acest plan de fugă a eşuat.

Intrebare:

Ce aţi făcut după eşuarea planului de fugă?

Răspuns:

MANUILA şi MAX MANOLESCU trebuiau să se ascundă. A rămas stabilit ca să ţin legătura cu MANUILA prin GEORGESCU. Pe MAX MANOLESCU l-am dus în aceiaş noapte la [illegible] ERNICI, iar ulterior l-am dus la VIRGINIA GRIGORIU, nepoata lui MANOLESCU.

Pe BETEA l-am găsit după câteva zile - prin MICSA şi inginerul BORCS - ascuns la inginerul MUNTEANU în Dămăroaia. Am luat legătura cu el, cu care ocazie mi-a povestit cele ce i s'au întâmplat când a fost la întâlnirea cu consilierul dela Legaţia Americană, în legătură cu transportul bagajelor.

Ing. MUNTEANU mutându-se din Dămăroaia într'o altă locuinţă în Bucureşti a venit şi BETEA cu el.

Atât dela MAX MANOLESCU cât şi dela BETEA am luat câte o fotografie şi le-am făcut buletine de identitate false pe imprimate de provincie, tip "comune rurale", procurate dela Bocleau-Someş (comuna mea natală) printr'un cunoscut al meu CAMPEANU IOAN.

Intrebare:

Arată amănunţit, ce ştii despre întâlnirea lui MANUILA şi BETEA cu consilierul de legaţie american?

Răspuns:

MANUILA avea fixată o întâlnire cu consilierul

./. ss/ANTON RATIU

dela Legaţia Americană în legătură cu transportul bagajelor celor ce urma să fugim din ţară. Locul întâlnirii era în Cotroceni în faţa casei lui MAX MANOLESCU, fără ca MANUILA să ştie că acolo locuieşte MAX MANOLESCU.

Neputând să meargă la întâlnire, MANUILA l-a trimis pe BETEA, care neştiind englezeşte, l-a luat ca translator pe DAN DUTESCU. Sosind la locul de întâlnire, BETEA şi DUTESCU s'au urcat în maşina legaţiei americane, la volan fiind însăşi consilierul american cu care avea întâlnirea. Când erau pe punctul de a pleca apare şi MANUILA care între timp, şi-a schimbat programul şi a venit la întâlnire.

In acel moment a sosit acolo şi o maşină a Controlului Economic, cu o echipă ce-l căuta pe MAX MANOLESCU, care fugise în aceeaş seară dela Controlul Economic. Echipa Controlului Economic i-a somat, iar maşina americană a pornit, MANUILA fiind tras în maşină din mers. A început urmărirea, echipa Controlului Economic crezând că cel care s'a urcat în maşină din mers era MAX MANOLESCU, pe care-l căutau.

In faţa Bisericii Albe de pe Calea Victoriei, maşina Controlului Economic a reuşit să bareze drumul maşinei americane. Atunci SABIN MANUILA şi BETEA au deschis portierele maşinei, au sărit şi au luat-o la fugă. BETEA a reuşit să se ascundă în balconul unei case şi apoi să ajungă la SILVIU MUNTEANU. MANUILA s'a ascuns după o poartă, scăpând cu mare greutate de urmărire - apoi a venit la consfătuirea dela GEORGESCU ROEGEN -cum am arătat într'un răspuns anterior. DUTESCU şi consilierul american au fost arestaţi şi duşi la Controlul Economic.

Cele arătate mai sus le-am aflat parte dela MANUILA în seara consfătuirii dela GEORGESCU ROEGEN, iar amănuntele le-am aflat ulterior dela BETEA şi dela Controlul Economic unde lucram.

Intrebare:

Ce a făcut PATRASCANU după eşuarea planului de fugă?

Răspuns:

PATRASCANU a aflat - nu ştiu pe ce cale - despre arestarea lui DUTESCU în timp ce acesta se afla BETEA şi MANUILA în maşina americană. Era în panică, neştiind ce căuta DUTESCU acolo şi dacă DUTESCU ştia despre planul de fugă sau nu. Astrel l-a trimis pe RUSENIAN, directorul său de cabinet

./. ss/ANTON RATIU

240

la mine să mă întrebe ce ştiu despre arestarea lui DUTESCU. Având mai multe persoane la mine în vizită - printre care după cât îmi amintesc era şi MICSA - l-am luat pe RUSSIAN în baie şi i-am spus ceiace ştiam la acea dată. I-am 240 spus apoi că avionul pentru fugă era pregătit, dar observând surprinderea lui RUSSIAN, l-am întrebat dacă ştie despre fugă, la care el mi-a răspuns că nu ştie nimic. Nu i-am mai spus nimic despre aceasta, regretând că i-am spus şi atât despre fugă.

După eşuarea fugii la câteva zile, am primit un telefon dela cabinetul lui PATRASCANU, dat de MACARASCU, ca să mă prezint la minister pentrucă PATRASCANU doreşte să-mi vorbească. În afară de acest telefon, de acasă mă anunţase că în lipsa mea am fost căutat la telefon de PATRASCAN, care mă invita la minister imediat. Şa încât prezentându-mă la minister am fost introdus imediat la PATRASCANU.

-ra extrem de agitat, plimbându-se nervos prin birou, în timp ce discutam. M'a întrebat: "Ce este cu DUTESCU? Ce s'a întâmplat? Decc a fost arestat? Nu mai ştiu ce să cred! Am rămas uluit când am auzit că şi el este amestecat!"

I-am răspuns ceiace aflasem între timp dela BETEA ca să fie liniştit, căci DUTESCU nu ştie absolut nimic; că l-am întâlnit pe BETEA, care mi-a comunicat că DUTESCU a fost luat incidental pentru a face pe translatorul, însă nu i-a spus nimic şi nici nu este amestecat în chestiunea fugii. După aceasta PATRASCANU s'a mai liniştit şi a zis: "Mă miram şi eu Ce să mai caute şi amărâtul acela! Va să zică nu ştie nimic. Îţi mulţumesc că m'ai liniştit".

Tot în cea pericadă - după eşuarea fugii - aflasem dela MICSA că PATRASCANU l-a trimis într'o misiune la Arad, pentru a-l feri de o eventuală arestare pe baza legăturilor ce MICSA le avea cu BETEA.

Cu prilejul vizitei la PATRASCANU i-am spus acestuia: "L'aţi trimis pe MICSA la Arad. Nu are nici un rost să mai rămână acolo. Poate reveni la Bucureşti". Nu-mi amintesc dacă PATRASCANU mi-a răspuns ceva, dar ştiu că MICSA a fost chemat dela Arad.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt şi corespunde întocmai cu cele declarate de mine.

Anchetator:
Opt. de Sec. Gh. MOŞANU

ss/ANTON RATIU

Prezentul Proces-Verbal de Interogatoriu,este identic cu originalul.-

241

241.-

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul RATIU ANTON,de profesie funcţionar,născut la 14 Martie 1916 în Beclean,Reg.Cluj,cu ultimul domiciliu în Bucureşti str.Jules Michelet Nr.17.

26 Septembrie 1952,Bucureşti

Interogatoriul a început la ora
" s'a terminat la "

Intrebare:

In procesul verbal de interogatoriu anterior ai arătat că planul fugii din ţară a lui PATRASCANU,BABIN MAHULA şi alţii,cu avionul pilotat de MAX MANOLESCU şi ZAHARIA a eşuat.

Arată acum după eşuarea acestui plan de fugă,ce încercări de fugă sau mai făcut?

Răspuns:

După eşuarea planului de fugă cu MAX MANOLESCU şi ZAHARIA la fugă nu s'a renunţat,dimpotrivă,problema fugii se punea şi mai acut,deoarece BETEA şi MAX MANOLESCU fiind ascunşi şi căutaţi de organele de siguranţă,arestarea unuia din ei putea duce la descoperirea întregii chestiuni.

La câtva timp după eşuarea primului plan de fugă cu avionul,întâlnindu-mă cu BETEA,acesta mi-a spus că se preocupă şi încearcă să organizeze un nou plan de fugă cu avion l prin forţă şi m'a trimis la PATRASCANU ca să-l întreb dacă în aceste condiţiuni este de acord să plece sau nu,iar în caz negativ dacă este de acord să plecăm noi fără el.Deasemeni BETEA mi-a spus ca să-i comunic lui PATRASCANU,că dacă va avea ceva să-i comunice lui,adică lui BETEA ,care era ascuns,să-i comunice prin MICSA.

Intrebare:

Arată,dacă ai comunicat lui PATRASCANU cele spuse de BETEA şi ce ţi-a răspuns?

Răspuns:

Trimis de BETEA m'am dus la PATRASCANU şi i-am

./. ss/ANTON RATIU

242

comunicat celo spuse de BETEA. PATRASCANU era agitat ieri
când i-am spus că dacă are ceva să-i comunice lui BETEA să
o facă prin MICSA s'a înfuriat spunând: şi pe asta l-aţi
băgat,ştie tot târgul,siguranţa o pe urmele mele. Referitor
la plecare mi-a spus:plecaţi voi,să mă scap de voi,eu voi
găsi alte posibilităţi.

242

In esenţă,acesta a fost răspunsul lui PATRASCANU,pe
care l-am transmis lui BETEA.

BETEA care era în legătură cu MAX MANOLESCU,MICSA
NEMUS,MUNTEANU,ZAHARIA şi alţii,pregătea un nou plan de
fugă cu avionul prin forţă,eu plecând în interes de serviciu
în provincie nu am cunoscut pregătirile ce le făceau ei,aflând
de ele mai târziu dela PAVEL CONSTANTIN.

Intrebare:

Arată ce ai aflat dta despre al doilea plan de fugă
cu avionul,prin forţă?

Răspuns:

In Decembrie,în preajma Crăciunului,după ce m'am
întors din provincie dela Oradea,am fost chemat de PAVEL la
Institutul Central de Statistică şi mi-a spus că îmi trans-
mite din partea lui BETEA,dacă sunt de acord cu noul plan de
fugă,în condiţiile următoare:

Fuga să se facă cu un avion TARG - forţat - îmbar-
carea urmând a se face tot dela Timişoara şi Arad.BETEA şi
MANUILA să se îmbarce cu legitimaţii false,iar MAX MANOLESCU
în afară de legitimaţia falsă,pentru a nu fi recunoscut să
fie bandajat la cap.

In timpul sborului să se simuleze un incendiu în
coada avionului,iar în momentul când personalul de bord,va
ieşi din cabină să stingă incendiul să fie imobilizaţi şi
în acelaş timp sub ameninţarea pistolului piloţii să fie
înlocuiţi cu MAX MANOLESCU şi ZAHARIA.In apropiere de Piteşti,
urma să fie schimbată ruta.Acesta era planul pe care mi l-a
expus PAVEL; nu ştiu dacă ei respectiv BETEA şi ceilalţi au
emis şi alte ipoteze sau au făcut alte planuri.

Eu nu am fost de acord cu acest plan,pe care nu l-am
găsit corespunzător,dar i-am spus lui PAVEL că dacă ei
susţin acest plan - din spirit de solidaritate merg şi eu.
Ulterior,despre acest plan de fugă nu am mai discutat cu
nimeni şi n'am mai aflat nimic.

Intrebare:

Ce legături ai avut dta cu LUCRETIU PATRASCANU în

./. ss/ANTON RATIU

243

această perioadă?

Răspuns:

După plecarea fostului rege din țară, eu fiind însărcinat cu inventarierea fostelor bunuri regale, PĂTRĂȘCANU m'a chemat la el și mi-a cerut să sustrag din biblioteca fostului palat regal cărțile pe care el le-a dat fostului rege cu dedicația și să i le aduc sau să rup și să-i aduc lui filele pe care a scris dedicațiile. Eu am acceptat să-i fac acest serviciu, însă operația n'a reușit - deoarece eu însărcinând pe secretarul comisiei, inspectorul AIRINULUI, iar acesta pe inspectorul colonel TANCRED IONESCU, care era în echipa de inventariere a palatului depe Calea Victoriei, chestiunea s'a aflat la Partid și a urmat o cercetare la Direcția Generală a Controlului Economic. Eu am fost chemat de directorul general DAN NEMEC - căruia i-am dat o declarație completă asupra acestei chestiuni.

De PĂTRĂȘCANU nu l-am mai văzut și nu am mai discutat cu el.

Ulterior MICSA mi-a spus că l-a întrebat PĂTRĂȘCANU ce părere are despre mine, dacă aș fi capabil de vreo trădare și dacă aș fi arestat și bătut aș declara cele ce știu în legătură cu el. MICSA mi-a spus că l-a asigurat pe PĂTRĂȘCANU că el are în mine toată încrederea și nu mă crede capabil de vreo trădare.

Prezentul proces verbal a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt și corespunde întocmai cu cele declarate de mine.

ss/ANTON RATIU

Anchetator:
Cpt.de Sec.Gh.MORARU

Prezentul proces verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

244

244

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul RATIU ANTON, de profesie funcţionar, născut la 14 Martie 1916 în Beclean-Reg.Cluj, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str.Julles Michelet Nr.17.

4 Octombrie 1952, Bucureşti
Interogatorul a început la ora 7
" s'a terminat la " 10

Intrebare:

Cunoşti dta o persoană cu numele ZAMFIR LAURIAN?

Răspuns:

Da, cunosc pe ZAMFIR LAURIAN, care la data când eu am fost arestat se afla în Bucureşti, funcţionând în Direcţia Generală a Siguranţei ca subdirector general. Ulterior am aflat că este lt.col. de Miliţie la Dir.Paşapoarte.

Intrebare:

Când şi în ce împrejurări l-ai cunoscut?

Răspuns:

L-am cunoscut în toamna anului 1944, când eu activam la Uniunea Patrioţilor, resortul "Formaţii de Luptă", ca responsabil, având şi sarcina de a ţine legătura cu Comandamentul Sovietic, Judeţeana P.C.R., etc.

Din însărcinarea lui MAGHERU MIHAI şi ANA SOLOMON care conduceau resortul "provincie" pe linie de "U.P.". am primit actele a trei tovarăşi dela Cluj care au fost ridicaţi de pe stradă, din eroare, de către ostaşi sovietici şi trimişi cu transporturile de prizonieri. Trebuia să lămurim situaţia lor ca să fie eliberaţi.

Actele în original le-am predat lui ZAMFIR la judeţeana P.C.R. care conducea acolo biroul de informaţii şi care s'a angajat să rezolve problema, afirmând chiar că este de competinţa lui. Cu această ocazie l-am văzut şi cunoscut prima dată pe ZAMFIR.

./. ss/ANTON RATIU

245

Am mers apoi după rezultat de 2-3 ori pe săptămână tot anul 1944 şi începutul anului 1945 - iar el mă tot amâna.

245

Intre timp familiile celor trei tovarăşi au intervenit la Comisia Aliată de control - Secţia Cluj - care tocmai atunci luase fiinţă, de unde au primit asigurări că chestiunea se aranjează - dar să dea imediat actele în original.

Eu i-am cerut lui ZAMFIR actele celor în cauză - pe care eu i le predasem în original, aşa cum am arătat mai sus - pentru a le restitui familiilor. ZAMFIR, însă, mi-a spus, repetând de câteva ori, că actele "le-a dat acolo unde trebuia". La insistenţele mele de a-mi spune unde a predat actele - mi-a spus, până la urmă, că nu ştie. Pe această chestiune am avut apoi o discuţie foarte aspră, el spunând că nu face birocratism, iar eu demonstrându-i că a ţine evidenţa unei corespondenţe nu este birocratism.

Intrebare:

Cum au evoluat relaţiile dintre dta şi ZAMFIR?

Răspuns:

După 6 Martie 1945 ne-am reîntâlnit în Ministerul de Interne, dar în Direcţii deosebite, el fiind însă şi secretarul celulei de partid. Când ne-am revăzut, ZAMFIR mi-a spus: "Ei, tovarăşe, n'am să uit niciodată beşteleala pe care mi-ai tras-o atuncea la partid". Eu l-am întrebat dacă aveam atunci dreptate şi dacă este supărat pe chestiunea aceasta, la care el mi-a răspuns că am avut dreptate şi nu este deloc supărat. După reîntâlnire raporturile dintre noi (erau) au fost bune, formal; el nu şi-a manifestat deschis faţă de mine vreun sentiment de duşmănie, dimpotrivă se purta bine şi chiar mieros.

Adevăratele sale sentimente însă au isbucnit mai târziu în cazul detectivului BENIAMIN şi al comisarului FURMAN.

Intrebare:

In ce au constat aceste cazuri şi cum s'a manifestat ZAMFIR în legătură cu ele?

Răspuns:

Detectivul BENIAMIN a omorât prin împuşcare un om şi a rănit grav pe un al doilea, sub pretextul că e vorba de "un legionar periculos". In realitate la mijloc erau

./. ss/ANTON RATIU

246

chestiuni de ordin personal,dușmănie familiară,iar el a informat fals pe șeful său direct de atunci - comisarul DULGHERU MIHAI (azi col.DULGHERU).Cazul este bine cunoscut de col.DULGHERU,SEPEANU TUDOR și alții care erau atunci în Ministerul de Interne - Siguranța Generală (d.CRISAN IOAN, HARI GLAZER,etc,)

Eu i-am luat lui BENIAMIN legitimația și pistolul și l-am dat afară,fără ca absolut nimeni să fi făcut nici cea mai mică obiecție,fiind unanim considerată ca singura măsură justă (In judecată nu putea fi trimis fiind minor și pentru a nu compromite instituția)

Comisarul FURMAN era șeful "echipei fulger" care avea ca obiectiv arestarea rămășițelor așa numitei "coloane a cincea" nemțești.Singurele sale ajutoare au fost 3 nemți, foști ofițeri în armata germană,care au fost arestați de el și apoi făcuți colaboratori,plătiți ca diurniști.

Am fost informat că în arest se află arestate peste o sută de femei - toate tinere și frumoase - că au fost arestate de FURMAN,arestul fiind tixit de femei arestate de el.

Făcând inspecție în arest,am constatat că dintre toate femeile arestate de FURMAN,nici una nu e nemțoaică. Arestatele mi-au comunicat că au fost ridicate de FURMAN, au fost duse la o casă în oraș unde FURMAN a încercat a le posede,dar deoarece ele au refuzat au fost arestate și aduse la arest,FURMAN spunându-le că atunci când îi vor ceda,el le va da drumul.Deasemenea aceste femei mi-au mai spus cu ocazia inspecțiilor făcute în arest că la percheziționările ce li s'au făcut când au fost ridicate,li s'au luat de acasă zahăr,unt,ulei,etc.,de către FURMAN și echipa sa.Eu nu am crezut toate aceste reclamații - socotindu-l pe FURMAN cinstit și de bună credință,iar pe aceste femei niște reacționare ce vor să-l compromită pe comisarul FURMAN și Instituția.

Intr'una din zile - comisarul șef BULZ (MOTU) și cu comisarul BUTNARESCU GHEORGHE au venit la mine și m'au chemat să merg imediat jos la arest,pentru a-l vedea pe comisarul FURMAN în celula unei arestate,unde a dormit toată noaptea și acum se pregătea să plece.M'am dus imediat și l-am găsit pe FURMAN ieșind din celula unei femei arestate,aranjându-și ținuta.L-am arestat pe loc.

./. ss/ANTON RATIU

247

La cercetări s'au confirmat cele reclamate de femeile arestate - aşa cum am arătat mai sus - anume, că 247 FURMAN a arestat peste 100 de femei - după ce acestea fiind duse la case conspirative refuzau să se lase posedate; zăerau arestate exclusiv pentru acest scop, iar după arestare majoritatea cedau, fiind din nou duse la casele conspirative, unde erau batjocorite (posedate) de FURMAN şi ajutoarele sale, care cu ocazia arestării le şi jefuiau.

Cercetările în cazul FURMAN nu s'au terminat, deoarece la un moment dat FURMAN a fost luat din arest, fără ştiinţa mea - afirmativ din ordin superior.

Aceste cazuri - cazul BENIAMIN şi FURMAN - s'au petrecut cam în acelaş timp, aproximativ la sfârşitul primăverii 1945.

La aproximativ două săptămâni după aceasta, fiind chemaţi la o şedinţă de celulă la Judeţeana de Partid - atât eu cât şi ceilalţi membri de partid din Direcţia Generală şi Prefectura Poliţiei Capitalei (care formau o singură celulă) ZAMFIR care conducea şedinţa, la sfârşit ne-a comunicat: "Acum vă aduc la cunoştinţă următoarele: este vorba despre cazul detectivului BENIAMIN şi al comisarului FURMAN. Am comunicat tov. Ministru TEOHARI GEORGESCU că aceste cazuri nu suhtt altceva decât o răzbunare rasială. Si de aceea am cerut şi am obţinut ca detectivul BENIAMIN să fie avansat comisar-ajutor şi repartizat la Prefectura Poliţiei Capitalei, fiindcă în corpul detectivilor nu mai poate lucra. Iar pentru comisarul FURMAN am cerut şi am obţinut să fie avansat subinspector şi trimis în provincie, pentrucă în Corpul detectivilor nici el nu mai poate lucra din aceiaş cauză - răzbunare rasială".

Eu, când am auzit cele spuse de ZAMFIR, m'am ridicat şi i-am spus: "Cum nu ţi-a plesnit obrazul de ruşine să-l minţi în halul acesta pe tov. ministru? Cum cazul BENIAMIN şi FURMAN e răzbunare rasială, când primul a omorât un om nevinovat, iar al doilea a fost prins în celulă la o femeie arestată". ZAMFIR s'a înroşit şi învineţit la faţă, dar nici el şi nici unul din cei prezenţi n'au scos nici un cuvânt şi şedinţa s'a terminat.

După aceasta eu nu am mai fost chemat la nici o şedinţă de partid, fără să mi se comunice însă nimic în legătură cu situaţia mea. Deasemenea, nu mi s'a spus nimic

./. ss/ANTON RATIU

248

în legătură cu "răzbunarea rasială" deşi era evident că se referise la mine,căci eu i-am luat pistolul şi legitimaţia lui BENIAMIN şi l-am dat afară şi tot eu l-am arestat şi pe FURMAN.

248

Ulterior,orice încercare de a-mi lămuri situaţia de partid,au fost zadarnice şi abia în 1948 - după trei ani - am fost exclus din partid - printre motive figurând şi acela de "antisemit";hotărârea s'a luat în lipsa mea şi fără să mi se fi comunicat nimic oficial.

Menţionez că despre FURMAN nu mai ştiu nimic,iar despre BENIAMIN am aflat ulterior că s'ar afla în străinătate plecat clandestin.

Intrebare:

Arată dta tot ce mai cunoşti în legătură cu ZAMFIR?

Răspuns:

ZAMFIR se afla în relaţii strânse cu STARK - care se afla tot în subordinele mele - în corpul detectivilor; STARK era zilnic la ZAMFIR în birou - la Dir.3-a

STARK a făcut o declaraţie la Partid împotriva mea, în care arăta că mi-a dat o notă informativă căreia nu i-am dar curs.(A fost de altfel singura lui lucrare în cadrul serviciului,altceva nu a mai făcut absolut nimic - fiind mereu la ZAMFIR şi plecat).

In această "notă informativă" el arăta că trebuieşte evacuată din locuinţa din str.Robert des Fleurs familia lui CUREA,ca reacţionari.Numitul CUREA se afla internat în lagăr pe motivul că ar fi fost comisar de românizare, fapt dovedit ca inexact.STARK cerea totodată să i se repartizeze lui atât casa cât şi mobilierul,care să nu fie luat de familie la evacuare.

Eu am refuzat cererea lui STARK,ceiace l-a supărat şi a determinat declaraţia sa amintită mai sus.

Mai târziu STARK a fost numit ca expert pentru evaluarea bijuteriilor fostei familii regale.Eu,având conducerea operaţiunilor de inventariere a bunurilor fostei case regale,constatând că el nu primeşte salar pentru această muncă,am propus să fie salarizat,însă mi s'a răspus că această muncă ar fi de reabilitare - nu ştiu însă pentru ce.Apoi am aflat că ar fi căpitan de miliţie,colaborator şi mâna dreaptă a lui ZAMFIR la Direcţia Paşapoartelor.

./. ss/ANTON RATIU

Altceva concret nu ştiu în legătură cu ZAMFIR,dar era de toţi cunoscut ca "totum factum" în Direcţia Generală a Poliţiei şi Siguranţei,el repartiza oamenii,făcea avansările şi în general avea acces permanent la Ministru şi cuvântul lui era hotărâtor.In orice caz - el lăsa cu orice prilej să se vadă sau să se înţeleagă acest lucru.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu l-am citit cuvânt cu cuvânt şi corespunde întru totul cu cele declarate de mine.

ss/ANTON RATIU

Anchetatorâ
Cpt.de Securitate
GH.MORARU

250

250

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestatul RAȚIU ANTON, de profesie funcționar, născut la 14 Martie 1916 în Beclean - Reg. Cluj - cu ultimul domiciliu în București, st. Jules Michelet Nr. 17.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

4 Octombrie 1952

Orașul București

Interogatorul a început la ora 7 și — minute

„ s'a terminat la „ 10 și — „

Intrebare: Cunoști Dta o persoană cu numele Zamfir Laurian?

Răspuns: Da, cunosc pe Zamfir Laurian, care la data când eu am fost arestat se afla în București, funcționând în Direcția Generală a Siguranței ca subdirector general. Ulterior am aflat că este Lt-col. de miliție la Dir. Pașapoarte. -

Intrebare: Când și în ce împrejurări l-ai cunoscut?

Răspuns: L-am cunoscut în toamna anului 1944, când eu activam la Uniunea Patrioților, sectorul „Formații de luptă", ca responsabil, având și sarcina de a ține legătura cu Comandamentul Sovietic, județeana P.C.R, etc.

Din însărcinarea lui Magheru Mihai și Ana Solomon care conduceam sectorul „provincie" pe linie de „UP" am primit actele a trei tovarăși dela Cluj care au fost ridicați de pe stradă, din eroare, de către ostași sovietici și trimiși cu transporturile de prizonieri. Trebuia să lămurim situația lor ca să fie eliberați.

Actele, în original, le-am predat lui Zamfir la ju-

Mod. 185

Semnătura:

Anton Rațiu

Urmare: de[ț]eama P.C.R. - care conducea acolo biroul de informații și care s'a angajat să rezolve problema, afirmând chiar că este de competința lui. - Cu această ocazie l-am văzut și cunoscut prima dată pe Jamfir.

Am mers apoi după repetat de 2-3 ori pe săptămână, tot anul 1944 și începutul anului 1945 - iar el mai tot amânat.

Între timp familiile celor trei tovarăși au intervenit la Comisia Aliată de control - Secția Cluj - care tocmai atunci era-se înființată, de unde au primit asigurări că chestiunea se aranjează - dar să dea imediat actele în original. -

Eu i-am cerut lui Jamfir actele celor în cauză - pe care eu i le predasem în original, așa cum am arătat mai sus - pentru a le restitui familiilor. Jamfir, însă, mi-a spus, repetând de câteva ori, că actele „le-a dat acolo unde trebuia". La insistențele mele de a-mi spune unde a predat actele - mi-a spus, până la urmă, că nu știe. - Pe această chestiune am avut apoi o discuție foarte aspră, el spunând că nu face birocratism, iar eu demonstrându-i că a ține evidența unei corespondențe nu este birocratism.

Întrebare: Cum au evoluat relațiile dintre dta și Jamfir?

Răspuns: După 6 Martie 1945 ne-am reîntâlnit în Ministerul de Interne, dar în Direcții deosebite, el fiind însă și secretarul celulei de partid. Când ne-am revăzut, Jamfir mi-a spus: „Ei, tovarășe, n'am să uit niciodată bestialele pe care mi-ai tras-o atunci la frontieră". Eu l-am întrebat dacă aveam atunci dreptate și dacă este supărat pe chestiunea aceasta, la care el mi-a răspuns că am avut dreptate și nu este deloc supărat. După reîntâlnire raporturile dintre noi (eram) au fost bune, formal; el nu și-a manifestat deschis față de mine vreun sentiment de dușmănie, dimpotrivă se purta bine și chiar mi-era.

Adevăratele sale sentimente însă au izbucnit mai târ-

Semnătura

Ștefan Rațiu

251

zise în cazul detectivului Beniamin și al comisarului Furman.

Întrebare: În ce au constat aceste cazuri și cum s'a manifestat Ianuși în legătură cu ele?

251

Răspuns: Detectivul Beniamin a omorât prin împușcare un om și a rănit grav pe un al doilea, sub pretextul că e vorba de „un legionar periculos". În realitate la mijloc erau chestiuni de ordin personal, dușmănie familiară, iar el a informat falș pe șeful său direct de atunci - comisarul Bulgheru Mihai (azi Col. Bulgheru). Cazul este bine cunoscut de Col. Bulgheru, Șeicaru Tudor și alții care erau atunci Ministerul de Interne - Siguranța Generală (d. Crișan Ioan-Hans Glazer, etc).

Eu i-am luat lui Beniamin legitimația și pistolul și l-am dat afară, fără ca absolut nimeni să fi făcut nici cea mai mică obiecție, fiind unanim considerată ca singura măsură justă - (În judecată nu putea fi trimis fiind minor și pentru a nu compromite instituția)

Comisarul Furman era șeful „echipei fulger", care avea ca directivă arestarea rămășițelor așa numitei „coloane a cincea" nemțești. Singurele fale agitoare au fost 3 femei, foști ofițeri în armata germană, - care au fost arestate de el și apoi făcute colaboratori, plătiți ca diverși. -

Am fost informat că în arest se află arestate peste o sută de femei - toate tinere și frumoase - că au fost arestate de Furman, arestul fiind plin de femei arestate de el.

Fiindcă inspecția în arest, am constatat că dintre toate femeile arestate de Furman, nici una nu e rentoarcă. Restatele mi-au comunicat că au fost ridicate de Furman, au fost duse la o casă în oraș unde Furman a încercat

Ante Rațiu

sa le poseda, dar deoarece ele au refuzat au fost arestate și aduse la arest, Furman spunându-le că atunci când îi vor cedă, el le va da drumul. De asemenea, aceste femei mi-au mai spus cu ocazia interogatoriilor făcute în arest că la percheziționările ce li s'au făcut când au fost ridicate, li s'au luat de acasă zahăr, unt, ulei, etc. de către Furman și echipa sa. Eu nu am crezut toate aceste reclamații - socotindu-l pe Furman comunist și de bună credință, iar pe aceste femei niște reacționare ce vor să-l compromită pe comisarul Furman și instituția.

Într'una din zile - comisarul șef Bulg (Moșu) și cu comisarul Butnăreșcu Gheorghe au venit la mine și m'au chemat să merg imediat jos la arest, pentru a-l vedea pe comisarul Furman în celula unei arestate, unde a dormit toată noaptea și acum se pregătea să plece. M'am dus imediat și l-am găsit pe Furman ieșind din celula unei femei arestate, aranjându-și ținuta. L-am arestat pe loc.

La cercetări s'au confirmat cele reclamate de femeile arestate - așa cum am arătat mai sus - anume, că Furman a arestat peste 100 de femei - după ce acestea fiind duse la case conspirative refuzau să se lase posedate; că erau arestate exclusiv pentru acest scop, iar după arestare majoritatea cedau, fiind duse la casele conspirative, unde erau batjocorite (posedate) de Furman și ajutoarele sale, care cu ocazia arestării le și jefuiau.-

Cercetările în cazul Furman nu s'au terminat, deoarece la un moment dat Furman a fost luat din arest, fără știința mea - afirmativ din ordin superior.-

Ion Ion Rațiu

Aceste cazuri - cazul Beniamin și Furman - s'au petrecut cam în același timp, aproximativ la sfârșitul primăverii 1945.

La aproximativ două-trei săptămâni după aceasta, fiind chemați la o ședință de celulă la Județeana de Partid - atât eu cât și ceilalți membri de partid din Direcția Generală - și Prefectura Poliției Capitalei (care formam o singură celulă), Zamfir, care conducea ședința, la sfârșit ne-a comunicat: „Acum vă aduc la cunoștință un mic caz: este vorba despre cazul detectivului Beniamin și al comisarului Furman. Am comunicat tov. Ministru Teohari Georgescu că aceste cazuri nu sunt altceva decât o rățbunare rasială. Și de aceea am cerut și am obținut ca detectivul Beniamin să fie avansat comisar-ajutor și repartizat la Prefectura Poliției capitalei, fiindcă în corpul detectivilor nu mai poate lucra. Tot pentru comisarul Furman am cerut și am obținut să fie avansat subinspector și trimis în provincie, pentrucă în corpul detectivilor nici el nu mai poate lucra din aceleași cauze - rățbunare rasială."

Eu, când am auzit cele spuse de Zamfir, m'am ridicat și i-am spus: „Cum nu ți-a plesnit obrazul de rușine să-l minți în halul acesta pe tov. ministru? Cum cazul Beniamin și Furman e rățbunare rasială, când primul a amorsat un om semnalat, iar al doilea a fost prins în celulă la o femeie arestată." Zamfir s'a înroșit și înmărmurit la față, dar nici el și nici unul din cei prezenți n'au scos nici un cuvânt și ședința s'a terminat. —

După aceasta eu nu am mai fost chemat la nici o ședință de partid, fără să mi se comunice însă nimic.

Anton Catiu

253 28

Eu am refugat cererea lui Stark, ceiace l-a supărat și a determinat declarația sa amintită mai sus.—

Mai târziu Stark a fost numit ca expert pentru evaluarea bijuteriilor fostei familii regale. Eu, având conducerea operațiunilor de inventariere a bunurilor fostei case regale, constatând că el nu primește salar pentru această muncă, am propus să fie salarizat, însă mi s'a răspuns că această muncă ar fi de reabilitare - nu știm însă pentru ce. Apoi am aflat că ar fi căpitan de miliție, colaborator și mâna dreaptă a lui Jumfi la Direcția Pazaprantelor.

Altceva concret nu știu în legătură cu Jumfi, dar era de toți cunoscut ca „totum factum" în Direcția Generală a Poliției și Siguranței, el repartiza oamenii, forța avansările și în general avea acces permanent la Ministru și cuvântul lui era hotărâtor. În orice caz - el lăsa cu orice prilej să se vadă sau să se înțeleagă acest lucru.—

Prezentul proces verbal de interogatoriu l-am citit cuvânt cu cuvânt și corespunde întru totul cu cele declarate de mine.—

Anton Rațiu

Anchetator:
Cpt. Gh. Moraru

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

254

254

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul RATIU ANTON, de profesie funcţionar, născut la 14 Martie 1916 în Beclean, Reg. Cluj, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Jules Michelet 17.

31 Octombrie 1952, Buc.

Interog. a început la ora 17,15

" s'a terminat " " 2o.-

Intrebare:

In procesul verbal de interogatoriu din 25 Septembrie 1952, ai arătat că la consfătuirea dela GEORGESCU ROEGEN (str. Bitolici) în legătură cu organizarea fugii din ţară cu avionul pilotat de MAX MANOLESCU - acesta a venit după ce fugise dela Controlul Economic, unde fusese arestat.

Arată Dta tot ce ţi-a vorbit MAX MANOLESCU în legătură cu arestarea şi fuga sa dela Controlul Economic?

Răspuns:

MAX MANOLESCU, trebuind să plece în ziua respectivă într'o cursă la Paris, a dat unui om de serviciu un pachet cu valori - pe care intenţiona să le scoată din ţară - ca să-l pună în sacul dela spatele scaunului său ca şi cum ar fi un pachet cu merinde (mâncare).

Organul Controlul Economic dela aeroport făcând obişnuitul control, au descoperit pachetul şi conţinutul (valorile); făcând cercetări pe loc a stabilit că pachetul aparţine lui MAX MANOLESCU, pe care l-au arestat şi după primele cercetări şi formalităţi (a fost) l-au dus la Controlul Economic, unde MAX MANOLESCU a fost cercetat de Subinspectorul general CRAIU, şeful Serviciului, pentru Controlul Comerţului Exterior. Faptele s'au petrecut după masă, MAX MANOLESCU ajungând la Controlul Economic spre seară.

In timp ce-l cerceta, servindu-i-se arestatului cina, subinspectorul general CRAIU l-a lăsat pe arestat

./. ss/ANTON RATIU

255 255

singur în biroul său şi s'a dus într'un alt birou (dela etajul 6 la etajul 5) ca să se laude cu "prada" deosebită pe care a pus mâna (adică MAX MANOLESCU)

MAX MANOLESCU a mâncat,apoi observând că este singur a ieşit din birou pe sală cu intenţia de a fugi, iar în cazul că ar fi observat să spună că îi este sete după mâncare şi caută apă.Cum în apropiere nu era nimeni, el a coborât calm şi liniştit - lăsându-şi paltonul de piele acolo în birou - dela etajul 6 până jos,a ieşit în stradă fără să-l oprească nau să-l întrebe nimeni ceva,apoi a venit direct la locul de întâlnire din str. Bitolici - despre care ştia - unde ne-a povestit cele ce i s'au întâmplat.

Menţionez că cele arătate mai sus le ştiu din cele povestite de MAX MANOLESCU în acea seară după fuga sa dela Controlul Economic,completate cu cele aflate a doua zi la Controlul Economic unde lucram şi eu,având conducerea supracontrolului economic pe toată ţara.

Mai menţionez că în după amiaza când a fost arestat MAX MANOLESCU eu n'am fost la serviciu,deoarece trebuia să merg la întâlnirea fixată în str.Bitolici la GEORGESCU ROEGEN,la care urma să participe BETEA,MANUILA, ZAHARIA şi GEORGESCU ROEGEN; ori în cazul că mergeam la serviciu,aveam atâta de lucru în acea vreme,că nu aş fi scăpat la timp să merg seara la întâlnire.

Intrebare:

Cine mai era de faţă când MAX MANOLESCU ţi-a vorbit despre arestarea şi fuga sa dela Controlul Economic?

Răspuns:

Era de faţă GEORGESCU ROEGEN,aviatorul ZAHARIA şi cu,iar mai târziu,a venit MANUILA,scăpat şi el prin fugă dintr'o maşină americană,MAX MANOLESCU povestindu-i şi acestuia cele ce i s'au întâmplat.

Intrebare:

Ai declarat mai sus,că pate din cele ce cunoşti despre arestarea şi fuga lui MAX MANOLESCU dela Controlul Economic le-ai aflat a doua zi când te-ai dus la serviciu.Arată cu cine şi ce ai discutat la Controlul Economic - despre cele arătate mai sus?

Răspuns:

A doua zi dimineaţa m'am dus la birou cu carecare

./. ss/ANTON RATIU

întârziere, deoarece noaptea veneam târziu dela consfătuirea din str. Bitoliei. Primul cu care am luat contact a fost colegul meu de birou TEODOR LAZARESCU. Cum m'a văzut, LAZARESCU mi-a spus că mă aşteaptă Secretarul General apoi mi-a spus "Să-ţi spun o chestiune grozavă, ştii ce a făcut dobitocul de CRAIU", relatându-mi fugitiv cum a fost arestat MAX MANOLESCU, cum CRAIU la lăsat singur, venind chiar în biroul nostru să se laude şi cum a fugit arestatul.

M'am dus apoi la biroul Secretarului General LEVENTE unde eram aşteptat. Inainte de a intra la Secretarul General, în biroul directorului său de cabinet sunt asaltat de funcţionarii IOANID şi BODNAR cu care am avut cam următoarea conversaţie:

-Noroc, măi RATIU, îl cunoşti pe DUTESCU?

-Da, îl cunosc, mi-e prieten.

-Ştie englezeşte?

-Da ştie, e doar profesor de engleză, dar ce s'a întâmplat cu el?

-Las'că ai să afli tu! Dar pe BETEA îl cunoşti?

-Da şi el mi-e prieten, dar cu ăsta ce s'a întâmplat?

-Lasă că ai să aflu tu!

Intre timp fiind anunţat de directorul de cabinet am intrat la Secretarul General LEVENTE, întrebându-l:

-"Ce s'a întâmplat - sau Ce-i cu DUTESCU şi BETEA?

-Ce, ai şi aflat, dar cine ţi-a spus?

-Măi mi-a spus BODNAR.

D. LEVENTE l-a înjurat pe BODNAR, fiind foarte supărat de pălăvrăgeala acestuia, apoi mi-a spus că pe DUTESCU îl ştia "că e cam licheluţă" dar că despre BETEA nu credea că e lichea. Am discutat în continuare despre BETEA şi DUTESCU - D. LEVENTE întrebându-se mirat ce ar fi căutat aceştia în maşina americană. In timpul discuţiei a format un număr de telefon, vorbind apoi "Alo, SERGHEI ai aflat ceva despre BETEA?"

Plecând dela Secretarul General LEVENTE, am aflat dela diferiţi funcţionari diferite comentarii în legătură cu MAX MANOLESCU, BETEA şi DUTESCU. Menţionez însă că eu n'am pus întrebări nimănui - căci ştiam lucruri mult mai clare şi mai precise decât cele ce se ştiau la Controlul Economic atunci - aflate chiar dela MAX MANOLESCU şi

./. ss/ANTON RATIU

MANUILA în seara precedentă în str.Bitoliei. [illegible] de altă parte dacă punem întrebări - cum se cunoştea prietenia mea cu aceştia - puteam fi suspectat.

Menţionez că din discuţiile şi comentariile aprinse ce aveam loc atunci la Controlul Economic am aflat că DUTESCU a fost arestat,că odată cu el a fost arestat şi consilierul american cu maşina,care a fost pus în libertate după ce chestiunea a fost încredinţată (transmisă SSI)

Intrebare:

Arată Dta ce legături ai avut cu MAX MANOLESCU ulterior şi ce ştii despre fuga sa în străinătate?

Răspuns:

In noaptea respectivă,la consfătuirea dela GEORGESCU ROEGEN,eu a trebuit să mă îngrijesc ca să-i găsesc un loc unde să se ascundă.L-am dus încă în acea noapte la un prieten al meu IERNICI; unde MAX MANOLESCU a stat o noapte, după care a plecat.După 2-3 zile am aflat dela ZAHARIA că MAX nu are unde să stea şi că trebuie să-i căutăm o casă. L-am dus la ruda mea VIRGINIA GRIGORIU,unde l-am ai văzut de vreo 2-3 ori;odată când am luat dela el fotografia, a doua oară când i-am dat buletinul de identitate fals, cum am arătat în declaraţiile mele anterioare - şi probabil încă odată.

Dela VIRGINIA GRIGORIU a plecat şi nu mai ştiu unde a locuit.Ulterior amaflat dela PAVEL despre un plan de fugă cu avionul prin forţă - în care era inclus şi MAX MANOLESCU.După aceasta n'am mai aflat nimic despre MAX MANOLESCU - până la arestarea mea.

Mai târziu am aflat în arest - dela alţi arestaţi cu care am stat în celulă comună - despre fuga lui MAX MANOLESCU din ţară - fără alte amănunte în legătură cu fuga.

Prezentul proces-verbal a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt şi corespunde întru totul cu cele declarate de mine.

ss/ANTON RATIU

Cpt.de Securitate
GH.MOTARU

Declarație,

258

258

Subsemnatul Rațiu Anton, născut în com. Beclean jud Someș, la 14 Martie 1916, cu ultimul domiciliu în București Str. Jules Michelet Nr. 17, de profesiune funcționar, declar următoarele:

În vara anului 1947, pe la sfârșitul lunii August, a venit Betea Nicolae la mine și mi-a spus că Dr. Solin Măniilă dorește să-mi vorbească.

M'am dus la el împreună cu Betea. Măniilă mi-a cerut să-i fac rost de un avion pentru a putea fugi în străinătate. I-am promis fără însă să mă oblig de această chestiune.

După o lună de zile, aproximativ, a venit din nou Betea la mine, mi-a făcut observații pentru că nu i-am dat nici un răspuns lui Măniilă și mi-a adus la cunoștință că sunt în tratative cu pilotul Max Manolescu pentru o plecare cu un avion T.A.R.S. La organizarea acestei plecări a participat Dnul Solin Măniilă la două ședințe, apoi el fiind descoperit într'o mașină americană pentru aranjarea expedierii bagajelor, împreună cu Betea, s'au ascuns spre a nu fi arestați. Măniilă nu știu unde s'a ascuns și nici când și cum a plecat în străinătate.

Ing. Octavian Boroș cu domiciliul în Cotroceni (nu-i știu adresa), lucra la întreprinderile „Silviu Munteanu" inginer. După indicațiile lui Micșa, am cerut lui Boroș să mă ducă la locul unde se află Betea Nicolae. M'a dus în cartierul „Dămăroaia" lângă aerodromul Giulești, la locuința unui italian (nu-i știu numele) unde locuia, provizoriu ing. Silviu Munteanu. Acolo l-am găsit pe Betea. Cu Boroș nu am discutat nimic despre cazul Betea Nicolae. De asemenea nici cu inginerul Silviu Munteanu așa încât nu știu ce aveau cunoștință ei din această afacere.

Anton Rațiu

Când Betea s'a mutat în casa (nu știu adresa), am fost din nou la el - Locuia tot la ing. Silviu Munteanu care se mutase dela „Dămăroaia" - Nici cu acest prilej nu am vorbit cu Silviu Munteanu nimic despre această afacere și nici altădată.

Adresa lui S. Munteanu mi-mi este cunoscută întrucât am fost dus la acesta de către Zaharia Ion cpt. pilot, implicat și el în afacerea noastră.

Iernici Ioan; ofițer superior pensionar, cu domiciliul în București Str. Labirint Nr. 33.

Fiindu-mi prieten, l-am propus putin plecare știind că dorește a pleca în Brazilia la mătușa lui care este soția ministrului de externe al Braziliei - Am mers la acesta împreună cu Betea Nicolae pentru a-l ruga să ne procure referințe cu privire la Max Manolescu cu care Betea începuse tratativele. Cu acel prilej a aflat că este și el programat pentru plecare. Amănunte însă, nu i-s'au dat. El nu știa cine anume face parte din grup.

În momentul evadării lui Max Manolescu, am fost nevoit să-l duc pe acesta la Iernici Ioan putin o noapte. Cu acel prilej nu i-am vorbit nimic de acest. I. l-am lăsat acolo pe Max Manolescu cu care nu știu pe ce anume au discutat - Ulterior, nu am vorbit cu Iernici despre plecare. El nu știa că Pătrășcanu este implicat.

Virginia Grigoriu; profesoară de gospodărie, fată bătrână, pensionară pe motiv de boală, nepoată a Prului Constantin Dămăroaia - pri-minal de războiu -

La aceasta, l-am dus pe Max Manolescu, în Str. Bdul Maria Nr. 6 ap. 12 - unde a stat șăpte-zece zile.

Ea, Virginia Grigoriu, nu știa nimic despre această afacere -

În momentul când Betea Nicolae și Mănăilă au fost descoperiți în mașina americană și au pornit în fugă, poliția i-a căutat la domiciliu -

Arestați

În chiar seara aceea, la locuința lui Bitea Nicolae, se afla Florin Teodoru, director general în Ministerul de Finanțe, cu domiciliul lângă podul Izvor - (nu-i știu adresa). - Acesta s'a speriat, știindu-se cu „mușca pe căciulă" - întrucât în casa lui am arestat multe contrabanduri cu privire la plecare -, și am mai mers acasă la el, și direct la locuința inspectorului din finanțe Dincă Ionescu din Calea Moșilor (nu-i mai știu numărul casei) - I-a povestit lui Dincă Ionescu tot ce știa. Dincă Ionescu, la rândul lui, i-a povestit toată tărășenia inspectorului din finanțe Mihail Poporici din Str. Turnari Nr. 17, iar acesta soției lui, Elena Poporici, care fiind prietenă cu fosta soție a lui Ctin Dănulescu - criminal de război - i-a spus și ei. Ea, Elena Duga, fost Dr. Dănulescu, la care locuiam, mi-a reproșat că ei nu-i spun nimic și că asemenea lucruri trebue să le afle dela străini, întâmplător, și nu dela mine care-i eram prieten.

Totatunci și cu acel prilej, aflat, despre această poveste, inginerul Anganini Vicențiu, cu care locuiam împreună, în casa lui Dănulescu din Str. Jules Michelet Nr. 17 - acesta fiind inspector în Controlul Economic și părnia cu nu-i spuneam niciodată nimic. De asemenea, tot atunci, a aflat despre acest lucru și Virginia Grigoriu soacră-sa lui Dănulescu, care era aproape nelipsită din casa fostei soții a lui Dănulescu, unde ea venea aproape regulat la masă întrucât pensia ei mică nu-i ajungea pentru menținerea existenței -

Eu știind că aceasta - Virginia Grigoriu, ține foarte mult la Dănulescu, am rugat-o să-l găzduiască la ea acasă pe Mar Mănulescu, lucru pe care l-a și făcut.

Deși acum știam despre acest plan de fugă care a eșuat, eu nu am discutat cu ei această

Antonlațiu

problemă nici ulterior.

Cu alte persoane nu am discutat nimic nici odată și nici nu știu să fi fost implicat într'un fel sau altul, cu această problemă.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez propriu.

1 Februarie 1953. Anton Roth

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

260

14

260

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul RATIU AMTON, de profesie funcționar, născut la 14 Martie 1916 în Beclean, Reg. Olub, cu ultimul domiciliu în București str. Jules Michelet Nr. 17.

27 August 1953, București

Interog. a început la ora 18

" s'a terminat " 22

Intrebare

La ce acțiuni ai luat dta parte înainte de 23 August 1944?

Răspuns

Inainte de 23 August 1944 am fost împreună cu BETEA NICOLAE la Caransebeș, pentru a lua contact cu comuniștii din închisoarea de acolo, cu scopul de a restabili legătura acestora cu Partidul, de a-i ajuta cu alimente și de a încerca organizarea unei evadări în masă.

Intrebare

Când, dela cine și în ce împrejurări ai primit dta și BETEA această însărcinare?

Răspuns

După întoarcerea mea din Uniunea Sovietică - unde am fost cu echipele Institutului Central de Statistică - am predat lucrările, apoi am primit un concediu nelimitat, cu mașină la dispoziție, ca răsplată pentru felul cum mi-am îndeplinit misiunea pe teritoriul URSS.

Aflându-mă întâmplător la Institut, a venit la mine un coleg - nu-mi aduc bine aminte dacă a fost BETEA NICOLAE sau PAMFIL POPESCU - și mi-a spus că cineva dela Partid vrea să stea de vorbă cu mine și să-mi dea o însărcinare de partid, dacă sunt de acord. Coborând dela Institut joc în stradă (Spațiul Unirii 28) l-am găsit pe BELU ZILBER (HERBERT), care mă aștepta și pe care atunci l-am cunoscut pentru prima oară, fiindu-mi prezentat de colegul meu. ZILBER mi-a spus că e vorba de o însărcinare de partid, dacă sunt de acord să primesc. I-am răspuns că, da, stau la dispoziția partidului.

./. ss/ANTON RATIU

Menţionez că, cam în acelaş timp a coborât [illegible], subdirectorul general al I.C.S., s'au dus de o parte cu ZILBER şi au discutat împreună puţin, apoi a plecat. Imediat a coborât şi MANUILA, directorul general al I.C.S., pe care-l aştepta maşina; înainte de a se urca în maşină a dat mâna în termeni foarte amicali cu ZILBER.

După aceea ZILBER mi-a dat adresa sa din str. Dionisie Lupu 2, unde mi-a fixat o oră la care să merg pentru a sta de vorbă. Acolo m'am dus cu BETEA NICOLAE.

La această întâlnire, dela ZILBER de acasă, ZILBER ne-a pus problema mai amănunţit. Ne-a spus că Partidul a pierdut toată arhiva, că ultima parte a arhivei a căzut în mâinile siguranţei odată cu arestarea "lotului intelectualilor" (RACOASA, MACHEDU, etc.); ne-a vorbit de pierderea legăturilor cu cei din închisori, că Partidul nu ştie care la ce închisoare se află; se ştia doar că la Caransebeş se află TEOHARI GEORGESCU şi lotul dela Sibiu (BARBU ZEVEDEI, etc.). Ne-a spus să facem cum om şti noi şi să ne ducem acolo (La CARANSEBEŞ), să luăm contact cu cei din închisoare - pentrucă se pregăteşte o lovitură de stat care nu se ştie cum va reuşi - şi se punea problema unei evadări în masă, forţate.

Intrebare

Cum s'au făcut pregătirile pentru această acţiune?

Răspuns

Am avut acolo la ZILBER, mai multe şedinţe cu acesta, împreună cu BETEA, iar ulterior şi cu OANCEA. La a doua şedinţă a venit şi NUTU FUXMAN ca reprezentantă a "Ajutorului Roşu". S'au discutat posibilităţile de luare de contact cu cei dela închisoare. Ştiam doar că ultimul lot dus la Caransebeş era grupul dela Sibiu. Pe BARBU ZEVEDEI îl cunoştea BETEA dela Cluj (dela Facultate), fără să fie însă prieteni; OANCEA era însă prieten cu BARBU ZEVEDEI şi avea şi alte legături la Sibiu. Era posibilă obţinerea unui vorbitor (a unei autorizaţii de vorbitor). Ajutorul Roşu voia să afle o listă a tuturor comuniştilor dela Caransebeş (din închisoare), cu adresele lor precise şi o listă a rudelor, pentrucă în numele rudelor Ajutorul Roşu să le trimită pachete şi bani. S'a hotărât şi luarea lui OANCEA. La ZILBER s'a pus problema ca unul să rămână la Caransebeş până în momentul loviturii de stat, pentru organizarea evadării.

In afară de aceasta, pe mine m'a chemat NUTU FUXMAN la o întâlnire separată - în grădina Icoanei de unde ne-am dus la o casă. Ea mi-a spus că mă socoate mai apropiat şi că eu va trebui să rămân acolo eu având mai multe cunoştinţe între militari (fiind

./. ss/ANTON RATIU

ofiţer de rezervă);să mă interesez ce pază este la închisoare,ce arme au,situaţia în garnizoană,ce unităţi sunt şi de ce [illegible] dispun,dacă sunt unităţi nemţeşti,etc.

După aceasta am mai avut întâlniri acasă la ZILBER şi cu OANCEA şi am stabilit de comun acord să mergem iniţial la SIBIU - cu maşina ce eu o aveam la dispoziţie - acolo să găsim o rudă a lui BARBU ZEVEDEI care este în bune relaţii cu acesta şi în legătură cu el,pentruca pe această cale să intrăm în contact cu BARBU ZEVEDEI,transmiţându-i bani şi mâncare şi pentru ceilalţi.

Intrebare

Cum aţi dus la îndeplinire această însărcinare dată de ZILBER?

Răspuns

Ca şi fim la adăpost - ne-am înarmat cu ordine de serviciu,cu antetul Consiliului de Miniştri semnate de FANICA POPESCU (semnătura în fals a lui SABIN MANUILA),cu ştampilă.Apoi ANTON COLOPENTIA - care cunoştea la Caransebeş pe învăţătorul NEAMŢU (tatăl lui OCTAVIAN NEAMŢU,directorul "Fundaţiilor regale") mi-a dat către acesta o scrisoare,rugându-l să-mi dea locuinţă. şi să se îngrijească de mine,fiind în concediu de boală,mergând la Caransebeş în căutarea sănătăţii;COLOPENTIA ştia - probabil dela ZILBER - de misiunea noastră şi că eu voi rămâne acolo mai mult timp;ce şi cât anume cunoştea dela ZILBER nu ştiu.Această scrisoare urma să-mi servească tot pentru justificarea prezenţei mele la Caransebeş.

După ce am fost înarmaţi cu aceste documente am plecat la Sibiu,unde am reuşit să găsim un frate de al lui ZEVEDEI BARBU - pe care l-am luat la Caransebeş cu noi,după ce a obţinut autorizaţia de vorbitor.La Caransebeş l-am instruit pe BARBU SILVESTRU - fratele lui ZEVEDEI BARBU,cum să ia contact cu acesta şi ce anume să-i comunice.BARBU SILVESTRU a obţinut vorbitorul cu fratele său,dar fiind timid şi fricos n'a comunicat tot ce trebuia să comunice.Singurul lucru pe care i l-a spus - vag - este că afară se află BETEA.După acest rezultat negativ,prezenţa lui BARBU SILVESTRU fiind inutilă la Caransebeş l-am expediat de acolo,rămânând numai eu şi BETEA pentru a încerca prin alte mijloace să intrăm în contact cu cei din închisoare.(Menţionez că OANCEA s'a întors la Bucureşti înaă dela Sibiu).

BETEA a intrat în legătură cu gardianul şef,prin soţia acestuia;dând cadouri şi făcând promisiuni s'a împrietenit cu acesta

Prin acest gardian şef am luat din nou contact cu cei din închisoare.BARBU ZEVEDEI a comunicat lui TEOHARI GEORGESCU prezenţa noastră acolo,dar acesta a refuzat legătura cu noi şi a interzis să ne dea orice liste.Bani şi pachete le-am transmis.

./. ss/ANTON RATIU

263 263

BETA ţinea tot timpul legătura prin telefon cu ZILBER, aşa că într'o zi , - cu vreo trei săptămâni înainte de 23 Aug.1944 - ZILBER ne-a comunicat să lăsăm totul şi să ne întoarcem - atât eu cât şi BETA - la Bucureşti, fiind nevoie de noi acolo. Astfel ne-am întors la Bucureşti după ce am îndeplinit misiunea numai în parte; anume, am intrat în contact cu cei din închisoare şi le-am dat alimente şi bani, aflând unele lucruri despre situaţia din închisoare, dar scopul principal de a restabili legătura acestora cu Partidul în vederea organizării unei evadări forţate în masă nu s'a realizat din cauza refuzului celor din închisoare de a accepta legătura cu noi.

Intrebare

După ce v'aţi întors la Bucureşti cui aţi comunicat rezultatele?

Răspuns

Am luat contact cu BELU ZILBER, la el acasă şi i-am făcut lui şi lui NUTU FUXMAN un raport amănunţit şi decontarea banilor primiţi.

Intrebare

Cât aţi stat la Caransebeş?

Răspuns

La Caransebeş am stat aproximativ trei săptămâni.

Intrebare

Cum urma să fie organizată evadarea forţată în masă?

Răspuns

Evadarea forţată în masă trebuia s'o organizez eu, în raport cu situaţia ce o voi găsi acolo în momentul ce-mi va fi comunicat de ZILBER, care îmi va trimite atunci şi oameni.

Intrebare

Cine v'a făcut efectiv instructajul în legătură cu această acţiune?

Răspuns

La şedinţele de instructaj vorbea mai mult ZILBER; NUTU FUXMAN doar asista.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt şi corespunde întocmai cu cele declarate de mine.

Anchetator
Cpt. de Securitate
Gh. Moraru

ss/ANTON RATIU

Duțescu

Anton Ratiu

Îl cunosc mai bine din anul 1942, din Ucraina. Deși mai de demult, mi-a dăruit prețuirea politică alături de Mihail Levente și Ștefan Popescu, cu care a lucrat în același echipă. Recunosc în toți ca un excelent camarad. Ulterior am ajuns la convingerea că este, după o vorbă a lui Ștefan Popescu, „pâinea lui Dumnezeu" pentru cei din jurul lui, și că e suficient să mă vadă cineva prieten ca să se dezinteresze de el. Mai puțin dotat decât ceilalți colegi dela Statistică, a știut să se afirme mai mult prin tenacitate în convingeri și capacitatea de a se asocia cu oamenii potriviți decât prin însușiri personale, și mai mult prin voință decât prin dibăcie. Era strâns legat de Nicolae Betea, de care s'a îndepărtat la un moment dat în urma unei bătăi a căror cauză reală și ordinară nu o cunosc. Am relucrat după un timp legăturile, dar se simțea încă în fel că nu mai există același apropiată prietenie adâncă de mai înainte. Nu l-am văzut niciodată în Ministerul de Justiție în Noiembrie și Decembrie 1944, când am lucrat acolo. Știu că a luat parte la campania electorală din 1946 la Arad, pentru fostul ministru de justiție. Nu-i cunosc altă legătură sentimentală decât cu fosta Dra Leonora Vlicsan, din partea căreia se pare că a suferit o dezamăgire.

Am lucrat la dl Pătrășcanu acasă între 15 oct. și 1 Nov. 1944. Persoanele care-l vizitau frecvent erau: Bella Silber, Herant Torossian, Căp. Pătrășcanu, Mihail Sebastian.

Primii doi veneau ca prieteni ai dlui Pătrășcanu și discutau destul de mult în cabinetul dsale.

Căp. Pătrășcanu venea în căutarea unui post. Dl Pătrășcanu chiar și-a exprimat odată plictiseala față de mine.

Mihail Sebastian era sfătuitorul Dnei Pătrășcanu în chestiuni artistice.

Altă persoană care venea exclusiv pentru Dna Pătrășcanu era dl Brătășanu, asociatul dsale la atelierul de decorații.

Nimeni Biter a fost o singură dată în acest interval, adus de Bella Silber.

Alte persoane care s'au perindat pe acasă:

dl Radu Xenopol
dl Suchianu
dl Ministru Gh. Mauren
dl Ministru Ferhan Georgescu
dl " Gh. Gheorghiu-Dej
dl " Șt. Voitec

In permanență a stat în casă d Gavril Marcuson ca secretar particular al dlui Pătrășcanu, recomandat de Ștefan Popescu.

Știu că vacanțele și le petreceau (dl și Dna Pătrășcanu) în compania dnei Lena Constante, Harry Brauner, Mihail Sebastian.

266

Declarație.

266

azi 11 Aprilie 948 -

Subsemnatul Lucia Remus magistrat avocat în Bucureșci Str. Tonescu Nr. 22 (Com Mayi Sector) declar următoarele:

Am cunoscut pe Toni Ratiu din 1937 când am fost casa lui ca stagiar în Beiuș jud. Bihor, unde Toni era învățător. L-am revăzut în 1946 la Oleș unde Toni venise din Bucureșci împreună cu cu unii de a-l lua cu mine. Levente nu știu în ce chestiune - L-am rugat să-mi aranjeze mutarea din Trib Oleș, ceia ce Toni mi-a promis spunându-mi să vin la Bucureșci, dându-mi și adresa lui Jules Michelet 17.

Am venit în Bucureșci în Sâmbăta Castelui 1946. și cum nu aveam bani am trăs la Ratiu, la adresa amintită.

Aici am găsit vr-o două săptămâni în care răstimp Toni văzând că nu poate face nimic pentru mine și cum cumnatul meu expiră, m-a dus la Institutul Central de Statistică unde Brezeanu și mi-a prezentat unui fratele de-al lui pe nume Bețea - Acesta mi-a spus că în luna Mai Ministrul e plecat la Paris el nu poate, dar va trimite pe o față care lucrează cu știa Ministrului și va veni o față cu numele Ileana Vazescu, care mi-a spus că o trimite Nicu -

Văzând că, cumnatul meu expiră am apelat la Generalul Victor Vrancu care mă cunoștea din Cluj și acesta a venit cu mine la Ministru și în acelaș și am obținut o delegație dela Sept. Gen. Oltenia -, și anume la S. IV. cinil cercet. Trib Oltenia -, unde am funcționat vr-o trei luni -

După plecarea Ministrului dela Paris s-a organizat o Caravană de aprovizionare Guvernamentală

Vrancu

unde printre alții ca D. Autor Cpt. ag. insp. teritorial Direcția Muntenia
D. Lucia Stoian, dela Inst. Statistic, decurtul cadastral Bucureși, au
fost mulți ministrii magistrați: Cerin Nicolae (fiul delegat
provizoriu în București, ag. judecător de instrucție la Trib. Ilfov)
Cerin Nicolae ofițer auxiliar la Stat. Central. Cantin de apel și cu
ag. ofițer jud. ocol. Urbane.

Am plecat în Maramureș pe la sfârșitul lunei August
346, cu mișcarea ca apoteoză și se distribuie mulți în prejmă
magistrați și mulți la populație absolut necesară, brahm.,
invalizi orfani etc -

Eu am avut fleș 3za - am stat în rezolvență în
Satul Bogdanești cu capitala plăși Țara de 3/trei/lumi
având sub centre în județ sat-chiș plăși - aveam de destul
pământ, lumină, apă coare funcț. ofițeri de rezervă -

Satele de montagne le făceau primării respectivi - Oricum
cerea era mare / populație absolut lipsită / în afară unică
primării își propuneau mulți pădele și pretenții cari să
întâmpleți erau și aceștia - Am procedat în modul următor
deși ce am citit listele înscrise de primării în fața obștei satului
a alegă ce taxam au înțeles și brei pleacă cu toboșul un e deu
am pus chestia satului și alege pe am botezat "Alegerea"
împreună cu o delegație în frunte cu ag. politic și cântă la distribuire
de semnele am rugat pe cântăreți să mai cânte până când și mai
cei cari au obligat - Când de mențiuni și a mărturisit că
el nu are cuțitul și ține în față - cântăreții și un ore obligat la ață
pentru - - eu plec dar el rămâne și-i spun cauza lui cât -
Atunci l-am rugat încă mult și mă calcă pe sub mână pe
piept dacă cel ce intră un ceva drept, eu suspendam distribuirea
și mergeam împreună cu delegații amenințați și faceam percheziție
în pătul cărei și dacă l găseam că e arma în față mă
și l trimeteam la pârâ -

Ce acest motiv am fost mișcați cât am distribuit
fără scandal și obiecțiuni - în plus cu mulți greu - 3za - Organizația
P.C.R. Sighet - mi-a dat o adevărată - fiind care mi-a educat multe
de modul cum am distribuit -

Hey

267

Impresiunea mea în Bucureşti a fost a completa lipsa
unei şedinţe cu Ministrul de fapt fiind sentimentele dela Preş. şi Mem.
Cap. şi Domenii şi magistraţii ce au fost faţă — În această
redacta Ministru pe care îl vedeam a doua oară (prima oară la plecare)
mi-a întrebat cum am venit în destinaţie fără incidente, am
răspuns „că şi acum sînt dator la finalul ce mi l-a cerut pe toţi
faţă !! spunând întregul procedeu —

La pretenţiunea am primit ordin că fiu trimis cu
Dl Ministru în propaganda electorală la Arad — Am fost în faţă
cu alţi prefecţi Arad regional pe la cercuri ce depindeau de reşedinţa
Comisiei sau judeţene şi aducând la Bucureşti pentru ce am făcut
şi repartizat pe ministere, ţinând o evidenţă şchiavă —

La alegeri am fost împuternicit cu 18 magistraţi dela Bucureşti
toţi odaie am plecat A. Beteş, Schoran, Ratiu, Brie,
G. Constantinescu (cg. la camera de redactare comunică) cu crâmă
pentru organizaţie, după instrucţiile mele la alegeri puse de către
deputatul Vitze, prefectul Pele Petru şi org. partid. locale)
— După alegeri am venit în Minister cu sectul
Arad, (adus Schoran tutuia odoleanţi locali, pădure, lume ci R.
Cenca - Vadoc) + sectia II. C. corect. pentru care în faţă
zi dela 7 1/2 - 8. cand veneam în Minister — După alegeri am
mai fost în Arad şi am venit în Minister şi odată lângă.

Am scris toate ca în anul modul în care am
cunoscut pe cei amintiţi şi cum am apus în Minister —

— În timp ce am fost în Maramureş, Ministrul
a ţinut discursul dela Cluj, (după cele în amintire)
de acest discurs şi de răspunsul ce i-a fost dat
de Antonescu am auzit din timpul dintre Beteş - Brie - Schoran şi Ratiu
toţi membri de partid (eu nefiind membru de partid, adeseori mi-am dat
după alegeri fiind venit de frontiere cum mi-am permis pe lume) că în
Mai 1946 —

numai diferențele categorice dar partea particulară [illegible] Lucrețiu Patrașcu
i-a și amintit chestia -

În timp ce ministru era la Bruxelles, Bebe Șuțu fiind
și Florin Teodoru a spus că ar fi bine pentru liniștirea în mișcare
întreagă -

De pe timpul când Bebe Șuțu a întâlnit ofițeri - mi-a comunicat
un pilot că ar bine să organizăm o plecare clandestină -

La terminarea cursei de Vrăja când așteptam să ajungem cu ultimii
magistrați de la Ministerul Justiției, dar ajuns și ofițerul
și pilotul Tuchi Zaharia pe care l-am cunoscut când 1939 din Zaharia
mi-au imbrățișat cu sprijinul că bine în ministrul justiției

La vreo câteva zile am fost căutat de către ministrul Tuchi
Zaharia, care a venit să intervină pentru ca ministrul Patrașcu
pe care l-am cunoscut din cursa de la Vrăja - pentru un oarecare
Camarador Vasilescu - de care vorbea cu tăcere și care
ar fi fost arestat -

Eu am putut să-l anunț la ministru care în ordinea
atunci pentru ordinul și luceam la Etajul II., deoarece de
cabinet era Rupeniță, cu care eu am avut bogate discuții
mai în ministru - Tuchi pe care a spus că o să vină și alți piloți și chiar
Max. Manoliu să intervină și el tot pentru Vasilescu -

Eu am prezentat pe Tuchi lui Bebe și la întâlnirea aceasta
pentru a doua zi la Berăria Bucegi a venit și Max Manoliu
când s-a discutat mai mult despre cazul Vasilescu și Max Manoliu
povestind câteva întâmplări din viața aeronautică —— Bebe
s-a impresionat cu amândoi piloți și le-a promis că o să se
intereseze și el și mai târziu să se mai întâlnească și despre ce
se va întâmpla le întâlnește o audiență la ministru — Tuchi
Max. au intrat în audiență dar nu știu ce s-a discutat cu Vasilescu, Tuchi
la vreo câteva zile mi-a spus că nu s-a făcut nimic — Eu pe Max
atunci l-am văzut pentru ultima dată la local și a doua oară când
a venit să ia ultima audiență - Bebe mi-a spus atât mie cât și lui
Tuchi că el trebuie să se ocupe de piloți și că își caută de lucru

768

După mine mult timp (mi-o dau bine), pe când mă găseam oprit la mas (dimineața după) și tocmai aranjam (cu magistratii Tache Ionescu &c) a venit Betea și mi-a spus tot ce aranjase și că așteaptă mine și plecam imediat cu mașina, căci nu plecă nici Ministrul. Luam cunoștință de Tatu și Tache, cari au venit și ei în urmă, la puțin timp după plecarea lui Betea —

Contrastul între ei

După aceasta lui Butescu, Toni Rotaru mi-a povestit toată întâmplarea (cu fuga lui Betea și Brunetă (prins cu mâna în momentul și unde nu-i venea bine) atât mie cât și lui Rupenian — bolem etc.)

La mine către zile după aceasta pe timp ce mă aflam la pension cu niște lucrări dela Arad. Ș. Ministru mi-a spus și mie o ce legătură cu Betea și Rotaru că aveau niște aranjamente ce îl aveau spus lui Rotaru asupra lui Vaida —

Atmosfera de plume era întreținută pe deoparte de Tancu-Vaida-Ilencu și Tatu cari creau liste oficiale și fonduri pentru ca să poată obține vreo căci Betea le tot promitea și amâna, întreținând pe unii (ca o focă pe lângă d. Ministru — iar pe de altă parte zgomotul că și Ministru voia să plece au fonduri dela Betea care i-a spus lui Florin Teodoru, acesta comunicând lui, lui Tache și lui Tatu, cu aluzie la mine au trimis și mie deputat luam și pe mine și pe Tatu —

Nu am spus nimic d-lui Ministru de ce se vorbește pe seama lui pentru ministeriu: T. raportul între mine și daunul erau dela ref la răsboiu, nu întreaga neamuțul sau mișcarea ofițerilor fiind totuși forțe aveam datoria să o fac, dar nu și aveau fonduri pe considerentul că — lasă Ministru să repună și l-chemau pe Betea acesta a și negat (toate) și nici unul din cei 4 erau mine cunoștință de ei și dat mi-ar fi fiind cu mine cari Betea aceștia o mare influență asupra tuturor și pot la mine tot cu cine prost și în drept să spun mici cine mi-ar fi spus ce avea vrând spunând cu care afacere Betea mulți Ministrii —

După plecarea lui Cătărescu ai putut cu cei ai mei în Ț Ilencu, Tancu-Tatu erau nișnjați, plănuiau și veneau cât venimentul

in caso di morte di uno dei coniugi

346
269

269

_D_E_C_L_A_R_A_T_I_E_

Subsemnatul EUGEN LOSNIOV declar prin prezenta următoarele :

Pe RATIU ANTON - îl cunosc din 1939 dela Scoala de Comandanţi a Serviciului Social din Pietriş- Arad. Cu el am devenit prieten a-şi putea spune indirect, prin faptul raporturilor sale intime cu BETEA NICOLAE cu care se găsea mereu împreună.

In general o figură fără prea mult relief, un spirit însă afectuos, amabil, îndatoritor, onest.

La Pietriş făcea şi el parte din grupul marxist fără a lăsa însă impresiunea unui dinamism şi pozitivism productiv.

Nu ne-am mai întâlnit după suspendarea aplicării legii Serviciului Social decât cu totul întâmplător şi pasager - îl însoţea pe BETEA.

Prin simplă intuiţie ne inspiram o reciprocă încredere al cărei girant părea a fi totdeauna BETEA, de care eram şi unul şi celălalt legaţi mai întim. Stiu că şi RATIU ANTON se bucura de un anumit şi deosebit credit faţă de LUCRETIU PATRASCANU pe care nu ştiu în ce fel de întreprinderi îl utiliza.

Drept care dau prezenta declaraţie şi semnez propriu.

20 Octomvrie 1949

ss.EUGEN LOSNIOV

_D_E_C_L_A_R_A_T_I_E_

Subsemnatul ZAHARIA IOAN, domiciliat în Bucureşti, Intrarea General Angelescu No.6, declar, liber şi nesilit de nimeni, următoarele cu privire la persoana lui RATIU ANTON :

Iam cunoscut pe RATIU, fiindu-mi prezentat de către BETEA cam pela începutul lunei Octomvrie 1947, fără a putea preciza, dacă l-am cunoscut la BETEA acasă sau la Ministerul Justiţiei.

RATIU ştiuse să plece încă dela pregătirea împreună cu MANOLESCU. Până la întâlnirea din casa ing.GEORGESCU ROENTGEN, RATIU discuta problema cu BETEA.

In seara zilei când MANOLESCU a fost arestat, RATIU fiind la Ing.GEORGESCU a spus că va găsi în câteva zile adăpost pentru MANOLESCU şi că va afla unde e BETEA.

Din momentul în care BETEA a început să se ascundă, RATIU a intrat în legătură cu BETEA şi peste o zi, sau două trecând pela el mi-a spus că BETEA se află în Giuleşti, şi i-a cerut haine. RATIU mi le-a dat mie, cred că era în hainele lui, şi i le-am dus lui BETEA în Giuleşti, fără să-l găsesc însă pe BETEA.

A doua zi după predarea hainelor, l-am anunţat pe RATIU că MANOLESCU, nu mai poate sta la Dra POPESCU. El mi-a spus că să iau legătura cu DAVIDESCU.

DAVIDESCU acceptând, MANOLESCU a venit la el.

Prin RATIU, MANOLESCU s'a mutat la IERNICI şi de aci în casa pusă la dispoziţie de RATIU, la o rudă a lui în Bdul.Maria.

RATIU se îngrijea la început de mâncarea care îi trebuia dusă lui MANOLESCU, şi aceasta până când MANOLESCU a căutat-o pe Dra POPESCU, ieşind într'o seară şi ducându-se la ea.

In timpul ce a urmat dela ascunderea lui BETEA, RATIU menţinea legătura între BETEA şi PATRASCANU.

BETEA l-a trimis pe RATIU la PATRASCANU, pentru a-l întreba pe acesta dacă vrea să plece, şi în acest caz să se intervină pentru numirea mea la T.A.R.S.

PATRASCANU nu a fost de acord şi ca urmare a acestei discuţii numirea mea la T.A.R.S. nu s'a mai putut face prin intervenţia lui PATRASCANU.

./.

Dela RATIU am aflat de adresa lui BETEA la Ing. [illegible]NU.

Impreună cu BETEA, PAVEL şi MUNTEANU s'a discutat propunerea lui MANOLESCU de a se apela la GROZEA.

După ce această propunere a rămas fără rezultat din pricina accidentului lui GROZEA s'a trecut la posibilitatea plecări pe jos a lui BETEA şi MANOLESCU.

In această perioadă, RATIU a făcut rost de două buletine de populaţie de provincie, tip rural pe care l-a adus, nu ştiu prin cine, de undeva din apropierea Clujului, după câte îmi amintesc.

După completare, RATIU le-a aplicat ştampilele.

In urma faptului că eu nu puteam să intru la T.A.R.S. cu ajutorul lor, i-am dat lui RATIU - o cerere pentru a putea să fiu numit la Controlul Economic, unde el făcea serviciu, fie în corpul de inspectori, fie în secţia de aviaţie comandată de SUCEVEANU.

Ambele au rămas fără rezultat. Pentru a afla de rezultatul cererei îl căutam pe RATIU fie la birou, fie acasă. De majoritatea cazurilor îl găseam pe RATIU acasă.

La el acasă l-am cunoscut pe ARGANINI, care cunoştea chestiunea camuflării lui MANOLESCU la o rudă a lui RATIU.

Cu ARGANINI n'am discutat vre-odată punctele asupra vre-unei plecări.

Cred că RATIU urma să ia parte şi la ultima propunere de plecare prin oamenii aduşi de PAVEL.

El venea şi în casa Ing.VASILESCU când BETEA şi MANOLESCU se găseau aici.

Ultima dată cred că l-am întâlnit pe RATIU prin luna Ianuarie 1948.-

ss.ZAHARIA IOAN

21 Noemvrie 1949

272

272

_D_E_C_L_A_R_A_T_I_E_

Subsemnata STEFANESCU MATILDA domiciliată în Str.Dr.Demosthene No.29 declar următoarele: îl ştiu pe RATIU ANTON ca funcţionar al Institutului Central de Statistică de când am intrat eu funcţionară din anul 1941. Stiam că este prieten cu BETEA şi EMILIAN GRIGORESCU din spusele unei dactilografe ce lucra atunci în Oficiul de Studii şi care s'a căsătorit în anul 1942 cu EMILIAN GRIGORESCU. Când am venit eu la Oficiul de Studii în iarna lui 1942 echipa dela Bug plecase să se ocupe de aducerea Românilor din satele de lângă Bug şi de colonizarea lor în Banat. Raţiu şi MACA VASILE cari au avut această sarcină erau foarte mult simpatizaţi de STEFAN POPESCU care îi numea copii lui. Ştiu că dela Naipu din vara anului 1944 MACA şi RATIU având o maşină a lor specială au plecat la Cetatea Albă unde aveau sediul de primire al Românilor dela Bug.Eu m'am agăţat atunci de ei să mă ducă şi pe mine cu maşina să mă plimb. M'am dus până la Brăila, de unde eu m'am întors cu trenul.

Inainte de 23 August cu două săptămâni l-am întâlnit pe RATIU la garajul nostru în Serban Vodă, venise dela Cetatea Albă şi m'a întrebat dacă ştiu unde este LEVENTE pentrucă are să-i comunice ceva. La răspunsul meu negativ nu mi-a mai spus nimic. După 23 August 1944 l-am întâlnit când m'am dus să-l văd pe LEVENTE la U.P. în Poverna pe RATIU ANTON. Se spunea că împreună cu STEFAN POPESCU şicu GOLOPENTIA ar fi împărţit "România Liberă" pe stradă în ziua de 24 August. RATIU a trecut apoi în Ministerul de Interne venind rar prin Institut şi întrebând întotdeauna de BETEA. Pe când venea în Institut şi-l căuta pe BETEA mai şedeam de vorbă cu el lăudându-mi întotdeauna pe LEVENTE şi pe GOLOPENTIA. La înfiinţarea C.Economic am auzit că este la Control adus de LEVENTE, chiar am vorbit cu RATIU care continua să treacă pela noi în secţie şisă se intereseze de BETEA. De câteva ori negăsându-l pe BETEA a stat de vorbă şi cu PAVEL. Stiu că mai are un frate în Bucureşti dar nu ştiu unde lucrează.

ss.STEFANESCU MATILDA

15 Decemvrie 1949

773

273

D E C L A R A T I E

Subsemnatul ZILBER HERBERT, cu ultimul domiciliu în Str. Dionisie 2, fiind întrebat declar următoarele :

1.= Când, unde, cu ce ocazie, cine a fost de față când l-ai cunoscut pe RATIU ?

Aproximativ în Iunie 1944, la St.POPESCU, când RATIU s'a întors din Basarabia, de față fiind singur ST.POPESCU și BETEA.

2.= Ce părere ți-ai făcut despre el atunci ?

Nici-o părere personală. Am acceptat-o pe a lui ST.POPESCU că este băiat bun.

3.= De câte ori te-ai mai văzut cu el, unde, cu ce ocazie și cine a mai fost de față?

Odată la plecarea lui Carensebeș, de față fiind soția mea, BETEA și CANCEA, la mine acasă. Le-am dat bani și instrucțiuni. După 23 August a venit la mine și mi-a spus că lucrează la U.P. Mi-a cerut să-i împrumut ceva bani (100-200 mii lei). La sfârșit 1944 sau 1943. Nu mi i-a înapoiat. Apoi a venit să-mi spue că lucrează la interne. Din 1945 l-am văzut foarte rar. Nu am discutat niciodată cu dânsul. Mă convinsesem că era tare prost.

4.= Unde l-ai prezentat lui PATRASCANU ?

Nu știu minte dacă l-am prezentat lui PATRASCANU. Voi reflecta asupra acestei întrebări.

5.= Ce ai urmărit cu această prezentare ?

Voi da răspunsul ca și la 4)

Dau această declarație conștient și nesilit.

ss.H.ZILBER

25 Ianuarie 1950

274

RATIU ANTON

Pe RATIU ANTON l-am cunoscut la Statistică, ca funcţionar al Oficiului de Studii, însă din iarna anului 1941-1942.

Mai târziu (în 1942) am aflat dela tov.dela Statistică cu care am avut legături (STOIANOVICI, BIJI, OANCEA NICOLAE) că este membru în U.T.C.

Mi-a făcut dela început impresia că este un element cinstit dar uşor influenţabil şi că relaţiile lui cu BETEA şi PAVEL CONSTANTIN îl vor strica. Într'adevăr, trăia într'o totală dezordine morală (îl preocupa - ca şi pe BETEA - forţa lui musculară, virilitatea lui, îşi vindea hainele şi făcea chefuri cu BETEA etc).

L-am cunoscut mai bine în Ucraina şi am căutat să-l influenţez în bine şi mi s'a părut că am reuşit.

S'a comportat acolo ca un tov.întreprinzător, curajos, gata să-şi asume unele riscuri. După întoarcerea mea din Ucraina mi-a spus că a salvat chiar viaţa mai multor partizani (în 1943 - iarna) transportându-i cu acte făcute de el (cu antetul şi ştampila I.C.S) din zona germană, unde erau urmăriţi, la Odessa.

Mi-a spus - şi l-am crezut că a organizat la Odessa mai multe case conspirative sigure şi că a stabilit tot mai multe legături cu cetăţeni sovietici.

Acest fapt m'a făcut ca în toamna anului 1943 (în Noemvrie) să mă gândesc ca împreună cu el, STOIANOVICI şi celelalte elemente sigure să organizez evadarea celor mai preţioşi tov. internaţi la Vapniarka.

I-am propus lui KOFLER aceasta. Planul era destul de simplu: cei din echipe trebuiau să se împrietenească cu ofiţerii din conducerea lagărului, să facă cu ei câteva chefuri, eventual să mă duc şi eu şi fie să-i "cumpărăm" pe tov. contra şpagă fie să-i luăm cu noi sub diverse pretexte (ajutori la lucrările noastre) şi să-i ducem la Odesa, să le facem acte în numele Institutului şi să-i transportăm cu camionul Institutului în Ţară unde urmau a fi ilegalizaţi.

KOFLER, fiind de acord, mi-a dat o listă (6-7 persoane). Nu-i cunoşteam pe tov.depe listă pentrucă erau trecuţi cu numele lor reale

..ele şi eu nu cunoşteam activiştii decât pe nume conspirative. Stiam că la Vapniarka se găseşte şi tov.ŞTEFAN VOICU. KOFLER mi-a spus că l-a trecut şi pe el pe listă.

Lista mi-a fost dată în ajunul căderii (10-15 Decemvrie) şi se găsea asupra mea în momentul în care au venit agenţii să mă ridice. (Dacă căderea U.P. a fost aranjată de trădătorii din Partid, poate că înmânarea listei înainte de sigura mea arestare prezintă interes). Lista a avut soarta materialului aflat asupra-mi, adică am aruncat-o şi distrus-o în closetul dela Statistică.

Operaţiunea în care RATIU trebuia să joace un rol de bază, a ratat datorită căderii şi desorganizării legăturilor mele în Statistică.

După 23 August, l-am reântâlnit pe RATIU care mi-a spus că a lucrat la pregătirea lui 23 August împreună cu PATRAŞCANU, nu aveam atunci nici-un motiv să-l suspectez pe PATRAŞCANU). L-am luat la U.P., ofiţer în garda U.P., apoi instructor judeţean cu munca între militari. S'a comportat bine. In Februarie 1945 am fost trimis de Partid să organizez reforma agrară (forţată - de jos - nelegală) în raioanele Deva.

L-am luat pe RATIU ca însoţător. Si în acea operaţiune (în perioada "discursului" faimos al lui RADESCU) a dat dovadă de curaj şi antuziasm. După 6 Martie 1945, C.C., P.C. mi-a cerut să recomand cadre dela U.P. pentru încadrare la M.A.I. L-am recomandat şi pe RATIU .

După o lună (Aprilie 1945) am fost numit la P.P.C. apoi RATIU a fost obligat să demisioneze dela M.A.I.

M'am interesat dece şi mi s'a spus că a dat dovadă de ugurinţă în eliberarea autorizaţiilor de vizitarea deţinuţilor legionari. El mi-a spus că ceace a făcut era legal şi corect dar că un cadru vechi dela Siguranţă, anume PETROVICI (pe care îl socoteam şi eu o mare canalie) împreună cu unii tov. invidioşi (Colonelul ZAMFIR). L-au "lucrat" la tov.TEOHARI.

L-am întrebat pe tov.TEOHARI dacă îl pot angaja la P.P.C. Tov.TEOHARI mi-a spus că poate fi angajat în alte munci, dar nu la Poliţie - şi nu l-am angajat.

In vara anului 1946 am fost însărcinat cu conducerea colectării cerealelor. L-am angajat şi pe RATIU ca subinspector general de Control la Aprovizionare. Mie mi-a lăsat impresia că a făcut treabă bună aşa că în toamna aceluiaş an l-am luat cu mine la Cooperaţie şi în primăvara anului 1947, la Controlul Economic.

Situaţia lui de Partid era cam încurcată. L-am sfătuit (tot timpul l-am tratat prietenoşte) să insiste să i se descurce.

./.

276

Si într'adevăr a început cercetarea cazului lui la Comisia de Control. (Mi s'au cerut referinţe şi le-am dat favorabile). In acelaşi276
perioadă mi-a spus că prin mijlocirea lui PATRASCANU (care nu devenise încă " cazul PATRASCANU") au obţinut stăt el cât şi BETEA şi PAVEL CONSTANTIN (dacă nu mă înşel) burse pentru studii la Paris Nu mi-a vorbit mai mult despre PATRASCANU decât că se bucură de simpatia şi prietenia sa.

Intre timp cercetarea cazului său la Partid continua.

La începutul anului 1948 am primit sarcina de a asigura inventarierea şi conservarea bunurilor foste regale.

Lui RATIU i-au revenit o serie de sarcini printre care şi supravegherea operaţiunilor din Bucureşti. Intr'o bună zi a venit la mine tov.ZLATEV (secretarul organizaţiei de Partid dela Controlul Economic) care mi-a comunicat că RATIU a luat din biblioteca Partidului cărţile scrise de PATRASCANU şi date exregelui Mihai şi că este cazul (organizaţia de Partid) să le pună înapoi.

L-am chemat pe RATIU şi i-am cerut să-mi aducă cărţile să le văd şi eu. RATIU mi-a spus că PATRASCANU l-a rugat să-i restituie cărţile. Autograful lui PATRASCANU mi s'a părut obişnuit (banal) PATRASCANU încă nu devenise cunoscut ca trădător (lucrurile se petrec au înaintea congresului de unificare), pentru mine ere încă oficial un membru în biroul politic - aşa că l-am admonestat pe RATIU să face acte de iniţiativă dar am fost de părere că îi pot fi restituite cărţile lui PATRASCANU. Organizaţia de Partid a insistat însă să nu-i fie restituite comunicându-mi că aşa cere Comitetul Central (până atunci C.C. îmi cerea mie asemenea lucruri) ceeace m'a făcut să dispun - după oarecari ezitări - să se predea cărţile organizaţiei de Partid ceeace s'a şi făcut.

A urmat cazul BETEA (nu reţiu precis ordinea dacă cazul BETEA a urmat sau a premers). In acest caz m'am orientat - aşa cum se ştie destul de just - In orice caz, ideea trădării lui PATRASCANU (despre care nu-mi vorbise încă nimeni) a început să-mi apară ca posibilă.

RATIU şi-a continuat munca fără ca eu să bănuesc că putea să aibă legături politice suspecte cu PATRASCANU (o mare greşeală a mea) Am crezut că PATRASCANU îl foloseşte (avea obiceiul) ca om de casă de minoră importanţă, fără a-i încredinţa secrete politice.

Cu prilejul Congresului Partidului, tov.V.VAIDA şi tov.secretarul Judeţenii din Someş (de unde era RATIU) mi-a atras atenţia că familia lui RATIU este legionară şi că el îi susţine pe legionarii din judeţ. Nu am crezut, l-am întrebat pe RATIU şi mi-a vorbit despre nişte intrigi locale (concurenţa profesională dintre fratele lui - medic şi un alt medic bine văzut de judeţeană).

237

L-am crezut pe RATIU şi i-am luat apărarea. Niciodată nu mi-am închipuit că RATIU, pe care l-am ajutat atâta, mă înşeală, că RATIU care este o fire deschisă, mă stimează, însfârşit mă iubeşte, îmi ascunde ceva.

A urmat (faptele s'au consumat într'o perioadă scurtă) excluderea lui RATIU din Partid şi comunicarea din partea Partidului că trebue să-l dau afară din Control.

I-am făcut lui RATIU ultima favoare; nu l-am destituit - aşa cum se cuvenea să fac - ci i-am primit demisia.

Cu prilejul primirii demisiei, l-am chemat la mine în scopul de al îmbărbăta - şi atunci RATIU mi-a declarat că m'a minţit tot timpul, că a întreţinut legături de prietenie cu BELLU ZILBER şi că BELLU ZILBER l-a făcut anti-semit aducându-i tot felul de argumente din care reieşea că tov.ANA îşi " avantajează neamul" şi că el a spus adesea apoi aceasta.

Deasemenea, că lui (RATIU) îi pare rău că mi-a ascuns "prietenia" lui cu ZILBER, că deci m'a înşelat, cu toate că i-am acordat toată încrederea şi tot sprijinul şi că este o victimă a lui ZILBER. lucru de care îşi dă seamă acum şi că nu ştie dacă va putea vreodată să repare greşelile pe care le-a făcut.

I-am sfătuit să ceară să fie numit învăţător (profesiunea lui de bază) într'un sat nenorocit şi să muncească pentru Partid în aşa fel încât să recâştige încrederea Partidului în decursul anilor. Mi-a spus că-mi va urma sfatul şi a plecat.

A doua zi a venit la mine un funcţionar dela Control, care locuia cu RATIU şi era bun prieten cu acesta, VICENTIU ARGANINI (fost legionar). ARGANINI - mi-a spus că RATIU a fost arestat şi că în momentul arestării i-a dat o contestaţie împotriva excluderii sale din Partid pe care să mi-o înmâneze. Am primit contestaţia, am citit-o şi n'am înaintat-o Comisiei Centrale de Control ştiind prea bine că anchetatorii vor avea prilejul să-i cunoască întreaga activitate şi să comunice Partidului concluziile la care au ajuns.

Odată cu plecarea mea dela Controlul Economic, când mi-am triat hârtiile, am distrus-o. Conţinutul ei nu cuprindea decât înşiruirea părţilor bune din activitatea lui RATIU.

De atunci nu m'am mai interesat de RATIU cu toate că - fiind la A. P.S.N. a venit la mine în audienţă un cumnat de al lui RATIU care m'a rugat să interviu pentru el la M.A.I.

După destăinuirile lui RATIU şi arestarea sa mi-am dat seama că în cazul lui am procedat nepartinic, adică personal, că am susţinut şi apărat un element care nu merita acest tratament, însfârşit că am greşit, că am fost cu uşurinţă înşelat cu toate pretenţiile mele de cunoscător în materie de oameni, că exagerata încredere în

mine m'a făcut să fiu nevigilent.

ss.LEVENTE MIHAIL

23 Februarie 1950

278

Rolnicze. 279

279

J. I.

24.10.1950

Tow. Dumitrescu
fue arestat

Domnule anchetator, 280

Deși în ultima scrisoare ce v-am trimis am amintat să nu vă voi trimite alte rânduri, îmi calc cuvântul dat, pentru a vă face cunoscut că hotărârea mea este categorică și nici decum rezultatul unei clipe nervoase de moment sau a unei demențe.

Nu sunt încă nebun, dar nebunia nu mă va evita dacă voi continua să exist.

Eu nu înțeleg ce anume vă poate determina să vă îngrijorați din pricina mea - sunt un ziduri[illegible] a cărui existență este inutilă, nesemnificativă - încât cu cât veți căuta mai curând, cu atât mai repede veți scăpa de un element „dăunător" și „acuzat" cu atât mai mult cu cât eu sunt acela care îmi doresc sfârșitul cât mai grabnic.

Este adevărat că la acuzație concluzie categorică și definitivă am ajuns de curând, încă cred a determinat această concluzie pe care întâmplările petrecute în ultima vreme - ele nu mai decât rolul scânteii care aprinde un foc alimentat în timp și din belșug.

Voi profita de bunăvoința D-voastre pentru a Vă sabilita principalele date pe, fără a mai trece în revistă cele ce s'a petrecut în timpul ședere mele la M.A.I. de unde revenisem (la S.S.I.) grav bolnav, și după ce petrecem aproape două săptămâni de zile nebune literalmente —

Ajuns la S.S.I. în Sept anul trecut, am apelat la doctor - Mi'se dat valeriană - Boala s'a agravat [redacted] în acest timp și din cauza alimentației [redacted] consistente pentru posibilitățile stomacului meu, precum și din alte nenumărate cauze printre cari lipsa de aer - nu fusesem scos la aer timp de 19 luni de zile nici măcar un sfert de minut - Era deci normal să apelez din nou la doctor - Bine'nțeles că nu m'a crezut, după cum nu m'ați crezut nici D-voastre - În cinda acestui fapt, după ce fusesem consultat de vre-o 10 sau 11 ori la rând, la ultimul consult, când nici n'am vrut să mă mai las consultat decât cu greu, doctorul consultant de-mi de data aceasta direct și nu dela ușă, a constatat și pus numaidecât până la pe-

fus de lichid, n' că omul ye mun-
dul de a trăi - (ce bine ar fi
fost!!) -

După câteva zile am fost dus
la fermă, după ce, natural, mi
l'a adus la cunoștință că voi fi
făcut sănătos ... ! - (iar eu ca un
fabricat, am crezut).

În acest timp, boala de nervi
mi-a fost tratată cu toată indife-
rența iar hipoaciditatea nici
nu a fost constatată încât nu
știu cum fi tratată - Cu toate acestea,
trecând peste suferințele de fiecare
clipă, am fost foarte docil, supu-
nându-mă tratamentului medical
și alimentar, sperând că de fapt
mă voi face bine măcar parți-
al - Ne înțelesem mai bine
luni de zile și mă îndrăgostesc
considerabil - Dar, spre marea
mea surpriză am fost dus la
Buscăreț din nou, unde boala
s'a agravat iar - Dacă mai stătea
acolo la aer și încă trei
săptămâni, eram salvat -
dar aceasta nu a fost cu putință.

Apoi am venit la acest spital unde care am cea mai proastă părere posibilă -

Deși cu boala agravată, am primit inițial, atât medicamente cât și o alimentație normală pentru cazul meu - Această alimentație însă, nu după mult, a fost anulată primind atât de puțin încât în suma pe zi nici măcar 1.000 calorii - Boala, era normal, s'a agravat din nou - de data aceasta mai mult - Când nu am mai putut, am rugat să vină doctorul dela Dt - care într-adevăr a promis, nu a venit - Totuși problema, aparent, a fost rezolvată - Consultat de dnul Narin, de aici, mi s'a dat o altă alimentație, care ca de obicei, exact când făceam oarecari progrese cu sănătatea a fost redusă - Din cele aproximativ 2400 calorii ce primeam am rămas cu 300 de calorii mai puțin - Pâinea fiind tăiată - 100 gr. de zarzavat fiind deschisă din nou

încântătoarea perspectivă a înfometării
pentrucă trebue să subliniez că
aici alimentația reglementară
nu depășește nici într-un caz suma
de 1500 de calorii, iar la mine
suplimentele pe cari le primeam
ajungeau până la aproximativ
900 de calorii după cum voltat de Marx.
Alimentația mea obișnuită — adică
așa numit regim lacto-făinos
este un regim monovalent
cuprinzând numai hidrocarbonate — adecă fără zahăr,
fără grăsimi (carne) și fără
vitamine — ibea odată
cu suplimentele mi-a fost
acordată o alimentație com-
plectă fără însă a fi su-
ficientă —

Mâncarea văzută așa în
spital, a fost un fenomen care
n'a avut precedent și pe care
nu-l explic decât prin fap-
tul venirii doctorului dela D-tr.
Altminteri nu-i găsesc justi-
ficarea — /.

În concret, ceace m'a adus în
acest hal este, în primul rând
faptul că m'am săturat până
peste cap de acest joc diabolic
„de-a supraviețuirea" pe care
tot mai când încerc să te refaci
psihicul, pentru a te trimite
la suferință mai complicată —
Vorbii mai nu mai pot suporta
oameni proști macabre
iar cei deștepți nu au fost nici
nici ei vreodată — Am adus la
cunoștință acest lucru de mii de
ori amice și mie — dar de sigur
că nu am fost crezut — pai în
totdeauna — în al doilea
rând găsesc absolut inutilă
existența mea — Nu voi mai
suporta pe nimeni — S'apoi...
Ce să fie ?! În libertate n'ar
fi exclus să descopăr ceva
lucru — că doar sunt mai
tânăr decât Macici
etc. el m'a supărat mică a sută
parte din ceace am pătimit
eu în afară de nici
un ce poate întrecere —

În concluzie, rugămintea mea — ultima mea rugăminte, este să fiu dus la puşcărie undeva-unde este locul. Eu nu am nevoie de viaţă, de libertate etc. Dar D-voastră mi-aţi măcar garantat mie existenţa nevoie de viaţa mea — cuceriţi-o mă-vă rog, nu mi trebuie... Nu am ce face cu ele.

Partidul a găsit că aproape trei ani de regim celular mi-sunt suficienţi, sunt de acord şi-n consecinţă îi dau consimţământul pentru a se decreta-torii de mine definitiv — iar D-voastră fiţi liniştiţi şi siguri că nu va arborea dârlia după butonieră.

Am fost întotdeauna pentru mişcări întregi şi nu pentru fracţiuni.

Mi-am dat seama că în fond nu se urmăreşte înrăutăţirea mea ci torturarea mea în mod rafinat.

Am avut puţine momente când puteai fi mulţumit

în ipoteza când înrăutățirea
nu ar fi fost utilă —
Am scris în scris 285
timpul întrerupt Rândurile
mele s'au bucurat de un
total dezinteres - exact - 285
afară, „slavă domnului!"
mi-a deschis ochii despre
fericirea - mă să iau hotărâ-
rea de a termina cât mai
curând posibil cu viața prin
înecare cât acestor-
mizerie este într'adevăr fru-
moasă - Trebuie acest ~~tot~~ ul-
tim lux - Dacă mă veți
surprinde, indiferent prin
ce metode, vă rezerv dreptul
mantie și voi găsi alte
cunoștințe selecte și mici
va sport nu mă va jutia
opri - De aceea, pentru a nu
mă da în spectacol, duceți-mă
la pușcărie - iar dacă cu rația
reglementară voi continua să
trăiesc, nu voi anunța
hotărârea de sinucidere
16 Oct. 950 - Victor Vădulescu

17 Octombrie 1950.-

286

286

N O T A

In ziua de 16 Octombrie a.c., am fost înştiinţat că deţinutul RATIU ANTON, care se află internat în Spitalul Gerota, refuză să mai mănânce.-

Deplasându-mă împreună cu doctorul serviciului la spital, am constatat că într'adevăr susnumitul refuzase mâncarea.-

Intrebându-l ce l-a determinat să adopte o asemenea atitudine, a declarat că nu mai vrea să trăiască, deoarece vede că situaţia lui nu se clarifică şi nu înţelege să se mai chinuiască.- Deasemenea a mai spus că vrea să fie adus înapoi la închisoare unde nu va mânca decât porţia normală - fără supliment - înţelegând prin aceasta că va muri mai lent dar sigur.-

Intrebându-l pe doctor dacă poate fi transportat la închisoare, acesta a dat aviz favorabil, spunând că poate fi tratat şi acolo.-

Faţă de cele arătate mai sus, propun transportarea lui RATIU ANTON la închisoarea Malmaison.-

A Dumitrescu

- Raportul este vizat
de Radu Aurel
care se ține la dispoziție -
M. Bg. J.

14.5.957

Jurnalul

287

Somnul agitat, întrerupt de dureri. Am fost internat la spitalul [illegible] unde am fost adus la cunoștință [illegible]

Am fost arestat pe data de 7 Aprilie 948. În luna August a acelaș an, m'am [illegible] Nu am fost tratat deși am [illegible] Boala mi-a fost determinată de subalimentație, lipsă de aer și vitamine. Fiind netratată, a evoluat agravându-se. Astfel am ajuns bolnav de nervi, cu dureri groaznice de cap; amețeli; dureri la coloana vertebrală, picioare și stomac. Nici de data aceasta nu am fost tratat iar în curând au încetat. Nebunia a durat două săptămâni, cu pierderea conștiinței. Ulterior mi-am amintit de cele petrecute cu mine. Apoi am contractat o nouă paralizie - fiind tratat cu injecții de strecnină, incomplet, fără rău mi se fi lichidat boala.

Am îndurat cele mai crâncene chinuri ale înfometării. Hrana zilnică a fost două bucăți de mămăligă plus ciorbă rece fără valoare nutritivă. Întreaga hrană de pe o zi, nu reprezenta mai mult de 700 de calorii, cât un om care vrea să trăiască, fără a produce, are nevoie de 1720 de calorii.

În anul 1949 la 23 Sept., am fost dus la „Malmezon" 4 zile mi s'a dat o alimentație prea consistentă pentru posibilitățile mele atât de reduse după o perioadă atât de lungă de foame. Era firesc să mă îmbolnăvesc mai grav. Mi-am umflat complect, contractând și o dublă pleurezie cu nivelul ambilor hemitorace. Am fost dus la o fermă de-a S.S. Tului de lângă Otopeni, după ce mi se comunicase că este dispoziția Parchetului să mi se dea tot ce îmi trebue pentru a mă face bine.

288

La această fermă, am primit un tratament mai mult decât excepțional. Am stat două luni. Nu înțelegeam cuviincios fără nici o mișcare. Am fost adus la acest spital pe data de 29 Aprilie 1950. La înscriere mi s'a dat o injecție pentru apoi toli ceasă, cu o supraalimentație multă mâncare. Apoi a urmat o serie de apoi bâi; precedate de tăierile unghiilor respective până când boala s'a agravat iar eu mă mișcam mai prost ca la internare. Am comunicat în repetate rânduri verbal și de trei ori în scris, domnilor anchetatori situația în care mă aflam.

Nu s'au luat măsuri pentru rezolvarea problemei. În această stare, am cerut să fiu dus la arestul „Malmezon" întrucât dacă este vorba să sufăr, apoi acolo sufăr mai iuțeală și scap mai repede de viața asta care a ajuns să fie cea mai oribilă tortură pentru mine. Nu am fost dus. Am declarat greva foamei refuzând să mănânc în altă parte decât la „Malmezon". După două zile fu mutat! am fost dus la arest - pe data de 15 Nov 950 -!

După trei luni de zile, adică la 17 Ianuarie a.c. am fost readus aici. Am nădăjduit că de data această voi fi tratat omenește. Eu nu am cerut internarea, nici să fiu înfipt în pat. Dar dacă sunt internat în spital am pretenția să fiu tratat omenește. Această cu atât mai mult cu cât mi s'a spus că este dispoziția Partidului să mi se pună totul la dispoziție pentru a mă face bine.

Până la un moment am fost tratat cu oarecare atenție, ca apoi, mai ales în urma unor plângeri făcute de mine, în care arătam anumite realități de la acest spital mi s'au tăiat pe rând din medicamente, din alimente precum și dreptul de a mai ieși, dreptul

care îl primisem fără să-l fi solicitat, recomandându-mi chiar medicul delă S. S. I. să citesc și să scriu pentru a avea o permanentă preocupare și ocupație. Cu aceeași bunăvoință mi-a bolda [redacted] de care dușman. Această măsură o socot drept o pedeapsă pentru o vină ce nu-mi aparține. Nu pot să cred că Partidul ar putea dispune să fie sancționat acela care acționează în evidentă în rău și nu acela care îl săvârșește.

În păgînile scrise nu am înfățișat decât o realitate tristă și regretabilă dar absolut adevărată. Și nu este vina mea că la acest spital medicii sunt fără de pregătire și neglijență în afară de rea voință și neatenție. Totuși eu am fost acela care trebuia sancționat. Această pedeapsă eu o port pe umeri și după concepția mea trebuie să tac și să rabd.

Dar nu trebuie să se uite că eu am fost îmbolnăvit prin înfometare și mi s-a comunicat că a fost o greșală regretabilă. După de peste 33 de luni de zile iar în momentul de față nu mai stau în situația de arestat pentru vina mea.

Sunt în fața interese superioare de Partid iar Partidul nu cred să este informat de halul în care mă aflu.

După codul penal valabil la acea dată fapta mea se califică „uneltire de demnitate" și pedepsită cu maximum 6 luni de zile-ori cu mult în al patrulea an al reținerii mele și încă bolnav.

Nu am cerut și nu cer eliberarea mea. Nici de data aceasta nu aș cere dacă nu aș fi în drept și numai cu scrisă dacă nu mi s-ar fi comunicat că este dispoziția Partidului.

290

să fiu făcut rămâitoș. Știu că nu voi fi făcut rămâitoș așa. Dar nici nu pot accepta să fiu tratat în felul acesta.

Am putut n'pot să evadez. Nu am făcut'so n'nu voi face o dată pe an. Este mult prea aproape față de vina mea.

Nu am încercat n'nici nu m'am gândit să comunic cu exteriorul. Am respectat de către de anchetator chiar când n'a insistat să scriu mamei promițându-mi că mi se va aduce răspuns. Nu cred că mama mai trăiește. Sunt singur. Copiii nu au ca să mă jăndească la ei sau la rude.

Nu am fost, nu sunt n'nu voi fi laș.

Mă simt mult mai prost în ceasul prezent sănătatea. Analiza n'azi se menține la partea superioară a picioru-lui stâng iar brațul stâng mă doare n'mi-e aproape anchilozat. Boala de stomac s'a agravat. Acum cu tot acidul clorhidric n'pepsina pe care le iau mă doare stomacul permanent. Diar uneori durerile sunt aproape insuportabile - durerile de stomac. Plămânii s'au accentuat n'ele. Capul mă doare permanent. Mă simt din ce în ce mai slăbit. Organismul n'a obișnuit cu acelea medicamente n'acum nu-n'mai au efectul.

Înainte cam la două săptămâni mă mai vizita doctorul Nicolaescu.

Ultima oară m'a văzut pe ziua de 27 III. a.c. Cu acel prilej a scris: „Din punct de vedere pulmonar nemodificat (aspect de pachipleurită ex. dreaptă). Din punct de vedere digestiv se remarcă exacerbarea semnelor de cachilie (dureri, balonări)..."

Cu acel prilej i-am spus că mă doare capul permanent n'foarte tare n'mi-e cinci auzul ca și cum mi se ameliorează durerea.

291

La aceasta mi-a răspuns: „Și pe mine mă doare capul de două ore”, după care a plecat fără să uită să mai facă din medicamenți și alimentație. -

291

După 24 de zile, adică pe data de 20 IV. a.c. a trimis supraveghetoarea după dozarul meu și fără să mă mai consulte, a scris următoarele: „Din punct de vedere medical: pacientul prezintă o pachipleurită reziduală (după o pleurezie dr.) și o adinită gastrică cronică apelină 1 an. - Nu necesită îngrijire spitalicească.” Iar de data aceasta a avut grijă să mai taie din medicație și alimentație și după cum era normal, ceace nu mi-a tăcut el, mi-a tăcut supraveghetoarea Calicman.

Personal unit de acord cu acest doctor care a adus o „inovație” în munca - aceea de a consulta pacienții pe calea undelor, din altă cameră, fără să vadă bolnavul. Dealtminteri dacă ar fi fost vorba să mi se dea o îngrijire medicală serioasă și completă, dacă astăzi nu aș fi atât de slab și cu dureri întunecate și cu bola de stomac, plămâni și nervi agravați, chiar dacă nu aș fi rămâne complet. Dar așa s'a cheltuit mai mult decât ar fi fost necesar și fără de nici un rezultat.

De aceea, am luat hotărârea să fac această ultimă încercare, ca prin aceste rânduri să vă aduc la cunoștința stării în care mă aflu. Iar pe cuvântul meu să fac acest lucru pentru ultima oară.

Dacă, de va crede de cuviință îmi va fi luată în considerație această mărturie dacă nu, îmi voi da seama că nu se răsplătește străduința mea și ca atare mi-am pierdut meritul ca fiind un element care contribue un bobaș pentru acea cauză pentru care, în mod efectiv, am luptat

încă de pe băncile şcolii, din copilărie [illegible]

În această ultimă situaţie, declar în modul cel mai solemn, pe cinstea mea şi pe cuvântul meu de onoare că nu voi sinucide. 292 -

Îmi este peste putinţă să mai suport suferinţele. Nu vreau să aştept zadarnic paralizarea nebun - Această situaţie nu o mai doresc iar altă soluţie în afară de sinucidere nu voi adopta.

Cazul meu cere ca mai întâi să se facă ameliorarea situaţiei mele disperate.

Rog deci următoarele:

1. O alimentaţie completă şi variată - Nu mai pot suporta numai cartofi, macaroane, orez şi grâu - fără zahăr etc. Am nevoie de fructe, de carne, de salate, de verdeţuri în general - Organismul după atâta vreme pe o alimentaţie incompletă, suferă din hidrocarbonate, are nevoie şi de vitamine, albumine, grăsimi şi zahăr. Tocmai pentrucă boala îmi este determinată de inanităţie -

2. Să fiu scos la aer în curtea spitalului în timpul nopţii măcar o oră. Am nevoie de aer şi soare. Dar dacă soare nu este pentru mine, apoi măcar aer să fie. La analiza balonului dela plămânul stâng mi-a constatat o abundentă bacilifere care-mi pot provoca caverne şi ar fi foarte frumos să ajung tocmai la spital cu caverne.

3. Să mi se redea dreptul de a cita în limba noastră. Când aparţineam de S. S. I. aveam şi ziare. Acum nici pastă de dinţi nu găsesc de toaletă nu mi se mai dă - cărţile mi-au fost recomandate chiar de medicul S. Iahnin care-mi cunoaşte boala întrucât mă consultă de 24 de ori - El e singurul care-mi cunoaşte boala şi pare m'a tratat bine la început.

4. Să mi se dea tonice pentru întărirea organismului. (calciu, extract de ficat, vitamina C. forte, stricnină sau ceva similar).

La această internare, am avut la prima numărătoare a globulelor, 9.600 leucocite. Au scăzut la 7.000 ca apoi să crească treptat. La ultima numărătoare am ajuns la 9.600 ca la început. De atunci mă simt mai prost, iar medicul mă consultă pus „unde" mi vede că mai am nevoe de îngrijire. De aceea, cea mai bună îngrijire ar fi o alimentație severă și variată.

Aceste lucruri vă rog respectuos să mi se acorde dacă este posibil.

În caz contrar, cu începere de pe ziua de 20 (douăzeci) luna aceasta voi declara greva foamei și nu voi mai mânca nici odată indiferent ce s'ar întâmpla, până nu voi muri.

Repet jurământul ce mi-am dat și nu mi-l voi retrage nici odată.

Rămâne să hotărâți și să-mi aduceți la cunoștință în ipoteza când veți crede de cuviință.

Aștept până pe ziua de 20 când să fie timp suficient pentru a mi se rezolva problema.

Cu deosebită considerație vă repet.

Autor

Spitalul M.A.I.
Secția Chirurgie camera 11

12. Mai 1951.

325

22 Octombrie 1949.

294

294

Rela activa
serv. militar

RAŢIU ANTON

Raţiu Anton, născut la 14 Martie 1916 în Comuna Beclean - Judeţul Someş, fiul lui Ion şi Veronica, Licenţiat în Drept, Sublocotenent de rezervă, fost funcţionar la Controlul Economic, domiciliat în Bucureşti - Strada Jules Michelet Nr.17, - este cunoscut la fişe sub două poziţii şi anume :

- Dintr'un tabel purtând data de 14 Noembrie 1944, de funcţionarii Institutului Central de Statistică, în care este arătat că are gradul de Calculator Ordinar cu 2 gradaţii şi că se află în concediu medical, - precum şi

- Dintr'o notă de investigaţii (C.F.) purtând data de 25 Noembrie 1947, în care se arată următoarele :

Până la 10 Aprilie 1947, a fost Subinspector General în Ministerul Cooperaţiei. Dela data de 10 Aprilie 1947, a fost angajat de către Ministerul Industriei şi Comerţului - Direcţia Controlului Economic. Această angajeare se datoreşte raporturilor prieteneşti pe care le are cu Secretarul General al Ministerului, Levente. In timpul când P.C.R. activa în ilegalitate, Levente ar fi fost foarte mult ajutat în munca sa de către Raţiu Anton.

Deşi este un element capabil, cinstit şi muncitor, este puţin superficial şi fanfaron, având câteodată delăsări, în munca politică cât şi în cea administrativă. Tinut însă din scurt, aceste lipsuri îi pot fi neutralizate.

./.

324 295

Aceasta, ar face să fie foarte util.

295

Locueşte în acelaş apartament cu Arganini Nichentie - Director în Ministerul Industriei şi Comerţului, individ suspect, cunoscut de către colegi ca fost legionar, învinuit nu de mult că ar deservi unele interese streine.

[redacted]

La domiciliu este cunoscut ca un om liniştit şi corect şi ca unul care se manifestă numai pe linia politică a guvernului.

Este membru al P.C.R. din August 1944.

323

24 Octombrie 1949 296

296

N O T A

La fişele D.G.S.P. figurează numitul RATIU ANTON fost funcţionar, născut la 14 Martie 1916, în com. Beclean Jud. Someş, într'o notă a Ministerului de Finanţe din 11 Iulie 1942, în care este semnalat Siguranţei Statului pentru a fi cercetat la înapoierea sa din Transnistria, în urma unei scrisori suspecte trimise de aceasta la Bucureşti.

- - -

C.N.S.A.S.

CORPUL FILAJ
EŞIRE Nr. 178
Data 10 XII 1947

SECRET

10 Decembrie 1947
G.

297

REFERAT

Conform dispoziţiei dată,a fost pus în supraveghere Suceveanu Florin din str.Gh.Manea nr.1.

Numitul s'a desprins ca legătură principală din supravegherea lui Ratiu Anton controlor la Controlul Economic din str.Dr.Marcovici nr.2.

Din informaţiile întreprinse s'a stabilit următoarele:

Suceveanu Florin este ofiţer de aviaţie şi face serviciul la aeroportul din Buzău.

In fişele cărţii de imobil din str.Gh.Manea nr.1,unde locueşte,este trecut în trei fişe fiecare indicând ca loc de naştere altă localitate; într'una este trecut că s'a născut în 1916 la Iaşi,alta la Botoşani şi cealaltă în Bucureşti.

Este căsătorit cu Cecilia,născută în Iaşi 1918,română de religie ortodoxă.Au un copil Desire, născut în 1942.

Suceveanu Florin se foloseşte în deplasările sale de maşina turism nr.8181 B care se pare că a cumpărat-o dela Cpt.Georgescu Petre pe a cărui nume mai figurează încă înscrisă la serviciul circulaţiei.

După unele informaţii Suceveanu a plecat în Ardeal într'o inspecţie pentru 25 zile.

Totodată se mai spune că numitul s'ar pregăti de plecare în străinătate.

Suceveanu Florin a fost supraveghiat timp de 4 zile (24-27.XI.a.c.) în care timp a luat contact cu următoarele persoane:

- Popescu Alexandru contabil la Direcţia Contabilităţii C.F.R.,născut în Caracal la 1907,român, de religie ortodoxă, locueşte în str.Berzei nr.98 împreună cu soţia sa.

Numitul iese dela controlul economic în ziua de 24.XI. a.c.însoţit de Suceveanu Florin de care se desparte în faţa serviciului economic.Suceveanu mai era însoţit de o doamnă iar în maşina sa se mai afla o altă doamnă, cu ambele a mers acasă şi se pare că una dintre aceştea este soţia sa.

- Ratiu Anton controlor la Controlul Economic,locueşte în str.Julles Michelet nr.17,ia contact cu Suceveanu Florin în ziua de 25.XI.a.c. când pleacă împreună dela birou (controlul economic) şi merg la sediul fabricei de cauciuc Banloc din Cal.Victoriei,iar de aici merg la Oficiul Industrial al Cauciucului din str.I.Frimu nr.32,unde stau 15 minute apoi

./.

298

merg la birou iar de aici, ambii vin acasă la Raţiu Anton.

După 10 minute Suceveanu Florin pleacă dela Raţiu Anton şi merge acasă.

Ambii au mai luat contact şi în ziua de 27.XI.a.c. 298 când s'au întâlnit în str.Brezoianu nr.44 la locuinţa inginerului Nesu Constantin, unde se afla în acel timp în vizită Raţiu Anton.

- Antonescu Vasile controlor la Controlul Economic, născut în Bucureşti la 1919 român, de religie ortodoxă.

Locueşte la părinţii săi, în str.Vasile Gherghel nr.72. In timpul războiului a luat parte activă pe frontul de răsărit având gradul de locotenent.

Din informaţiile obţinute la domiciliu reese că numitul nu se încadrează pe linie democratică.

Antonescu Vasile iese dela serviciu în ziua de 26.XI.a.c însoţit de Suceveanu Florin, de care se desparte în str.Sft. Ionică.

- Paulian Nicolae funcţionar la Ad-ţia Financiară născuti în Hoceni - Fălciu la 1891 român locueşte în Cal.Văcăreşti 158 împreună cu soţia sa.

Numitul are un fiu Ion născut în 1919 şi este căpitan cu domiciliu în Sos. Colentina nr.59. Acesta este cunoscut că se manifesta pe linie anti-democratică.

Paulian Nicolae a avut la domiciliu o percheziţie în primăvara anului 1947, efectuată de un inspector dela Ministerul de Finanţe bănuit fiind de delapidare de bani. Aici vine în ziua de 26 XI. a.c. unde stă până la

- In ziua de 26.XI.a.c. Suceveanu Florin merge însoţit de un domn civil,- care se spune că ar fi căpitan deblocat şi care locueşte împreună cu Suceveanu Florin - în str.Orzari 40 unde locuesc următoarele persoane:

Serpescu Benedict general pensionar născut în Olteniţa la 1887 căsătorit cu Ioana născut în Galaţi la 1916 românca.

Cu aceştia mai locuesc în calitate de rude (cumnaţi) Desalerno Pane funcţionar comercial la Soc.Vasilatul născut în Galaţi la 1911 căsătorit cu Ecaterina născută la 1914.

Desalerno D-tru tatăl lui Pane fost agent maritim, născut la 1881 în Covurlui român.

Vizita aici a durat 15 minute şi nu se ştie precis pe cine anume a vizitat.

După ce iese din str.Orzari 40 Suceveanu Florin, merge la Percepţia Fiscală din str.Cireşului la Serviciul Registraturei, iar de aici Suceveanu Fl. însoţit de acelaş domn (cpt.deblocat) merge în str.Gl.Lahovari nr.65 unde stă circa una oră.

./.

279

Aici locuesc următoarele persoane:

Colceag Gheorghe colonel la Inspectoratul Jandarmi E.C.P. născut în Roman la 8.III.1901 român căsătorit cu Rodita-Dida profesoară născută în Vlaşca la 15.IX.1910.Aceştia ocupă o cameră cu rechiziţie.

Conert Felicia născută în Brăila la 1898,soţul său mort în război.

Langu Silvia funcţionară la Ministerul Educaţiei Naţionale,născută în Oradia la 1921.

Nu se poate preciza pe care din cei menţionaţi mai sus i-a vizitat.

Domnul care a însoţit în aceste vizite pe Suceveanu Florin este căpitan de aviaţie şi are pe cineva internat la Spitalul Filantropia întrucât după ce se desparte de Suceveanu Florin,merge cu maşina acestuia la Spitalul Filantropia iar de aici se înapoiază la birou,de unde îl ia Suceveanu Florin şi vin acasă.

Acesta se spune că ar face serviciul tot la aeroportul Buzău şi câte odată se serveşte de o motocicletă a cărui număr nu s'a putut vedea.

- In ziua de 24.XI.a.c. Suceveanu Florin a mers în str. Berthelot nr.17 etaj IV în curtea şcoalei Sft.Iosif de unde iese cu un costum de haine civile.

Aici se afla un atelier de croitorie a cărui patron este:

Poiită Grigore Ioan,născut în Capon-Iaşi la 1908,român locueşte tot aici împreună cu soţia sa Maria născută în 1902 tot în comuna Copan Iaşi.

In timpul supravegherei Suceveanu Florin a mai mers la următoarele întreprinderi şi instituţii:

Serviciul Controlului Economic din str.Dr.Marcovici nr.2 în zilele de 24,25,26 şi 27 unde merge dimineaţa şi iese la prânz.In acest interval de timp merge la unele întreprinderi apoi se înapoiază la biroul controlului economic.

- Fabrica de avioane I.C.A.R.din str.Sergent Hutu Ion, merge în ziua de 24.XI.a.c. unde intră în biroul lui Timosenco Vladimir,inginer,directorul general al fabricei.Aici stă circa una oră.

- Atelierul Fotografic din str.Lipscani nr.57 proprietatea lui Moscovici Moise David născut în Tg.Ocna la 1895.

Aici vine Suceveanu Florin în ziua de 24.XI.a.c.şi stă 10 minute.

./.

Spitalul Filantropia,este vizitat de Suceveanu Florin în ziua de 24.XI.a.c.

Se pare că aici a venit la o persoană ce se afla internată aici şi care este ruda prietenului său căpitanul aviator, care locueşte temporar la domiciliu lui Suceveanu Florin.

- Atelierul de ţesătorie "Wexler" din str.Mântuleasa 33 este vizitat de Suceveanu Florin în ziua de 25.XI.a.c.când stă aici timp de 10 minute.

Patronul ţesătoriei este Wexler Moses inginer născut în Chişinău la 1909 român, de religie mozaică locueşte în str.Franzelari nr.19 împreună cu soţia sa.

Numitul, mai este proprietarul magazinului de stofe "Scotch" din str.Ed.Quinet 9 care sub regimul lui Antonescu a fost camuflat pe numele Sachelarie Florica.

După unele informaţii Wexler Moses urmează să lichideze afacerile sale comerciale şi să plece în străinătate.

Wexler Moses are uh frate Avram care i se mai zice Ambroz Abrahaim,născut în Chişinău la 1921 şi locueşte în Bdul Carol 72.Acesta are un magazin de stofe pe Bdul Brătianu 26 sub emblema "Weco".

Avram Wexler pe timpul regimului Antonescian a fost fugit în U.R.S.S. de unde s'a înapoiat după armistiţiu.

La domiciliul acestuia a avut loc în seara zilei de 26.XI.a.c. o adunare unde se spune că ar fi fost o şedinţă a membrilor P.C.R.

- Tipografia din Cal.Plevnei 46 proprietatea Andreescu Dumitru născut în Strehaia la 1910 român,este vizitată de Suceveanu Florin în ziua de 25.XI.a.c.când stă câteva minute.

- Atelierul de lingerie Brumel din Cal.Victoriei 56, merge în ziua de 26.XI.a.c. unde stă 10 minute.

In ziua de 27.XI.a.c. Suceveanu Florin a mers la câteva magazine de voiaj din Piaţa Sft.Gheorghe de unde a cumpărat un geamantan,apoi merge la Direcţia Aviaţiei Civile din str.Gogu Cantacuzino 63,Suceveanu era însoţit de căpitanul aviator care locueşte la acesta şi cu care plecase împreună acasă.

In cursul după amiezei Suceveanu Florin împreună cu soţia pleacă la Timişoara unde urmează să stea 25 zile.

La gară a fost condus de căpitanul aviator care a rămas în Bucureşti cu maşina acestuia.

Faţă de cele de mai sus,vă rugăm a decide.

Referent,

24 Noembrie 1947

301

N O T A

Supravegherea lui "Sucevici" Sucevicianu Florin

La ora 14,1o maiorul Suceviciiese dela Controlul Economic cu un individ şi o individă cu care avea un sufertaş cu mâncare şi merg la maşina Nr. 8181 B. în care se găsea o altă individă.

In faţa ministerului un indivîd se desparte şi merge până în Str.Câmpineanu, de unde ia tranvaiul Nr.6 , coboară la staţia Matache Măcelaru şi merge în str. Berzei Nr.98, unde cu chia deschide şi intră.

Din informaţii locuieşte aci acesta a mai fost dat ca legătură la lucrarea Chestoru, se numeşte Popescu G.Alexandru.

Dela Controlul Economic Sucevici şi cele două individe merg cu aceiaşi maşină în str. G-ral Berthelot Nr. 17 la şcoala Sft. Iosif prima uşe pe dreapta după colţ etj.IV.prima uşe în dreapta unde sunt locuinţe.

La ora 14,3o iese de aci cu un costum haine civil şi merge în str. Slt.Gh. Manea Nr. 1 etj.3, unde Sucevici locuieşte împreună cu individa ce se afla în maşină la minister şi cu care trăieşte în concubinaj. Sa aflat că şi doua individă cu care a plecat dela minister locuieşte tot aci. Semnalmentele individei cu care a eşit din minister ,statură mică,blondă,etate 25-30 ani.

La ora 17 Sucevici este vizitat acasă de un pilot care vine cu o motocicletă pe care o bagă în curte neputându-se vedea numărul.

La ora 18 Sucevici pleacă de acasă cu un soldat cu auto Nr.8181 B. şi merge în str.Lipscani Nr. 57 etj.I.camera 4 unde se găseşte un atelier de fotografiat. De aci pleacă după 1o minute şi merge în Str. Sergent Ion la fabrica de avioane " Icar" în biroul directorului general.

La ora 2o,5 pleacă de aci şi merge la spitalul Filantropia , de unde iese după 2O minute şi merge acasă.

Până la ora 2ă,15 când supravegherea a fost suspendată Sucevici nu a mai părăsit domiciliul.

Auto Nr. 2938 B .
Sof.I.Largeanu.

ss. I.Donciu .
ss. A.Floraru.
ss. D.Frişcu.

24 XI

302

25 Noembrie 1947
G.

302

N O T A

Supravegherea lui ~~Sucevici~~. Sucevicem Florin

La ora 10 Sucevici este văzut venind la birou cu auto nr.8181 B.

La ora 11,30 Sucevici pleacă dela birou cu auto nr.8181 B şi merge în str.Mântuleasa 33 la atelierul de ţesătorie "Vexler" de unde pleacă după 10 minute şi merge în Calea Plevnei nr.46 la biroul de presă "Dumitru Andreescu". Pleacă de aci la ora 12 şi revine la birou.

La ora 12,65 pleacă din nou dela birou, împreună cu Radovici cu auto nr.8181 B şi merg în Calea Victoriei la fabrica de cauciuc "Banloc".

La ora 13,20 Sucevici şi Radovici pleacă de aci şi merg în str.Ion Primu nr.32 la Oficiul Industrial al Cauciucului.De aci pleacă după 15 minute şi merge la birou.

La ora 14,15 iese de aci tot împreună pleacă cu auto nr.8181B şi merg acasă la Radovici unde intră şi Sucevici.

După 10 minute Sucevici iese de aci şi pleacă cu aceiaşi maşină şi merge acasă.

La ora 15,25 Sucevici pleacă de acasă cu concubina sa cu auto nr.8181 B în direcţia Piaţa Sf. Gheorghe.

Din lipsă de maşină supravegherea nu a putut continua deoarece şoferul se găsea la masă.

La ora 18,20 Sucevici este văzut venind singur la Controlul Economic cu mai multe pachete.

La ora 19,15 Sucevici pleacă de aci cu aceleaş pachete cu auto nr.8181 B.

Din lipsă de maşină supravegherea nu s'a putut continua.

Făcându-se post de observaţie la domiciliul lui Sucevici până la ora 20 nu a mai fost văzut venind

---

Auto nr.2938 B.
Sof.I.Lărgeanu

ss.I.Donciu
ss.A.Floraru
ss.D.Trişcu

24 x

26 Noembrie 1947

303

303

N O T A

Supravegherea lui ~~Sucevici~~. Sucevicam Florin

La ora 12,5o, Sucevici este văzut venind la birou cu auto Nr. 8181 B.

La ora 14,5 , pleacă de aci cu un individ şi pe jos merg până în Str. Sft. Ionică unde se despart. Individul merge până în Calea Griviţei de unde ia tranvaiul Nr. 3, coboară la staţia "Turda" şi merge în Str. Vasile Gherghel Nr.72, a doua uşe pe dreapta după colţ, unde din informaţii locuieşte.

Semnalmente: statură potrivită, brunet, etate 30-35 ani se crede că este ofiţer deblocat.

Din Str.Sf. Ionică, Sucevici se înapoiază la birou şi din faţa Ministerului pleacă cu Auto Nr. 8181 B. şi merge acasă.

La ora 16, Sucevici iese de acasă cu un individ şi împreună pleacă cu Auto Nr. 8181 B. şi merg în Str. Orzari Nr. 40, a doua uşe în stânga.

La ora 16,20, pleacă de aci şi merg în Str. Cireşului Nr. 8 la Percepţia 6 Fiscală biroul registratură. Iese de aci după 5 minute şi merg în Str. G-ral Lahovari Nr.65, unde sună, fiind primiţi de un individ cu care merg la parter ap.din stânga.

La ora 17,30 Sucevici şi individul, cu care a plecat de acasă pleacă de aci şi merg în Cal. Victoriei Nr.56, la magazinu. de lingerie "Brrumell" de unde iese după 10 minute şi merg la birou, unde Sucevici rămâne iar individul pleacă cu Auto Nr. 8181 B. şi merge la Spitalul Filantropia.

La ora 18,20 individul iese dela spital şi revine la Sucevici la birou.

La ora 19,20 Sucevici si individul pleacă dela birou cu două sufertaşe cu mâncare şi împreună pleacă cu Auto Ne.8181B şi merg în Cal. Văcăreşti Nr.158, prima uşă în dreapta, unde intră singur Sucevici, pleacă de aci după 15 minute, se plimbă prin Cartierul Crucea de Piatră şi mai multe străzi circa 30 minute, după care merg în Cal. Dudeşti Nr.168 la Garajul "Luxsor unde garează maşina.

De aci Sucevici şi individul merge acasă la Sucevici cu acele două sufertaşe cu mâncare.

Din informaţii individul locuieşte aci, fost ofiţer şi în prezent deblocat.

Semnalmente: statură înalt, roşu la faţă, nasul cocoşat poartă trenci, etate 30-35 ani.

Auto Nr. 2938 B.
Sof.I.Lărgeanu.

ss. I.Donciu.
ss. A.Floraru.
ss. G.Dobriţoiu.
ss. D.Trişcu.

49

27 Noembrie 1947
G. 304

304

N O T A

Supravegherea lui "Sucevici". Sucevicu Florin

Postul se înfiinţează la ora 5,30.

La ora 8,30 Sucevici iese de acasă cu un căpitan pilot şi merg în garajul "Luxor" unde se găseşte garată maşina lui Sucevici.

Din informaţii acest căpitan este acelaşi individ cu care Sucevici a venit acasă în seara zilei de 26.XI.a.c.

La ora 8,40 Sucevici, căpitanul şi soldatul ordonanţă pleacă dela garajul "Luxor" cu auto nr.8181 B şi merg în Bdul C-tin Brâncoveanu nr.27 la magazinul de articole de voiaj "Daniel" de unde iese după 5 minute şi merge tot în Bdul C-tin Brâncoveanu nr.13 la magazinul de articole de voiaj "Valiza".

La ora 9,15 iese de aci cu un geamantan gol pe care îl dă soldatului ordonanţă, iar Sucevici şi căpitanul pleacă cu aceiaşi maşină şi merg în str.Gogu Cantacuzino nr.63 la Direcţiunea Aviaţiei Civile.

La ora 11 pleacă de aci şi merg în str.Lipscani nr.85 la Drogueria sft.Gheorghe, face mai multe cumpărături apoi merg la Controlul Economic.

La ora 13,30 Sucevici şi căpitanul pleacă de aci şi merg pe str.Brezoianu până în dreptul imobilului cu nr.44 unde se opresc şi sună de mai multe ori. După câteva minute iese de aci Radovici se întreţine cu Sucevici circa 5 minute după care se despart.

Radovici merge la Controlul Economic, iar Sucevici şi Căpitanul merg acasă.

La ora 15,40 Sucevici cu concubina sa căpitanul pilot şi soldatul ordonanţă care are două geamantane şi mai multe pachete iese de acasă şi cu maşina 8181 B merg la Spitalul Filantropia unde căpitanul pilot are pe cineva internat.

La ora 16,20 pleacă de aci şi merg la Gara de Nord de unde Sucevici şi concubina sa cu cele două geamantane se urcă în trenul nr.13 Bucureşti - Timişoara cu care pleacă la ora 17,10.

Din informaţii Sucevici şi concubina sa merg la Timişoara unde vor rămâne 25 de zile.

La ora 17,30 căpitanul şi soldatul ordonanţă pleacă dela Gara de Nord cu auto nr.8181 B şi merg la Spitalul Filantropia de unde iese la ora 18,30 şi cu aceiaş maşină merg acasă la Sucevici

Din informaţii acest căpitan face serviciul la Aeroportul din Buzău şi rămâne în Capitală mai multe zile.

De asemenea s'a aflat că şi maiorul Sucevici face serviciul ca comandor tot la aeroportul din Buzău.

Auto nr.2938 B.
Sofer I.Lărgeanu

ss.I.Donciu
ss.A.Floraru
ss.D.Trişcu

Muncitori Fabricate cusca Nr. 818 B.

Georgescu N. Petre	Popescu Gh. Alex. (Vezi Radovici)	
24 XI, 25, 26,	24 XI,	24 XI,
auto Nr. 818 B. Str. Cal. Gr. Jos Nr. 7	Str. Berzei Nr. 98	Str. Gen. Berthelot Nr. 17
MOSCOVICI-Moise David Fotograf.	Fabrica „Scar" Sin. Sen. Timoschenco-Voradimir	„VEXLER"
24 XI,	24 XI,	26 XI,
Str. Lipscani Nr. 57	Str. Sergent Jon	Str. Nasturelului Nr. 33.
Dumitru Andreescu	Ofiţerul cancelariei	Antonescu-Vasile
25 XI,	25 XI,	26 XI,
Calea Plevnei Nr. 46	Str. Jon Frimu Nr. 32	Str. Vasile Gheughel Nr. 72
Serbescu Benedict sau se Semne Parca	Colleag. Gheorghe col.	Paulian Nicolae
26 XI,	26 XI,	26 XI,
Str. Orzari No. 40	Str. Gen. Lahovari Nr. 65	Cal. Văcărești Nr. 158
Sine. Aviatici Civile	Ofiţer Pilot (Berăn)	Radin Anton (Lucrează Radovici)
27 XI,	26 XI - 27 XI,	27 XI,
Str. Bogu Cantacuzino 63	Str. Gh. Manea Nr. 1	Str. Brezoianu 44

X

306

19 Noembrie 1947
G.

306

N O T A

Supravegherea lui Radu. Retin Autor

In cursul dimineţei Radu a fost indentificat.

Semnalmente: statură înalt, blond, părul ondulat, umblă cu capul, etate 30-35 ani.

La ora 14,10 Radu iese dela Controlul Economic cu un individ şi împreună merg până în str.Brezoianu colţ cu str. Dr.Marcovici unde sunt aşteptaţi de un maior de aviaţia şi doi indivizi.

Radu se întreţine separat cu maiorul circa 5 minute după care se despart.

Maiorul revine la cei doi indivizi între care se găsea şi individul cu care Radu a ieşit dela Controlul Economic.

Toţi patru se urcă în maşina nr.8181B prop. Gheorghescu Petre Str.Constantinescu 12 de care o conduce maiorul şi pleacă în direcţia Bdul Elisabeta.

Din str.Brezoianu Radu merge tot în str.Brezoianu nr.44 la demisol apart.1 unde sună de mai multe ori, văzând că nu răspunde nimeni pleacă şi la ieşirea blocului se întâlneşte cu un individ căruia Radu îi spune: "Tocmai era să plec".

Individul îi răspunde lui Radu: "Nu a fost vorba între noi că vii la ora 14", şi împreună intră la apartamentul de mai sus.

Din informaţii la acest apartament locueşte ing.Neşu Constantin.

La ora 14,40 Radu iese de aci cu două pachete în care se crede că ar fi ştofă şi merge în str.Jules Michelet nr.17 unde locueşte.

In după amiaza zilei până la ora când supravegherea a fost suspendată Radu nu a mai fost văzut părăsind domiciliul.

P.S.Se menţionează că în după amiaza zilei de azi la ora 18 maiorul de aviaţie şi unul din cei trei indivizi sunt văzuţi în faţa cinematografului "Ritz" cu aceiaş maşină. S'a observat că maşina era plină de noroi lăsând impresia că au fost plecaţi în provincie.

---

ss.I.Donciu
ss.A.Floraru
ss.D.Trişcu

20 Noembrie 1947

307

307

N O T A

Supravegherea lui "Radu"

La ora 7,35 vine acasă la Radu patru indivizi cu auto Nr.3330 Pl. prop..
unul din indivizi intră în casă la Radu, de unde iese după 5 minute cu Radu şi încă un individ.

Toţi şase se urcă în maşină de mai sus şi pleacă pe Str.Dionise Lupu în direcţia C.A.Rosetti.

Din lipsă de maşină supravegherea nu sa putut continua.

La ora 8,30 Radu este văzut în biroul său.

La ora 14,lo Radu pleacă dela Controlul Economic şi în Str.Brezoianu se întâlneşte cu acelaş maior de aviaţie cu care sa întâlnit şi în ziua de 19.XI.a.c. acesta este însoţit de patru piloţi de aviaţie pe care maiorul îi recomandă lui Radu şi cu care se întreţine 5 minute, apoi se despart.

Maiorul şi cei patru piloţi pleacă cu auto Nr.8181 B prop. Georgescu Petre - Str. Constantin Mille, iar Radu după ce se desparte de aceştia se întreţine cu un individ cu care merge până în Str. Sft.Ionică unde se despart.

De aci individul ia tranvaiul Nr.6 coboară la staţia Buzeştişi merge în Str.Berzei Nr. 98 ultima uşe în fund. Semnalmente: statură înalt, poartă haină de piele etate 35-38 ani . Din informaţii individul locuieşte aci.

Din St. Sft.Ionică Radu merge acasă de unde până la ora când supravegherea a fost suspendată Radu nu a mai părăsit domiciliul.

Auto Nr.1894 B.
Sof.C.Cartojan .

ss.I.Donciu.
ss.A.Floraru.
ss.D.Trişcu.

21 Noembrie 1947

3G 308

N O T A

Supravegherea lui "Radovici". Rotin Anton

La ora 7,45 Radovici pleacă de acasă şi merge la birou.
La ora 11,50 iese de aci cu un individ şi împreună merg la P.P.C. unde din cauza aglomeraţiei nu sa putut vedea unde a intrat.
La ora 12,40 Radovici şi individul pleacă dela P.P.C. şi revine la biroul lui Radovici.
Din informaţii individul se numeste Paraschiv sef controlor tot la Controlul Economic.
La ora 14,20 Radovici iese dela birou şi merge acasă.
La ora 15,10 Radovici este vizitat acasă de un individ ce vine cu auto Nr.3330 Pl. prop.. _____ .
şi pleacă la ora 15,40.
La ora 15,45 Radovici pleacă de acasă şi merge la birou.
La ora 18,30 iese de aci cu un individ şi merge până în Str. Academiei de unde tot împreună pleacă cu auto Nr.10968 B Tx.
Din lipsă de maşină supravegherea nu sa putut continua.
(P.S.). Referitor la maiorul de aviaţie cu care Radovici a luat contact în zilele de 19.XI. şi 20 XI.a.c.acesta face serviciu tot la Controlul Economic la Serviciul Aviaţiei şi se numeşte Suceveanu.

Auto Nr.2938 B
Sof. D. Lărgeanu

ss.I.Donciu.
ss.A.Floraru.
ss.D.Trişcu.

44 18

22 Noembrie 1947
G.

3809

N O T A

Supravegherea lui Radovici. Rotin Anton

La ora 8 vine acasă la Radovici un individ cu auto nr.1513 B prop. Mateiu Elisabeta Maria 29 şi pleacă la ora 8,10.

La ora 8,30 Radovici pleacă de acasă cu un individ şi împreună merg până în str.Dr.Marcovici unde se despart.

Individul merge la Controlul Economic unde face serviciul ca controlor şi se numeşte Arganiani. Acesta locueşte tot în str.Jules Michelet nr.16.

Din str.Dr.Marcovici Radovici merge până în Bdul Elisabeta de unde ia tramvaiul nr.14 coboară la staţia Vasile Pârvan şi merge la Facultatea de Drept.

La ora 9,20 iese de aci cu un individ şi împreună pleacă cu auto 1513 B prop. _____ şi merg până în Bdul Elisabeta unde Radovici coboară şi pe jos merge la birou.

La ora 11,30 Radovici pleacă dela Birou cu un individ şi merg până în strada Sf.Ionică de unde iau auto nr.12735 Tx.B.cu care merge în Bdul Brătianu 24 Scara B la firma Rutex.

La ora 12,10 Radovici şi individul pleacă de aci fiecare cu câte un pachet cu stofă şi pe jos merg la Radovici acasă.

Pleacă de aci tot împreună fără pachete şi merg la controlul economic unde din informaţii individul face serviciul aci ca şef controlor.

La ora 13,10 Radovici este văzut în talie venind la birou cu auto nr.2939 B prop. Vladescu Ion Pictatu 35 condus de un individ. In maşină se găsea şi o individă.

La ora 14,20 Radovici iese dela birou împreună cu Arganiani şi merg acasă.

In după amiaza zilei până la ora 21,15 când supravegherea a fost suspendată Radovici nu a mai părăsit domiciliul.

Auto nr.2938 B
Sofer I.Lărgeanu

ss.I.Donciu
ss.A.Floraru
ss.D.Trişcu

23 Noembrie 1947
G.

310

N O T A

Supravegherea lui Rădovici.

In tot cursul zilei numitul nu a fost văzut plecând sau venind acasă.

Auto nr.2938 B.
Sofer I.Lărgeanu

ss.I.Donciu
ss.A.Floraru
ss.D.Trişcu

19 XI - 1947

ech. I. Dl. Gin. Finescu

Romania

6

311

311

Sunt cercetați	Ing. NEȘU - Costanța	
19 XI, 20,	19 XI,	20 XI, 21,
auto-M. 8181 B.		
Str. Sf. Gh. Mănăstirea Nr. 1	Str. Brezoianu Nr. 44	auto M. 3330 B.
Popescu Gh. Alex.	Paraschiv Ion	NITOIU - ELISABETA
20 XI	21 XI,	22 E,
Str. Berzei Nr. 98.	Str. M. Nr. 353 (Vatra Luminoasă)	auto M. 6130 Col. Mosilor Nr. 202
AGANIȚI - VICENȚIU controlor economic	„Rutex"	Vlădescu Ion
22 XI	22 XI,	22 XI,
Str. Jules Michelet Nr. 17	Bul. Brătianu Nr. 24	auto Nr. 29398 Str. Pietății Nr. 35

CORPUL FILAJ
EŞIRE Nr. 176
Data 10 Decemb 1947

SECRET

312

9 Decembrie 1947
G.

312

REFERAT

Conform dispoziţiei dată de Dl.Director Firescu a fost pus în supraveghere Raţiu Anton din str.Julles Michelet nr.17.

Din informaţiile întreprinse s'a stabilit următoarele:

RATIU ANTON s'a născut la 14.III.1916 în comuna Beclan jud.Someş.

Este licenţiat al Facultăţii de Drept din Bucureşti,a satisfăcut serviciul militar cu gradul de Sublt.în rezervă ctg.1938.

A fost până la 10.IV.1947,subinspector general în Ministerul Cooperaţiei,iar dela 10.IV.a.c.a fost angajat de către Minist.Industriei şi Comerţului,Direcţia Controlului Economic,din str.Dr.Marcovici nr.2.

Angajarea să în acest departament o datoreşte raporturilor prieteneşti pe care le întreţine cu secretarul general al Ministerului,Levente.

Din informaţii,reese că în timpul când P.C.R.activa în ilegalitate,Levente ar fi fost foarte mult ajutat în munca sa de către Raţiu Anton.

Tot din informaţii,mai reese că deşi Raţiu Anton este un element capabil,cinstit şi muncitor,totuşi este puţin superficial şi fanfaron,având câteodată delăsări,atât în munca politică cât şi administrativă însă ţinut din scurt se poate neutraliza şi poate fi foarte util.

Locueşte în str.Julles Michelet nr.17 împreună cu Arganini Vichentie director la Ministerul Industriei şi Comerţului.După unele date culese cu privire la Arganini Vichenţie, rezultă că acesta este un element suspect şi este cunoscut de către colegi ca fost legionar,iar nu de mult a fost învinuit că deserveşte interese streine,fiind un om pe care nu se poate conta în nici un caz ca prieten al guvernului democrat.

Raţiu Anton nu este căsătorit,întreţinând relaţii cu diferite femei.

La domiciliu este cunoscut ca om liniştit şi corect şi ca unul ce se manifestă numai pentru politica dusă de guvern.

Este membru al P.C.R.din August 1944.

Nu este cunoscut la fişele poliţieneşti şi S.S.I.

Raţiu Anton a fost supraveghiat timp de 5 zile,înce-

./.

313

până dela 19 la 23.XI.a.c. când a luat contact cu următoarele persoane:

- Nesu Constantin inginer constructor născut în Buzău la 29.VI.1917 român, de religie ortodoxă.

Locueşte în str.Brezoianu nr.44 ap.1 unde are instalat şi un birou electro-technic.

Numitul, este vizitat la domiciliu de Raţiu Anton în ziua de 19.XI.a.c. de unde iese cu două pachete în care se pare că avea stofă.

Relaţiile între numiţii par foarte caracteristice, întrucât Nesu C-tin este cunoscut la serviciul nostru din trecut când a mai fost semnalat în unele lucrări de supraveghere şi din postul fix dela Ath.Palace.

- Popescu Gh.Alexandru contabil la Direcţia Contabilităţi C.F.R.din Palatul C.F.R.din Bdul D.Golescu.S'a născut în Caracal la 1907, român, de religie ortodoxă, locueşte în str. Berzei nr.98 împreună cu soţia sa Nicolina casnică, născută în Ohalova-Severin la 1907 română.

La arhiva S.S.I.există în dosarul nr.3089, o notă în care se arată un funcţionar dela C.F.R.Popescu Alexandru cum că ar fi fost legionar şi că în timpul regimului lui Antonescu făcea propagandă legionară.

Nu se poate preciza dacă cel semnalat în notele dela dosarul S.S.I.este una şi aceiaş persoană cu Popescu Alexandru care a luat contact cu Raţiu Anton în ziua de 20.XI.a.c.când s'au întâlnit pe stradă.

- Nitoiu Nicolae, avocat, născut în Vaslui la 19.IV.1911 român, de religie ortodoxă, locueşte în Cal.Moşilor nr.202 împreună cu soţia sa Elisabeta, casnică, născută în Bucureşti la 1916, română.

Nitoiu Nicolae este proprietarul maşinei turism nr.1513B de care se serveşte personal, însă, maşina este trecută în scriptele serviciului circulaţiei pe numele soţiei sale.

Nitoiu Nicolae vizitează la domiciliu pe Raţiu Anton în dimineaţa zilei de 22.XI.a.c.când stă 10 minute iar după una oră ambii se întâlnesc la Facultatea de Drept, de unde ies împreună şi se despart în str.Brezoianu.

- Aganini Vicentiu inginer şi controlor la controlul economic, născut în Piteşti la 10.I.1915 român de religie ortodoxă.Locueşte împreună cu Raţiu Anton în str.Jules Michelet 17.

Numitul, iese de acasă în ziua de 22.XI.a.c.însoţit de Raţiu Anton şi merg împreună până în str.Dr.Marcovici unde se despart Aganini Vicenţiu merge la Controlul Economic unde acesta face serviciu. ./.

314 314

- Suceveanu Florin lt.comandor de aviaţie născut în Botoşani la 6.II.1916 român de religie ortodoxă,locueşte în str.Gh.Manea nr.1 etaj III împreună cu soţia sa Cecilia casnică născută în Iaşi la 1918 română.

Suceveanu Florin face serviciul ca comandor la aeroportul din Buzău.

In timpul când a luat contact cu Raţiu Anton (zilele de 19 şi 20.XI.a.c.) numitul se folosea de maşina nr.8181 B maşină ce este înscrisă la serviciul circulaţiei pe numele maiorului Georgescu Petre din str.Dr.Ivan nr.7.

Când aceştia au luat contact în ziua de 20.XI.a.c. cu Suceveanu Florin,se mai aflat patru piloţi aviatori care au fost prezentaţi lui Raţiu Anton.

Aceşti piloţi se spune că ar face serviciu tot la aeroportul din Buzău.

- Vlădescu Ion funcţionar superior la Ministerul de Finanţe,locueşte în str.Pietăţii nr.35.

Numitul este proprietarul maşinei turism nr.2939 B de care se foloseşte personal.

In ziua de 22.XI.a.c. Raţiu Anton este văzut venind la birou cu maşina nr.2939 B care o conducea un domn şi care se crede că ar fi Vlădescu Ion.

In maşină se mai afla şi o doamnă.

Aceştia au plecat iar Raţiu Anton a mai rămas la birou de unde a ieşit după una oră,însoţit de Aganini Vicenţiu şi merg acasă.

- In ziua de 20.XI.a.c. vine acasă la Raţiu Anton patru domni cu maşina nr.3330 Ploeşti apoi Raţiu Anton pleacă în oraş cu aceşti domni,cu maşina.

Raţiu Anton a ieşit din casă cu un domn care se pare că ar fi Aganini V.şi acesta a plecat cu aceiaşi maşină cu cei patru domni.

Proprietarul maşinei nr.3330 Ploeşti mai vine acasă la Raţiu Anton şi în ziua de 21.XI.a.c.când stă jumătate de oră.

- In ziua de 21.XI.a.c. Raţiu Anton merge la Prefectura de Poliţie însoţit de:

- Paraschiv Ion ospătar,născut în R.Vâlcea la 22.VIII. 1911 român de religie ortodoxă.

Locueşte în str.M nr.353 Parcul Vatra Luminoasă împreună cu soţia sa.

Paraschiv Ion este şef controlor la Controlul Economic din str.Dr.Marcovici nr.2.

Este membru al P.C.R.,este cunoscut ca un element

./.

315

foarte bun,capabil şi cinstit.In trecut a fost chelner la Ath.Palace.

După ce ies dela P.P.C.ambii se înapoiază la birou 915 controlorilor economici din str.Dr.Marcovici nr.2.

- In ziua de 22.XI.a.c. Raţiu Anton pleacă dela Birou însoţit de un domn care din informaţii este şeful controlorilor economici,şi din str.Sft.Ionică iau taxi şi merg în Bdul Brătianu nr.24 la firma "Rutex" unde probabil fac un control.

După jumătate de oră ambii ies de aici fiecare cu câte un pachet în care avea stofă,după care lasă pachetele acasă la Raţiu Anton,ambii se înapoiază la birou.

Nu se poate preciza dacă stofa a fost cumpărată sau a fost primită drept mită pentru un eventual control ce ar fi urmat să îl facă acestei firme.

Firma Rutex este proprietatea lui Beffa Anastase născut în Nevesca Macedonia la 1916,locueşte în str.Toamnei 8.

Firma are ca obiect,import,export,agentură,comision textile,galanterie şi manufactură engros şi en detail.

C O N C L U Z I I.

Din cele constatate din supraveghere reesă că Raţiu Anton are legături de prietenie cu persoane ce sunt cunoscute ca legionari.Deasemenea se pare că în exercitarea funcţiei sale de controlor economic nu prea dă dovadă de cinste (aceasta nu se poate preciza cu certitudine) întrucât a ieşit dela două întreprinderi cu pachete în care avea stofă pentru haine. Acest fapt ne îndrituieşte să facem afirmaţia de mai sus în privinţa cinstei şi corectitudinei sale.

Referent,

I. Mocsteanu

C. F.

25 Noembrie 1947

Nr. 4.157

316

316

N O T A

RATIU ANTON, funcţionar, născut la 14.III.1916 în Com. Beclean, Jud. Someş. Domiciliază în Str. J. Michelet nr. 17.

Este licenţiat al Facultăţii de Drept din Bucureşti. A satisfăcut serviciul militar cu gradul de sublt. rezervă, ctg. 1938.

A fost până la 10 Aprilie 1947, subinspector general în Minist. Cooperaţiei, iar dela data de 10 Aprilie 1947, a fost angajat de către Minist. Ind. şi Comerţ, Dir. Controlului Economic, din Str. Dr. Marcovici nr. 2. Angajarea sa în acest departament o datoreşte raporturilor prieteneşti pe care le întreţine cu secretarul general al Ministerului, LEVENTE.

Din informaţii, reese că în timpul când P.C.R. activa în ilegalitate, LEVENTE, ar fi fost foarte mult ajutat în munca sa de către Raţiu Anton.

Din informaţii, mai reese că deşi Raţiu Anton este un element capabil, cinstit şi muncitor, totuşi este puţin superficial şi fanfaron, având catecdată delăsări, atât în munca politică, cât şi administrativă, - ţinut din scurt însă, se poate neutraliza şi poate fi foarte util.

Locueşte în acelaşi apartament cu ARGANINI NICHENTIE, director la Minist. Ind. şi Comerţului. Din informaţii, reese că Arganini, este un individ suspect, este cunoscut de către colegi ca fost legionar, iar nu de mult a fost învinuit că deserveşte

./.

317 317

interese străine, fiind un om pe care nu se poate conta în niciun caz ca prieten al guvernului democrat.

Raţiu Anton nu este căsătorit, întreţinând relaţii cu diferite femei.

La domiciliu este cunoscut ca om liniştit şi corect şi ca unul ce se manifestă numai pentru politica dusă de guvern.

Este membru al P.C.R. din August 1944.

Nu este cunoscut la fişele poliţieneşti şi S.S.I.

C.N.S.A.S.

318

318

REFERAT

(de încheiere a cercetărilor)

Data 26 Aprilie 1954

In urma studierii dosarului de anchetă Nr. _____ deschis împotriva arestatului Ratiu Anton
(numele şi pronumele)

am constatat că activitatea criminală a arestatului Ratiu Anton
(numele şi pronumele) este dovedită prin materialul rezultat din cercetările preliminare, iar ca urmare dispunem încheierea cercetărilor din dosarul de faţă şi transmiterea dosarului de acuzare al arestatului Ratiu Anton
(numele şi pronumele arestatului) prin Procuror, la instanţa de judecată.

Cuprinsul prezentului referat va fi adus la cunoştinţa arestatului.

Semnătura anchetatorului.

„DE ACORD"
Şeful Organului de anchetă

Am luat cunoştinţă de conţinutul prezentului referat.

Semnătura arestatului

Data 26. IV. 1954

319

319

Declarație,

Subsemnatul Rațiu Anton născut la 14 Martie 1916 în com. Beclean pe Someș Reg. Cluj, cu ultimul domiciliu în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele: Mă oblig a păstra secretul asupra tuturor problemelor și chestiunilor în legătură cu care am fost cercetat dela arestarea mea și până la punerea mea în libertate.

Deasemenea, îmi iau obligația de a nu discuta absolut cu nimeni în legătură cu problemele și orice alte chestiuni privind Securitatea Statului, aflate de mine sub orice formă în timpul cât am fost arestat.

Declar că mi s'a pus în vedere că nerespectarea acestor obligații se califică drept trădare a secretelor de stat și se pedepsește de către legile penale ale R.P.R.

Dau prezenta declarație și o semnez propriu.

7 Mai 1954 Anton Rațiu

REPUBLICA POPULARA ROMÎNA
TRIBUNALUL SUPREM
COLEGIUL MILITAR.

320

320

Dos.Nr.80/1954

PROCES VERBAL (MINUTA) Nr 60

Astăzi,anul 1954,luna mai,ziua 6.

Tribunalul Suprem,Colegiul Militar,compus conform art. 8 din Legea Nr.7/1952 din:

Colonel MOISESCU ILIE,președinte
Colonel BUNGETAN ALEXANDRU,membru
Colonel CIULEI ION,membru.

deliberînd în secret,conform art.291-295 C.J.M. asupra culpabilității și aplicațiunei pedepsei în causa penală privitoare pe:

1.-PETREA NICOLAE, 2.-REVESZ LILI, 3.-IONESCU ALEXANDRU învinuiți pentru complicitate la crima contra păcii,prev. și ped.de art.2 lit.c din Legea Nr.291/1947,cu modificările ei ulterioare,combinat cu art.121 c.p., 4.-PATRASCANU ELENA, 5.-NEANȚU OCTAVIAN, 6.-RADULESCU POGONEANU CECILIA, 7.-MIRTASU MIRCEA, 8.-IAVORSCHI ADOLF învinuiți pentru complicitate la crima de înaltă trădare,prev.și ped. de art.121 cod penal,combinat cu art.184 c.p.

9.-PETRA NICOLAE,învinuit pentru

a)complicitate la crima de înaltă trădare,prev.și ped. de art.121 c.p. combinat cu art.184 c.p.

b)tentativa la delictul de trecere frauduloasă a frontierei prev.și ped.de art.579 C.J.M. nemodificat,comb.cu art.267 c.p. modificat prin Decret Nr.212/1948.

10.-MAVRU CONSTANTIN,învinuit pentru:

a)crima de înaltă trădare,prev.și ped.de art.190 c.p.

b)tentativă la delictul de trecere frauduloasă a frontierei,prev.și ped.de art.579 C.J.M. nemodificat,comb.cu art.267 cod penal,modificat prin Decret Nr.212/1948.

11.-ZAHARIA ION,învinuit pentru:

a)tentativă la delictul de trecere frauduloasă a frontierei prev.și ped.de art.579 C.J.M. nemodificat,comb.cu art.267 cod penal,modificat prin Decret Nr.212/1948.

b)pregătire la delictul de trecere frauduloasă a frontierei,prev.și ped.de art.267 cod penal,modificat prin Decret Nr.212/

321 321

1948 şi Decret Nr.134/1948.

12.-MATIU ANTON, 13.-MICSA MIHAI,învinuiţi pentru tentativă la delictual de trecere frauduloasă a frontierei,prev.şi ped.de art.579 C.J.M. nemodificat,combinat cu art.267 cod penal,modificat prin Decret Nr.212/1948.

14.-TEODORU FLORIN, 15.-BARAU NICOLAE,învinuiţi pentru infracţiunea de favorizarea infractorului,prev.şi ped.de art.264 pct. 1 şi alineat ultim cod penal.

16.-NUPSNIAN EMANOIL,învinuit pentru complicitate la infracţiunea prev.şi ped.de art.1 Decret Nr.3494/1940,comb.cu art.9 şi 10 din Legea Nr.415/1938 şi cu art.4 din Legea Nr.656/1944.

17.-MINTASU AURORA, 18.-CIUCA LIVIA,învinuite pentru infracţiunea prev.şi ped.de art.1 din Legea Nr.284/1947,comb.cu art.1 pct.2 din Decret Nr.209/1950.

- - -

Pentru motivele ce se vor vedea în corpul sentinţei şi în unire în parte cu concluziunile Procurorului Militar,

În numele poporului

H O T A R A S T E :

Cu unanimitate de voturi declară culpabili pe:

1.-PETREA NICOLAE, 2.-REVESZ LILI, 3.-IONESCU ALEXANDRU pentru complicitate la crima contra păcii,prev.şi ped.de art.121 c.p. comb.cu art.2 lit.c din Legea Nr.291/1947 cu modificările ei ulterioare.

4.-PATRASCANU ELENA, 5.-NEANDU OCTAVIAN, 6.-RADULESCU POGONEANU CECILIA, 7.-MINTASU MIHAI, 8.-IAVORSCHI ADOLF,pentru complicitate la crima de înaltă trădare,prev.şi ped.de art.121 c.p. combinat cu art.184 c.p.

9.-PETREA NICOLAE,pentru:

a)complicitate la crima de înaltă trădare,prev. şi ped. de art.121 c.p. combinat cu art.184 c.p.

b)încercare de trecere frauduloasă a frontierei,prev.şi ped.de art.579 C.J.M. nemodificat,comb.cu art.267 c.p. modificat prin Legea Nr.4/1948.

10.-PAVEL CONSTANTIN,pentru,

a)crima de înaltă trădare p.p.de art.190 c.p.

b)încercare de trecere frauduloasă a frontierei,prev. şi ped.de art.579 C.J.M. nemodificat,comb.cu art.267 c.p. modificat prin Legea Nr.4/1948.

11.-BANARIA ION,pentru:

a)încercare de trecere frauduloasă a frontierei,prev.

322

şi pod.de art.579 C.J.M. nemodificat,comb.cu art.267 c.p. modificat prin Legea Nr.4/1948.

322

b)pregătire la deliotul de trecere frauduloasă a frontierei prev.şi ped.de art.267 c.p. modificat prin Legea Nr.4/1948 şi Decret Nr.134/1948.

12.-RATIU ANTON, 13.-NICSA REMUS,pentru încercare de trecere frauduloasă a frontierei,prev.şi ped.de art.579 C.J.M. nemodificat,comb.cu art.267 cod penal,modificat prin Legea Nr.4/1948.

14.-TEODORU FLORIN, 15.-PARAU NICOLAE pentru favorizarea infractorului,prev.şi ped.de art.284 pct.1 şi alineat ultim c.p.

15.-RUPENIAN EMANOIL pentru complicitate la infracţiunea prev.şi ped.de art.1 Decret Nr.3494/1946,comb.cu art.9 şi 1o din Legea Nr.415/1938 şi cu art.4 din Legea Nr.656/1944.

17.-CIUSA LIVIA,pentru infracţiunea prev.şi ped.de art. 5 pct.2 legea Nr.285/1947 comb.cu art.1 pct.2 Decret Nr.2o9/195o.

De asemeni cu unanimitate de voturi că sunt circumstanţe atenuante în favoarea acuzaţilor şi inculpaţilor PATRASCANU ELENA, NEANTU OCTAVIAN,RADULESCU POGONEANU CECILIA,BIRTASU MIRCEA,IAVORSCHI ADOLF,BETEA NICOLAE,numai privitor la complicitate la crima de înaltă trădare,PAVEL CONSTANTIN numai în ceeace priveşte crima de înaltă trădare,NICSA REMUS,PARAU NICOLAE şi CIUSA LIVIA.De asemeni,declară neculpabilă pe BIRTASU AURORA pentru infracţiunea de i s-a pus în sarcină.

- - - -

Cu unanimitate de voturi făcînd aplicaţiunea art.121 c.p.comb.cu art.2 lit.c şi art.4 din Legea Nr.291/1947 modificată prin Decret Nr.2o7/1948 p.condamnă pe PETREA NICOLAE,la 5 (cinci)ani muncă silnică,1o (zece) ani degradare civică şi confiscarea averii, pe REVENE LILI la 5 (cinci) ani muncă silnică,1o (zece) ani degradare civică şi confiscarea averii; pe IONESCU ALEXANDRU la 15 (cincisprezece) ani muncă silnică,1o (zece) ani degradare civică şi confiscarea averii,toţi pentru complicitate la crima contra păcii.

+

Făcînd aplicaţiunea art.121 cod penal comb.cu art.184 c.p. şi art.157 c.p. condamnă pe PATRASCANU ELENA la 14 (patrusprezece) ani muncă silnică şi 5 (cinci) ani degradare civică; pe NEANTU OCTAVIAN la 5 (cinci) ani muncă silnică şi 3 (trei) ani degradare civică;RADULESCU POGONEANU CECILIA,la 3 (trei) ani muncă silnică şi 3 (trei) ani degradare civică; BIRTASU MIRCEA la 1o (zece) ani muncă silnică şi 5 (cinci) ani degradare civică;IAVORSCHI ADOLF la 6 (şase)

./.

323

ani muncă silnică şi 3 (trei) ani degradare civică, toţi pentru complicitate la crima de înaltă trădare.

In baza art.193 c.p. se dispune şi confiscarea averii acuzatei PATRASCANU ELENA.

+

323

Facînd aplicaţiunea art.121 c.p. comb.cu art.184 c.p.şi art.157 c.p. îl condamnă pe BATRA NICOLAE la 10 (zece) ani muncă silnică,5 (cinci) ani degradare civică pentru complicitate la crima de înaltă trădare.

Facînd aplicaţiunea art.579 C.J.M. nemodificat,comb.cu art.267 c.p. modificat prin Legea Nr.4/1948,îl mai condamnă la 7 (şapte) ani închisoare corecţională pentru încercare de trecere frauduloasă a frontierei.

Conform art.101 c.p. acuzatul BATRA NICOLAE va executa pedeapsa cea mai gravă,adică 10 (zece) ani muncă silnică,5 (cinci) an degradare civică.

+

Facînd aplicaţiunea art.190 c.p. comb.cu art.157 c.p. îl condamnă pe PAVEL CONSTANTIN la 10 (zece) ani muncă silnică şi 5 (cinci) ani degradare civica pentru crima de înaltă trădare.

Facînd aplicaţiunea art.579 C.J.M. nemodificat,comb.cu art.267 c.p. modificat prin Legea Nr.4/1948 îl mai condamnă la 3 (trei ani închisoare corecţională pentru încercare de trecere frauduloasă a frontierei.

In baza art.193 c.p. dispune confiscarea averii.

Conform art.101 c.p. acuzatul PAVEL CONSTANTIN va executa pedeapsa cea mai gravă,adică 10 (zece) ani muncă silnică,5 (cinci) ani degradare civică şi confiscarea averii.

+

Facînd aplicaţiunea art.579 C.J.M. nemodificat,comb.cu art.267 c.p. modificat prin Legea Nr.4/1948,îl condamnă pe ZAHARIA ION,la 4 (patru) ani închisoare corecţională pentru încercare de trecere frauduloasă a frontierei.

Facînd aplicaţiunea art.267 c.p. modificat prin Legea Nr.4/1948 şi Decret Nr.134/1948 îl mai condamnă la 3 (trei) ani închisoare corecţională pentru pregătire de trecere frauduloasă a frontierei.

Conform art.101 c.p. inculpatul ZAHARIA ION va executa pedeapsa cea mai gravă adică 4 (patru) ani închisoare corecţională.

+

324

Făcînd aplicaţiunea art.579 C.J.M. nemodificat,comb.cu art.267 c.p. modificat prin Legea Nr.4/1948,condamnă pe RATIU ANTON la 6 (şase) ani închisoare corecţională pentru încercare de trecere frauduloasă a frontierei.

324

Făcînd aplicaţiunea art.579 C.J.M. nemodificat,comb.cu art.267 c.p. modificat prin Legea Nr.4/1948 şi art.157 c.p. condamnă pe NICSA NENUS la 2 (doi) ani închisoare corecţională pentru încercare de trecere frauduloasă a frontierei.

Făcînd aplicaţiunea art.284 pct.1 şi alin.ultim cod penal,condamnă pe TEODORU FLORIN la 3 (trei) ani închisoare corecţională pentru favorizarea infractorului.

Făcînd aplicaţiunea art.284 pct.1 şi alin.ultim c.p. şi art.157 c.p. condamnă pe PARAU NICOLAE la 3 (trei) ani temniţă grea,pentru favorizarea infractorului.

+

Făcînd aplicaţiunea art.1 Decret Nr.3494/194o,comb.cu art.9 şi 1o din Legea Nr.415/1938 şi cu art.4 din Legea Nr.656/944 îl condamnă pe RUPENIAN EMANOIL la 2 (doi) ani închisoare corecţională.

+

Făcînd aplicaţiunea art.5 pct.2 şi 14 din Legea Nr. 285/1947 comb.cu art.1 pct.2 Decret Nr.2o9/195o,prin schimbare de calificare,conf.art.292 C.J.M. din infracţiunea prevăzută de art.1 din Legea Nr.284/1947 şi art.157 c.p. condamnă pe CIUCA LIVIA la 1o (zece) luni închisoare corecţională.

Făcînd aplicaţiunea art.4 Rasa I pct.4 c.p.p. achită de orice penalitate pe NICOLAU AURORA,pentru infracţiunea prev.şi ped.de art.1 din Legea Nr.284/1947 comb.cu art.1 pct.2 din Decretul Nr.2o9/195o.

+

Conf.art.3o4 al.1 C.J.M. îi obligă să plătească cheltueli de judecată după cum urmează:PETREA NICOLAE 2oo lei,NEVENE LILI 2oo lei,IONESCU ALEXANDRU 5oo lei,PATRASCANU ELENA,5oo lei,NEAMŢU OCTAVIAN 1oo lei,RADULESCU POGONARU CECILIA 1oo lei,NICOLAU NICOLAE 2oo lei,IAVORSCHI ADOLF 1oo lei,PETRA NICOLAE 3oo lei,PAVEL CONSTANTIN 3oo lei,ZAHARIA ION 1oo lei,RATIU ARTON 1oo lei,NICSA NENUS 1oo lei,TEODORU FLORIN 1oo lei,PARAU NICOLAE 1oo lei,RUPENIAN EMANOIL 1oo lei şi CIUCA LIVIA 5o lei.

In baza art.463 C.J.M. se compută detenţia preventivă a acuzaţilor şi inculpaţilor după cum urmează:PETREA NICOLAE dela

./.

325 325

3o august 1951,RAVESZ LILI dela 4 noembrie 1952,IONESCU ALEXANDRU dela 18 octombrie 1949,PATRASCANU ELENA dela 28 aprilie 1948,NEAGU OCTAVIAN dela 23 aprilie 1954,RADULESCU POPOVICIANU CAMILIA dela 23 aprilie 1954,BIRTANU MIRCEA dela 2o aprilie 1953,IAVORSCHI ANGO dela 1 iunie 1953,MUTRA NICOLAE dela 2 aprilie 1948,PAVEL CONSTANTIN dela 9 aprilie 1948,ZAHARIA ION dela 14 noembrie 1949,MATIU ANTON dela 9 aprilie 1948,NICHA REMUS dela 17 septembrie 1952,TEODORU VLOKIN dela 26 octombrie 1952,RUPENIAN EMANOIL dela 2o februarie 1950,CIUCA LIVIA dela 15 mai 1953 și PARAU NICOLAE dela 24 decembrie 1953.

Vor fi puși imediat în libertate:RUPENIAN EMANOIL,CIUCA LIVIA,ZAHARIA ION,MATIU ANTON și BIRTANU AURORA.

Hotărîrea este definitivă.

Dată și citită în ședința publică,astăzi 6 mai 1954.

PREȘEDINTE,
COLONEL, {Col.[illegible]

MOISESCU IAIR } Col.CIULEI ION

JUDECĂTOR ARBITRI
CET.DE JUSTIȚIE

VARGA VASILE